

Møte tirsdag den 15. desember 2009 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 31):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010))
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 105 S (2009–2010), jf. Prop. 36 S (2009–2010) kap. 231)
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Barne- og likestillingsdepartementet (Innst. 107 S (2009–2010), jf. Prop. 40 S (2009–2010))
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Kultur- og kirkedepartementet (Innst. 106 S (2009–2010), jf. Prop. 47 S (2009–2010) unntatt kap. 310, 340 og 341)
5. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 86/2009 av 3. juli 2009 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2008/122/EF om forbrukervern (avtaler om deltidsbruksrett, langtidserieprodukter, videosalg og bytte) (Innst. 113 S (2009–2010), jf. Prop. 38 S (2009–2010))
6. Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010 vedrørende rammeområde 20 Garanti-instituttet for eksportkreditt, rammeområde 21 Finansadministrasjon mv., enkelte tema under Finansdepartementet, enkelte garantier under Finansdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet, statsbudsjettets 90-poster, kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond – Utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån i 2010 (Innst. 5 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010), Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010) og Prop. 33 S (2009–2010))
7. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en overenskomst om opplysninger i skattesaker mellom Norge og Caymanøyene, undertegnet i Stockholm 1. april 2009, med tilleggsoverenskomster, undertegnet i Paris 17. juni 2009 (Innst. 103 S (2009–2010), jf. Prop. 24 S (2009–2010))
8. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en overenskomst om utveksling av opplysninger i skattesaker mellom Norge og De britiske jomfruøyene, undertegnet i København 18. mai 2009, med tilleggsoverenskomster (Innst. 102 S (2009–2010), jf. Prop. 29 S (2009–2010))
9. Innstilling fra næringskomiteen om klimautfordringene – landbruket en del av løsningen (Innst. 100 S (2009–2010), jf. St.meld. nr. 39 (2008–2009))
10. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om verksemda i Avinor AS (Innst. 95 S (2009–2010), jf. St.meld. nr. 48 (2008–2009))
11. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om låneopptak for Oslopakke 3 i 2010 (Innst. 96 S (2009–2010), jf. Prop. 53 S (2009–2010))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i domstoloven mv. (sidegjere mål for dommarar m.m.) (Lovvedtak 21 (2009–2010), jf. Innst. 48 L (2009–2010) og Prop. 5 L (2009–2010))
13. Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingslovgivningen (beslag, meldeplikt og bestemt oppholdssted) (Lovvedtak 22 (2009–2010), jf. Innst. 46 L (2009–2010), Prop. 11 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 105 (2008–2009))
14. Stortingets vedtak til lov om endringer i legemiddeloven (Lovvedtak 23 (2009–2010), jf. Innst. 49 L (2009–2010) og Prop. 26 L (2009–2010))
15. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og helseregisterloven m.m. (innføring av automatisk frikortordning og etablering av nødvendige registre m.m.) (Lovvedtak 24 (2009–2010), jf. Innst. 90 L (2009–2010) og Prop. 20 L (2009–2010))
16. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter (unntak frå patentvernet for utprøvingar av legemiddel) (Lovvedtak 25 (2009–2010), jf. Innst. 50 L (2009–2010) og Prop. 27 L (2009–2010))
17. Stortingets vedtak til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (Lovvedtak 26 (2009–2010), jf. Innst. 87 L (2009–2010), Prop. 13 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 103 (2008–2009))
18. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven mv. (oppheving av reglene om inntektsprøving for 69-åringar mv.) (Lovvedtak 27 (2009–2010), jf. Innst. 88 L (2009–2010) og Prop. 54 L (2009–2010))
19. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Statens pensjonsfond (Lovvedtak 28 (2009–2010), jf. Innst. 70 L (2009–2010) og Prop. 25 L (2009–2010))
20. Stortingets vedtak til lov om endring i akvakulturloven (Lovvedtak 29 (2009–2010), jf. Innst. 91 L (2009–2010) og Prop. 18 L (2009–2010))
21. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Statens Pensjonskasse, lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og lov om pensjonsordning for sykepleiere (tidsbegrenset unntak fra avkortingsregler) (Lovvedtak 30 (2009–2010), jf. Innst. 79 L (2009–2010) og Prop. 34 L (2009–2010))
22. Stortingets vedtak til lov om pensjonsordning for oppdragstaker i statlig beredskaps- eller familiehjem

15. des. – 1) Bev. på statsbudsj. 2010, kap. under Barne-, likestillings- og inkluderingsdept., Kulturdept. og Kunnskapsdept.
1270 2) Endringer i statsbudsjettet for 2009 under Kunnskapsdepartementet 2009
3) Endr. i statsbudsj. 2009 under Barne- og likestillingsdept. 4) Endr. i statsbudsj. 2009 under Kultur- og kirkedept.

(Lovvedtak 31 (2009–2010), jf. Innst. 54 L (2009–2010), Prop. 9 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 109 (2008–2009))

23. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Statens Pensjonskasse og i enkelte andre lover (Lovvedtak 32 (2009–2010), jf. Innst. 55 L (2009–2010), Prop. 10 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 101 (2008–2009))
24. Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingsloven (Lovvedtak 33 (2009–2010), jf. Innst. 76 L (2009–2010) og Prop. 30 L (2009–2010))
25. Referat

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1–4 behandles under ett – og anser det som vedtatt.

Sak nr. 1 [10:00:38]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010, kapitler under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010) og Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010))

Sak nr. 2 [10:01:01]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Kunnskapsdepartementet (Innst. 105 S (2009–2010), jf. Prop. 36 S (2009–2010) kap. 231)

Sak nr. 3 [10:01:19]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Barne- og likestillingsdepartementet (Innst. 107 S (2009–2010), jf. Prop. 40 S (2009–2010))

Sak nr. 4 [10:01:32]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Kultur- og kirkedepartementet (Innst. 106 S (2009–2010), jf. Prop. 47 S (2009–2010) unntatt kap. 310, 340 og 341)

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at debatten om budsjettinnstillingen i sak nr. 1 deles i to, slik at man først behandler rammeområde 3, Kulturdepartementet og deretter rammeområde 2, Barne-, likestillings- og inkluderingsdeparte-

mentet. Presidenten foreslår videre at man under debatten om rammeområde 3 også behandler sak nr. 4, og at man under rammeområde 2 også behandler sakene nr. 2 og 3. – Det anses vedtatt.

Videre vil presidenten etter ønske fra familie- og kulturkomiteen foreslå at hver av debattene blir begrenset til 70 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Utover dette foreslås det at medlemmer av Regjeringen gis en taletid på inntil 5 minutter hver under behandling av rammeområde 2.

Videre vil presidenten foreslå at det under begge debatter blir gitt anledning til replikkordskifte innenfor den fordelte taletid på inntil 3 replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og inntil 5 replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gunn Karin Gjøl (A) [10:03:47] (komiteens leder): Kultur har havnet i politikken elitedivisjon i løpet av fire år med rød-grønn regjering. Kultur har hvert eneste år vært en av de store budsjettvinnerne, og 2,7 milliarder flere kroner vil bli brukt på kultur i 2010 enn for fem år siden.

Men Kulturløftet handler ikke bare om mer penger. Det handler like mye om å gi kulturlivet og frivilligheten økt anerkjennelse og status. Vi har ambisjoner om å fortsette å heve statusen og videreutvikle Norge til å bli en stor kulturnasjon.

De neste årene vil deler av kulturlivet stå overfor store utfordringer. Musikkbransjen har i lengre tid slitt med ulovlig nedlasting av musikk, og vi har ikke hatt godt nok juridisk regelverk for beskyttelse av opphavsrettigheter.

Mediebransjen er inne i store omstillinger. De tradisjonelle papiravisene utfordres både økonomisk og redaksjonelt av digitale medier. Yngre lesere foretrekker nettet som nyhetskilde framfor avisene, og de kommersielle kringkasterne møter utfordringer ved svekket annonsemarked og mer audiovisuelt innhold på nettet.

Bokbransjen vil i løpet av 2010 lansere eget digitalt tilbud til det norske markedet. Samtidig pustes de i nakken av Amazon og Kindle, som prøver å etablere et monopol på salg av digitale bøker. Forfattere og forleggere kan i løpet av kort tid komme i samme situasjon som musikkbransjen om man ikke lykkes med å etablere et system som ivaretar rettighetshaverne samtidig som forbrukerne får et tilbud de kan benytte på lovlig vis.

Norsk Tippings storhetstid kan også være over. Det norske spillmonopolet er under press fra utenlandske spill-selskaper som opererer på nett. Mens hele Norsk Tippings overskudd går til idretten og frivillige organisasjoner, går overskuddet til de internasjonale spill-selskapene rett i lomma til grådige investorer.

Felles for alle eksemplene jeg har nevnt, er at eksisterende og ny teknologi stiller de sentrale aktørene innenfor norsk kulturliv overfor store utfordringer.

Det stiller også oss som politikere overfor krevende valg og beslutninger.

Nylig nedsatte Kulturdepartementet et offentlig utvalg som skal se på pressestøtten. Et annet utvalg vurderer forbrukernes muligheter til fritt kanalvalg og åpne nett. Dessuten jobbes det med endringer i åndsverksloven. I tillegg har bokbransjen bedt om at e-bøker må inn i den nye bokavtalen, og at også e-bøker må ha momsfritak. Vi har foreløpig få løsninger, men det er ingen tvil om at framtida vil innebære store omlegginger.

Frivilligheten er en av de store budsjettvinnerne for 2010. Like før sommerferien ble Regjeringa enig med Frivillighet Norge og Norges Idrettsforbund om at frivillighet skal få kompensasjon for momsutgiftene. Innen 2014 skal Kulturløftet satse 1 milliard kr ekstra på en varig momskompensasjonsordning. De første 200 mill. kr er på plass i budsjettet for 2010. Denne momskompensasjonsordningen utgjør den største satsingen på frivilligheten over statsbudsjettet noensinne.

På toppen av dette har Regjeringa endret tippenøggen, innført nye inntektskilder for Norsk Tipping og kompensert for lag og organisasjoner med automatinntekter. Konklusjonen er klar: Ingen regjering har satset mer på det frivillige Norge enn den rød-grønne regjeringa.

Fra 1. juli 2010 innfører vi en ordning med kulturoms. Det vil slå særdeles positivt ut for idretten, museer og en del andre kulturinstitusjoner. Det betyr at frivillige organisasjoner vil spare en halv milliard momskroner med denne ordningen.

Regjeringa har gjennom Kulturløftet valgt å satse bredt og innenfor mange sjangre. Vår ambisjon er at hele befolkningen skal få tilgang til et rikt og mangfoldig kulturliv. Derfor har det vært viktig for oss å spre kulturkronene over hele landet.

Kulturskolene er viktig for kulturlivet rundt om i Norge. I tillegg er kulturskolen en viktig rekrutteringsarena for framtidige kunstnere og kulturarbeidere. Derfor vil Regjeringa gjennomføre et kulturskoleløft, slik at alle barn som ønsker det, skal få et kulturskoletilbud av god kvalitet og til en rimelig pris. Det gjør vi gjennom å innføre statlige stimuleringsmidler og bidra til en solid kommuneøkonomi. I budsjettet for 2010 får kulturskolene 40 mill. kr ekstra, som skal gå til prosjekter for å utvikle et godt kvalitativt tilbud.

Vi øker kulturbudsjettet med 800 mill. kr for 2010. Det er dobbelt så mye som Bondevik-regjeringa bevilget på fire år. Det sier noe om at denne regjeringas satsing på kultur ikke bare handler om ord, men om penger.

Helt til slutt vil jeg få lov til å gjøre oppmerksom på en feil i budsjettinnstillinga:

Det gjelder Innst. 14 S, romertallsvedtak V punkt 3 under rammeområde 3 i den avgitte versjonen. Teksten må justeres slik at ny tekst under V punkt 3 blir:

«Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 prosent på staten og

40 prosent på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket.»
Nå er det gjort, president!

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [10:09:53]: Frivilligheten, lag og organisasjoner, er viktig for Kommune-Norge og for Norge i sin helhet. Disse gjør en formidabel jobb. De jobber langt mer enn det de får betalt for og får ros for, selv om representanten Gjul var inne på temaet og mente at frivilligheten har gode kår. De skaffer penger daglig i form av dugnadstimer, de driver med kakeotteri, men de betaler også store summer til staten i form av moms.

Representanten Gjul var inne på momsrefusjonsordningen, og at det var en god ordning. Men den er byråkratisk, og den gjør det vanskelig for de frivillige å regne ut, og de bruker tid og ressurser på dette.

Regjeringspartiene opererer med 1 milliard kr i refusjon over en periode, men når vi snakker med andre frivillige og med departementet, sier de at det kan dreie seg om 3–5 milliarder kr. Hvilke beløp er det representanten Gjul opererer med når det gjelder momsrefusjon?

Gunn Karin Gjul (A) [10:11:00]: Like før sommerferien inngikk kulturminister Trond Giske en avtale mellom Frivillighet Norge og Idrettsforbundet om en momsrefusjonsordning, der partene var enige om at man i løpet av en periode på fem år skal trappe opp momsrefusjonsordningen fra 2009 på 200 mill. kr til 1,2 milliarder kr. Det er faktisk den største satsingen vi har hatt på frivillighet noensinne. Jeg har et inntrykk av at de frivillige organisasjonene og Idrettsforbundet er særdeles fornøyd med denne ordningen, fordi de ser at nå kommer det penger i kassa – noe som det aldri har gjort tidligere.

Det som jeg synes er interessant å se, er at både Fremskrittspartiet og de andre opposisjonspartiene snakker om at de har så mye mer penger til disposisjon til de frivillige, man da må de jammen komme med pengene på bordet. Hvis det er slik at de mener det er behov for 3–5 milliarder kr, og de har det, må de jammen bevilge det! Denne regjeringa bruker ikke bare ord, den handler.

Olemic Thommessen (H) [10:12:08]: Det gleder meg at representanten Gunn Karin Gjul tok opp utfordringer knyttet til nettet i forskjellige sammenhenger, deriblant Norsk Tipping. Det er helt riktig, tror jeg også, at vi står overfor betydelige utfordringer når det gjelder Norsk Tipping.

I dag er det slik at vi ser at det vokser frem internasjonalt baserte spill, hvor det er milliarder på milliarder av kroner, dessverre, som sluses ut av landet, og som ikke kommer norske formål til gode, slik representanten Gjul så fint pekte på, og som jeg også er helt enig i.

Mitt spørsmål til representanten Gjul er: Synes hun og Arbeiderpartiet at det hadde vært en god idé om vi utford-

ret Norsk Tipping til å utvide sin meny av spill, slik at vi kan kanalisere mer av de pengene inn til norske formål, eller skal vi fortsette å ha så stramme rammer for Norsk Tipping at disse pengene går ut av landet?

Gunn Karin Gjul (A) [10:13:17]: Vi har to formål knyttet til Norsk Tipping.

Det ene formålet er at vi skal ha en streng spillpolitikk i Norge, og som skal bidra til at vi ikke utløser spilleavhengighet. Vi har dårlige erfaringer knyttet bl.a. til spilleautomater, som gjorde at vi var nødt til å stramme inn på nettopp dette området. Det har gjort at vi også har vegrer oss betydelig for å utvide spillene til Norsk Tipping, nettopp basert på hensynet til dem som blir spilleavhengig. Det har også vært en politikk som Høyre har vært enig i.

Det andre formålet med Norsk Tipping er at det skal bidra til inntekter til idretten og til frivilligheten. Det som er viktig, er at vi beholder det spillmonopolet nettopp for å sørge for at idretten og de frivillige organisasjonene også i framtiden får store inntekter knyttet til seg.

Alternativet vil være at det er de internasjonale spill-selskapene som tar over, og som gjør at vi ikke får penger til frivillige lag, organisasjoner og til idretten.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:14:31]: Representanten Gjul, komiteens leder, refererer til en enighet mellom frivilligheten og den forrige kulturministeren om kompensasjonsordningen, en ordning der frivilligheten får tilbakebetalt penger de har betalt inn i merverdiavgift, og som omtales som den største satsingen på frivillighet noensinne.

Spørsmålet blir da: Når representanten Gjul sier at frivilligheten er strålende «fornøyd med denne ordningen», refererer komiteens leder da til den umiddelbare responsen første gangen forslaget var lansert i sommer, eller refererer hun til de faktiske tilbakemeldingene som komiteen har fått i komiteens høringer, og etter at budsjettet var lagt fram av frivilligheten selv?

Gunn Karin Gjul (A) [10:15:30]: Det er inngått en avtale mellom Norges Idrettsforbund og Frivillighet Norge og kulturministeren om ordningen. På det tidspunktet man inngikk avtalen om momskompensasjonsordningen, var disse organisasjonene særdeles fornøyd med at man hadde fått inngått en avtale, og at man nå endelig hadde funnet en løsning på det. Det som har skjedd i ettertid, er at det har vært litt usikkerhet når det gjelder innretningen på det. Men det jeg kan berolige representanten Håbrekke med, er at man utover våren vil komme tilbake for å finne de praktiske løsningene. Men det som er det fantastiske, er at vi nå endelig har fått avklaring på et problem som har stått uløst gjennom en Bondevik II-regjering. Det er nå er blitt løst gjennom en Stoltenberg II-regjering, sånn at de frivillige organisasjonene nå får kompensasjon for momsen. Det dreier seg altså om over 1,2 milliarder kr som skal komme de frivillige organisasjonene til gode i løpet av de neste fem årene. I tillegg kommer moms på kultur, som også vil være en inntekt på ca. en halv milliard kr.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Ib Thomsen (FrP) [10:16:48]: Det er ikke Regjerings kulturpolitikk som har gjort Kristian Valen, Øyvind Staveland eller Leif Ove Andsnes til gode, lønnsomme kulturutøvere.

Det er et paradoks at det etter fire år der statlig og kommunal pengebruk til kulturen har økt med 5–6 milliarder kr, nesten ikke blir forsket på kulturlivet i Norge og ikke satt ett kritisk blikk på hva midlene blir brukt til. Kanskje er både kulturarbeidere, kunstnere, byråkrater og politikere engstelige for hva en uavhengig, kritisk forskning på dette feltet vil vise.

Dreier kulturpolitikk seg utelukkende om mer penger til alt, og for mange visjoner? Fremskrittspartiet mener primært at kulturlivet selv må bære fram de konkrete visjoner, for nyskaping, kvalitetsdyrking og publikumsøkning er viktig. Dette har vi imidlertid sett veldig lite til.

Har vi etter disse fire ekspansive årene et blomstrende kulturliv som strutter av selvtilit? Det er noe regjeringspartiene bastant hevder, og som vi hørte fra regjeringspartienes representant i forrige innlegg. I noen miljøer har vi nok det, men utover i landet ser vi nok noe helt annet.

Publikum og publikumsøkning er noe av det kulturlivet burde hatt en mye større fokusering på. Et kulturliv uten publikum er et fattig kulturliv. Jeg mener derfor at Norsk publikumsutvikling er en viktig medlemsorganisasjon og et viktig bidrag til nettopp dette. Norsk publikumsutvikling jobber for at museer skal få økt kunnskap nettopp om publikum og publikumsoppslutning. Dette er en viktig del av kulturarbeidet. Uten publikum er kulturlivet lite verdt. Dette viktige initiativet kommer fra Bergen, fra tidligere stortingsrepresentant fra SV, Ågot Valle, som også er styreleder i Norsk publikumsutvikling. Dette er meget prisverdig.

I Norge er det helt nytt at man fokuserer på dette, men ikke i andre land. Initiativet kommer nettopp fra Bergen kommune, som er med på å sponse dette viktige tiltaket. Man har noe erfaring både fra Bergen og Stavanger, og det er en økende forståelse og nysgjerrighet for kulturtilbudet nettopp ute hos folket. Initiativet er tatt for å rette oppmerksomheten mot det som skjer, og det er viktig å samarbeide om tiltak slik at man kan lære av hverandre. Dessuten er det viktig i et demokratisk perspektiv at alle har rett og mulighet til å oppleve kunst og kultur, og at det også er brukerstyrt. Jeg vil i den sammenheng understreke at det er viktig å finne nøytrale virkemidler.

Fremskrittspartiet har gjennom flere år arbeidet for å få fram et system der de frivillige organisasjonene ikke skulle bli belastet med moms. Frivillig arbeid og dugnadstimer legges ned daglig. Men jeg tror at den milliarder som regjeringspartiene har avsatt, ikke er nok.

Jeg ser at dagens momsordning medfører et omfattende byråkrati i form av rapportering og oppbevaring av dokumentasjon – dette er også på frivillig basis. Det er urimelig. Det bør være 100 pst. momsfritak.

Momsfritak for bøker i siste omsetningsledd har en stor betydning for omsetningen av bøker i Norge, og er følgende av tilsvarende stor betydning for utbredelse av norsk

litteratur. Nullsats har også stor betydning for levedyktigheten til aktører i bransjen, og den er en forutsetning for kulturlivets mangfold. Nullsatsen er kanskje det viktigste virkemiddelet for skriftkulturen.

Momsfritak på bøker omfatter innholdet i boken. Selv om boken selges uten permer og leses ved hjelp av nye teknologiske løsninger som e-bok og lesebrett, er det innholdet vi ber om momsfritak for. Jeg vil også få tilføye at lesehemmede, herunder eldre, vil ha meget stor nytte av å lese e-bøker framfor papirbøker. Det er etter mitt syn ikke tvil om at e-bøker vil bety en langt bedre tilgjengelighet til litteratur for grupper som har lesehemming. Dersom e-bøker blir omfattet av momsplikt, vil det kunne bli et økonomisk skille mellom dem som har råd, og dem som ikke har råd til å betale hva en e-bok koster, pluss 25 pst. Det er urimelig.

Jeg vil vise til et oppslag i Aftenposten i går om kulturarven vår. Folkemuseet på Bygdøy går på sparebluss – slike overskrifter kan ikke vi som politikere sitte og se på. De reduserer åpningstidene. Det blir altså mindre publikumsvennlig, færre guider, dårligere tilbud til publikum. Det vil få store følger for museets drift. Vi må heller ikke glemme at kulturarven er lagret i store lagre rundt omkring i Oslo – de færreste av Norsk Folkemuseums gjenstander blir sett av publikum på Bygdøy. Store deler av kulturarven ligger i fjellhaller. Vi må gripe inn. Vi må gjøre noe. Dette kan vi ikke fortsette å se på.

Jeg vil fremme det forslaget som er omdelt på representantenes bord, om akkurat dette temaet:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak, senest til behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2010, om situasjonen for Norsk Folkemuseum.»

Jeg håper vi kan få tilslutning i salen til dette viktige forslaget.

Så ønsker jeg å fremme Fremskrittspartiets resterende forslag samt de forslag vi står sammen med andre om.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen har tatt opp det forslaget han refererte, og de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Gunn Karin Gjøl (A) [10:24:14]: Jeg synes det var interessant å høre på innlegget til representanten Ib Thomsen, spesielt det at han tror at de store musikerne hadde blitt store hvis de ikke hadde gått på kulturskoler eller fått den støtten som man er avhengig av gjennom kulturlivet. Det er ikke slik at man blir en stor forfatter av seg sjøl. Ofte er det basert på at man har fått støtte gjennom det lokale kulturlivet, som vitterlig trenger støtte gjennom Kulturdepartementets budsjett.

Det jeg hadde tenkt å utfordre Fremskrittspartiet på, er NRKs posisjon, for Fremskrittspartiet ønsker jo å privatisere NRK. Det ble laget en rapport nå i sommer som viser at følgene vil bli en kraftig nedskjæring av radiotilbudet, og TV 2 vil få så kraftig konkurranse at de vil ha trøbel med i det hele tatt å overleve i dette bildet. Er det slik at Fremskrittspartiet ikke ønsker at vi skal ha en nasjonal allmennkringkaster, verken på radio eller på tv? Er

det slik at de faktisk ønsker at vi skal få et mer ensidig medietilbud framover?

Ib Thomsen (FrP) [10:25:25]: Medie-Norge står framfor meget store utfordringer. Det ser vi daglig. De som får svi, og som må legge ned, er de små radiokanalene og de små tv-stasjonene. På Romerike hadde vi den veldrevne TVRomerike. Alle anså den som veldreven, men den stenger dørene i disse dager. Jeg er skuffet over at representanten spiller ballen videre til Fremskrittspartiet. Vi sitter ikke i regjering, vi styrer ikke, men vi tar problemet alvorlig. Vi ser at NRK ikke har så store bekymringer som de andre mediehusene har, for de har en sikker inntekt i form av tv-lisensen. De har sågar reklameinntekter. Så ja, vi ønsker å se på NRKs stilling i det totale mediebildet.

Utfordringer har de alle sammen, ikke minst NRK, og dette bør vurderes. Men når man skal vurdere dette videre, bør man også se på om det er deler av NRK som kan deles opp, og om det er ting som kan gjøres annerledes. Men det er noe som vi får diskutere i komiteen. Jeg håper at regjeringspartiene også er med på å spille den ballen videre.

Gina Knutson Barstad (SV) [10:26:52]: Representanten Thommessen representerer et parti som til stadighet fronter ytringsfrihet som en viktig verdi. Det er et engasjement som representanten deler med meg. I den sammenheng syns jeg derfor at det er spesielt at Fremskrittspartiet i sitt program og i sitt budsjettforslag går inn for å avvikle pressestøtten. Pressestøtten utgjør grunnlaget for avis- og mediemangfoldet i Norge. Derfor vil jeg spørre representanten Thommessen om han anerkjenner at Fremskrittspartiets forslag setter både demokratiet og ytringsfriheten i fare.

Ib Thomsen (FrP) [10:27:29]: Jeg tror representanten blander meg sammen med en representant fra Høyre som heter Olemic Thommessen. Jeg heter Ib Thomsen – men det er ikke så farlig.

Jeg var i mitt forrige svar inne på Medie-Norge og de utfordringene de har. Vi har sett på pressestøtten, og her har jeg nesten det samme svaret som jeg hadde til den forrige spørre, nemlig at man må gå igjennom dette for å se på og vurdere på nytt om man fordeler midlene riktig. Når mediehusene kommer til komiteen og sier at de har utfordringer daglig, må også representanten ta disse tingene alvorlig. Da bør man finne nye løsninger på dette. – Så navnet mitt er Thomsen!

Presidenten: Representanten Thommessen vil snart bli synliggjort for Stortinget. Men først har vi en replikant til, og det er representanten Øyvind Håbrekke – som altså får replikk til representanten Ib Thomsen.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:28:30]: I Fremskrittspartiets merknader i budsjettinnstillingen er man prisverdig klar og tydelig, får man si. De sier at de ikke ønsker et sterkt subsidiert kulturliv, og at det er folks valg som skal sikre bredden. Men innenfor idretten er det vel kjent at vi

får ingen topp uten bredde, og at toppen igjen inspirerer breddeaktiviteten.

Mitt enkle spørsmål til representanten Thomsen er: Anerkjenner ikke Fremskrittspartiet at vi har akkurat de samme mekanismene innenfor resten av kulturlivet?

Ib Thomsen (FrP) [10:29:24]: Jeg tror at representanten bør se helhetlig på Fremskrittspartiets kulturbudsjett. Det tror jeg også at han har gjort, for vi har mange felles merknader om kulturpolitikken. Vi ser at idretten har de samme utfordringene som resten av Kultur-Norge har – med dugnadstimer og mye frivillig arbeid. Det har vel de fleste av oss som er foreldre, vært med på og bidratt til.

Så idretten er en helhetlig og viktig del av kulturlivet i kommunene. Men jeg synes også at frivillig arbeid innen idretten skal være frivillig, men da må vi som politikere legge til rette for det og legge opp til at det ikke blir mer byråkrati, og at det ikke koster mer. Man må faktisk betale penger til staten i form av moms for å drive det frivillige arbeidet. Det synes jeg er beklagelig. Jeg tror at jeg og representanten er ganske enige om dette spørsmålet.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Olemic Thommessen (H) [10:30:43]: Årets kulturbudsjett følger de lange linjene i norsk kulturpolitikk og følger opp Regjeringens forskjellige programmer – det være seg kulturløft eller samspill. Slik sett leverer Regjeringen. Men det er heller ikke så veldig mange overraskelser utover det.

Høyres innvending mot budsjettet er ikke at det er økninger. Vi har støttet økningene i hele forrige stortingsperiode, og vi gjør det også nå, i hvert fall ved denne korsvei. Det vi kritiserer, er at vi mener at Regjeringen har et for dårlig fokus på det som er problemet med å ha en stor statlig finansiering, og at den blir ensidig. Det betyr en innflytelse inn i kulturlivet, både direkte og indirekte, som Høyre mener det er viktig å ha en aktiv politikk imot, altså det å minimalisere dette problemet.

Vi ønsker en spredning av makt. Vi ønsker å gjøre det gjennom å se hvordan man finner frem til beslutningstakerne i kulturlivet, hvordan man organiserer den offentlige støtten – i det hele tatt hvordan man med en stor offentlig finansiering kan greie å lage en lengre avstand mellom departement, politisk ledelse og kulturlivets organer.

Ett grep i dette fra vår side som jeg håper vi har gitt uttrykk for i årets budsjett, er en satsing på frie grupper – eller det frie feltet. Vi snakker da om det frie feltet innenfor teater, dans og musikk og i og for seg også frilansere. Vi mener at innenfor det frie feltet ligger det et spennende entreprenørskap, en effektiv bruk av de midlene kulturlivet får, og ikke minst en maktspredning og et stort stykke mangfold.

Problemet for det frie feltet ligger på to områder. For det første har dette feltet ikke vært særlig prioritert. Til tross for store, store løft gjennom de siste fem årene ligger det frie feltet fortsatt på en veldig knapp tildeling gjennom tilskuddsordningene. For det andre mener Høyre at nyskapskriteriet i Norsk kulturråd er et problem, i den

forstand at man styrer det frie feltet gjennom tilskuddsordningene inn på – om ikke noe så smalt som en nisje, så i alle fall inn på et begrenset estetisk uttryksområde.

Dersom vi skal løfte frem et fritt felt – det være seg innenfor dans, teater eller musikk – er det viktig at vi slipper dette fritt, i den forstand at vi ikke bør binde dem opp i noen estetisk retning. Det bør etter min oppfatning ikke være noe problem om en fri teatergruppe ønsker å lage en type forestilling som man gjerne ser på Nationaltheatret, f.eks. Innenfor musikken har man det slik, uten at det er noe problem i den sammenheng. Dernest er det klart at man må få til et løft som gjør at det blir rom for å drive over tid og i et volum som skaper et miljø, og som skaper et reelt alternativ.

Basisfinansieringen, som ble innført for omkring tre år siden, var en veldig bra start for å ivareta de viktigste gruppene. Men så ble det med det, og i dag tror jeg ikke det er mer enn tre–fire grupper som får basisfinansiering. Det burde være en vesentlig større andel. Men nå blir det mer en slags brannslukking i forhold til grupper, hvor det blir pinlig at man ikke får en større langsiktighet.

Så i årets budsjett vil man altså finne en omprioritering fra Høyres side fra institusjonene og over til et helt spekter av tiltak på det frie området. Det dreier seg om tilskuddsordningen i Kulturrådet, basisfinansieringen. Det dreier seg om en pilotordning for unge talenter. Det dreier seg om Dansealliansen, og det dreier seg om en rekke frie grupper som er å finne på 74- og 78-postene. Til dem vil jeg også gjerne legge inn en liten kommentar, som jeg ber kulturministeren legge seg særlig på minne, og det dreier seg om at Regjeringen tydeligvis har en oppfatning om at man skal kjøre stramt på en holdning som går på at hvis du har post på statsbudsjettet, skal du ikke være potensiell søker i Norsk kulturfond – Norsk kulturråd. Dette har man forsøkt å gjennomføre i noen år, og man har prøvd å finne smidige ordninger i Kulturrådet for ikke å skape den katastrofen som det ville blitt for de relativt få gruppene det er snakk om. Vi har noen få grupper som man finner på 74-posten og 78-posten. De havnet der under en helt annen forutsetning. Da de havnet der, var det ingen som tenkte at de skulle være avskåret fra å kunne søke rundt omkring i systemet for øvrig. Den premissen har altså Regjeringen endret, og man burde samtidig ha gjort et løft for disse gruppene – enten det, eller man burde ha flyttet dem over på en eller annen måte. Det er en opprydning som ikke er gjort, og som er veldig pinlig for dem det dreier seg om.

Et annet område Høyre mener er forsømt, er folkekulturområdet. Igjen: Til tross for store økninger gjennom de siste fire–fem årene har folkekulturområdet blitt liggende litt etter. Dette er jo et område vi har et særlig ansvar for å ta vare på i vårt land, slik andre land skal ta vare på sin folkekultur. Dette dreier seg om den internasjonale genbanken av kulturer som det er viktig å løfte frem. I vårt budsjettforslag dette året søker vi igjen å styrke folkekulturområdet gjennom tiltak knyttet til Ole Bull Akademiet, Bygda dansar, folkemusikkorganisasjonen, som det nå heter, Riksscenen for nasjonal og internasjonal folkemusikk, joik og folkedans og en del andre mindre tiltak. Dette er det viktig å holde ved like, og det er viktig å skape et

volum som er over en – hva skal jeg si – kritisk masse for å holde ved like en kultur som er presset med hensyn til det moderne samfunns mangfold, som jo ellers er positivt, men som også kan være en utfordring også for dette feltet.

Så er vi utålmodige etter å finne frem til gode løsninger for frivilligheten. Jeg sier ikke mer om det i denne omgangen. Det har vært nevnt også i andre sammenhenger.

Det viktigste feltet i denne perioden tror jeg blir mediepolitikken. I hele forrige periode etterlyste Høyre behovet for å komme i gang med utformingen av en ny mediepolitikk. Dette har, for å si det mildt, ikke avstedkommet noen ting. Regjeringen har rett og slett gjort svært lite på det området. Riktignok har den forrige kulturstatsråden, etter å ha holdt hendene godt i fanget i fire år, oppnevnt noen utvalg som skal arbeide med sentrale spørsmål i dette, men vi savner den helheten som vi tror er nødvendig for å stake ut en grunnleggende ny mediepolitikk. Her burde man hatt et mye bredere fundament og mer målrettede mandater.

Situasjonen på medieområdet er svært krevende. Selv ikke de største mediehusene kan med stor sikkerhet si hvordan de skal tjene penger om f.eks. tre år. Finanskrisen aksentuerte problemstillingen, men er ikke det egentlige problemet. Her snakker vi om underliggende problemer i en langsiktighet som er skremmende, og det dreier seg rett og slett om hvordan man skal tjene penger på nye plattformer. Det har så langt vist seg vanskelig.

Hovedutfordringen i mediepolitikken er hvordan vi skal sørge for at norske publisistiske tradisjoner videreføres inn i en digital tidsalder. Her spiller mediehusene en sentral rolle. De tradisjonelle hensynene i mediepolitikken bygger på medienes demokratiske rolle. I tillegg kommer det også en viktig kulturpolitisk oppgave når det gjelder å produsere norsk innhold på nett i alle sammenhenger. Det vil være en nøkkel til å ivareta norsk kultur i fremtiden med norsk språklig innhold.

Det betyr at f.eks. kabelregimet for levende bilder, tilskuddsordningene og de regulatoriske grepene, slik som vi nå er midt oppe i når det gjelder TV 2, blir viktige deler av det virkemiddelapparatet som politikken rår over. Disse områdene er ikke spesielt synlige i mandatene som de forskjellige utvalgene nå jobber med. Blant dagens virkemidler er det vel egentlig bare momsritaket som Høyre setter sin lit til. Eierskapsloven og produksjonsstøtten mener vi ikke fyller det som var de opprinnelige hensiktene.

Den tidligere kulturstatsråden har altså levert 18 stortingsmeldinger innenfor det tradisjonelle kulturområdet, og sånn sett lagt løypen på de fleste områder. På medieområdet har han ikke levert noe særlig. Dette må være et oppmuntrende utgangspunkt for den nye kulturstatsråden som jeg håper vil gå løs på dette med krum hals, og at vi kan komme inn i en konstruktiv debatt om hvordan vi løser grunnleggende problemer på medieområdet som er viktig for oss alle, og som er viktig for det demokratiet vi lever i.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tove Karoline Knutsen (A) [10:41:11]: Høyre har tatt til orde for at staten bør oppnevne færre styremed-

lemmer i kulturinstitusjoner for derved å spre makt. Det samme har Regjeringen gjort, f.eks. i regionalmeldingen, hvor man foreslår at det kan være flere regionalt oppnevnte styremedlemmer, f.eks. ved at regionale folkevalgte, som jo kjenner kompetansen i sin region, får det ansvaret.

Jeg er litt i tvende sinn om hva Høyre mener om dette. Faktisk har jeg hørt Høyre-politikere polemisere kraftig mot en slik endring. Hva er egentlig Høyres syn?

Olemic Thommessen (H) [10:41:54]: Høyres syn er at det er viktig å rekruttere beslutningstakerne i kulturlivet bredest mulig. Det er veldig forskjellige typer institusjoner vi snakker om. Det er stor forskjell på f.eks. en festival og på Nationaltheatret eller Nasjonalmuseet. Det betyr at det ikke er noe enhetlig svar på hvordan man skal gjøre dette. Jeg tror vi bør ta en gjennomgang av alle disse institusjonene. Så bør vi se om det finnes fagmiljøer, om det finnes noen typer eiere – norske teatre har jo eiere. Nationaltheatret hadde vel også det for ikke så veldig lenge siden – altså forskjellige miljøer som vil være relevante når det gjelder å delta i en slik diskusjon.

Når det gjelder regionale politikere, er jeg ikke så sikker på om akkurat det er nedslagsfeltet vi ville hatt øverst på prioriteringslisten, men jeg er helt enig i at regionale politikere antakelig ville hatt god innsikt i fagmiljøene lokalt, og det er viktig å løfte frem gode personer lokalt. For f.eks. festivalene tror jeg det ville vært et ganske brukbart alternativ.

Gina Knutson Barstad (SV) [10:43:01]: Representanten Thommessen representerer et parti som er opptatt av at statlig eierskap skal være så lite som mulig. I flere kommuner i Norge privatiserer Høyre kinoer med det resultatet at det kun er de store publikumsfavorittene som blir vist. Bedrifter må jo som kjent tjene penger, og det går ofte på mangfoldet løs. Mener representanten Thommessen at offentlig eierskap kan være et viktig verktøy for å sikre et bredt og mangfoldig kulturliv?

Olemic Thommessen (H) [10:43:38]: Det statlige eierskapet og det offentlige eierskapet til de største kulturinstitusjonene våre er jo helt opplagt. Det har Høyre støttet i alle år. Når det gjelder bildet av kinoene, kjenner jeg det ikke helt igjen. Det er ikke veldig mange private kinoer i Norge. Jeg tror kanskje vi har tre stykker. Jeg tror ikke det er noe stort alternativ. Inntjeningen på norske kinoer er ganske dårlig, så det er ikke noen alternativ driftsform for kinoer i Norge, rett og slett fordi jeg ikke tror vi finner investorer som vil gå inn i det. Det er neppe noe alternativ. Men privat eierskap er også viktig i forhold til det å skape mangfold, for i det private eierskapet, der hvor det er mulig å få det til, er det klart at man vil finne andre typer beslutningstakere. Man vil bygge seg inn i andre typer nettverk enn det man nødvendigvis gjør med det statlige eierskapet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Jeg tillater meg å spørre representanten Thommessen om det kanskje er noen forslag som representanten ønsker å ta opp?

Olemic Thommessen (H) [10:44:48]: Jeg tar opp de forslag som Høyre er medforlagsstiller til.

Presidenten: Representanten Olemic Thommessen har tatt opp de forslag som Høyre er medforlagsstiller til.

Gina Knutson Barstad (SV) [10:45:12]: Joseph Goebbels skal ha sagt: Hver gang jeg hører ordet kultur, griper jeg min revolver. Men det er nok bare autoritære skikkelser fra 1930-tallet som vil hevde at de er mot kultur.

Dette er et av hovedproblemene med den kulturpolitiske debatten. Alle er for kultur, men når bevilgningene skal gis, er det ikke alltid alle som har vilje til å prioritere.

Med Kulturloftet I og II har denne regjeringen vist en egen evne til å prioritere kultur. Vi er langt på vei i ferd med å nå målet om å bruke 1 pst. av brutto nasjonalprodukt på kultur innen 2014. Kulturloftet var det første forpliktende samarbeidet mellom de rød-grønne partiene. I SV mener vi at kultur ikke er et luksusgode, men noe som er avgjørende for at det samfunnet vi lever i, er et godt samfunn. Nettopp derfor er det å ha en offensiv kulturpolitikk et offentlig ansvar. Det er en del av velferdstilbudet vårt, det er en del av velferdsstaten. Derfor har vi vedtatt en kulturlov som slår fast at alle skal ha mulighet til å oppleve og utøve kultur der de bor. I dette landet skal vi ikke bare leve av noe, vi skal leve for noe også.

Fremskrittspartiet synes å være den fremste motstanderen av at kultur er et offentlig ansvar. Men mer markeds-makt gir ikke mer mangfold i kulturlivet. Det er ikke slik at det er de dristige, nyskapende og originale prosjektene det vil satses mer på, hvis kultur i enda større grad enn i dag bare skal lønne seg. Med mindre støtteordninger og vederlagsordninger vil det bli vanskeligere, ikke lettere for en forlagsredaktør eller en konsertarrangør å slippe til et ukjent talent. Fremskrittspartiets politikk på dette feltet er en politikk for et smalere og mindre mangfoldig kulturliv og dermed også et dårligere tilbud for oss kulturforbrukere. Det som i dag er kjent av alle, har ofte en gang vært smalt – ta f.eks. Anne B. Ragde eller Per Petterson.

Offentlig støtte sikrer større bredde, og større bredde sikrer flere topper. Det er som i idretten. Satser vi bredt, er det mye større sjanse for å få fram en ny topputøver. Større bredde og mangfold er den beste garantien for økt kvalitet.

Et rikt mediemangfold er en forutsetning for ytrings-frihet, det er en forutsetning for demokrati og en god samfunnsdebatt. Dette er altfor viktig til å overlates til markedsmakten alene. I SV ønsker vi primært å øke pres-sestøtten, men vi er glade for at den videreføres i 2010 som i 2009.

Kulturskolen har alltid vært et hjertebarn for SV. Derfor er vi glade for å ha fått gjennomslag for at det bevil-ges om lag 40 mill. kr til forsøk med kulturskoletilbud i SFO. Dessverre ser vi at kulturskolen i altfor stor grad rekrutterer skeivt fra befolkningen, og at det i hovedsak er barn av foreldre med leksikon hjemme og mye kulturell kapital som benytter seg av tilbudet. Her har vi en utford-ring på pris og på tilgjengelighet. SVs mål er at alle som ønsker det, skal få en plass i kulturskolen. Det øyeblikket

kulturskolen er en del av SFO-tilbudet, blir den gratis og langt mer tilgjengelig, også for barn fra andre deler av befolkningen enn de vi rekrutterer fra i dag.

Helt til sist vil jeg understreke viktigheten av å ha et likestillingsperspektiv også på kulturfeltet. (Presidenten klubber.) Vi har kommet et godt stykke på vei, men vi har en lang vei å gå.

Presidenten: Taletiden er ute.

Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [10:48:55]: Jeg var i innlegget mitt innom at jeg synes Norsk publikumsutvikling er en vik-tig medlemsorganisasjon for Kultur-Norge, som skal se på hvordan man skal kunne øke kunnskapen, og hvordan man skal kunne øke publikumsoppslutningen.

Hvorfor vil ikke representanten være med på det? Hvorfor vil ikke representanten fra SV se viktigheten av å være med og støtte denne organisasjonen, når tidligere stortingsrepresentant Ågot Valle er styreleder i organisa-sjonen og ser viktigheten av det? Hvorfor vil ikke SV og representanten være med på det?

Det neste spørsmålet er: Kan representanten si noe pent om den kulturen som ikke får offentlig støtte?

Gina Knutson Barstad (SV) [10:49:39]: Jeg er storforbruker av masse kultur som ikke får offentlig støtte. Blant annet har jeg en stor CD-samling hjemme med ame-rikanskprodusert musikk – hvis det behager representan-ten fra Fremskrittspartiet.

Når det gjelder Norsk publikumsutvikling, er det ett av mange interessante innspill som har kommet til dette budsjettet. Regjeringen gjennomfører nå tidenes satsing på kultur. Det kommer flere budsjetter. Jeg ser fram til å ha en dialog om dette prosjektet.

Olemic Thommessen (H) [10:50:25]: Jeg vil gjerne komme SVs representant til unnsetning når det gjelder likestilling.

De siste dagene har det jo vært mye debatt om kvin-nelige skuespilleres posisjon. Skuespillerforbundets leder, Agnete Haaland, har bl.a. påpekt store skjevheter når det gjelder kvinnelige skuespilleres muligheter, dels hvor mange roller de får. Særlig dreier dette seg om eldre kvin-nelige skuespillere – kort sagt deres posisjon. Det har vært ganske etterspurt fra kunstnerorganisasjonene hvordan man kan gjøre noe med dette.

Representanten var også inne på dette med offentlig fi-nansiering. Offentlig finansiering gir jo noen muligheter. Når det gjelder film, f.eks., har Regjeringen sagt noe om likestilling når det gjelder dem som står bak kameraet.

Mitt spørsmål er: Mener representanten at offentlig fi-nansiering kanskje kunne gitt et utgangspunkt for å få gjort noe med kvinnelige skuespilleres posisjon også?

Gina Knutson Barstad (SV) [10:51:32]: Jeg har et brennende hjerte for likestillingspolitikk, også i kulturli-vet. Jeg deler replikantens oppfatning rundt likestillings-problematikken på dette området. Vi mangler roller for

eldre kvinnelige skuespillere. Det handler om skjevheter i opptak til utdanning, og det handler om lønnsforskjeller, som kan være på opp til 50 pst. mellom kjønnene i kulturlivet.

Så mitt svar til representanten er: Ja, jeg synes at vi kan bruke offentlige midler. Det er ett av SVs hjertebarner i kulturpolitikken, at vi skal få til det.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:52:21]: Det gleder meg å høre SV-representantens varme innlegg for sosial fordeling av plassene i kulturskolen og ikke minst engasjementet for dem som har problemer med å betale egenandel. Ikke minst gleder det meg fordi vi gjennom flere år har sett at SV i regjering har ført en politikk der de store pengene stort sett har gått til brede ordninger til middelklassen, og der man i liten grad har vært villig til å målrette ordningene mot dem som trenger dem aller mest.

Vi skal senere i dag diskutere et forslag om inntektsgraderte satser i barnehager, men i det budsjettet vi nå har til behandling, har faktisk Kristelig Folkeparti lagt inn et forslag om 10 mill. kr som en tilskuddsordning til gratis plasser i kulturskolen. Så spørsmålet blir da: Hvorfor vil ikke SV være med på å støtte dette forslaget – hvis politikken skal være i tråd med det innlegget som representanten nettopp holdt?

Gina Knutson Barstad (SV) [10:53:28]: Jeg deler replikantens engasjement for dem som har minst i samfunnet – et engasjement som mitt parti også deler.

Men suksesshistorien til velferdsstaten er ikke fattigkasse. Suksesshistorien til velferdsstaten er universelle velferdsgoder som gjelder alle. Jeg tror at veien å gå når det gjelder kulturskolen, er å få det inn i skolen, slik at det blir en del av de universelle velferdsgodene, og slik at det blir gratis for alle på sikt. Det er SVs mål.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [10:54:15]: Kultur gir livskraft både til mennesker og samfunn. Derfor er Senterpartiet veldig fornøyd med at Kulturløftet er i rute, og at vi i løpet av den forrige perioden har økt kultursatsingen med nærmere 2 milliarder kr. Mange av løftene er allerede gjennomført. Derfor har vi utformet enda mer ambisiøse mål i Kulturløftet II.

Senterpartiet, og Regjeringen, er opptatt av de frivillige organisasjonene. Derfor er det svært gledelig at frivilligheten har fått et løft på over 220 mill. kr. De frivillige organisasjonene og idretten er limet i mange lokalsamfunn. Det gir folk muligheten til deltakelse, samtidig som det er viktig for å få løst mange viktige samfunnsoppgaver. Det bidrar bl.a. til bedre helse og integrering.

Frivillighetssentralene har som mål å legge til rette for økt deltakelse, lokalt engasjement og å skape gode vilkår for frivilligheten rundt om i landet. Sentralene er møteplass og samhandlingsarena for frivilligheten i lokalmiljøet. Derfor er det svært gledelig at Regjeringen foreslår å øke tilskuddet, slik at man både øker tilskuddet til de

eksisterende sentralene og gir mulighet for opprettelse av nye sentraler.

Frifond er en meget velfungerende ordning som er ubyråkratisk organisert, og som forvalter midler som går direkte til barn og unge. Derfor er det en svært viktig satsing når Regjeringen også på dette feltet øker bevilgningene og bevilger nå 44,4 mill. kr.

Regjeringen har lagt opp til en storsatsing på frivillig sektor. Det skjer bl.a. gjennom momskompensasjonsordningen. Dette vil ha stor betydning for Dugnads-Norge. Regjeringen har sagt at denne ordningen skal trappes opp med 1 milliard kr fram til 2014.

Vi bevilger også store penger til kulturskoler, noe flere representanter har vært innom. Det vil bety veldig mye for mange barn rundt omkring i landet vårt. Man ønsker nå å bygge ut dette, slik at enda flere får mulighet til å delta.

Hver eneste dag skjer det mange spennende ting på kulturfeltet rundt i hele landet vårt. Hundretusenvis av nordmenn møter kultur hver dag, enten i form av konserter, utstillinger, idrettsarrangementer eller i form av kultur gjennom media. Jeg er sikker på at vi er enige om at dette er med på å berike livene våre. Kulturliv, av så stort omfang som vi har i Norge, er noe vi er nødt til å ta vare på, og vi må legge til rette for at kulturen skal ha gode vilkår. Denne regjeringen har vist vilje til å satse på kulturen, og det er noe vi er veldig stolte av.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [10:57:24]: Agderforskning har stått bak en rapport som heter Kulturen og det regionale Norge, en kartlegging av det som går på kulturpotten på statsbudsjettet og blir fordelt geografisk. Alle regioner har kultur som satsingsfelt. Derfor var det interessant å lese den rapporten og se hvordan staten, som den viktigste aktøren, har fordelt sine kulturpenger. Konklusjonen til Agderforskning var ganske klar: Selv om en tar vekk de store aktørene, spesielt her i Oslo-området, og Operaen, er det Oslo og det sentrale Østlandet som stikker av med mest penger. Det er innlandet, Sørlandet, Vestlandet og Midt-Norge som taper kulturpenger.

Mitt spørsmål til representanten fra Senterpartiet er: Senterpartiet liker å betegne seg som et parti for Distrikts-Norge. Hva vil Senterpartiet gjøre for å rette opp i denne skjevdelingen?

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [10:58:22]: Som på så mange områder viser det seg at det er en skjevfordeling her, som representanten peker på. Mitt eget hjemfylke kommer veldig dårlig ut på denne statistikken.

Vi ønsker å ta opp dette både med Kulturdepartementet, ha en dialog med dem, og med de berørte fylkene for å se hvilket ansvar som ligger i det enkelte fylket, og hva vi kan gjøre videre for å få en bedre fordeling. Det er ikke et godt tegn når så mye av disse midlene går til det sentrale østlandsområdet. Fylkene har et ansvar, men det er også viktig at sentralledet, Kulturdepartementet, er med og tar et ansvar, slik at disse pengene kommer hele landet til gode.

Olemic Thommessen (H) [10:59:12]: Hvis man ser på Kulturløftet og Kulturløftets historie, vil man vel – hvis man skal være helt ærlig – se at det egentlig er SVs kulturpolitikk som er videreført i særlig grad. Hvis det er noen som skulle kunne pynte seg med Kulturløftet, er det egentlig SV.

Hvor Senterpartiet er blitt av i Kulturløftet, er litt vanskelig å se. Senterpartiet har, slik jeg oppfatter det, blitt mer og mer usynlig gjennom de fire–fem årene som nå har gått, og det er vanskelig å se hva som egentlig er Senterpartiets kulturpolitiske mål, eller hva som er Senterpartiets kulturpolitiske ambisjoner. Jeg vil gjerne spørre representanten Nilsson Ramsøy: Hva er Senterpartiets hovedsaker? Da tenker jeg helt konkret. For eksempel: Hvilke tre hovedsaker innenfor kulturområdet ønsker Senterpartiet å løfte frem i den perioden som vi nå går inn i?

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [11:00:09]: Jeg aksepterer ikke premissen i spørsmålet fra representanten. Jeg aksepterer ikke den premissen at det kun er SV som står bak denne satsingen, dette er det en samlet regjering som står bak. Jeg aksepterer heller ikke premissen om at Senterpartiet er usynlig.

Jeg skal ikke dra ut enkeltpunkter som jeg vil si at vi har særlig ansvar for, men jeg vil trekke fram spesielt den satsingen som vi har hatt på frivillig sektor de siste årene. Senterpartiet er den varmeste forsvaret for Dugnads-Norge, for at idrettslag og frivillige organisasjoner skal kunne leve rundt omkring i hele landet vårt, og bidrar aktivt til å berike manges liv. Både kulturskoler, frivillighetsentraler og momskompensasjonsordningen har vært viktige områder for oss, og det er områder vi jobber med hver eneste dag for å få gode ordninger som er tilpasset de enkelte lag og organisasjoner rundt om i hele landet vårt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:01:13]: Det er igjen hyggelig å si at jeg fortsatt er veldig enig i mye av det som Senterpartiet snakker om, selv om vi heller ikke i denne perioden ser ut til å kunne kjøre i tospann og gjennomføre mye av sentrumspolitikken sammen.

Ikke minst gleder det meg å høre at representanten fra Senterpartiet ser på de frivillige organisasjonene og idretten som limet i lokalsamfunnene. Men det at man er limet i lokalsamfunnene, trenger ikke å bety at man skal være klistret til staten. Derfor ønsker jeg å utfordre representanten fra Senterpartiet på for det første den utviklingen vi har sett de siste årene gjennom at støtten til organisasjonene mer og mer styres gjennom prosjektstøtte, som gjør at man styrer aktiviteten i organisasjonene, og dernest en momskompensasjonsordning som gjør at man trekker inn pengene for så å dele dem ut igjen fra statens hånd, som innebærer mer sentralstyring over frivilligheten. Er Senterpartiet bekvem med det?

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [11:02:23]: Senterpartiet gjennomfører veldig mye sentrumspolitik i denne regjeringen sammen med Arbeiderpartiet og SV. Jeg er enig med representanten i at det er viktig når man snakker

om kultur og frivillighet, at man ikke kun ser på staten og statens rolle.

Senterpartiet er opptatt av at vi har et fritt kulturliv, og at kulturlivet og frivilligheten får utvikle seg på sine egne premisser. Så er det jo slik, som sikkert representanten fra Kristelig Folkeparti ser, at denne regjeringen har satset enormt på kultur og frivillighet de siste årene. Det kommer veldig mange av de frivillige lagene og organisasjonene til gode. Så vi er på den ene siden veldig oppmerksom på statens rolle og på den andre siden de frivillige organisasjonenes rolle. Men det er klart at det nytter ikke å slippe de frivillige organisasjonene helt løs, for da slipper man dem også veldig løs når det gjelder penger. Som stat er vi nødt til å være med og bevilge penger for at dette skal kunne fungere rundt omkring i hele landet.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:03:39]: I den kulturpolitiske debatten kan man få inntrykk av at kultur og kulturpolitikk er synonyme begreper, og at kulturliv er noe som politikere oppretter og bevilger. Kulturen er derimot en naturlig del av et menneskes liv og virke, og en naturlig del av møtet mellom mennesker og menneskelige fellesskap, uavhengig av politiske vedtak.

Kristelig Folkeparti har vært med på å løfte kulturfeltet og bevilgningene i kulturpolitikken de siste årene, fordi vi mener det er av stor betydning.

Med økte bevilgninger og samtidig strengere styring forsterkes inntrykket av kultur som et politisk prosjekt. Det er et uheldig fokus. Men enkelte ser på kultursektoren nettopp som en politisk arena – ja, som et politisk prosjekt eller virkemiddel for å realisere gitte samfunns mål.

På den andre siden finner vi dem som betrakter statlig kulturpolitikk som luksus, en dessert, et tilleggs gode, som først og fremst får være opp til det private initiativ, men som staten kan unne seg å støtte i medgangstider.

Kristelig Folkeparti står for en tredje vei i kulturpolitikken. Vi anerkjenner kultursektorens bredde og mangfold, og kulturlivet er selvsagt så mye mer enn de delene som staten er involvert i. Vi anerkjenner kultursektorens selvstendige stilling, dens autonomi og kunstneres rett til å drive samfunnskritisk virke. Ja, god kunst kan være oppsplittende, konfliktskapende, og gjerne forankret i enkeltindividets perspektiv. Kulturen har sin egenverdi og er ikke et styringsinstrument. Vi anerkjenner også like fullt betydningen av en aktiv kulturpolitikk og statens rolle som pådriver og støttespiller for utvikling av kunst og kultur, bl.a. gjennom de offentlige budsjettene.

Staten har et ansvar for å sikre gode rammevilkår. Under den rød-grønne regjeringen har den instrumentelle tenkningen fått dominere, og statens makt har økt. Kristelig Folkeparti vil øke de årlige budsjettene, men gi kulturlivet større frihet. Vi vil legge til rette for flere finansieringskilder, ikke færre, flere støtteordninger, ikke færre, og Kulturrådets handlingsrom må økes, ikke begrenses. Når det gjelder det siste, ser jeg heldigvis at den nye kulturministeren gir gode signaler i så måte.

I budsjettet foreslås det økte bevilgninger til mange

gode formål. Det er bra! Samtidig er det enkelte tiltak som er av særlig betydning for Kristelig Folkeparti. Disse skulle vi gjerne ha fått flertall for å styrke ytterligere. Derfor foreslo vi 70 mill. kr ekstra til enkelte formål da finansinnstillingen ble behandlet. Frivillighetens betydning ligger ikke først og fremst i at den støtter opp om velferdsmål og andre politiske mål. Frivillighetens genuine betydning ligger nettopp i det at den er frivillig.

Vi har lenge kjempet for momsfrirket, men blitt nedstemt flere ganger. Regjeringens rammemodell vil bety at en rekke lag og foreninger ikke får kompensert sine momsutgifter. Kristelig Folkeparti ønsker primært en rettighetsstyrt modell, der organisasjonene fullt ut slipper momsutgifter. Men inntil en slik ordning er på plass, prioriterer vi å dempe de sterkeste utslagene av Regjeringens opplegg og øker med 50 mill. kr i ordningen.

De kommunale kulturskolene er veldig viktige for å styrke kulturkompetansen hos barn og unge, og de er helt nødvendige for å sikre god rekruttering av kulturutøvere. Dessverre varierer tilbudet veldig mye. Kristelig Folkeparti vil ha et mer likeverdig tilbud over hele landet, og vi ønsker at barn og unge skal kunne gå på kulturskole uavhengig av foreldrenes økonomi. Derfor har vi foreslått en ny tilskuddsordning, i første omgang på 10 mill. kr, som skal bidra til flere gratis plasser i de kommunale kulturskolene.

Jeg skulle gjerne ha utdypet flere viktige saker som vi har prioritert i vårt alternative budsjett, ikke minst Frifond og Frivillighetsregisteret.

Men la meg avslutningsvis si noen ord om operafeltet. Bevilgningen til Den Norske Opera og Ballett øker, og det er bra. I likhet med komiteens flertall forutsetter jeg at vi her vil se en kvalitativ vekst i årene som kommer. Vel så viktig som kvantiteten er det å styrke kvaliteten og den kunstneriske utviklingen.

Så er det helt åpenbart at regions- og distriktsoperaene trenger et løft. Det har hele tiden ligget inne som en forutsetning at disse skal styrkes parallelt med satsingen på operaen i Bjørvika. Kristelig Folkeparti foreslo ytterligere 5 mill. kr til distrikts- og regionsoperaene, og jeg håper statsråden vil bidra til å løfte dette feltet i langt større grad enn hva som har vært tilfelle hittil.

Jeg tar opp Kristelig Folkepartis forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tove Karoline Knutsen (A) [11:08:53]: Regjeringa har innført en momskompensasjonsordning for, og i nært samarbeid med, frivilligheten, noe som vil bidra med mer enn 1 milliard kr ekstra i løpet av de neste åra som kompensasjon, altså for betalt moms.

Kristelig Folkeparti sier i sin budsjettinnstilling at dette ikke er måten å gjøre det på, og dessuten er det for lite. Da stusser jeg over at Kristelig Folkeparti har økt denne posten med kun 50 mill. kr på årets budsjett, mens det ligger vel 200 mill. kr i bunnen fra Regjeringa. Jeg vil tro at mange synes at dette er i snauaste laget i forhold til den retorikken Kristelig Folkeparti holder seg med på dette om-

rådet. Er ikke representanten Håbrekke bekymret for Kristelig Folkepartis troverdighet når partiets ordbruk ikke er i samsvar med foreslått pengebruk?

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:09:43]: Med det budsjettet vi drøfter i dag, og de forslagene Kristelig Folkeparti har lagt inn, er jeg ikke bekymret for Kristelig Folkepartis troverdighet. Men jeg erkjenner at frivilligheten slett ikke er så fornøyd med dette budsjettet som det har vært gitt inntrykk av fra regjeringspartiene tidligere i debatten. Vi har møtt dem på høring, vi har fått telefoner, vi har fått e-post, og vi har fått klare tilbakemeldinger fra frivilligheten om at ordningen ikke er god nok. Det er mange spørsmål knyttet til innretningen på ordningen – at den er for byråkratisk, at det er mange organisasjoner som ikke får det de mener de burde ha fått for at det skal være kompensasjon. Når vi har foreslått 50 mill. kr, er det rett og slett fordi det er det frivilligheten har sagt at de mangler for at ordningen skal være tilfredsstillende. Så det henger godt sammen, og de 50 mill. kr vil bety en langt lettere situasjon for en del av de organisasjonene som er hardest rammet.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Trine Skei Grande (V) [11:11:14]: Kulturloftet har ført til mer penger til kulturen, og det har det hatt stor støtte for også her i Stortinget. Det er stort sett bare ett parti som har bevilget mindre til kultur. De aller fleste andre partiene har faktisk bevilget mer.

Men debatten om kultur er ikke en debatt om smal underholdning. Kultur og kulturuttrykk er i sin ytterste potens en del av vår ytringsfrihet, vår debattkultur og vår mulighet til å uttrykke oss på ulike måter.

Venstre har i sitt alternative budsjett lagt opp til en økning på kulturbudsjettet på bortimot 200 mill. kr mer enn det Regjeringa har gjort. Jeg rekker ikke å gå gjennom alt her på fem minutter, men jeg har tenkt å prøve å rekke tre bekymringer og tre påplussinger. De tre bekymringene er knyttet til Regjeringa:

Det første er det som representanten Thommessen tok opp om mediehverdagen vår, der vi står overfor en rekke store utfordringer knyttet til digitalisering og til at vi bruker media og kommer til å tjene penger på media på helt nye måter. Det å krampeholde på gammeldags lovgivning, på gammeldags regulering og gammeldags innkrevningsmetode for å finansiere media, tror jeg er å gjøre media en stor bjørnetjeneste. Her må vi komme på offensiven med nye reguleringsmåter for å klare å sikre mediemangfoldet og ytringsfriheten i landet vårt.

Det andre er frivilligheten. Senterpartiets representant sa her for litt siden at man kan ikke slippe frivilligheten helt løs. Jo, jeg synes man skal slippe frivilligheten helt løs. Jeg synes at frivillighet har en drivkraft i seg selv som det er viktig at det offentlige ikke skal styre. Venstre har lagt inn 100 mill. kr mer når det gjelder momskompensasjonsordningen, og jeg er veldig redd for at Regjeringa havner på en veldig byråkratisk galei som gjør det vanskelig å være frivillig.

Den siste bekymringen går på kulturskolen, som vi alle

er enige om er bra og viktig. Men det er farlig hvis man får den innretning på dette – at man skal lage en mal for hva som er den ideelle kulturskole over hele landet – at alle skal gjøre akkurat det samme. Kulturskolen har alltid tatt og vil alltid ta utgangspunkt i det lokale kulturlivet. Det hjelper ikke om man har aldri så mange gode intensjoner om at man skal ha så og så mange felespillere ut i den andre enden. Hvis man ikke har de gode felepedagogene, hjelper det faktisk ikke. Man må ta utgangspunkt i det lokale kulturlivet og hva det bidrar med. Hvis det er slik at de beste kunstnerne er snekkere på dagtid og det er de som kanskje kan inspirere unger til å være med og starte egne band som de har drømt om, er det klart at man kan lage et ideal om at alt dette skal passe inn i SFO-systemet. Men det hjelper ikke hvis det er på kveldstid de kan tilby det de har lyst til å tilby. Her må man ikke lage for rigide systemer, for da mister man utrolig mye på veien.

Venstre har tre andre satsinger i tillegg til frivillighet i sitt budsjett. Det er først og fremst den frie scenekunsten, som vi mener har sakkert akterut under Kulturløftet, og det er museer og bibliotek. Jeg må si at jeg er bekymret for situasjonen ved veldig mange av landets museer. Veldig mye av det vi har sett, har vært en følge av den museumsreformen vi har hatt når det gjelder å slå sammen til veldig store enheter – mye større enn det som opprinnelig var tanken til Stortinget. Nå er det på tide å kunne puste med magen, se på hva slags struktur vi har fått, og lage en struktur som folk synes det er inspirerende å jobbe i, for den utviklingen vi har sett, f.eks. ved Folkemuseet, synes jeg er skremmende for hele museumssektoren. Derfor kommer Venstre til å støtte Fremskrittspartiets forslag her i dag. Vi har også lagt fram en rekke andre forslag som jeg gjerne vil ta opp, deriblant det å se på spillpolitikken i et mer helhetlig perspektiv.

Vi må også se på hvordan vi innkrever dagens lisens. Det er en utrolig urettferdig husstandslisens basert på 1950-tallets husstander, mens vi vet at dagens familiestruktur og inntektsstruktur er ganske mye mer sammensatt enn som så. Vi må bort fra husstandslisensen. Det er med på å undergrave hele finansieringen av NRK. Før vi klarer å finne en ny og mer moderne måte å finansiere NRK på, kan det undergrave hele eksistensen til NRK og den viktige rollen NRK faktisk har i norsk kulturliv.

Presidenten: Representanten Trine Skei Grande har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir åpnet for replikkordskifte.

Tove Karoline Knutsen (A) [11:16:44]: Et av de store spørsmålene på kulturfeltet er knyttet til spørsmålet om lovlig og/eller ulovlig nedlasting av rettighetsbelagt materiale fra nettet.

Som rettighetshaver sjøl, veit jeg noe om hvor viktig det er at opphavsrettskvinner og -menn får betalt for det arbeidet man har ved å skape kunst.

Venstre har forfektet et syn som de fleste oppfatter som fritt fram i forhold til å forsyne seg med nedlasting over nettet. Vi erkjenner alle at det er en stor utfordring å skulle finne gode, brukervennlige ordninger som også iva-

retar opphavsretten, men mener virkelig Venstre at ulovlig nedlasting ikke er tjuveri, og at det dermed ikke er straffbart?

Trine Skei Grande (V) [11:17:32]: Venstre mener at man skal overholde de lovene man har, men vi mener at dagens lovverk er utdatert. Jeg er forundret over at man kan stå som rettighetshaver og synes at dagens system er perfekt, og ikke være noe bekymret over at Regjeringa faktisk ikke tar noen grep for å komme i takt med den teknologiske utviklingen, som vi ser er i ferd med å rase fra lovverket. Så man kan enten da si at alt er perfekt sånn som det er i dag – vi holder oss for øynene og holder oss for ørene og later som om ting ikke skjer – eller vi kan si at vi vil lage et nytt lovverk. Venstre er for åndsverkslovens intensjoner, men vi mener at man må lage en moderne lov som tar inn over seg den virkeligheten vi er i. Det er klart at i dag taper mange artister millioner av kroner fordi denne loven ikke fungerer, mens Regjeringa ikke engang vil utrede hvordan man skal klare å lage en lov som man faktisk klarer å håndheve.

Gunn Karin Gjøl (A) [11:18:48]: Først vil jeg si at det er veldig trivelig å se representanten Skei Grande tilbake igjen i en kulturdebatt.

Venstre har fremmet et forslag om en helhetlig gjennomgang av norsk spillpolitikk og utfordringer knyttet til dette. Tidligere har jo Venstre åpnet for at man skal oppheve spillmonopolet og slippe til utenlandske spillaktører. Er det det som ligger i dette forslaget også, at man rett og slett skal oppheve Norsk Tippings spillmonopol? Konsekvensene av det vil jo være store tapte inntekter, ikke minst for frivilligheten og for idretten i Norge, hvis de utenlandske private aktørene skal komme på banen på dette området.

Er det sånn at Venstre ikke synes at inntektene til idretten som kommer fra Norsk Tipping, er noe viktig?

Trine Skei Grande (V) [11:19:33]: Jeg synes også det er morsomt å være med i en kulturdebatt, og jeg synes det er bra at jeg får muligheten til å forklare dette, for dette er ikke intensjonen med vårt forslag.

For det første: Norsk Tipping har bare monopol på spilleautomater i Norge. Det er en illusjon at Norsk Tipping har faktisk monopol. Det har de heller ikke ifølge norsk lovverk på annet enn spilleautomater. Men det som vi ser i dag, er at det er en veldig stor lekkasje av folk som liker å spille, til Internett-spill. Derfor mener vi at man burde ha lisensiert et lovlig norsk spill også på Internett. Det trenger ikke være Norsk Tipping. Det kan godt være noen andre. Men da må man kreve at også noe av inntekten av det går til norsk frivillighet. Vi ønsker faktisk med dette å generere flere penger til frivilligheten, få mer kontroll på spillene, få en regulering av nettspill også, men ser ikke at Norsk Tipping, som eneste monopol, nødvendigvis er de eneste som kan forvalte moral i norsk spillpolitikk. Men vi ønsker først og fremst den gjennomgangen av hvordan vi kan få mer penger inn til norsk frivillighet, og ikke mindre penger.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [11:20:54]: Representanten fra Venstre snakker om å slippe frivilligheten løs. Jeg ønsker også et fritt og uavhengig kulturliv, og de siste årenes kulturpolitikk har jo nettopp gitt kulturlivet høyere status og større mulighet til å dyrke fram det frivillige aspektet samtidig som man støtter den profesjonelle kulturen. Representanten Skei Grandes snakk om å slippe kulturlivet løs minner meg litt om enkelte partiers tilnærming til landbrukspolitikken. Er det statlig støtte representanten Skei Grande mener at frivilligheten skal slippes løs fra?

Trine Skei Grande (V) [11:21:35]: Det var godt å høre at Senterpartiet ikke har sittet så lenge i regjering at de har glemt hvor viktig frihet er for frivilligheten.

Nei, jeg mener ikke at man skal slippes løs fra støtte. Men det Senterpartiet må passe seg for når de sitter i regjering med Sosialistisk Venstreparti og det sosialdemokratiske partiet i landet, er at de statlige pengene skal styre frivilligheten. Frivilligheten skal styre seg selv. Man mister utrolig mye på veien hvis man skal støtte frivilligheten gjennom et byråkratisk og vanskelig offentlig system. Jeg skulle egentlig gitt skryt til Senterpartiet for den første Soria Moria-erklæringen, som var ganske god på frivillighet, som hadde mange bra poeng om antibyråkrati, lettere system, mindre prosjektstøtte, mer grunnstøtte. Problemet er at Senterpartiet ikke har fått gjennomslag for noe av det. Det er ingen ting av det som sto i Soria Moria I, man fikk igjennom, og det syns jeg er trist på vegne av frivilligheten, for det var mange gode tanker som gikk ned med den første Soria Moria-erklæringen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:22:48]: Før valget i 2005 var det første omfattende skriftlige dokumentet de tre rød-grønne partiene sto sammen om, Kulturløftet, som Senterpartiet hadde en sterk aksje i, som SV hadde en sterk aksje i, og som Arbeiderpartiet hadde en sterk aksje i. Det har ført til en helt ny omdreining i kulturpolitikken, og kulturbudsjettet for 2010 er et historisk godt budsjett og øker mer enn den samlede økningen under Bondevik II. Det er jeg og de rød-grønne partiene veldig stolt av.

Men når kulturbudsjettet øker, er det to viktige spørsmål vi må stille oss: Har vi nok fokus på kvalitet? Og når vi bredt nok med det kulturlivet vi har? Når kunst og kultur blir viktigere for folk, blir det også vanskeligere å stå utenfor. Når flere barn går i kulturskole, er det vanskeligere for dem som ikke har økonomi til å gå der. Eller ta et annet eksempel: tilgangen til folkebibliotekene, som i utgangspunktet er frie og åpne. Men vi ser at det i stor grad er avhengig av hvilken sosial bakgrunn du har, om du besøker folkebiblioteket eller ikke. Så det sosiale perspektivet i kulturpolitikken vil bli styrket i årene som kommer. I den forbindelse vil jeg berømme Ålesund kommune. Der har de private og det offentlige gått sammen om å gi barn og ungdom i familier med lav inntekt fri adgang til de mest populære aktivitets- og kulturtilbudene i byen. Det er viktig for unger, som på skolen dagen etter kan fortelle at de vært på teater, eller at de

har deltatt i en kulturell aktivitet som andre unger har deltatt i.

Jeg registrerer også et stort ønske fra Stortinget om å styrke diskusjonen om kvalitet i norsk kulturliv. Og først vil jeg si at det frie feltet har fått en økning det siste året. Jeg registrerer at noen representanter hevder det motsatte, men når det f.eks. gjelder fri scenekunst, har det vært en økning av det det siste året. Jeg synes ofte at det kan være litt utfordrende å kunne spørre om de prioriteringene som gjøres her i Stortinget, er politiske prioriteringer, eller om vi i stor grad griper inn på det kunstneriske området og foretar kunstfaglige prioriteringer.

Jeg er opptatt av at Kulturrådet må få en sterkere posisjon i forhold til å vurdere det kunstfaglige. Derfor vil jeg gå opp løypa i grensdragningen mellom hva som er politikk, og hva som er fag? Men når vi ønsker å styrke Kulturrådet, imøteser jeg også en svært viktig diskusjon om maktkonsentrasjon innen kulturlivet. Jeg har gitt Kulturrådet det klare mandat at hvis de skal styrke sin posisjon, må de være opptatt av å spre makten, slik at de ulike kunstfaglige hensynene blir ivaretatt gjennom Kulturrådet. Jeg er glad for at mange i Stortinget i dag har nevnt dette, og jeg er opptatt av at vi skal få det til i tiden som kommer.

Regjeringen har gjennom budsjettet for 2010 styrket bredden i norsk kulturliv. Det er satset på film med drøye 50 mill. kr. Det er mange som har fått med seg Blåfjell og Knerten i høst. Det er en berikelse for norsk kulturliv. Vi har også sikret driften av scenekunstinstitusjoner og orkestre. Vi har bl.a. kompensert for store økte pensjonskostnader. Og vi har dekket tre nye avtaler, for orkestrene i Bergen, Trondheim og Stavanger.

Tilskuddsordningen for fri scenekunst og dans, basisfinansieringen av frie scenekunstgrupper og tilskudd til formidling av scenekunst har også økt.

Viktige kulturbygg er under planlegging eller oppføring en rekke steder i landet. Det avgjort største nybygget får Nasjonalmuseet på Vestbanetomta i Oslo. Jeg er glad for at en samlet komité deler Regjeringens vurdering, at Nasjonalmuseet skal være landets fremste institusjon for samling, bevaring, dokumentasjon, forskning og formidling av billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur og design.

I 2010-budsjettet er det også lagt inn midler i forhold til en bibliotekmelding og en digitaliseringsmelding. Bibliotekene vil vi også satse mer på i tiden som kommer. På dette området ønsker vi også å få en diskusjon om dobbeladministrasjon, for biblioteksektoren står overfor store utfordringer, ikke minst knyttet til digitalisering og utvikling av digitale tjenester. På dette feltet har det vært uklare ansvarsforhold, og ansvarsfordelingen mellom ABM-utvikling og andre deler av bibliotekvesenet vil vi nå gjennomgå. Vi vil derfor vurdere å overføre oppgaver fra ABM-utvikling til Nasjonalbiblioteket.

Det har også blitt tatt opp viktige utfordringer i denne debatten knyttet til museer. Det henger sammen med de initiativene vi har tatt i forbindelse med kvalitetsutvikling på museumssektoren.

I mediepolitikken har nå utvalget som skal vurdere

pressestøtten, hatt sitt første møte. Dette er et arbeid som jeg vil følge nøye. Vi er også i gang med forhandlinger om allmennkringkasting.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Ved denne sakens begynnelse ble det vedtatt et debatt-opplegg med fem replikker på statsråden og på statsrådene senere i debatten. Jeg har etterpå blitt gjort oppmerksom på at komiteens opprinnelige ønske var seks replikker på statsråden og de to senere statsrådene. Dersom Stortinget kan godkjenne det, er jeg innstilt på å foreslå det debatt-opplegget som komiteen opprinnelig foreslo, altså seks replikker på statsråden.

Kan Stortinget godkjenne det? – Det kan Stortinget.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:28:37]: Jeg er glad for at presidenten lyttet til komiteens beskjedne ønske.

Statsråden brukte 4 ½ minutt på å skryte av alle dem som hadde fått midler på dette budsjettet, jeg vil kanskje mer tenke på dem som er i en vanskelig økonomisk situasjon i dag. Det jeg og komiteen har brukt mye tid på, er å besøke mediebedrifter, ha møter med media, både stort og smått, og også med organisasjonene. De kan rapportere tilbake om en dramatisk situasjon, rett og slett fordi de opplever store økonomiske svingninger og tap av inntekt.

Vi i komiteen har også besøkt NRK. Der er situasjonen en helt annen. Når presidenten klubber vedtaket i dag, vet NRK hva inntekten blir det neste året. Den går ikke ned, den øker. De står altså i en helt annen økonomisk situasjon enn alle andre. Og det vi har fått signaler om, er hybrid-finansiering av NRK, der de også får inn inntekter på reklame og sponing. Synes statsråden det er greit at NRK finansieres på en slik måte, som er konkurransevridende?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:29:58]: Jeg støtter forslagene om lisens for NRK. Det kommer vel ikke som en nyhet for representanten fra Fremskrittspartiet.

Jeg er opptatt av at vi skal ha en sterk allmennkringkaster i Norge, men jeg også opptatt av konkurranse på dette feltet. Derfor har vi utlyst en ny avtale med en annen allmennkringkaster for å få sterke konkurrenter til NRK.

Jeg registrerer også at representanten fra Fremskrittspartiet er bekymret for en del norske mediebedrifter. Men da kan det jo være interessant, for å få en reell diskusjon, å se på hva som er Fremskrittspartiets alternativ. For Fremskrittspartiet har vel ikke akkurat økning i pressestøtte vært et alternativ. Men jeg ser at norske mediebedrifter står overfor store utfordringer og har derfor varslet en gjennomgang av pressestøtten, og jeg vil imøteset et forslag fra dette utvalget med det første.

Ib Thomsen (FrP) [11:31:00]: Kulturarven vår er viktig for den oppvoksende generasjon, og det er viktig at vi i Norge tar vare på den på en verdig måte. Norsk Folkemuseum på Bygdøy er en viktig aktør i dette bildet. Folkemuseet føler seg seigpinet, ifølge Aftenposten. Kulturbudsjettet i Norge øker drastisk, men det smitter ikke over på Folkemuseet og det å kunne ta vare på denne viktige kulturarven.

Jeg vil spørre statsråden om hun på nytt ønsker å vurdere Norsk Folkemuseums stilling og problemer og den seigpining som de opplever om dagen. Vil statsråden si til regjeringspartiene at de skal støtte Fremskrittspartiets forslag når det gjelder nettopp dette: å vurdere situasjonen for Norsk Folkemuseum på nytt?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:32:03]: Jeg er opptatt av å ha et sterkt Norsk Folkemuseum. Men jeg vil ta sterkt avstand fra representantens karakteristikker av denne problematikken i Aftenposten i dag, hvor han hevder at vi ikke prioriterer Folkemuseet, men isteden prioriterer somalisk og irakisk kultur. Det er en sammenligning som jeg synes er fullstendig usmakelig.

Jeg ønsker å se på bevilgningene til Folkemuseet én gang til, men å si at det er en motsetning mellom det å støtte kulturmangfold og det å støtte den norske kulturarven, det er en sammenligning jeg tror ingen av de andre partiene i salen støtter.

Olemic Thommessen (H) [11:32:56]: Medieområdet er berørt, eller vi kan nesten si rammet, av en kolossalt sterk teknologisk utvikling som raser av sted og gir oss nye plattformer for formidling og nye brukervaner – rett og slett nye måter å tjene penger på innenfor medieområdet. Det å henge med i timen har også tidligere vært en utfordring politisk.

Regjeringen har nedsatt i alle fall et par utvalg som skal se nærmere på utformingen av en ny mediepolitikk, men har gitt meget romslige frister for å levere. Det viktigste utvalget, som skal ledes av Yngve Slettholm, skal levere sin innstilling 1. januar 2011. I forhold til den utrolig hurtige utviklingen vi står oppe i, mener jeg oppriktig talt at dette er altfor sent. Deler statsråden det synspunktet, og tenker hun å gjøre noe med det?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:33:59]: Det kan være en fordel å få levert denne innstillingen tidligere. På den andre siden er det slik med pressestøtten, som kanskje Grovillie ha sagt det, at alt henger sammen med alt. Så det er vanskelig å utkvittere én del av mandatet uten å si noe om hele pressestøtten som sådan. Men jeg har signalisert, på utvalgets første møte, at jeg ønsker å holde nær kontakt med utvalget for å få en så effektiv gjennomgang av denne ordningen som mulig.

Olemic Thommessen (H) [11:34:27]: Statsråden bringer meg veldig beleilig over i det andre spørsmålet, nemlig at alt henger sammen med alt. Dette mediestøtteutvalget er jo, slik jeg skjønner det ut fra utvalgets mandat, begrenset til å skulle se på det økonomiske virkemiddelapparatet. Det definerer NRK eksplisitt ut av sitt arbeid, og avgrenser altså – så vidt jeg kan skjønne det – mot regulatoriske spørsmål. Mener virkelig statsråden at vi kan ha en mediepolitikk i fremtiden som utelukkende er basert på økonomiske virkemidler?

Vi står oppe i store utfordringer knyttet til lovgivning, knyttet til konsesjonsordninger, knyttet til aksess på nett – her er det masse som kommer til å være regulert gjennom

lovgivning og forskrifter. I tillegg kommer altså NRK, som jo blir en konkurransefaktor og en økonomisk realitet, inn i medieområdet. Hva vil statsråden gjøre for å lappe på de mangler mediestøtteutvalget har i sitt mandat? Vil hun sørge for at disse andre tingene også blir tatt med når en ny politikk skal utformes?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:35:37]: Ja, selvfølgelig vil jeg se på helheten i mediepolitikken. Mediestøtteutvalget har ikke fått i mandat å utrede hele bredden i norsk mediepolitikk, men nettopp mediestøtten. Så er det også andre forhold som vi vil behandle fortløpende. Det gjelder f.eks. allmennkringkaster, det gjelder synet på NRK – i det hele øvrig mediepolitikk. Det at vi har et mediestøtteutvalg, gjør jo ikke at vi har resten av mediepolitikken på vent.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:36:18]: Jeg synes signalene fra statsråden knyttet til Kulturrådets forhåpentligvis mer selvstendige rolle framover er veldig spennende. Jeg siterer i den forbindelse kulturkommentator Knut Olav Åmås fra Aftenposten i mai i år:

«Giskes grep om Norsk kulturråd er et svar på spørsmål ingen har stilt, en løsning på problemer ingen har hatt.»

Jeg ser fram til kulturministerens oppfølging av sine signaler på det området.

Ellers gjør jo kulturministeren igjen det som Regjeringen har for vane, nemlig å bruke som referanse for sine budsjetter det regjeringen gjorde for to stortingsperioder siden – den da sittende regjering. Man kunne for den del ha sammenlignet med Stoltenberg I eller Jagland. Uansett ville man se at enhver regjerings handlingsrom faktisk øker år for år, og at det ikke så lett kan sammenlignes.

Så mitt spørsmål er: Anerkjenner kulturministeren at innstillingen viser at det er seks partier i salen som støtter opp om løft av kulturbudsjettet år for år, og har gjort det over flere år, og ønsker kulturministeren å bygge bro mellom de alliansene som styrker kulturpolitikken?

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:37:31]: Jeg mener det er viktig å ha bred oppslutning om kulturpolitikken.

Så er også representanten inne på diskusjonen omkring Kulturrådet. Jeg støtter fullt og helt tidligere statsråd Giskes tilnærming til dette spørsmålet: Ekspolitikere, som du og jeg blir en gang i framtiden, kan ikke bli medlemmer av Kulturrådet. Vi ønsker å gjøre det til et mer faglig organ hvor kunstnere sitter og gjør prioriteringer av kunstfaglige forhold. Så jeg mener at den ordningen vi har nå, bidrar til mer maktspredning på kulturfeltet. Jeg erkjenner at det er flere partier som står samlet om dette, men jeg ser også at det er noen partier som ønsker den gamle ordningen med kulturråd.

Det er klart at det vi har fått til i norsk kulturliv de siste årene, skyldes at vi har fått en ny regjering. Jeg registrerer at Kristelig Folkeparti gjerne vil si at de har vært med på dette i Stortinget, men den store endringen innen norsk kulturliv kom altså etter 2005.

Trine Skei Grande (V) [11:38:38]: Jeg vil begynne med å bemerke at det fins også kunstnere med politiske oppfatninger.

Men jeg har lyst til å spørre om noe fordi statsråden avfeide representanten Thomsen med noen uttalelser om somalisk kultur. Jeg kan med trygghet si at Venstre har pluss på det flerkulturelle feltet i sitt alternative budsjett, så en kan ikke avfeie det med det.

Vi har en genuin bekymring for Folkemuseet og vil gjerne at statsråden skal dele vår bekymring. Det er lagt fram et forslag i Stortinget i dag, som Venstre kommer til å støtte, og som vi lurer på om også statsråden støtter. Jeg vil gjerne spørre statsråden om hun deler den bekymring som i hvert fall vi oslorepresentanter har for Folkemuseet, for samlingsforvaltninga og den situasjonen de har kommet i. Vi så etter at budsjettet ble lagt fram at Folkemuseet trodde dette gikk veldig bra, men da de begynte å telle på det som tildelingsbrevet sa, og det som ble sagt i telefonen fra departementet, så var ikke virkeligheten så fin likevel.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:39:44]: Folkemuseet har fått store budsjettøkninger i årene som har gått. Da vi beregnet kulturmonsens, ble det gjort en feil beregning. Folkemuseet skulle fått mer enn det de i realiteten fikk. Derfor vil jeg si til representanten at jeg deler bekymringen og skal gå igjennom denne saken en gang til, for jeg er også bekymret for om Folkemuseet har tilstrekkelig med midler i forhold til de oppgavene de er pålagt.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:40:29]: La meg starte mitt innlegg med å gå litt videre på det som var oppe i replikkordvekslingen med statsråden. En ting jeg reagerte på, er at når man stiller et spørsmål, får man et motspørsmål fra statsråden. Da lurer jeg på om statsråden ikke kan svare, eller om hun ikke har lyst til å svare på det spørsmålet jeg hadde.

Jeg pekte på hvilken situasjon mediebedriftene i Norge står overfor – de krevende utfordringene de har med hensyn til den økonomiske situasjonen de befinner seg i, med svikt på inntektssiden på grunn av bl.a. finanskrisen og manglende annonsering. Det er også en ny digital tidsalder som rammer mediebedriftene ganske hardt. De klare signalene vi får tilbake fra media, er at de ikke har noen konkrete løsninger. Det har heller ikke undertegnede, og jeg har ikke registrert at noen har kommet med løsninger. Det et samlet Medie-Norge i realiteten sier, er at de vil konkurrere på like vilkår. Det opplever de ikke når det gjelder NRK. NRK blir finansiert ved hjelp av lisens, av politiske vedtak, og i tillegg er NRK en stadig større aktør når det gjelder sponsing og annonser på nett. Vi i Fremskrittspartiet synes det er uheldig at det er en sånn type konkurransevridning. Jeg vil igjen utfordre statsråden, som har muligheten til å tegne seg på talerlisten på nytt, på om hun synes denne hybridfinansieringen av NRK når det gjelder både lisens og annonser og reklame, er greit, sett opp mot det konkurrentene opplever.

Det er sagt mye om pressestøtte, og vi ser det ikke sånn som statsråden sa i sitt svar, at det beste for å hjelpe Medie-Norge ut av en situasjon, er å øke pressestøtten. Det synes ikke vi er det riktige. Vi mener at det å redusere og etter hvert fase ut pressestøtten, er det beste. Det som er viktig her, er at man skjærmer nr. 2- og nr. 3-aviser og tar reduksjonene på det som kalles riksdekkende meningsbærende aviser. Undertegnede kommer ikke til å savne verken Dagsavisen eller Arne Strand om de skulle bli borte.

Nå er det sagt mye om NRK. NRK står for kvalitet og står enormt solid i det norske samfunnet. Derfor tror jeg også at NRK vel er den mediebedriften som er i stand til å møte en omstilling økonomisk, dersom det hadde vært flertall for det. Jeg er ikke så bekymret for NRKs framtid som andre tydeligvis er.

Med jevne mellomrom fødes det ideer. Det gjør det også i idretten, som det å ønske å arrangere store, internasjonale mesterskap. Vi har eksempler på det, med OL i Tromsø der vi hadde en par runder med søknader, og vi hadde nå sist Norges Fotballforbund. Hva som er årsaken til dette, kan man selvfølgelig gjøre seg noen tanker om. Når det gjelder OL i Tromsø, var det vel et sterkt behov for en virkelighetsflukt for dem som var politikere der oppe. Det var altså en idé som ble født av politikere. Når det gjelder Norge Fotballforbunds søknad, var det vel kanskje det å ha fokus på å komme seg til et VM, noe de idrettslig ikke hadde klart på lang tid. Felles for disse to prosjektene er at de er blitt slaktet fullstendig når det gjelder realisme og når det gjelder økonomi. Med tanke på at finanskrisen også rammer norsk idrett, vil jeg utfordre statsråden på om statsråden ser et behov for at norsk idrett, sammen med Regjeringen, går inn og lager en helhetlig strategi for å søke om store internasjonale mesterskap. Det kunne vært veldig greit å ha fått en avklaring fra Regjeringen når det gjelder noen tanker rundt det, for idretten bruker jo mye engasjement og mye tid på disse søknadene som ikke har en realisme i seg og heller ikke går igjennom. Så jeg venter med spenning til statsråden tegner seg til et nytt innlegg.

Gunn Olsen (A) [11:45:43]: Kultur er kommunikasjon mellom mennesker. Ved språket, i filmen, i sangen, i scenekunsten og i den mangfoldige idretten, og i skogen av små og store festivaler til store operaoppsett, fra nord til sør, bringes menneskene nær hverandre.

Hverdagen til folk blir så mye rikere når tid kan fylles med positive opplevelser sammen med andre mennesker. Kulturløftet II og neste års budsjett er fra Regjeringens side nok en anerkjennelse til hele Kultur-Norge av den viktige jobben som gjøres i by og bygd.

Gjennom hele kulturinnstillingen knyttes kulturen til hele bredden i folks liv. Det settes fokus på kultur og næringsliv, på kultur og arbeidsliv, på dialog mellom kultur, helse og arbeidsliv. Å øke trivselen ved å ha det moro på jobben vil bidra til å nå mål i det inkluderende arbeidsliv. Vi har tro på at kultur og idrett fremmer folkehelsearbeidet og er med på å utjevne sosiale forskjeller som skyldes helse.

Eldre mennesker blir yngre, i alle fall til sinns, ved å

få delta i det gode kulturlivet. Da er det fint å videreføre Den kulturelle spaserstokken.

Det er store forskjeller i befolkningen når det gjelder deltagelse i kulturlivet. Det er et stort skår i gleden at barn i inntektsfattige familier deltar mindre i aktiviteter på fritiden. Det er veldig bra at Regjeringen nå vil sette fokus på det problemet.

Vi ønsker også at det må arbeides for at flere funksjonshemmede kan delta på ulike idretts- og kulturarenaer.

Kulturfylket Telemark er rikt – rikt på vakker natur fra hav til fjell. Hele historien vår bærer preg av at kunstnere har fått inspirasjon i Telemark – i ord, i toner og ikke minst i malerkunsten. Telemark er rik på kultur. Vi har nytt godt av kulturpolitikken som er ført de siste årene. Mye kan nevnes, som bluesfestivalen på Notodden, teaterfestival i Porsgrunn, industriarbeidermuseet på Rjukan, Vest-Telemark Museum, Teater Ibsen, osv. Mange flere skal bli nevnt etter hvert.

Men i 2008 sto følgende sitat i Telemarksavisa:

«Teater Ibsen er fysisk sett det dårligste regionteatret i hele landet.»

Sitatet er fra daværende kulturminister Trond Giske. Denne uttalelsen står seg fortsatt. Teaterets produksjonslokaler står ikke i forhold til den kulturaktiviteten som er skapt de siste årene, og som teateret ønsker å skape i framtida. Forholdene ved teateret er faktisk prekære. Teater Ibsen skal etter planen flytte inn i nye lokaler i Cellulosen Kulturfabrikk på Klosterøya i Skien. Det er avgjørende viktig for Teater Ibsen at det kommer på plass en finansieringsordning, slik at flyttingen kan realiseres etter planen i desember 2010.

Kåre Simensen (A) [11:49:58]: Jeg skal starte mitt innlegg med å rette en stor takk til de tusener av mennesker som engasjerer seg i frivillig arbeid her i landet. Hver dag legges det ned tusenvis av timer i dugnadsarbeid, og det skjer på nesten alle områder i vårt samfunn, fra idretten via musikk og dans til det å besøke mennesker som trenger en hånd å holde i, der det viktigste er å være til stede.

Selv har vi fått anledning til å møte representanter for mange av disse under våre høringer i forkant av dette budsjettet. Det har vært spennende og lærerike møter.

Resultatet av frivillig arbeid ser vi ved at mange samfunnsoppgaver løses og tilfører merverdi til en rekke offentlige tjenester, men også til menneskene som er involvert. Kanskje det er drivkraften i å engasjere seg i frivilligheten?

Men selv om mange er involvert i frivillig arbeid, skulle vi så gjerne ha sett flere engasjere seg. Vi vet at det er store forskjeller i befolkningen når det gjelder deltakelse i kulturlivet.

Som statsråden og foregående taler var inne på, bruker personer med lav inntekt i mindre grad enn andre offentlig finansierte kunst- og kulturtilbud. Det går spesielt ut over barn fra inntektsfattige familier. Utfordringen vår er å få dem involvert, de som i dag i liten grad deltar. At Regjeringen nå bevilger 3,1 mill. kr for å styrke arbeidet med inkludering av fattigdom, er positivt. Det handler om

å få med alle grupper og individer som faller utenfor fellesskapet, og da spesielt med tanke på deltakelse i lokal kultur og frivillige organisasjoner.

Regjeringens frivillighetspolitikk legger opp til aktivt å støtte opp under utviklingen av et levende sivilsamfunn, og da i et nært samarbeid med frivillige organisasjoner. Som det har vært nevnt flere ganger i dag, er det en økning på over 220 mill. kr til frivilligheten. Totalt avsettes det nær 600 mill. kr til frivillighetsformål i 2010.

Det er spennende å registrere kulturens viktige rolle som døråpner i nord. Vi ser at muligheten for friere bevegelser og økt kontakt mellom mennesker med ulik nasjonal, kulturell og sosial bakgrunn har bidratt til både sosial og økonomisk utvikling.

Nordområdene skal være en multikulturell møteplass, slik det har vært gjennom generasjoner hos befolkningen i nord. Selv da den kalde krigen var på sitt mest intense, møttes folk på begge sider av grensen. Det var kulturen som var døråpneren mot en lukket grense, og nøkkelkortet var kodet med musikk og idrett.

Siden da har folk i nordområdene møttes i kulturell sammenheng, delt opplevelser og erfaringer over landegrensene og lært hverandres kultur å kjenne. Og kanskje det aller viktigste: Menneskene har lært hverandre å kjenne.

Kulturen kan bidra positivt til verdiskapingen i samfunnet, både i bedriftsøkonomisk forstand og i bredere samfunnsøkonomiske sammenhenger. Det kan skje ved at kulturelt innhold gjøres til gjenstand for næringsvirksomhet i kulturnæringer – rockeband, teater eller filmskapere er gode eksempler på nettopp det – eller ved at det inngår som innsatsfaktor i et tradisjonelt næringsliv, som f.eks. reiselivsnæringen.

Kulturlivet og kulturnæringene kan gi viktige bidrag til den bredere samfunnsøkonomiske utviklingen ved bl.a. å bidra til stedsutvikling ved å styrke stedets identitet og gjøre steder mer attraktive for dem som bor der, og for tilreisende. Vi er mange som husker utsagnet fra ordføreren i Nesseby etter at The BlackSheeps vant ungdommens Grand Prix: Endelig er Nesseby satt på kartet. De var stolte og vi var stolte, og det som er ekstra hyggelig, er at bandet er et ektefødt barn av kulturskolen.

Kulturen kan være med på å påvirke valg av sted å bo og utdanne seg og etablering av arbeidsplasser. Vi ser at å satse bevisst på tilbud utover arbeidsplassen har gitt resultater. Som det heter: Vi skal ikke bare ha noe å leve av, vi skal også ha noe å leve for. I det perspektivet har kulturen en viktig plass.

Regjeringen gjør en kjempeinnsats for kulturen gjennom Kulturløftet. Det vil bli satt av milliarder av kroner til kulturtiltak over hele landet. Et av de viktigste satsingsområdene er tiltak for barn og unge. Å kunne tilby kulturskoleplass for alle som ønsker det, er et kjempetøft løfte, men kanskje et av de viktigste. Som det heter i reklamen: Det er på de små scenene de store drømmene skapes. Kulturskolen med dens mangfold er en slik scene.

Arild Stokkan-Grande (A) [11:55:02]: Jeg er stolt over å tilhøre et flertall som til de grader har løftet kulturens betydning i samfunnet. Det er mange grunner til at

kulturen har fått en så sentral plass i den rød-grønne regjeringens politikk, som det er redegjort for mange ganger fra denne talerstolen.

Da jeg for en del år siden besøkte Estland, så vi at det ene kulturbygget etter det andre poppet opp der. Det var en bevisst strategi fra myndighetenes side. Etter flere tiår, ja kanskje flere hundre år med nærmest konstant okkupasjon ønsket man å bruke kulturen for å bygge sin identitet. Vi har sett at også Norge har vært veldig strategiske når det gjelder nasjonsbygging, noe maleriet bak talerstolen er et uttrykk for.

Etter hvert har vi også fått utviklingen av velferdsstaten i Norge. Tidligere stortingspresident Guttorm Hansen snakket mot slutten av sin politiske karriere veldig mye om samfunnet bortenfor velferdsstaten. Hva venter rundt neste sving? Det er i det kjølvannet jeg ønsker å konsentrere mitt innlegg.

Nå ser vi konturene av framtidssamfunnet, av hva som venter etter at man har bygd ut velferdsstaten. Vi ser et samfunn hvor noen opererer med flere identiteter, mens andre sliter med å finne én identitet. Vi ser at verden blir stadig mindre. For mange åpner det seg gjennom dette uante muligheter, mens det for andre vekker usikkerhet, bekymring og mistenksomhet. Dette blir en meget stor utfordring for det politiske landskapet i årene som kommer.

Vi ser at det lokale og regionale i en slik verden blir stadig viktigere. Det er viktig at den nasjonale kulturpolitikken bygger opp under det, men det er også viktig at vi har en nasjonal politikk som unngår at folk trekker seg tilbake, f.eks. i sine egne religioner, og stenger verden ute.

Jeg ønsker også å løfte kulturens betydning for helse, noe som også er berørt tidligere. Framtidssamfunnet stiller store krav til sine innbyggere, og vi ser at mange barn og unge i dag sliter i møtet med disse kravene. Vi skal komme nærmere inn på det i den neste budsjettdebatten, som vi skal ha senere i dag.

Kulturens betydning for den mentale helsen er helt åpenbar, men nå ser vi tegn på at kulturdeltakelse også har stor betydning for andre deler av vår helse. Svenske hjerneforskere har funnet en klar sammenheng mellom aktiv deltakelse i kultur og redusert forekomst av demens, økt levetid og økt livskvalitet. De er overrasket over hvor klar sammenheng de finner. God kulturpolitikk er altså en av løsningene på noen av samfunnets viktigste utfordringer i årene som kommer, både det å håndtere psykiske problemer og ikke minst utfordringene innenfor eldreomsorgen.

Fram mot 2050 vil det i Norge bli en stor økning i antallet eldre. Med dagens nivå på velferdstjenestene mangler vi trolig mellom 30 000 og 40 000 årsverk innen pleie og omsorg. Undersøkelser fra Sverige viser at 1 til 2 pst. av ungdomskullene kan se for seg å jobbe i den sektoren. Det er en formidabel utfordring.

Forsøk fra mitt hjemsted, Ytterøy, med musikk brukt blant demente har gitt svært interessante resultater. For eksempel var det en pasient som tidligere måtte ha tre pleiere for å bli lagt til sengs, for hun var både engstelig og urolig. Med musikk som en integrert del av hverdagen klarte

man seg med en person, og ting foregår i rolige og ordnede former. Det viser noe av potensialet ved aktivt å anvende kultur innen pleie og omsorg, innenfor helsearbeidet. Det kan både frigjøre ressurser, skape mer verdighet for den pleietrengende og gjøre det mer interessant å jobbe i sektoren.

Med mer tverrfaglig satsing og økt fokus på kulturens betydning for helsen kan man dermed møte mange av de utfordringene som vi står overfor. Derfor er jeg glad for at vi har en merknad fra flertallet som sier at det er viktig med et økt fokus på kulturens betydning for folkehelsearbeidet, og ikke minst at vi kan utjevne sosiale forskjeller innen helse ved aktivt å bruke kulturpolitikken.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ingrid Heggø (A) [12:00:20]: Kunst, kultur, idrett og frivillighet gjer samfunnet rikare, og det er faktisk avgjerande for menneska sin livskvalitet, for fellesskapet og for utviklinga. Samtidig vert kultur ofte omtala som sjølv limet i samfunnet. Det er fordi kultur har stor betydning for næringsutvikling, for arbeidsplassar, for statsutviklinga, for integrering og inkludering, ja for helse, læring og kreativitet.

Eit samfunn utan kultur er eit fattig samfunn. Derfor er det òg viktig å gjera kultur tilgjengeleg for alle, også det som mange vil kalla finkultur. Oppfølging av Kulturlyftet og storsatsinga her har i alle fall gjeve mitt fylke full uttelling. Vi har i perioden faktisk fått på plass operabygget i Nordfjord, som ingen hadde tru på, og reiselivsmuseet og kunstmuseet i Førde, for å nemna tre. Hadde vi lova dette i samband med valet 2005, hadde vi ikkje trudd på det sjølv eingong. No har vi fått det på plass.

Det som gjeld kultur og næring, opptek meg. Det er løyvd direkte til konkrete prosjekt, bl.a. for å stimulera næringslivet til innkjøp av norsk samtidskunst. I tillegg får òg Forum for Kultur og Næringsliv driftsstøtte.

I førre perioden sat eg i justiskomiteen. Vi kom i kontakt med Vardeteatret. For tilskotet på litt over 1 mill. kr får dei innsette vera med på å spela og utvikla stykke frå idé til ferdig framsyning. Dei spelar både innanfor og utanfor fengselsmurane. Også bibliotektenestene, som er ved ca. 85 pst. av soningsplassane i norske fengsel, er viktige ledd i det vi kallar tilbakeføringsgarantien.

Heilt til slutt vil eg nemna Den kulturelle spaserstokken, som gjev tilskot til kommunane for gjennomføring av profesjonell formidling av kultur til eldre. Dette er eit fantastisk godt tilbod og framtidsretta kulturtiltak. Grasrotmidla, noko som går til tilskot til dei frivillige organisasjonane, der ein sjølv avgjer kva organisasjon som ligg hjarta nærmast, og ein kan gje ut frå det ein tippar for, synest eg òg er eit framtidsretta og godt tiltak.

Lars Egeland (SV) [12:03:18]: Alle partier peker på problemet med at papirbøker i Norge er fritatt for moms, mens e-bøker er momspliktige. I tillegg er det jo slik at e-bøker til privatpersoner, fra utenlandske leverandører,

som Amazon, også i realiteten er momsfrie. Dette må det gjøres noe med, sier alle partiene.

Allerede et par måneder etter at Amazon hadde lansert sitt lesebrett, utgjorde e-bøkene halvparten av Amazons salg. Det er nok mange som ikke har tatt inn over seg hvilken endringskraft som ligger i de digitale formatene. Det er avgjørende for norske forfattere, for norsk litteratur og språk at vi greier å få på beina et fungerende norsk marked for e-bøker. For forbrukerne vil prisen selvfølgelig ha stor betydning. Det er vanskelig nok å konkurrere med Amazons 10-dollarpris. Det er klart at forbrukerne skal ha gevinst av at distribusjon av e-bøker er billigere enn å lage bøker av trær, bøker som må lagres i store lagre og kjøres rundt med biler til butikkene. Så sidestilling av digitale og analoge bøker er nødvendig for å gjøre den norske e-boka konkurransedyktig.

En e-bok oppfattes av de fleste som en bok som leses på et lesebrett. Men i et åpent format må du jo sjøl kunne velge om du vil lese på lesebrett, mobiltelefon eller på PC. En diskusjon om sidestilling av e-bøker og papirbøker må også derfor omfatte annen digital informasjon, for e-boka er egentlig bare en digital tekst. Grenseoppgangen kan bli vanskelig, men den er nødvendig å gå opp. Ikke minst bruker bibliotekene millioner av kroner for å gi tilgang til digital informasjon. For eksempel utgjør papirtidsskriftene nå bare en liten del av de tidsskriftene bibliotekene tilbyr. De aller fleste er digitale og momsbelagt. Vi må ikke ha et avgiftssystem som virker reaksjonært ved å fremme papir – gårsdagens teknologi – framfor digital form, som jeg anser som også mer miljøvennlig.

Løsningene kan være mange. Ett tiltak er å frikjøpe digital informasjon for hele eller deler av befolkningen, eller å gi støtte til bibliotekkonsortier for tilgjengeliggjøring av digital informasjon for både kunnskap og opplevelser.

Den rød-grønne regjeringa har gått foran i kampen for åpne digitale formater. Vi ser nå en kamp om hegemoniet for e-bøker, slik vi så det med videofilmen på 1970-tallet, eller med Apples iPod-format. Etter min mening bør det offentlige selvfølgelig legge til rette for at dokumenter blir tilgjengelige i Epub-formatet, som er det åpne e-bokformatet til nedlasting fra offentlige nettsider.

Så kanskje kan lesebrettet erstatte alle papirene her på Stortinget før vi aner ordet av det.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:06:42]: Vi nærmer oss nå avslutningen på Hamsun-året. Vi har i 2009 markert at det er 150 år siden forfatteren Knut Hamsun ble født – «mannen som fortryller oss ved sine bøker, men frastøter oss med sine politiske valg», som Hans Fredrik Dahl skrev i en utmerket kronikk i Dagbladet på søndag.

Det har vært arrangementer over hele landet, og spesielt i de kommunene som har nær tilknytning til Knut Hamsuns liv – i Grimstad, i Lom, på Hamarøy og her i hovedstaden, i Oslo. Men det har også vært arrangementer utenlands. Nordland fylkeskommune har hatt en stor mar-

kering for ikke lenge siden, i høst, i St. Petersburg – det vakte stor oppmerksomhet.

Den største begivenheten har nok vært åpningen av Hamsunsenteret på Hamarøy, i Hamarøy kommune, i august i år. Det var en stor nasjonal markering. Kronprinsesse Mette-Marit åpnet Hamsunsenteret, kulturministeren deltok også og markerte åpningen av Hamsundagene – Hamarøy på sitt beste, en solfylt dag i august.

Hamsunsenteret er reist av Nordland fylkeskommune. Det har en ramme på 150 mill. kr, støttet av næringslivet. Hamarøy kommune har bidratt mye, men også staten. 30 mill. kr har staten bidratt med, og de siste 15 mill. kr blir bevilget på årets budsjett.

Målsettingen med Hamsunsenteret er å formidle Knut Hamsuns konfliktfylte liv og hans store forfatterskap – formidle det nasjonalt, overfor den norske befolkning, og ikke minst også internasjonalt. Hamsun leses over hele verden, og det er en stor utfordring. Det vil være en stor utfordring for Hamsunsenteret og for lokalsamfunnet på Hamarøy å klare å utvikle et senter som skal mestre den oppgaven. Forutsetningene og mulighetene er så absolutt til stede. Man har allerede fått ansatt kvalifisert og kompetent personell. Her vil nok Nordland fylkeskommune og Hamarøy kommune være den drivende kraft, ta det store ansvaret som ligger i å utvikle senteret, men det er også viktig at staten blir med på veien videre. Man har vært med og bidratt til å få det reist, og her må staten også være med på å sikre at man klarer å nå målsettingene for drift av senteret. Bidraget til drift av senteret så langt har vært i underkant av hva man har forventet, når man ser hva staten har vært med på når det gjelder å bidra til drift av sentre for våre andre store forfattere. Så det er mitt store ønske og min store oppfordring til statsråden at man ser nærmere på om staten kan være med på å bidra med noe mer til drift av Hamsunsenteret i årene framover.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:10:15]: Jeg vil snakke om sangen – en kunstnerisk uttrykksform som så å si alle har et forhold til, noe vi så i det fantastiske prosjektet «Hele Norge synger», som ble gjennomført over det ganske land i forrige stortingsperiode. Samtidig satte Regjeringa i gang et treårig prosjekt med sikte på å prøve ut metoder for sterkere profesjonalisering av våre beste kor og vokalensembler. Dette prosjektet evalueres nå i høst, og det blir viktig å finne ut hvordan vokalutøvere kan likebehandles med instrumentalister – for det er faktisk ikke tilfellet i dag.

At sangen kan ha en spesiell symbolsk kraft, kunne de fleste av oss oppleve for noen år sia, da president George W. Bush lanserte begrepet «ondskapens akse» som en fellesbetegnelse på en rekke såkalte fiendtlige land. Blant de mange her hjemme som reagerte på den slags unyansert språkbruk, var Kirkelig Kulturverksted, som ikke lenge etter lanserte et musikkalbum med tittelen «Voggesanger fra ondskapens akse». En slik tittel splintrer fiendebildet og snur det hele på hodet. Ei mor som nynner og bysler med ungen inntil brystet, viser oss kjærlighetens – og ikke ondskapens – ansikt, og vuggesangen blir det evige og universelle band mellom den voksne og den nyfødte.

Jeg har lyst til å fortelle en vakker historie om sang som jeg sjøl har opplevd. Høsten 2005 var jeg på valgkampturné på mi heimøy, Senja. Jeg hadde med meg mine to musikere – politikk og musikk er etter min mening en god kombinasjon. Vi var invitert til sykehjemmet, hvor vi skulle holde konsert etter at det politiske møtet var ferdig.

Den lyse dagligstua er full av folk – noen oppgående og spreke, andre mer redusert både fysisk og mentalt. Men alle har gledet seg til denne ettermiddagen: Vi skal syng! Musikkerne spiller opp, og snart klinger kjente sanger fra Mads Bergs sangbok ut i rommet:

«Og eg lengtar så tidt dette landet å sjå,
og det dreg meg så blidt, når eg langt er ifrå.»

Alle synger. Hvert eneste ord og alle versene strømmer uanstrengt og uten nøling gjennom sanger som menneskene har levd med et helt liv. Musikkerne blir så inspirerte at de gir på litt ekstra, mens jeg er så beveget at jeg nesten ikke klarer å syng. For jeg opplever et lite mirakel denne septemberdagen på sykehjemmet: Jeg skjønner plutselig at sangen er et rom hvor språket kan overleve lenge etter at evnen til daglig samtale har gått tapt i sykdom og alder.

Det går en ubrutt linje fra vuggesangen og ungen som sovner til mammas byssing, via de store sangerne innen mange musikkjangre som har trollbundet publikum på all verdens scener – til en ettermiddagsstund på sykehjemmet med mennesker som i livets siste fase makter å holde fast på ordene gjennom sangen. Slik er det at sangen blir vårt følge hele livet, fra vugge til grav. Derfor er Regjeringas satsing på kunst og kultur så viktig, fordi det dreier seg om å bevare det genuint menneskelige i oss mennesker.

Olemic Thommessen (H) [12:13:26]: La meg innledningsvis si at Høyre vil stemme for Venstres fremsatte forslag nr. 32–36.

Så hadde vi en interessant opptakt, i replikkordskiftet mellom representanten Knutson Barstad og meg, i forhold til likestilling. Jeg har lyst til å utfordre representanten Knutson Barstad på en videreføring av det hun var inne på, nemlig spørsmålet om kvotering og f.eks. kvinnelige skuespilleres muligheter.

Så har vi igjen vært vitne til mange superlativer om Kulturløftet og panegyriske beskrivelser av den politikk som har vært ført fra Regjeringens side. Jeg føler det litt påkalt å ta en liten historieskrivning.

Opptakten til den kulturpolitikken vi fører i dag, var Valgerd Svarstad Hauglands kulturmelding, som staket ut en ambisiøs kulturpolitikk for hele bredden i kulturfeltet. I debatten om meldingen var det litt diskusjon mellom opposisjonen den gang – altså nå regjeringspartiene – og Bondevik-regjeringens posisjonspartier om hvorvidt dette dreide seg om 800 mill. kr i økning i datidens kroner, eller litt over 1 milliard kr, som da ville være det som var nødvendig for å nå 1 pst., som var det dagens regjeringspartier hadde som regning. Bortsett fra det var det ikke noen stor strid. I opptakten til stortingsvalget som da fulgte, så vi Kulturløftet, som i post for post er basert på et dokument fra musikkorganisasjonene som kalles Samstemt, pluss en del andre ting. Der kom Kulturløftet inn, som i all hovedsak bygger på de satsingene som det var enighet om, som

Svarstad Haugland staket ut. Frem til det tidspunktet var det bare SV i denne sal som hadde et kulturbudsjett som var vesentlig forskjellig fra de andre, det lå vesentlig høye. Og de kulturbudsjettene vi har sett etter dette, ligner faktisk mest på SVs utgangspunkt. Arbeiderpartiet hadde ikke tilnærmedesvis den type bevilgninger under Bondevik-regjeringen. Det er greit at man har økt, men dette er altså noe det har vært bred konsensus om i Stortinget, som baserer seg på en stortingsmelding fra Bondevik-regjeringen, og som det ikke er grunnlag for å monopolisere til dagens regjeringspartier – slik absolutt hvert eneste innlegg har som målsetting å forsøke å etterlate inntrykk av.

Dag Ole Teigen (A) [12:16:44]: Livskvalitet måles ikke bare gjennom materielle verdier og bruttonasjonalprodukt. Lykke handler også om ting som nærhet, fellesskap, tilhørighet og opplevelser. Kulturløftet kan begrunnes på mange måter: Kulturfeltet skal styrkes økonomisk, slik at det når ut til flere, det offentlige ansvaret skal synliggjøres, og vi skal bli mer bevisste på hva kulturen betyr for oss og innholdet i livene våre.

Det løftet som kulturbudsjettet får nå, er ressurser til kultur og frivillighet som møter oss på forskjellige steder som kulturskoler, biblioteket, teater, musikk, film, frivillighetssentraler, Kirken og Den kulturelle spaserstokken. Det er oppløftende at vi kan se så mange konkrete satsinger rundt om i landet. I mitt hjemfylke, Hordaland, blir det økte budsjetter, f.eks. for Bergen Filharmoniske Orkester, Carte Blanche, Vestnorsk Jazzsenter og Kunstmuseene i Bergen, som bl.a. skal prioritere Ole Bull-jubileet i 2010 – da er det 200 år siden Ole Bull ble født. Den Nationale Scene får midler til å dekke økte pensjonskostnader.

La meg trekke fram to områder under Kulturløftet som jeg vil bruke litt tid på. Det første er Den kulturelle spaserstokken, der kommuner får tilskudd til kulturformidling til eldre. Jeg nevner det fordi det har blitt mer politisk bevissthet rundt hva opplevelser i dagliglivet – kulturelle og sosiale aktiviteter – betyr for mange eldre, for livskvaliteten og for ikke å være ensom.

Det andre jeg vil nevne, er frivilligheten – en såkalt tredje sektor i samfunnet, mellom det offentlige og det private, som spenner fra det lokale idrettslaget til internasjonalt solidaritetsarbeid. I tillegg til den verdien det frivillige arbeidet har i seg selv, skaper det også arenaer der mennesker møtes og bidrar uegennyttig i dugnadsarbeid til nytte for andre.

Jeg er glad for at det er gjort så mange tiltak for frivilligheten under denne regjeringen. Det er opprettet så mange som 80 frivillighetssentraler, en har fått på plass forenklinger for frivilligheten innen skatteregler og arbeidsgiveravgift, Norsk Tipping har innført en grasrotandel og momskompensasjonen skal trappes opp til 1 milliard kr. Når det gjelder momssystemet, legges det i tillegg opp til at museene blir en del av momssystemet, slik at de får full fradragsrett for inngående merverdiavgift, men bare betaler lav sats utgående. På den måten oppnår en i sum styrking av økonomien.

Målet er at vi når 1 pst. av statsbudsjettet til kultur i 2014, men allerede i mellomtiden skapes det mye politikk,

som igjen skaper gode opplevelser. Og livskvalitet har fått et eget kapittel i nasjonalbudsjettet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:19:40]: Jeg tar ordet for det første for å orientere om at Kristelig Folkeparti vil stemme for forslag nr. 37, som er omdelt, fra Fremskrittspartiet vedrørende Folkemuseet. Vi vil også stemme for alle omdelte forslag fra Venstre, med unntak av forslag nr. 34, der Kristelig Folkeparti vil stemme mot.

Ellers er det interessant å høre på debatten, som startet litt ideologisk fra begynnelsen av, men når Arbeiderpartiets representanter får ordet for i fri dressur å snakke om sitt kulturengasjement, så kommer man veldig fort fram til hvordan kulturen skal oppfylle politiske sektormål på andre sektorer – istedenfor å være et mål i seg selv.

Det var for øvrig statsrådens svarreplik nettopp som fikk meg til å ha et nytt innlegg, for Regjeringen har valgt på nesten samtlige områder å bruke Bondevik II-regjeringen – altså gått to stortingsperioder tilbake, til den daværende sittende regjering – som referanse for hva som er god politikk. Det er flere ting å si om det. Det ene er at dette må ha vært en usedvanlig sterk regjering, siden den tjener som referanse for hva som er god politikk flere stortingsperioder etterpå. Det andre er det opplagte at når det faktisk er en årlig vekst i statsbudsjettet, er det ingen logikk i å sammenligne – krone for krone – bevilgninger fra flere stortingsperioder tilbake. Men det Regjeringen skal ha ros for, er at man faktisk har økt kulturbudsjettet mer enn det statsbudsjettet for øvrig har økt, og det slutter vi så gjerne opp om og gir Regjeringen kreditt for.

Det leder meg til mitt neste poeng. Når statsråden sier at dette er noe Kristelig Folkeparti gjerne vil si at de har vært med på, er det igjen en uttalelse fra Regjeringen som gjør at man kan stille spørsmål ved respekten for Stortinget og ved realiteten i Stortingets budsjettbehandling. Det har tidligere vært sagt fra et av regjeringspartiernes medlemmer – i forbindelse med finansinnstillingen – at denne saken har reelt vært til behandling i Regjeringen og bare formelt i Stortinget. Den samme følelsen kan man få når man hører på kulturministeren, som sier at Kristelig Folkeparti «gjør gjerne vil være med» på det. Men det er faktisk Stortinget som bevilger pengene over statsbudsjettet, og Kulturdepartementet kan ikke gi bort en eneste krone uten fullmakt fra denne sal, heller ikke i kulturpolitikken. Her ligger makten, og de bevilgningene som hver enkelt partigruppe støtter i denne sal, er det som er statsbudsjettet og de ulike partienes prioriteringer.

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:23:04]: Det har vært en diskusjon om Kulturløftet og hvem som har æren for det. Da vil jeg bare minne om at det var en diskusjon i Stortinget i 2005, før jeg ble valgt inn, hvor tre partier lanserte Kulturløftet. Andre partier, som da satt i maktposisjon, stemte mot det som var Kulturløftet. Det som har vært Kulturløftet, har altså vært grunnlaget for vår politikk i de fire foregående år, og vil være det i årene som kommer.

Jeg registrerer at i hvert fall tre av opposisjonspartiene mener at de er enige i alt det vi har gjort, som de i

sin tid stemte imot. Og det synes jeg er bra, at det er stor oppslutning om Regjeringens politikk.

Så vil jeg også komme med en kommentar til Håbrekke, som sier at kultur er «et mål i seg selv». Det er jeg enig i, men kunst og kultur må også være relevant for folk. Jeg synes ikke det er noe problem å ha et kulturliv som bidrar til sosial inkludering. I Arbeiderpartiets historie har vi jo sett hvordan vi har brukt kultur og kunst til å løfte vanlige mennesker, og vi har gjort kunst og kultur tilgjengelig for vanlige mennesker som ikke har penger til det. Derfor har vi et sterkt statsstøttet kulturliv i Norge. Jeg synes at dette er en god politikk.

Jeg ønsker en dialog med idretten omkring store idrettsarrangementer. Vi har jo gjort oss noen erfaringer etter fotball-EM, og også etter OL-søknaden, så jeg synes det er viktig med en dialog med idretten om dette.

Jeg hører at det er stor uenighet på mediepolitikkområdet, spesielt mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet sier at det ikke er behov for sterk kritikk av Regjeringen i Norge, enten det er fra Nationen, fra Vårt Land, eller fra Klassekampen. Jeg mener at dette er en viktig del av mediemangfoldet. Jeg er også opptatt av mediemangfold når jeg ønsker at vi skal ha et sterkt NRK, som ikke konkurrerer om reklamepenger med en annen allmennkringkaster, som også bidrar til mediemangfold. Jeg mener at dette er en veldig viktig del av norsk offentlighet, at vi bidrar til mediemangfold. Jeg registrerer at her er det vesentlig uenighet med Fremskrittspartiet. Jeg støtter også at vi har reklame på NRKs nettsider.

Så vil jeg helt til slutt rydde opp i en misforståelse. Representanten Ib Thomsen sa at Regjeringen ikke hadde noe av æren for at viktige humorister hadde fått gjennomslag, f.eks. Kristian Valen. Da vil jeg bare legge til at undertegnede har noe av æren for at Kristian Valen har blitt veldig populær, i og med at han i flere av sine parodier parodierer meg. Således skulle jeg ha noe av æren for at dette ble fantastisk morsomt. (Munterhet i salen.)

Presidenten: Presidenten er sikker på at det er flere som vil ta æren i slike sammenhenger, i salen og blant de fraværende på regjeringsbenken.

Solveig Horne (FrP) [12:26:19]: Det som fikk meg til å ta ordet, er regjeringspartienes innlegg om frivillighet. Komiteens leder, Gunn Karin Gjøl, sier at Frivillighet Norge er strålende fornøyd med Regjeringens budsjett, Kåre Simensen retter en stor takk til frivilligheten, og Senterpartiet sier at frivilligheten er limet i lokalsamfunnet.

Jeg lurer på om vi lever med to vidt forskjellige virkelighetsoppfatninger. De som var med i forrige periode, husker den store debatten som vi har hatt i mange runder i spørretimen i forhold til moms på frivillighet, og Regjeringens svar var hele veien at dette skal vi komme tilbake til, og dette skal vi ordne opp i. Vi har alle sammen vært i debatter i valgkampen, jeg selv sammen med Raymond Johansen, og jeg har flere steder hørt regjeringspartiene gå ut og si: Bare vent til statsbudsjettet kommer, dette skal vi ordne, og frivilligheten skal få full momskompensasjon.

Men så kom budsjettet. Vi har denne høsten hatt møter

med mange aktører i den frivillige sektoren. Jeg vil bare opplyse salen om at det er stor momsfrustrasjon ute og går. Frivillighet Norge er ikke strålende fornøyd. Når Kåre Simensen sier takk til frivilligheten, er jeg ikke sikker på om han får noen takk tilbake.

Når det gjelder den kompensasjonsordningen som regjeringspartiene har lagt seg på her nå, der de sier at frivilligheten får 1,2 milliarder kr – det er masse tall ute og går – sier frivilligheten at de i hvert fall trenger det i året. Men Regjeringen klarer bare å hoste opp 1,2 milliarder kr over fem år.

Et eksempel: Sjøspeiderne, en frivillig organisasjon som er trygg og god i lokalsamfunnet, og som gjør forebyggende arbeid, ville med fullt momsfritak fått 200 000 kr mer å rutte med hvert år – 200 000 kr, som de kunne brukt til mye mer frivillig arbeid, og fått flere unger med i speideren.

Den kompensasjonsordningen som regjeringspartiene legger seg på, er også så byråkratisk at det er en stor skam å pålegge frivillig sektor en slik ordning.

Frivillighet er viktig, det er limet i samfunnet. Norge hadde stoppet opp hvis vi ikke hadde hatt den innsatsen som frivillig sektor gjør i dette landet.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:29:09]: Jeg tror samtlige partier er opptatt av at man har mediemangfold. Men det er de virkemidlene man bruker, som skiller oss litt fra hverandre. Kjøper man en tv i dag, er det NRK som blir sikret inntekter, det er ikke noen andre allmennkringkastere eller andre som får ta del i det. Det er en form for konkurransevridning vi peker på, og i realiteten hele Medie-Norge peker på. Men statsråden tar nok ikke dette så mye inn over seg som vi skulle ønske.

Jeg synes det er bra at statsråden sier at hun har tenkt å gå i dialog med idretten når det gjelder store arrangement. Det synes vi er en riktig og god måte å gjøre det på, rett og slett fordi man har et helt annet apparat og andre ressurser å spille på når det gjelder å bistå idretten i så måte. Idretten er også i en vanskelig økonomisk situasjon. Da blir det for meg litt merkelig at Norsk Tipping i hovedsak har monopol på spill i Norge, men bare i teorien. Alle vet at det opererer utenlandske spillskaper i Norge som er store aktører. Det omsettes altså for mellom 6 og 7 milliarder kr. Disse spillskapene overtar også store deler av tv-rettighetene. De ønsker også å være med på å finansiere en del av norsk idrett, men det får de altså ikke lov til, de får ikke lov til å etablere seg i Norge. Hadde man åpnet opp for muligheten til det, kunne man stilt lisenskrav, krav om at de skal tilbakeføre en del av midlene til norsk idrett. Jeg må si jeg er forundret over at man ønsker å opprettholde et monopol som i realiteten ikke er et monopol. Samtidig er staten aksjonær i disse selskapene gjennom de investeringene man gjør av oljeformuen i utlandet.

Jeg er litt forundret over at Høyre ikke støtter det forslaget som vi har levert inn når det gjelder oppheving av spillmonopol i Norge. Jeg kan ikke skjønne hva det er som gjør at det skal være vanskelig for Høyre rent ideologisk å støtte et sånt forslag, og hvorfor Høyre ser seg tjent med at man skal ha monopol på spill i Norge. Hadde man vært

i andre land som ligger øst for oss, kunne man kanskje ha skjønnet det – men akkurat dette har jeg problemer med å skjønne, all den tid det ikke er et monopol. Det er et monopol på papiret, kanskje er det et monopol inne i hodene på noen politikere – men i realiteten er det altså ikke monopol. Det omsettes for store milliardbeløp, og store deler av dette kunne ha vært ført tilbake til norsk idrett, som trenger disse midlene.

Ib Thomsen (FrP) [12:32:26]: Det var spennende å høre at statsråden sa at hun er med på å støtte Valen, ved at hun lar seg parodierte. Det viser at det er en bredde i kulturen, og at ikke alt bare dreier seg om penger.

Stortinget er muligens ikke et sted for å se framover og se hva som kommer på området ny teknologisk utvikling, heller ikke innenfor kultur. Jeg tenker på e-blekk, jeg tenker på lesebrett, og jeg tenker på e-bøker, som mange mener er et nytt teknologisk vidunder som vil revolusjonere kulturen og litteraturen i Norge. Men jeg er skuffet over at statsråden ikke kunne være tydelig på dette nye, spennende utviklingsområdet som e-bøker er, og si at hun faktisk ønsker å likestille papir og e-bøker. En som hadde skjønnet det, var representanten fra SV, Egeland, som var veldig tydelig på at han ønsket å likestille disse produktene, og så fordelene med dem. Det er et skritt i riktig retning. Man hadde visjoner, man så muligheten, man så sågar muligheten for at sakspapirene på Stortinget kunne legges inn på en e-bok og et lesebrett. Ja, tenk hvis vi kunne ha spart oss de 70 000 sidene som vi må bære hvert eneste år.

I mitt innlegg kom jeg inn på at mange ville dra nytte av et lesebrett, dette nye vidunderet som mange mener det er, og da nevnte jeg eldre og svaksynte. Det er viktig at de får være med og ta del i litteraturen. Fremskrittspartiet mener også at svaksynte skal kunne oppleve film, og da tenker vi spesielt på norsk film som får offentlig produksjonsstøtte. Vi mener at der bør Regjeringen vurdere å bruke synstolkning som et virkemiddel for at alle kan få delta, og at det videre må vurderes om det skal stilles krav til at NRK-tekstingen skal tilbys som lydteksting. Ja, tenk hvis alle kunne få være med på dette, både innenfor NRKs kulturtilbud og innenfor norskprodusert film som får offentlig støtte. Jeg håper at disse signalene og denne bønnen vil nå inn til regjeringspartiene og statsråden.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:35:23]: Jeg tenkte jeg skulle si noen ord om pressestøtten, for statsråden talte varmt for den og for de såkalte riksdekkende og meningsbærende avisene. Men da er det viktig å se på hvilket mangfold man egentlig snakker om. Det er mangfold av meninger vi snakker om, ikke mangfold av aviser.

Da er det å gå til de riksdekkende avisene og se hvor ulike oppfatninger og meninger de har om sentrale politiske spørsmål. Hvor blir det egentlig av meningsmangfoldet? Hvor er avisen som mener at dagens eldreomsorg bør være behovsbasert og finansiert av staten? Hvor er avisen som mener at utdanningssektoren bør finansieres pr. elev? Hvor er avisen som mener at dagens innvandringspolitikk truer vårt verdigrunnlag og heller ikke er økonomisk bærekraftig? Hvor er avisen som stiller seg skeptisk til dom-

medagsprofetiene innenfor klimasektoren? Hvor er avisen som mener at landets bomstasjoner er en urimelig dobbeltbeskatning av bilistene? Hvor er avisen som tar aktivt til orde for nedlegging av fylkeskommunen og for færre kommuner? Hvor er avisen som hevder at dagens straffnivå er for lavt? Hvor er avisen som argumenterer for lavere skatt på lønnsinntekt for å få økt tilbud av arbeidskraft og rimeligere lønnsoppgjør for næringslivet? Hvor er avisen som mente det var galt å gi fredsprisen til president Barack Obama?

Dette er sikkert meninger som store deler av salen ikke er noe særlig glade i. Men dette er meninger som aviser i hele Europa og USA har. Der har de altså aviser som ikke har støtte fra det offentlige. Å påstå at norsk mediestøtte og pressestøtte bidrar til meningsmangfold, er empirisk tilbakevist. Det er ikke mulig å se en sammenheng mellom pressestøtten og meningsmangfold. Det eneste man kan se sammenheng mellom, er mellom pressestøtte og mange aviser.

Arild Stokkan-Grande (A) [12:37:31]: Siden vi har en kulturdebatt og det er lett å dra veksler på kulturuttrykk i denne debatten, så syntes jeg tante Sofie kom snikende inn i hodet mitt mens jeg hørte forrige innlegg: «Hvis bare alle var som jeg, så ville alt bli bra.»

Men det var ikke forrige taler som gjorde at jeg tok ordet. Det var derimot representanten fra samme parti, Ib Thomsen, som i sitt innlegg ramset opp noen kjente navn og viste til at de med Regjeringens politikk ikke ville blitt kjent. Han følger det opp i sitt neste innlegg, hvor han sier at dette overhodet ikke handler om penger. Vel, det er nok å vise til bandet D.D.E., som jeg tror Ib Thomsen og Fremskrittspartiet føler er en del av den folkelige kulturen, som selvfølgelig har sin rett. De sier selv at det var utløsningen av midler fra SND i sin tid som gjorde at de var i stand til å gå i studio og produsere sin første plate, som igjen gjorde at de fikk sitt gjennombrudd og ble kjent. SND er et virkemiddel som jeg trodde Fremskrittspartiet ikke hadde særlig tro på.

På fredag er det finale i X Faktor i TV 2. Der er en av dem jeg skal stemme på, i hvert fall, Chand Torsvik, veldig tydelig på at han har lagt hele sitt grunnlag i kulturskolen i Namsos og i det miljøet som har vært der – et resultat av en aktiv kulturpolitikk. Han får nå også god oppbacking i sin oppkjøring til finalen fra RockCity Namsos, et nasjonalt prosjekt initiert av Regjeringen.

Det å skape arbeidsplasser gjennom opplevelser, musikk, kultur, kan på mange måter sammenlignes med å etablere arbeidsplasser i mer tradisjonelle næringer. Det trengs støtte, og det trengs investeringsvilje. Det ligger et stort potensial i samarbeidet om virkemidler mellom Kulturdepartementet og Næringsdepartementet. Ekstra tydelig blir dette når vi snakker om eksport av musikk. Her kan vi i alle fall ikke følge Fremskrittspartiets logikk om at bare man er sterk nok, så går det bra, og at man derfor kan overlate aktørene til seg selv. Det skjønner faktisk Fremskrittspartiet selv på dette feltet. Jeg er derfor glad for at komiteen støtter satsingen på eksport av norsk musikk gjennom Music Export Norway. Men det er vik-

tig at den satsingen også følges opp med næringspolitiske tiltak.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:40:14]: Jeg la merke til at representanten Øyvind Korsberg tok til orde for at dersom Norge skal søke store internasjonale mesterskap, må idretten og landets regjering sammen legge en strategi for prosessen. Det er jeg hjertens enig i.

Det morsomme er imidlertid at representanten Korsberg har snudd 180 grader i dette spørsmålet. Jeg husker godt OL-debatten for ei tid tilbake, hvor representanten Korsberg var i alle kanaler med barsk kritikk av politikere som blandet seg inn, som han sa. Jeg for min del har hele tida ment at politikere blander seg for lite inn i sånne typer prosjekter som OL og fotballen. Det er faktisk snakk om å bruke flere milliarder av fellesskapets penger, penger som for øvrig går til mange andre formål enn idrett: til infrastruktur, til kompetansebygging og til regional og nasjonal profiletering. Et slikt samarbeid, hvor mange aktører, også politiske myndigheter, er inne i prosessen sammen med idretten og næringslivet, bl.a., er faktisk helt vanlig internasjonalt.

De av oss som husker prosessen fram mot Lillehammer-OL, vet at her var Regjeringa og regionale politikere på banen fra første dag. Prosjektet var derfor også definert som det det jo var – et stort samfunnsprosjekt. Prosessen var faktisk styrt gjennom et utvalg hvor flere departement, idretten og stedlige arrangører deltok. Det hadde antakelig ikke blitt OL på Lillehammer dersom vi ikke hadde en sånn bred prosess hvor mange var inne og la premissene for det som skulle skje. Helt nødvendig var et nasjonalpolitisk eierskap til prosjektet. Det var det som gjorde at vi fikk gjennomslag internasjonalt. Den suksessen må vi kunne gjenta ved å tenke litt i samme baner dersom idretten ønsker å stå i spissen og være sentral i et så stort mesterskap som et EM eller et OL er.

Presidenten: Olemic Thommessen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Olemic Thommessen (H) [12:43:35]: La meg først si at Høyre også går inn for Fremskrittspartiets forslag, nr. 37, om Folkemuseet.

Når det gjelder utfordringen fra representanten Korsberg om spillpolitikken, er Høyres spillpolitikk motivert av ønsket om at mest mulig av pengene skal gå til norske formål, til norske aktører. Det løpet som Fremskrittspartiet fører i spillpolitikken, vil på grunn av EØS-reglene lede til at vi får internasjonale aktører inn i det norske spillmarkedet, og det vil bringe mindre penger til norske formål. Det er Høyre imot.

Angående tema som har vært oppe når det gjelder åndsverkloven, har jeg bare lyst til å kort kommentere at det ikke er åndsverksloven som er hovedproblemet, selv om den bør revideres. Hovedproblemet er at Regjeringen ikke gjør noe særlig for å håndheve den. Det er en oppgave for Justisdepartementet. Høyre foreslår under Justisdepartementet en økning til Økokrims virksomhet for at de skal gjøre nettopp dette.

Kåre Simensen (A) [12:44:40]: Jeg har lyst til å innlede med å si at jeg er enig i det representanten Korsberg sier om lærdommen med hensyn til OL 2014 og EM 2016. Jeg tror det er en viktig debatt og en riktig debatt å ta.

Så har jeg også lyst til å si til representanten Horne at min takk til frivilligheten er ekte og ærlig.

Men jeg kom hit opp på talerstolen for å snakke litt om film og om den aktiviteten vi ser rundt omkring i hele landet. Og når jeg sier hele landet, er det fordi det er stor aktivitet også ute i regionene. Oslo har vært, og er, filmbyen nr. 1 i Norge, det er vel ingen som vil bestride det. Men vi har etter hvert også fått gode og spennende produksjonsmiljøer ute i distriktene, og kanskje spesielt i min landsdel. Her er det bare å nevne produksjonsmiljøene i Troms, som er veldig spennende og utrolig interessante, og der man gjør en god jobb.

Men også i min hjemby, Alta, ser vi at ungdommer har villet satse på film. De har tatt sin utdanning, kommet tilbake og realisert ulike filmer. Jeg har lyst til å nevne filmene «Kill Buljo» og «Død snø». Man kan si hva man vil om dem, men de er laget av ungdommer med lokal tilknytning. Etter hvert ser også miljøene ute i verden de lokale produksjonene ute i distriktene. Det mener jeg er en bekreftelse på at det går an å lage film også utenfor de sentrale strøkene. Det er ikke bare musikken som er blitt en eksportvare, også norske filmer er blitt – og kan bli – en eksportvare. Det synes jeg er en god bekreftelse på at det går an å satse på film. Derfor er de miljøene vi får ute i regionene, viktige. Satsing her er riktig.

Det er også interessant å registrere at et internasjonalt samisk filmsenter og et internasjonalt filmmiljø er i ferd med å etablere seg i Kautokeino. Det er ytterligere en bekreftelse på at det er viktig og riktig å inkludere det flerkulturelle Norge også når det gjelder produksjon av film. Historien og filmen om Kautokeino-opprøret er en bekreftelse på at en slik satsing er riktig.

Geir Pollestad (Sp) [12:47:26]: Jeg tar ordet i denne debatten for å kommentere komiteens merknad om etablering av et nasjonalt Garborg-senter i Time kommune på Jæren. Senteret er under bygging, og det er Time kommune som har ansvaret for å etablere senteret, som skal huse både et nytt bibliotek og selve Garborgsenteret.

Det har lenge vært en heftig debatt og et stort engasjement lokalt om hvor senteret burde ligge. Mange ville ha et frittliggende bygg inspirert av Hamsunsenteret. Det var det ikke oppslutning om, og Time kommune gikk inn for å etablere et senter samlokalisert med biblioteket og på et sted der folk ferdes.

Jeg mener det er en svært god lokalisering som er valgt, og jeg er glad for at en har tatt en beslutning. Et nytt nasjonalt Garborg-senter skal ikke bare være en utstilling over ekteparet Arne og Hulda Garborgs liv og litteratur, det skal også være et senter som skal skape engasjement og debatt – og bidra til å skape samfunnsengasjement blant ungdom. Det er derfor en også skal ha med seg ungdom fra Garborgstedene Bryne, Asker og Tynset når en skal forme selve innholdet i senteret, et senter som skal gi ungdom mot til å mene.

Når en samlet komité nå gir støtte til de vedtatte planene, er debatten om lokaliseringen over. God debatt er bra, men en god debatt har også sin ende. Den enden er kommet nå.

At kulturministeren i denne saken har utvist handlekraft – av jærskje dimensjoner, vil jeg si – er svært gledelig. Det er avklart at Kulturdepartementet alt i 2009 stiller opp med 7 mill. kr til utstillingen i Garborgsenteret. Merknaden fra komiteen er likevel ikke uten verdi, for en er ikke i mål. Jeg tror at et godt og nært samarbeid mellom Garborgsenteret og Jærmuseet på den ene siden og staten på den andre vil være viktig for å overvinne de gjenstående utfordringene i forbindelse med etableringen av senteret. Det finnes også andre virkemidler enn kun penger.

Statsbudsjettet for 2009 og kulturministerens handlekraft har skapt mye glede og begeistring hos oss som er ivrige tilhengere av Arne Garborg. Jeg vil markere dagen med å sitere fra noen av Garborgs ord, som går på den jærskje kommunikasjon. La meg da avslutte med dem:

«Eg såg på deg og du såg på meg, og me lo så godt.»

Presidenten: Neste taler er statsråd Anniken Huitfeldt – som presidenten regner med parerer med et tilsvarende sitat – og deretter Øyvind Håbrekke.

Statsråd Anniken Huitfeldt [12:50:09]: Det kan jeg ikke, men jeg kan på det varmeste anbefale «Bondestudentar», som gir et fantastisk historisk innblikk i byggingen av nasjonen Norge.

Så ble jeg utfordret av representanten Tybring-Gjedde på hvorvidt det fantes partsaviser – og så ramset han opp flere av Fremskrittspartiets programpunkter. Jeg vil svare på det spørsmålet ved å si at det finnes en slik avis. Den heter «Fremskritt». Den er Fremskrittspartiets partiavis. Fremskrittspartiet får statsstøtte til å produsere den avisen.

Det finnes heller ingen aviser som har gitt Regjeringen helhjertet og varm støtte i dens syn på biodiesel, på bompenger eller på avgiftspolitikken generelt, men det finnes en avis – eller et meningsbærende blad – som gir Arbeiderpartiet støtte i alt det gjør. Det er avisen «Sammen», en partiavis som utgis av Arbeiderpartiet.

Jeg er varm tilhenger av mediemangfold i Norge. Derfor trenger vi et sterkt NRK. Vi trenger en sterk, konkurrerende allmennkringkaster, og vi trenger en sterk presse, med ulike oppfatninger, som kan utfordre alle partiene i Norge. Den tiden da man hadde sterke partiaviser som ga partiene rett i ett og alt, er forbi. Jeg tror det er en fordel for meningsmangfoldet i Norge. Jeg registrerer at det på dette punktet er stor politisk uenighet mellom de fleste politiske partier og Fremskrittspartiet.

Presidenten: Øyvind Håbrekke har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:52:03]: Når kulturministeren gjør et stort poeng av å gå tilbake til 2004–2005 og behandlingen av stortingsmeldingen om kulturpolitikken for å kunne begrunne det tydelige skillet mellom de

rød-grønne og Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti i kulturpolitikken, overser hun igjen det faktum at alle de kronene som er blitt bevilget på kulturpolitikkområdet de siste årene, er blitt bevilget ved at et flertall i denne sal har stemt for det. Det er grunnlaget for det løftet som kulturpolitikken har fått.

La meg også bemerke at hvis Kristelig Folkepartis forslag i finansinnstillingen hadde blitt vedtatt, hadde kulturrammen vært 50 mill. kr høyere enn det den nå faktisk blir, bare så det er sagt. Det viktigste med dette er at kulturlivet hadde vært tjent med at kulturministeren hadde bygget opp rundt de alliansene som er med på dette løftet, og ikke forsøkt unødig å splitte dem.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [12:53:19]: Når det gjelder søknaden om å få arrangere europamesterskapet i fotball, har det mildt sagt vært en underlig prosess. Det var representanten Knutsen som fikk meg til å ta ordet, for hun sto nettopp på denne talerstolen og snakket varmt om at det var viktig at politikere engasjerer seg, og at hun synes at politikere blander seg for lite inn når beslutninger om slike arrangementer skal tas.

Det er ganske underlig at representanten Knutsen kan tillate seg å si noe sånt fra talerstolen, all den tid vi har en kulturminister som har fratatt oss politikere muligheten til å involvere oss i denne prosessen, og fratatt Stortinget muligheten til å være delaktig i prosessen rundt søknaden om EM i fotball. Prosessen har vært preget av at beslutninger har blitt holdt unna samfunnsdebatten, og det virker som om beslutninger har blitt tatt på bakrommet.

Stortinget har bedt statsråden om å kommentere dette i den offentlige debatten. Vi har faktisk på vegne av Stortinget henvendt oss til statsråden og spurt om hvordan prosessen skulle føres videre, spesielt tidsaspektet i saken. Da fikk vi til svar at saken visstnok skulle legges frem for Stortinget, og at vi ville få rikelig med tid til å behandle den, men at statsråden selv trengte god tid på å kvalitetssikre de tallene som skulle legges frem. Etter tre uker ble det lagt frem noen tall fra et eksternt selskap, og noen timer etterpå gikk ministeren ut og fortalte at prosessen er avsluttet – det blir ingen EM-søknad.

Jeg synes det derfor er spesielt at representanter fra regjeringspartiene kan stå på denne talerstolen og be Stortinget om å involvere seg i slike prosesser, når vi blir fratatt muligheten til det. Vi blir fratatt muligheten til å involvere oss i en sak som er veldig viktig for veldig mange, og som berører veldig mange. Det er mange som har lagt ned mye tid og ressurser i å forberede en slik søknad. Derfor synes jeg det minner om tradisjonell maktarroganse fra regjeringspartienes side, og jeg synes det er beklagelig at Stortinget ikke ble involvert i prosessen.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [12:56:10]: Senterpartiet er opptatt av frivilligheten, og vi er opptatt av dugnadsånden i Norge. Under debatten har jeg registrert at flere mener at Regjeringens varslede satsing på frivillig sektor ikke er god nok. Da må jeg få minne om at den satsingen vi har hatt på kultur og frivillighet de siste årene, og den opptrappingen vi har varslet – en opptrapping på

1 milliard kr som er varslet fram mot 2014 – er helt unik. Det har aldri vært satset så mye på frivillig sektor som under denne regjeringen. Da blir det jo litt merkelig når denne regjeringen blir kritisert for ikke å satse nok, når vi f.eks. ser hva Bondevik II-regjeringen presterte i sin regjeringstid. I motsetning til det de andre partiene gjorde da de satt i regjering for to perioder siden, bevilger vi faktisk midlene nå når vi sitter med regjeringsmakten. Det er faktisk det man er i stand til å levere i posisjon, man er nødt til å måles på, og ikke hva man presterer å love når man sitter i opposisjon.

Senterpartiet vil jobbe for å følge opp de premisene som er lagt tidligere, og som går ut på at vi ikke må få en veldig byråkratisk ordning, og at vi må ha en ordning som er tilpasset både små og store organisasjoner. Vi har også registrert at Frivillighet Norge og flere andre har pekt på innretningen, men nå er det snakk om pengene man bevilger, og så kommer debatten om hvordan innretningen skal være, på et senere tidspunkt. Da vil Senterpartiet jobbe for at vi skal få en ordning som er god både for små og store organisasjoner, som er ubyråkratisk, og som er i tråd med de avtalene som er inngått tidligere, både med idretten og Frivillighet Norge.

Presidenten: Tove Karoline Knutsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:58:13]: En liten kommentar til representanten Hofstad Helleland: Jeg tror ikke hun helt skjønnte hva jeg sa. Det som er mitt poeng, er at jeg mener at når det gjelder de store mesterskapene, må man fra dag én være inne med politisk representasjon i de råd og utvalg som skal utrede om dette er mulig. Da kan man på et tidlig tidspunkt se om dette går eller ikke.

Jeg la merke til at representanten Hofstad Helleland kritiserte statsråden. Det synes jeg ikke hun har noen grunn til. Hun har sagt at hun både var for snar, og at hun var for sein. Regjeringa legger jo fram de forslagene den ønsker. Jeg må også bemerke at den svenske regjeringen ikke ønsket dette, og da faller jo saken av seg selv. Men det står jo representanten Hofstad Helleland fritt å fremme et forslag i Stortinget om denne saka, hvis hun ønsker det. Regjeringa besluttet å ikke legge fram saka for Stortinget – det må Regjeringa ha lov til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til rammeområde 3.

Vi går over til å behandle rammeområde 2, hvorunder man også behandler sakene nr. 2 og 3.

Gunn Karin Gjul (A) [13:00:07]: Det har skjedd en kvinnerevolusjon i Norge. For 30 år siden var under halvparten av alle norske kvinner yrkesaktive. Den andre halvdel var husmødre på heltid og ble forsørget av sine menn. På tre tiår har kvinnene strømmet ut i arbeidslivet. Vi har i dag den høyeste yrkesdeltakelsen blant kvinner i verden. Samtidig er vi på Europa-toppen i antall barnefødsler.

Å kombinere morsrollen og yrkesrollen er i de fleste

andre land umulig. I Italia og Hellas er bare annenhver kvinne i arbeid, og i Tyrkia er hver fjerde kvinne yrkesaktiv. Grunnen til at norske kvinner kan ha både jobb og barn, er et unikt organisert arbeidsliv med familievennlige arbeidstider, verdens beste foreldrepermisjonsordninger og gode omsorgsløsninger for barn gjennom et godt barnehage tilbud.

Kvinnens høye yrkesdeltakelse regnes som en av hovedårsakene bak veksten i norsk økonomi. Mange kvinner i arbeid skaper vekst og velferd. Det gir Norge et konkurransefortrinn i forhold til andre land.

Denne suksesshistorien har fått oss til å tro at vi har full likestilling. Det er langt fra sannheten. Tallenes tale er tydelig. Kvinner tjener mindre enn menn, 43 pst. av kvinner jobber deltid, vi har et svært kjønnsdelt arbeidsmarked, de fleste ledere både i offentlig og privat sektor er menn, og mens åtte av ti småbarnsmødre jobber deltid, jobber småbarnsfedre mer overtid enn noen annen gruppe.

Denne mangelen på likestilling ønsker den rød-grønne regjeringa å gjøre noe med. Derfor satte vi ned Likelønnskommissjonen, og derfor har Regjeringa i Soria Moria-erklæringen sagt at den vil bidra til et likelønnsloft i forbindelse med lønnsoppjøret neste år. Men det er kun partene i arbeidslivet som kan forhandle fram et likelønnsloft. Regjeringa kan bidra, men partene må bli enige om hvilke lønnsgrupper som skal få et varig løft.

Likelønnskommissjonen pekte også på at i tillegg til et likelønnsloft er det behov for en tredeling av foreldrepermisjonen. Det er også behov for styrking av likestillingsloven og -ombudet for å minske gapet mellom kvinners og menns lønn.

I budsjettet for inneværende år er pappapermisjonen utvidet fra seks til ti uker, og i budsjettet for 2010 foreslår Regjeringa å innføre fedrekvoten i alle tilfeller hvor både mor og far har opptjent rett, også der mor har arbeidet mindre enn 50 pst. Dermed får 1 500 flere fedre mulighet til å være hjemme med barna sine. Vi beveger oss enda et skritt i retning av en tredeling av foreldrepermisjonen og et mer likestilt foreldreskap.

Vi har nådd målet om full barnehagedekning og dermed gjennomført den største velferdsreformen på 30 år. Fra å være et gode for de få har barnehagene blitt et tilbud til det store flertallet av barn mellom ett og seks år. Om lag 97 pst. av barna som startet på skolen i høst, har gått i barnehage. Barnehagen er blitt en viktig sosial arena og en sentral læringsarena for den store majoriteten av norske barn. Fra å ha bygd barnehager det remmer og tøy kan holde fortsetter vi barnehagesatsingen med å bedre kvaliteten.

I vår vedtok Stortinget at de private barnehagene skulle ha en like god finansiering som de kommunale. Dette følger nå Regjeringa opp, og de første kronene vil være på plass fra høsten 2010. De økte bevilgningene til de private barnehagene vil føre til bedre lønns- og arbeidsvilkår samt flere pedagoger og andre ansatte i de private barnehagene. Kompetansen til de ansatte i barnehagene er avgjørende for kvaliteten i barnehagene. Derfor utdannes flere førskolelærere enn noensinne, og det er satt i gang etterutdanningstilbud for assistenter i barnehagene.

Sjøl om Norge er et godt land å leve i, har ikke alle barn like gode oppvekstvilkår. Mange barn vokser opp i familier med store rusproblemer, og mange barn lever under uverdige forhold. Mange barn og familier får god hjelp av barnevernet, men samtidig vet vi at mange barn får hjelp altfor sent. Derfor er det viktig å styrke det kommunale barnevernet, slik Regjeringa har foreslått i årets budsjett. Barn har rett til gode oppvekstvilkår uavhengig av sosial bakgrunn. I et land som Norge har vi plikt til å sørge for at alle barn kan leve et godt liv og få de samme mulighetene.

La meg også i denne debatten få lov til å rette opp en skrivefeil i innstillinga. Det er en feil i komiteens tilråding i Innst. 14 S under rammeområde 2. Det gjelder kap. 865, post 79. Der har det falt ut et 4-tall. Det står nå 384 000 kr, men riktig beløp skal være 4 384 000 kr.

Presidenten: Det er greit å få med millionene også!
Det blir replikkordskifte.

Øyvind Korsberg (FrP) [13:05:37]: Representanten Gjul er opptatt av likestilling mellom kvinner og menn.

I et oppslag i VG for en tid tilbake ville hun gi kunstig befruktning til enslige. Der uttaler representanten Gjul:

«Det blir for meg galt at lesbiske og heterofile par skal ha rett til assistert befruktning, mens enslige ikke har det. Enten er man for assistert befruktning, eller så er man det ikke. Jeg synes ikke vi skal ha regler som diskriminerer en gruppe i forhold til andre.»

Da er spørsmålet ganske enkelt: Hvordan vil representanten Gjul løse det når det gjelder single menn som ønsker å bli fedre?

Gunn Karin Gjul (A) [13:06:27]: Tillat meg å gi representanten Korsberg en liten biologio pplæring:

Nå er det slik at kvinner kan få barn, menn kan ikke få barn. Derfor kan heller ikke Stortinget vedta at vi skal ha en form for assistert befruktning av menn, fordi det dessverre ikke vil bli noen spesiell suksess.

Mitt poeng med å reise en debatt om assistert befruktning også for enslige kvinner, er at vi vet allerede i dag at enslige kvinner reiser til utlandet og får hjelp til å få barn. Jeg mener det er bedre at kvinner får hjelp i Norge bl.a. fordi barna da får kjennskap til sitt opphav når de blir gamle nok, slik som barn som er født innenfor ekteskap, får. I tillegg vil det være langt mer praktisk og gi bedre muligheter for disse kvinnene enn om man er nødt til å reise til utlandet for å gjøre det.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:07:25]: Representanten Gjul har et prisverdig engasjement for barnevernet. Mener representanten at kommunene følger opp den satsingen på barnevernet som Regjeringa varsler i budsjettet, når hele to av tre rådmenn faktisk foreslår å kutte i barnevernet i sine budsjetter? Representanten kjenner godt til forholdene i Trondheim, og hennes rød-grønne kollegaer der har nå vedtatt å kutte i barnevernet for å saldere budsjettet.

Mener representanten at kommunene er på rett vei? Er det sånn at de rød-grønne politikerne landet rundt kutter i

barnevernet? Og mener representanten at det er legitimt at de rød-grønne politikerne kutter i barnevernet? Hvis nei: Hva vil representanten foreta seg for at de rød-grønne også lytter til hva de gjør i regjering, og hva man ønsker å gjøre på barnevernssiden?

Gunn Karin Gjul (A) [13:08:32]: Det har vært en storstilt satsing på barnevern under den rød-grønne regjeringa. Da regjeringa Stoltenberg overtok etter Bondevik II-regjeringa, lå det en ganske stor ubetalt regning, ikke minst knyttet til det statlige barnevernet. Det viste seg da at det statlige barnevernet var sterkt underfinansiert. Denne regjeringa har derfor bidratt med over 1 milliard kr ekstra til det statlige barnevernet. Men så ser vi at den veksten som har vært i barnevernet på statlig hold, ikke på samme måte har blitt fulgt opp i det kommunale barnevernet. Vi ser at det har vært flere og flere barn som har søkt hjelp i det kommunale barnevernet, og det har blitt mer og mer arbeid for dem som er ansatt i det kommunale barnevernet.

Vi ser at det i årene framover er et stort behov for å styrke det kommunale barnevernet. Derfor har Regjeringa i kommuneopplegget for 2010 bidratt til at det kan komme 400 nye stillinger i det kommunale barnevernet. Vi har tro på at kommunene faktisk ønsker å styrke barnevernet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:09:37]: Representanten Gjul har jo et prisverdig engasjement for likestilling. Nå er det sånn at denne regjeringen i de siste fire årene har hatt mer penger tilgjengelig enn noen annen regjering. Derfor har vi i Kristelig Folkeparti prøvd å forstå, og grublet ganske mye på, hvorfor man ikke har lagt på plass den viktige biten med selvstendig opptjeningsrett for fedre nettopp i denne perioden hvor man har hatt sjansen. Man har tatt et lite, positivt skritt i dette budsjettet – det skal sies – men det er fremdeles veldig langt igjen. Man har ikke benyttet sjansen med de midlene man har hatt til gode.

Som det har vært referert til tidligere, kom familiekomiteens leder på banen 3. desember og ønsket å åpne for kunstig assistert befruktning for enslige, fordi det åpenbart ikke var så viktig med disse fedrene likevel. Og nå sier representanten at menn ikke kan få barn. Jeg har for øvrig i mange år gått rundt og sagt at jeg har barn, så jeg må nesten spørre representanten Gjul: Er det denne nye erkjennelsen av at menn ikke kan få barn, og den motstanden, som er basisen for at man ikke har kommet lenger med selvstendig opptjeningsrett for fedre?

Gunn Karin Gjul (A) [13:10:51]: Den rød-grønne regjeringa har gjort fantastisk mye både for å sikre fedres rettigheter og for å bedre foreldrepermisjonsordningen. Siden vi overtok i 2005, har vi altså utvidet fedrekvoten fra 5 til 10 uker. Det har bidratt til at mange flere fedre får ta ut mye lengre tid for å være hjemme med sine små barn. I tillegg la vi fram mannsmeldinga for litt over ett år siden, hvor man sier at man ytterligere vil utvide fedrekvoten, fra 10 til 14 uker. Så har man gjort ganske mange grep for å tette de smutthullene som er når det gjelder fedres opptjente rettigheter. Vi har gjort det når det gjelder de kvinnene som er på tiltak innenfor arbeidsmarkedsetaten, og

det siste, som kommer i budsjettet for 2010, er at i tilfeller der kvinner har jobbet i under 50 pst. stilling, vil fedrene likevel få rett til å være hjemme sammen med sine barn. Så her er det ytterligere en gruppe på 1 500 fedre som faktisk får mulighet til å være hjemme med ungene sine.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Solveig Horne (FrP) [13:12:08]: Det har i de siste ukene vært debattert budsjett til langt ut i de sene nattetimer – kanskje ikke en helt familievennlig arbeidsplass dette, vil mange si.

Men vi har altså kommet til en av de siste debattene, men jeg tror jeg vil påstå at dette er en av de viktigste debattene vi har. De andre komiteers debatter og vedtak får innvirkning på den enkelte families hverdag, men det er først i dag vi skal vedta og debattere viktige grep som den enkelte familie må forholde seg til.

Norge er kåret til verdens beste land å bo i, og en skal lete lenge etter bedre ordninger for familien enn de vi har her. Mange land misunner oss de ordningene, men er det noe land som har råd til det, er det Norge. Det er ordninger som er utrolig viktige for foreldrene, og ikke minst for de barna det gjelder.

Fremskrittspartiet mener at familien er en av de viktigste pilarene i dagens samfunn. Trygge, gode oppvekstvilkår er utrolig viktig. Fremskrittspartiet mener det må føres en aktiv og riktig familiepolitikk. Dette vil gi betydelige samfunnsgevinster både på kort og lang sikt. God familiepolitikk er viktig for hele velferdssamfunnet. Hva er så god og riktig familiepolitikk? Jeg er sikker på at alle her er enig i at det må føres en slik politikk, men vi har også forskjellige oppfatninger om hva det er som er en riktig og god familiepolitikk.

Fremskrittspartiet mener det er svært viktig å gi familiene en betydelig frihet i hverdagen, mulighet for valgfrihet og råderett over egen familiesituasjon. En må aldri forsøke å svekke foreldrenes rolle i forhold til barnet. Fremskrittspartiet mener det offentlige aldri fullt ut kan erstatte foreldrene når det gjelder å skape trygge rammer og tilhørighet for et barn.

Det har i den senere tid vært stor debatt i media angående deling av foreldrepermisjoner. Målet for oss alle er jo at barnet skal få være hjemme med foreldrene rundt seg så lenge som mulig. Målet må jo være at langt flere fedre tar ut permisjon enn det som er tilfellet i dag. Så langt er vi enige. Men vi er ikke enig i virkemidlene. Og det var med glede jeg leste Dagsavisen i dag, der en arbeiderpartitopp, Fredrik Mellem, sier at en må spørre seg hvor langt en skal gå i å detaljregulere alle familier her i landet.

Fremskrittspartiet mener at de virkemidlene som Regjeringen lanserer, er helt feil. Fremskrittspartiet har tro på far og på mor og på familien. Vi har tro på at det er familien selv som vet og som kjenner best hvordan de vil innrette seg. Slik som situasjonen er i dag, når mor mister retten hvis far ikke tar ut sin permisjon, er det barnet som blir taperen. Det er heller ikke lett for en far som kanskje driver et lite enkeltmannsforetak, å ta ut de ukene han gjer-

ne vil ha sammen med barnet. Siden mor da mister retten til å ta ut permisjon, er det å straffe barnet, som kunne ha vært hjemme lenger med en av foreldrene. Det bør være opp til det enkelte par hvordan de vil fordele fødselspermisjonen seg imellom. Tiden er nå inne for positive virkemidler som å sikre fedre selvstendig opptjeningsrett. Å gi far selvstendig opptjeningsrett mener Fremskrittspartiet er rett vei å gå. Det er først og fremst å gi foreldrene tilbake råderetten over familien sin.

God familiepolitikk er også å ha gode økonomiske rammevilkår for familien. En slik ordning er barnetrygden. Det er en lang og god tradisjon her i landet. Barnetrygden er en ordning som når ut til alle. Problemet er bare at denne ordningen ikke har blitt prisjustert de siste 13 årene. Fremskrittspartiet mener det nå er på høy tid at barnetrygden blir justert opp. Det kan bety at enkelte familier får akkurat det lille ekstra som de trenger hver måned.

Familien er et naturlig, verdifullt og grunnleggende element og en viktig ramme for barnas oppvekst og framtid. At mor og far har trygge arbeidsplasser, at hver enkelt familie får beholde mer av sin inntekt hver måned, at ikke renten går opp, at ikke bensinen eller dieselen blir dyrere, at ikke strømprisene stiger, at de har tilgang på barnehager – alt dette henger sammen.

Enkelte familier velger å ha barnet sitt i barnehage, andre velger dagmamma, og noen velger å være hjemme. Dette er valg som det er viktig at vi som politikere respekterer og legger til rette for at hver enkelt familie klarer å ta selv. Fremskrittspartiet mener at foreldrene må ha frihet til selv å velge hva som er best for sine barn, og det må være økonomisk likhet i dette valget.

Tiden er nå inne for å skape et samfunn der vi legger til rette for at foreldre som velger ulike omsorgsløsninger, blir tatt på alvor. «Vi kan ikke premiere de som velger feil!», sa Jens Stoltenberg under presentasjonen av Arbeiderpartiets program i 2005–2009. Kristin Halvorsen fulgte dette opp i august 2008, da hun uttalte om kontantstøtten at det er «meningsløst at vi har en ordning som belønner det motsatte av hva vi som samfunn (...) er tjent» med. Barnehager er det beste ifølge dagens regjering.

Dette er en utvikling som Fremskrittspartiet vil advare mot. Barnehage er best for noen, andre velger dagmamma, og noen velger å være hjemme og motta kontantstøtte. Denne regjeringen signaliserer at kontantstøtten skal vekk, denne ordningen har vært vellykket for de familiene som har benyttet seg av den. Ved ikke å satse på kontantstøtten rammer en foreldre som ønsker en mulighet til å være sammen med barna sine i en periode av barnas liv der foreldrene er svært sentrale. Igjen fratrar denne regjeringen familien valgfrihet og tvinger familien sakte, men sikkert til å velge løsninger som denne regjeringen mener er best.

Slik situasjonen er i dag, har vi virkelig fått merke at det forventes at alle barn skal gå i barnehage. Det er vanskelig å velge annerledes. Fremskrittspartiet er for valgfrihet til alle foreldre, slik at de kan velge hva som er best for sitt barn. Fremskrittspartiet er for gode barnehager med godt kvalifisert personell for dem som trenger det, og dem som ønsker det.

Fremskrittspartiet respekterer at andre kan tenke og velge annerledes når det gjelder omsorg og oppdragelse. Men vi ønsker virkelig at valgfriheten skal ligge hos foreldrene, ikke at valget skal blir gitt av samfunnet og de økonomiske ordningene. Det er grunnen til at Fremskrittspartiet vil advare mot å kutte i kontantstøtten. En bør heller gjøre denne ordningen bedre, slik at flere velger denne løsningen de første årene av barnets liv.

Vi har fått et flott barnehageforlik, som er unikt. Likevel har ikke Regjeringen klart å innfri løftet om full likebehandling av private og offentlige barnehager. La meg minne Regjeringen om at det ikke hadde vært mulig å oppnå full barnehagedekning uten de private barnehagene. Hvis en ikke ser at det er viktig å likebehandle de private og de offentlige barnehagene, svikter en de barna og de familiene som velger private løsninger. Dette må Regjeringen nå ta inn over seg og finne en løsning på.

De fleste barn i Norge har det bra. Likevel er det på sin plass å si noen ord om dem som ikke har det så bra, og som trenger hjelp fra samfunnet. Ofte er det de svakes-te av de svake, som kun har staten å stole på for å få det trygt og godt. Dette er vårt ansvar.

I likhet med resten av komiteen er vi bekymret over at antallet som trenger hjelp gjennom barnevernet, øker. Fremskrittspartiet vil understreke at forebyggende innsats og tidlig hjelp til de utsatte barna, de unge og de familiene som trenger det, er viktig. Kan vi klare å gi familiene hjelp så raskt som de trenger det, i hjemmet, kan vi kanskje klare å forhindre omsorgsovertakelser og plasseringer utenfor hjemmet.

Jeg vil likevel erkjenne at for enkelte barn kan situasjonen være så vanskelig at det er nødvendig å sette i verk tiltak. Det er da viktig at de det gjelder, får det beste tilbudet som vi kan finne. Disse barna er så sårbare, og de trenger vår hjelp. Når vi da ofte ser situasjoner som viser at mange av disse barna blir utsatt for nye overgrep når de er under barnevernets omsorg, er det stor grunn til bekymring. Det er et altfor stort antall barn som ikke får den oppfølgingen og det tilsynet som de har krav på. Vi må ikke glemme at det tross alt dreier seg om barn som er i en meget utsatt og ofte sårbar posisjon.

Når barnets nærmeste har sviktet, er det ingen ting som vil være verre enn at også samfunnet svikter. Når et av tre barn som har vært i fosterhjem i mer enn et år, ikke har fått tilsyn i samsvar med lovens krav, mener vi at det er en krise, og at denne bare blir verre. Mange personer som jeg prater med – for de ringer nesten hver dag – sier at lovverket ligger der, men det blir ikke fulgt opp. Regjeringen har lovet å rydde opp i flere år, men ingen ting har skjedd.

Fremskrittspartiet mener at det nå må opprettes et fritt og uavhengig barnevernstilsyn som kan sørge for at det føres tilsyn med både det lokale barnevernet og det statlige barnevernet.

Til slutt vil jeg minne denne komiteen om at vi har et stort ansvarsområde. Det gjelder barna våre. Å satse på familien er en av de viktigste oppgavene vi som politikere har. Å investere i familien er å investere i framtiden.

Jeg vil avslutte med å sitere noen ord som jeg leste for en tid tilbake:

«Det livet vi lever som foreldre, med alle aktiviteter og valg vi tar, er våre barns barndom! For oss foreldre er småbarnsårene «bare» en travel tidsperiode – men for våre barn deres eneste barndom.»

Med dette vil jeg ta opp mindretallsforslagene som Fremskrittspartiet er med på i innstillingen.

Presidenten: Representanten Solveig Horne har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Gina Knutson Barstad (SV) [13:22:21]: Jeg ble veldig glad da jeg så at Fremskrittspartiet hadde snudd sin politikk i et veldig viktig spørsmål i en merknad. I merknaden fra Fremskrittspartiet heter det:

«Norge har inkorporert FNs barnekonvensjon i sitt lovverk, og vi er derfor pliktig til å legge forholdene til rette slik at dette blir mulig for alle barn som bor i Norge.»

Jeg er veldig glad for å se at Fremskrittspartiet nå tar FNs barnekonvensjon på alvor. Det som jeg lurte på, er hva dette vil få å si for Fremskrittspartiets politikk for mindreårige asylsøkere.

Solveig Horne (FrP) [13:22:59]: Jeg takker for spørsmålet.

FNs barnekonvensjon har Fremskrittspartiet støttet hele veien. Til det som representanten tar opp, hvordan dette vil få innvirkning for de mindreårige asylsøkerne som bor i Norge, vil jeg si at det får en god innvirkning, fordi det er et tilbud til dem.

Men jeg har nesten lyst til å stille spørsmålet tilbake til representanten, for et samlet storting har jo gått inn for at mindreårige asylsøkere som er mellom 15 og 18 år, skal inn under barnevernets omsorg. Dette har altså regjeringspartiene med SV i førersetet sagt i Soria Moria-erklæringen og også i budsjettet at de ikke har klart å finne penger til. Jeg tror nok at hvis vi går inn for å jobbe sammen for at vi også kan gi et godt tilbud til de mindreårige asylsøkerne som er fra 15 til 18 år, får de det tilbudet de har krav på.

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:24:12]: I innstillingen sier Fremskrittspartiet følgende knyttet til bevilgningene til tiltak for lesbiske og homofile:

«Disse medlemmer foreslår betydelige reduksjoner innenfor denne posten. Disse medlemmer mener at det ikke er en offentlig oppgave verken å drive med likestillingsarbeid eller tiltak for særinteressegrupper slik som lesbiske og homofile. Disse medlemmer mener det er feil å opprette selektive tiltak for friske og arbeidsføre voksne mennesker kun på basis av deres seksuelle legning.»

Det er vel kjent at homofile og lesbiske er overrepresentert når det gjelder psykiske lidelser, selvmordsforsøk, rusbruk og ikke minst som mobbeoffer i skolen. Jeg vil spørre Fremskrittspartiet, som er et lov og orden-parti som

ellers er opptatt av disiplin og holdninger på så mange områder: Hva slags rolle skal politikerne og staten egentlig ha i forhold til å bekjempe diskriminering i samfunnet, spesielt overfor homofile og lesbiske?

Solveig Horne (FrP) [13:25:16]: Jeg vil igjen gjerne få takke for spørsmålet. Jeg er nesten litt overrasket over Kristelig Folkepartis bekymring for de homofile og lesbiske i samfunnet.

De barna som har problemer i skolen, finnes det regler og lover for. Når det gjelder dem som kommer ut for rusmisbruk, og som har sosiale og psykiske problemer, er det en helselovgivning for disse. Når det gjelder egne særregler og ordninger for homofile og lesbiske, mener Fremskrittspartiet at dette ikke er et prioritert område. Det er andre lovverk som ivaretar deres interesser.

Kåre Simensen (A) [13:26:03]: Jeg registrerer at komiteens flertall, med unntak av Fremskrittspartiet, er positive til å legge til rette for at samiske barn skal få utvikle sitt språk og sin kulturbakgrunn i barnehagen.

Fremskrittspartiet mener at det er et særtiltak overfor bestemte folkegrupper. Alle bør behandles likt, sier de, og det til tross for at vi vet at nettopp språket er den viktigste kulturbæreren for minoritetsgrupper.

Mitt spørsmål til representanten Horne er: Er det likebehandling av barn ikke å legge til rette for at også samiske barn skal få opplæring i sitt eget morsmål i barnehagen?

Solveig Horne (FrP) [13:26:39]: Fremskrittspartiet mener at alle barn skal behandles likt. Fremskrittspartiet mener at når du går i en norsk barnehage, skal du lære deg norsk i den barnehagen. Vi ønsker ikke noen særtiltak for samiske barn i barnehager. Hvis de skal lære seg sitt morsmål, kan de lære det i fritiden, hjemme.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:27:30]: Barnehage, skole og SFO er alt gode velferdstilbud vi trenger og ønsker. Flere barn tilbringer stadig mer tid der. Ansvar for barns oppdragelse, omsorg og læring overføres mer og mer til staten.

Ikke alle er fornøyd med at vi mer og mer nærmer oss en statliggjøring av barndommen. Høyre mener at de som ikke finner seg til rette med offentlige løsninger, må gis anledning til å velge annerledes eller etablere alternativer. Barn er forskjellige. Familier er forskjellige. Synet på læring, oppdragelse og omsorg varierer. Staten vil aldri kunne sikre et tilstrekkelig mangfold av tilbud. Frihet til å velge annerledes og trygghet for at man ikke skal være nødt til å innrette seg etter statens fellesskapsløsninger, er sentrale områder Høyre vil kjempe for i denne perioden.

Regjeringen vil i økende grad styre mest mulig av familielivet til det norske folk. Stadig begrenses mors og fars muligheter til å ta egne valg for sine barn i tråd med egne ønsker og egen livssituasjon. Regjeringen svekker muligheten til å velge mellom offentlig skole og friskoler. De fratras foreldrene retten til selv å velge fordeling

av foreldrepermisjonen. De fjerner muligheten for de aller yngste barna til å få en annen omsorg enn barnehage ved å kutte kontantstøtten, og de reduserer og gradvis utfaser mangfoldet i barnehagetilbudet ved å endre rammevilkårene for private barnehager. Foreldres ansvar pulveriseres, og statlig omsorg overtar i stadig økende grad.

Familiepolitikk skal ikke være noe som bare staten håndterer. Den skal ikke utvikles ut fra en tro på at alle identifiserbare problemer kan løses med regulering og bidrag fra statskassen gjennom tvungen tredeling av permisjonen og obligatorisk barnehage for alle. Det er urovekkende å se den enorme reguleringsiver som preger landets regjering.

Uansett handler foreldrepermisjonen til syvende og sist om barnas krav på omsorg fra sine foreldre i sitt første leveår. Det er det kanskje en del politikere som bør legge seg på minne. Permisjonen skal ikke være et verktøy i likestillingskampen. Det håper jeg også vil prege debatten som komiteen skal ha videre.

Kontantstøtten står for fall med den sittende regjering. Begrunnelsen for å fjerne ordningen er at kvinner som er hjemme med barna, taper i karriere- og lønnsutvikling. Det hevdes fra ivrige kontantstøttemotstandere, også i denne salen, at kontantstøtten bidrar til at enkelte innvandringsgrupper ikke tilegner seg det norske språket og mister muligheten til integrering, at barn med åpenbar omsorgssvikt i hjemmet ikke blir fanget opp tidlig nok, og trenger et barnehagetilbud. Vi ser at valgfrihet, fleksibilitet og ansvar for egne barn er underordnet Regjeringens politiske mål om likestilling, integrering og kontroll.

Regjeringens familiepolitikk fratras familier med dårlig økonomi muligheten til å velge. Disse familiene fratras den retten til fordel for en storstilt sponning av middelklassen og til deres ønske om å kunne velge selv. Regjeringens politikk vil bevege oss mot et samfunn der de velholdne får velge hvordan de vil leve livene sine, mens de med mindre ressurser må ta til takke med rigide statlige løsninger, uten rom for fleksibilitet og mangfold. Dette leder oss inn i et nytt klassesamfunn. Dette er en politikk med mindre til dem som har minst fra før. Det er sterkt beklagelig.

Når det gjelder barnehager, har vi en stor utfordring når det kommer til å sikre tilstrekkelig og kompetent bemanning. Hardt press på utbyggingen har åpenbart fått negative konsekvenser når det gjelder kvaliteten, noe som gjenspeiles i en stadig økning i antall dispensasjoner fra pedagogkravet og flere barn pr. ansatt.

Høyre er glad for at regjeringspartiene i vår imøtekom Høyre og opposisjonens krav om likebehandling av offentlige og private barnehager. Høyre mener private barnehager bidrar til et stort mangfold i barnehagetilbudet. Vi vil derfor jobbe hardt for en raskere innføring av full likebehandling mellom offentlige og private barnehager. Å endre tilskuddssatsen midt i et driftsår har betydelige administrative omkostninger, og det er vanskelig å forstå hvorfor Regjeringen pålegger barnehagene og kommunene denne ekstrabelastningen.

Deltakelse i sosiale og aktiviserende fritidsaktiviteter gir økt livskvalitet og glede for mange barn og unge. Det er ikke heldig at barn og unge ikke gis anledning til slik del-

takelse på grunn av dårlig økonomi. Det frivillige organisasjonslivet har gode tilbud, men er selvfølgelig avhengig av kontingentinntekter for å kunne drive sitt arbeid.

Høyre ønsker å innføre en tilskuddsordning hvor familier som ikke evner å betale for egne barns deltakelse i aktiviteter i regi av de frivillige organisasjonene, skal få muligheten til å få dekket denne kostnaden. Dessverre stemmer regjeringspartiene imot dette i dag. Derfor er det veldig overraskende å lese Aftenposten i dag, hvor SVs Karin Andersen lovpriser et identisk forslag om gratis deltakelse på ulike fritidsaktiviteter. Representanten Karin Andersen sier om gratisbilletter som de har innført i Høyre-styrte Ålesund:

«Dette er spennende og interessant, og vi ser nå på ulike modeller for å få realisert lignende tiltak over hele landet.»

Samtidig som SV uttrykker denne begeistringen, stemmer de altså imot Høyres forslag om lokale fattigdomstiltak for barn og unge og om dekning av kontingent for å få muligheten til å være med på f.eks. korps og håndball. Dette fratar SV det lille de har igjen av troverdighet når det gjelder fattigdomsbekjempelse. Dette er et svik mot de fattige barna som ikke har mulighet til å delta i speideren eller spille piano fordi mor og far ikke har råd til å betale det det koster.

SV og Karin Andersen ønsker å være med på et frikort, slik at ungdom f.eks. kan gå og se på Rosenborg på Lerkendal, mens de i dag går imot å dekke kostnadene for barn som selv vil være med og spille fotball. Jeg skulle gjerne likt å vite hva som er den store forskjellen for regjeringspartiene, mellom å dekke billetter, slik at femtenåringer kan se på fotballkamper, og å si nei til å betale kontingenten, slik at sjuåringer skal slippe å stå på sidelinjen og se på kompisene spille fotball.

For å ta ansvar må man få ansvar. De aller fleste voksne mennesker er i stand til, og ønsker, å ta ansvar for egne barn. Samfunnet må i størst mulig grad legge til rette for at de kan det. Regjeringens politikk har et annet utgangspunkt. Marginale grupper av barn har store utfordringer i samfunnet vårt. Disse trenger mye hjelp og mye støtte. Ikke minst har barnevernet en formidabel oppgave i å sørge for at de aller svakeste gruppene blant oss, nemlig de barna som lider under omsorgssvikt, rusproblemer eller psykiske utfordringer, får den hjelpen de har krav på.

Mange barn og unge får god hjelp fra barnevernet, men det er altfor mange som ikke får den hjelpen de har krav på. Statsråd Lysbakken setter, i likhet med sine forgjengere, barnevernet høyt på dagsordenen. Det er prisverdig. Høyre har store forventninger til hva statsråden skal få til. Som den fjerde likestillingsministeren i denne regjeringen støtter vi ham og ønsker ham lykke til i hans arbeid med å gjøre noe med den alvorlige situasjonen. Det er ingen enkel oppgave, og dessverre har det skjedd for lite på dette feltet. Man får lett følelsen av at det blir mange fine ord, men at det ikke prioriteres i tilstrekkelig grad.

Selv de barna som roper ut og sier fra om at staten svikter, de barna som sier fra om at de ikke får den omsorgen de har krav på, de barna som sier at det er ingen som bryr seg – selv de barna blir ikke hørt. Selv barn som står frem

og forteller om manglende tilsyn og kontroll, ser ut til å bli avfeid. Det er ingen lett oppgave for noen å gi disse barna den omsorgen, kjærligheten og tryggheten deres foreldre aldri er i stand til å gi dem, men de skal i det minste bli møtt med respekt for dem de er, og for sine behov.

Vi i komiteen skal være ambisiøse på dette feltet, håper jeg. Vi skal ikke være tilfreds før vi har et barnevern med høy kvalitet. Vi har dessverre altfor mange eksempler der barna sviktes. Målet må være å få til et effektivt barnevern hvor ressursforvaltningen innenfor barnevernet, både på statlig og kommunalt nivå, er tilfredsstillende.

Høyre vil kjempe for en annen retning der menneskets egenverdi og selvrespekt er det sentrale. Dette handler om å se de individuelle løsningene og mulighetene som folk ønsker seg. Det handler om å gi muligheter til folk i dagliglivet, vise omsorg og omtanke for de menneskene som vi setter sentralt i livene våre. Vi vet at der staten overtar ansvaret, svekkes også den personlige innsatsen. I den grad vi kan snakke om en statliggjøring av barndommen, ligger kjernen nettopp i dette. Den debatten er Høyre klar for å reise i kommende periode.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunn Olsen (A) [13:37:53]: Høyre har i denne innstillingen ganske kritiske merknader om barnehager. Blant annet kommer de med påstanden om at 40 000 barn startet det nye barnehageåret uten førskolelærere. Det tallet har jeg aldri fått kvalitetssikret.

Så sier de også at de siste fire års fokus på utbygging har svekket muligheten for å satse på kvalitet. Hva mener Høyre at vi skulle ha gjort? Har vi bygd for mange? Har vi bygd for fort? Hva tror Høyre foreldrene hadde foretrukket – å vente på barnehageplass til vi hadde full dekning av førskolelærere over hele linjen, eller å få en barnehageplass som faktisk likevel tar godt vare på barnet?

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:38:42]: Jeg takker representanten Gunn Olsen for spørsmålet.

Høyre synes at det er en prisverdig jobb som Regjeringen har gjort på dette feltet. Men det har gått for fort – ja. Jeg kan gi representanten to eksempler på det. I Trondheim fikk de full barnehagedekning midt i forrige periode. Da satte man opp midlertidig barnehager på ulovlige tomter, barnehager som de nå er nødt til å rive, og som er landets desidert dyreste barnehageplasser, i motsetning til i Bergen, der man for kort tid tilbake greide å oppfylle kravet om full barnehagedekning, men der man bygger permanente barnehager som skal stå mange år frem i tid.

Ja, utbyggingen har gått for fort fordi man, spesielt i det rød-grønne utstillingsvinduet i Trondheim, har vært så opptatt av å innfri løftet, og det har gått på bekostning av kvalitet.

Gunn Karin Gjøl (A) [13:40:01]: Representanten Hofstad Helleland omtalte i innlegget sitt de omsorgsløsningene som vi har for ungene i Norge i dag, bl.a. gjennom barnehager og foreldrepermisjon, som «rigide statlige løsninger». Det er jo løsninger som kvinner i Italia og

Tyskland bare kan drømme om å få. Det at man skal få en barnehageplass til ungene sine, det at man faktisk skal ha en god foreldrepermisjonsordning, og at det faktisk skal være mulig å kombinere det å ha små unger og være yrkesaktiv, er noe de fleste andre europeiske kvinner misunner oss. Så jeg synes det er ganske merkelig at representanten Hofstad Helleland omtaler det som «rigide statlige løsninger».

Er det slik at representanten Hofstad Helleland ikke ønsker at fedre skal ha en fedrekvote, som Høyre faktisk mente i 1993 da den ble innført? Før det var det kun 3 pst. av fedrene som tok ut foreldrepermisjon. Etterpå tar over 90 pst. av fedrene permisjon. Er det slik at man faktisk ønsker seg tilbake til det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret?

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:41:09]: Jeg tror representanten Gjul vet bedre enn mange at jeg setter veldig stor pris på barnehager, også for å tilfredsstille egne behov. Jeg setter også veldig stor pris på permisjon.

Men jeg vet også hvor viktig det er for foreldre å få muligheten til å bestemme hvordan familien skal leve sitt liv. Høyre er veldig for barnehager, Høyre er veldig for permisjon, men det er viktig for oss at det ikke er politikere som skal avgjøre hvilke ordninger familien skal velge. Det er helt sentralt for enhver mamma og pappa og for enhver familie å få sitte rundt kjøkkenbordet og bestemme hvordan de skal disponere tiden sin, om de ønsker å være hjemme utover det første året med barnet, om de ønsker full barnehage eller halv barnehage og kombinere det med andre løsninger. For Høyre er det viktigst at familien i størst mulig grad skal få bestemme selv. Vi ønsker mer valgfrihet tilbake til familien.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Gina Knutson Barstad (SV) [13:42:33]: Politikk handler om å forandre. Det handler om å forandre samfunnet. Det handler om å forandre oppfatninger, og det handler om å forandre syn på hva som er viktig.

For 30 år siden var SV én av få i kampen for en barnehagerevolusjon. Med mine 23 år er det veldig vanskelig å tenke seg en tid der det å være for barnehager var en utskjelt sak – og var man for barnehager, ble det oppfattet som om man var en dårlig mor. Men slik var det altså. Kampen for barnehager var også en kamp for likestilling, for kvinners rett til å arbeide og dermed ha egen inntekt. Egen inntekt har alltid vært nøkkelen til kvinnefrigjøring.

Barnehageløftet er det største velferdsløftet på 30 år. En rød-grønn politikk handler ikke bare om å forsvare velferdsstaten mot privatisering. Vi ønsker å utvide velferdsstaten og gjøre den bedre og gjøre den større, for slik blir Norge et bedre land å bo i.

Velferdsstaten og barnehagene skal være for alle. Det er et mål at alle skal kunne benytte seg av barnehageplass, og derfor er videreføring av maksprisen så utrolig viktig.

SVs barnehagerevolusjon viser at det er mulig å forandre Norge og forandre mening. Ja, det viser at det er mulig å forandre selv konservative partiers politikk på dette om-

rådet. Barnehagespørsmål var en gang politisk kontroversielt, men nå er det gjengs politikk. Vi må aldri glemme hvor viktig barnehager er og har vært for likestillingen.

Et annet område der det også trengs forandring, er de store lønnsforskjellene mellom kvinner og menn i Norge. En av de største urettferdighetene i vårt samfunn er at de som gjør noen av de tyngste og viktigste jobbene, også tjener minst. Da snakker vi om hjelpepleiere, barnehageassistenter, førskolelærere, renholdere og andre. Derfor er jeg utrolig glad for at vi for første gang i norgeshistorien har en regjering som har kommet med en tydelig viljeserklæring på dette feltet. For første gang har vi en regjering som vil gå i aktiv dialog med partene i arbeidslivet om hvordan vi skal få på plass et skikkelig likelønnsloft. En likelønnsloft er et av de største og viktigste tiltakene, men dette alene er ikke nok. SV mener vi skal snu på hver stein. Vi er nødt til å se på foreldrepermisjon, vi er nødt til å se på rett til hele stillinger, vi skal se på bemanningssituasjonen, og vi skal se på rådgivningstjenesten i skolen.

For et par uker siden kom jeg over en liten gladsak fra Danmark. Danske kvinnelige ingeniører har i løpet av fem år halvert lønnsgapet til sine mannlige kollegaer, fra 10 pst. til 4,5 pst. Dette har de gjort ved hjelp av forhandlingskurs – et tiltak som er iverksatt fordi det viste seg at kvinner på ingen måte krever den samme lønnen som sine mannlige kollegaer. Lønnsforskjellen fra den første jobben forplanter seg videre i yrkeskarrieren. Når jeg nå engang er så privilegert at jeg får stå på denne talerstolen, har jeg også lyst til å oppfordre fagbevegelsen til å se på flere tiltak som kan bidra til et lønnsloft for damer i dette landet, og viser bl.a. til eksemplet fra Danmark.

Til sist vil jeg si at likelønn først og fremst er et spørsmål om rettferdighet, men likelønn er også tvingende nødvendig dersom vi har tenkt å rekruttere flere folk til å arbeide i velferdsstaten i årene som kommer.

Politikk handler om å forandre. Gjennom barnehagerevolusjonen har SV vist at vi kan forandre Norge i regjering. Nå trenger vi den samme forandringen på likelønnsfeltet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [13:46:12]: Jeg har lyst til å følge opp representantens replikk til meg, der representanten fra SV var veldig bekymret for de mindreårige asylsøkerne.

For en tid tilbake fattet et samlet storting – der Fremskrittspartiet og SV sto sammen om å si hvor viktig det var at det ikke måtte være forskjell på barn som lever i Norge – et vedtak om at omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere som er mellom 15 og 18 år, skulle overføres til barnevernet.

Mitt spørsmål til representanten blir da: Hvordan kan SV forsvare at det ikke er noen løsning for de mindreårige asylsøkerne som lever i mottak i dag, og som skulle vært under barnevernets omsorg?

Gina Knutson Barstad (SV) [13:47:08]: Jeg har ikke lyst til å late som om jeg ikke er lei meg fordi vi ikke har kommet lenger på dette feltet. Men jeg er glad for at målet

om at mindreårige asylsøkere skal komme inn under barnevernets håndtering, står fast i Soria Moria II. Jeg er innstilt på å jobbe alt jeg kan de neste fire årene for at vi skal få det til.

Men jeg har litt lyst til å spille ballen tilbake til Fremskrittspartiet, som snakker om omsorg for en gruppe mennesker en ikke engang vil skal komme til landet. En vil jo ikke slippe dem inn. Hvis Fremskrittspartiet vil være med på å jobbe på dette feltet, lurer jeg på om vi kanskje kan se på om hele asyl- og flyktningpolitikken kan bli mer human.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:48:00]: Det er ikke til å legge skjul på at jeg ble veldig overrasket da jeg leste avisen i dag, siden SV i tre år i Stortinget har stemt imot enkelttiltak når det gjelder styrking av barne- og ungdomstiltak i kommunene. Barn som ikke har råd til å være med i speideren, i korps eller på fotball, får kommunen til å betale kontingenten fordi foreldrene ikke har råd til det. SV har stemt imot dette tre ganger, men SV sier noe helt annet i avisen i dag. Nå er de villige til å sponse og gi et sånt gratis kort. Betyr det at SV kommer til å snu i salen i dag og støtte Høyre, slik at disse barna får være med på fritidsaktiviteter og ikke må stå på sidelinjen og se på?

Gina Knutson Barstad (SV) [13:48:42]: Jeg har lyst til å berømme representanten Hofstad Helleland for hennes engasjement når det gjelder barnefattigdom. Det er et engasjement som hun deler med meg, og som hun deler med statsråden for dette feltet.

Jeg synes det er to ting vi skal huske på i denne saken. For det første husker vi at Høyre i posisjon prioriterte å gi skattelette til de aller rikeste i landet i stedet for å bekjempe barnefattigdom. Denne regjeringen bruker mer penger på å bekjempe barnefattigdom enn Bondevik-regjeringen gjorde. Samtidig har jeg lyst til å si at det er ikke slik at vi i SV – eller i regjering – har monopol på gode ideer. Jeg skulle ønske at representanten Hofstad Helleland heller var positiv til at Karin Andersen er villig til å gå dette forslaget i møte. Jeg synes det er en god idé som vi skal være med på å diskutere.

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:49:33]: Vi hører igjen nye eksempler på at de rød-grønne fortsatt bruker den regjeringen vi hadde for to stortingsperioder siden – Bondevik II-regjeringen – som referanse for hva som er god politikk. Det understreker som sagt at det må ha vært en veldig sterk og god regjering.

Jeg har lyst til å referere fra innstillingens første side, hovedprioriteringene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. I første avsnitt sier disse partiene følgende:

«De velferdsordningene vi har skal gjenspeile de behov og de liv familiene lever. Flertallet viser til at dagens familiepolitikk er i takt med tiden, og at de velferdsordningene vi har er de som barnefamilieenterspør.»

Spørsmålet til SV gir seg jo selv: Er dette den endeli-

ge bekreftelsen på at kontantstøtten overlever enda fire år med SV i regjering?

Gina Knutson Barstad (SV) [13:50:38]: Kontantstøtten blir ofte omtalt som en ordning fra staten der folk betales for å være hjemme med barn. Det stemmer jo ikke. Kontantstøtten var Kristelig Folkepartis måte å kjøpe seg ut av barnehagepolitikken på, ved å betale folk for ikke å benytte seg av et offentlig tilbud. Jeg mener vi har sett at barnehageplass er et ønske fra befolkningen. Det er et ønske fra befolkningen om bedre permisjonsordninger, og denne regjeringen følger opp dette.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [13:51:24]: For Senterpartiet er familien den grunnleggende sosiale enheten i samfunnet. Barnas behov for omsorg, trygghet, ro og nærhet må tilfredsstilles der. Samtidig ser vi også barnehage, skole og lokale kultur- og idrettstilbud som viktige arenaer for å skape trygge og gode oppvekstmiljøer.

Den moderne hverdagen legger et sterkt tidspress på dagens barn og unge. Mange barnefamilier opplever at de ikke får nok tid sammen. Derfor er det viktig at vi utvikler ordninger som legger til rette for at man kan kombinere yrkesaktivitet og barneomsorg.

Både endringer i arbeidslivet og generelle samfunnstrender utfordrer det vi kan kalle den tradisjonelle familien. Vi må ta inn over oss at familiebegrepet er ganske annerledes i dag enn det var for ti-femten år siden. Da er det viktig at vi evner å skape ordninger som er tilpasset dagens familier, og at familiene får den valgfriheten de trenger for å skape gode og trygge rammer, både for barn og voksne.

Vi har veldig gode velferdsordninger i Norge i forbindelse med fødsel og omsorg for barn. Men dessverre er det noen som faller utenfor de ordningene vi har, og innretningen på noen av de ordningene vi har, er ikke i stor nok grad tilpasset dagens familier. Det gjør at veldig mange venter lenge med å få barn, noe som gjør at det fortsatt er ganske stor forskjell på kvinners og menns omsorg for barna det første året. Derfor er det positivt at komiteens flertall i en merknad påpeker at man bør se på dagens foreldrepengeordning, med et mål om å utrede og legge fram en forenklet og mer likestilt ordning.

Det er viktig at fedre i enda større grad tar aktivt del i det nyfødte barnets hverdag. Derfor er det svært positivt at Regjeringen nå har lagt opp til endringer i foreldrepengeordningen, noe som vil gi flere fedre rett til fedrekvote. Selv om det har skjedd en veldig stor utvikling de siste 10–15 årene rundt menns omsorg for egne barn, har vi fortsatt en ganske lang vei å gå før vi kan si at vi har et likestilt foreldreskap.

Hvis man ikke får gjort noe med målet om likestilling i ansvar for barn og familie, vil dette også påvirke målet vi har satt oss om å gjøre noe med lønnsgapet mellom kvinner og menn.

Alle barn har rett til en trygg og god omsorg. Dess-

verre er det altfor mange barn som opplever at hjemmet ikke er i stand til å ivareta disse oppgavene. Da er vi avhengige av et velfungerende barnevern. Vi har store utfordringer innenfor barnevernet i dag. Derfor er det et veldig nødvendig løft når de frie inntektene til kommunene legger til rette for en styrking av det kommunale barnevernet.

Det er viktig å si at det gjøres mye godt arbeid både i det kommunale og det statlige barnevernet. Mange som trenger hjelp, får hjelp i dag. Men samtidig hører vi historier fra barn og unge som av ulike årsaker faller utenfor hjelpeapparatet. Da er det viktig at vi fortsatt jobber for et mer helhetlig tilbud, og at barnevernet skal ha høy kompetanse.

Det er viktig at de som har behov for hjelp, får den hjelpen de trenger. Derfor er det positivt også at departementet i 2010 vil sette i gang et eget forskningsprosjekt knyttet til henleggelse av bekymringsmeldinger.

Denne komiteen har et stort og krevende område. Senterpartiet vil fortsette jobben for et mer likestilt samfunn, for et samfunn som klarer å skape rammer for en god oppvekst for barna våre og trygge rammer for familien.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [13:55:17]: Under siste valgkamp drev Senterpartiet en aktiv profilering av sitt eget parti-program. Der står det noe om kontantstøtte. Der står det at kontantstøtteordningen må være målrettet mot familier der foreldrene er hjemme med barn under to år. Det står også at far og mor skal ha en reell frihet til å velge mellom jobb og å være hjemme etter barnas fødsler.

Da har jeg to spørsmål. For det første: Er representanten bekvem med at den framtidige politikk og framtidige kontantstøtteordning kommer til å forsvinne, og er dette en politikk som senterpartirepresentanten vil gå god for?

Det andre spørsmålet går på den reelle friheten for foreldrene der både mor og far kan velge hvordan de vil disponere permisjonsordningen. Dette er jo der mor mister retten, der familien mister retten, og der barna taper retten. Er representanten bekvem med dette?

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [13:56:26]: Først må jeg si at jeg deler representantens begeistring for kontantstøtten. Kontantstøtten er en viktig del av familiepolitikken. Det er ikke slik at kontantstøtten kommer til å forsvinne under denne regjeringen. Det vi ønsker – og det står i Senterpartiets program – er å styrke kontantstøtten og målrette den til de foreldrene som velger å være hjemme med barna sine.

Senterpartiet er opptatt av valgfrihet for familien og av den friheten der både mor og far har mulighet til å være hjemme med barna. Det vi ser, er jo at etter at fedrekvoten ble innført, velger flere fedre å være hjemme med barna sine. Så har jo vi et ønske om å gå gjennom foreldrepengeordningen nettopp for å se på en del ting som representanten påpeker, at en del faller utenfor på grunn av en veldig krevende arbeidssituasjon. Men som hovedregel mener jeg at både mor og far burde ha mulighet til å være hjem-

me med barna sine, og at det er fullt mulig. Det er også ønskelig for Senterpartiet at både mor og far har omsorg for sine egne barn.

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:57:35]: Jeg takker for innlegget fra Senterpartiet, som jeg igjen synes inneholdt mye spennende. Men jeg imøteser Regjeringens gjennomgang og endelige definisjon av hva det vil si å være hjemme med barna sine. Når man skal trekke opp de grensene, vil man få en stor jobb.

Men barnevernet har store utfordringer og store mangler i alle ledd. Det betyr at de barna som trenger vår omsorg og hjelp aller mest, klarer vi ikke å møte med de nødvendige tiltakene. Det er mangel på fosterhjem, mangel på tilsynsførere, mangel på ettervern osv.

Spørsmålene til representanten Ramsøy blir derfor: Er Senterpartiet tilfreds med den innsatsen Regjeringen har gjort de siste fire årene for barnevernet? Vil Senterpartiet kjempe innad i regjering for at regjeringspartiene skal støtte opp om Kristelig Folkepartis forslag om full barnevernsdekning – med en klar tidsfrist og en opptrappingsplan for å få full dekning i barnevernet?

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [13:58:38]: I likhet med representanten fra Kristelig Folkeparti er jo ikke bare Senterpartiet, men en samlet regjering veldig opptatt av barnevernet. Jeg er veldig fornøyd med den jobben og innsatsen man har lagt ned, men det er på langt nær nok. Fordi utfordringene allerede var så store, kan man ikke gi en enkelt regjering eller parti skylden for det. Det er noe vi må ta et samlet ansvar for.

Det Senterpartiet ønsker, er jo at man nå får en gjennomgang og ser på det barnevernet vi har, i forhold til den reformen vi har gjennomført. Vi må se på hvordan vi nå skal ta neste skritt for å styrke både det kommunale og det statlige barnevernet, se på den store ressursbruken i barnevernet i dag og på hvordan man kan bruke midlene på en bedre måte enn det vi gjør i dag. Målet bør da være at vi skal få et enda bedre tilbud til de barna som er involvert. Vi håper vi kan få til en ordning som et samlet storting står bak, for jeg tror dette er et spørsmål som alle partiene er svært opptatt av.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [13:59:51]: Mitt spørsmål går på hvordan det føles for Senterpartiet å være med på det ideologiske råkjøret mot alle private aktører på vår sektor – private innenfor barnevernet, private barnehager og dels frivilligheten. Med tanke på Senterpartiets tradisjon må det være litt rart. Vi vet jo det, vi som er fra Trøndelag, at der startes det opp barnevernsinstitusjoner, og folk bruker av sparepengene sine for å gi barn et godt tilbud. Vi vet at mange av de vanskeligste sakene havner nettopp på de private aktørenes hender. Er det slik at Senterpartiet vil fortsette med det ideologiske råkjøret mot de private, eller vil dere få større gjennomslag enn dere hadde i forrige periode?

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplansen.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [14:00:43]: Først må jeg si at jeg ikke aksepterer premissene i det spørsmålet. Jeg mener ikke at Regjeringen har et ideologisk råkjør mot de private. I forhold til barnehager har man nå en opptrappingsplan for å likestille de private barnehagene med de kommunale. Så har jo Regjeringen sagt at i utgangspunktet mener man at det offentlige bør ha ansvar for store og viktige velferdstjenester, som jeg mener bl.a. barnevernet er. Men Regjeringen er også klar over at vi ikke ville ha klart denne dekningen, verken når det gjelder barnevern eller barnehager, uten de private. Men vi ønsker i hovedsak at det offentlige har et hovedansvar, og så er de private et veldig godt supplement. For Senterpartiet er det i hovedsak en del oppgaver som vi mener det offentlige bør ta ansvar for. Det gjelder bl.a. barnevern. Så ser vi i dag at vi ikke har nok ressurser til det selv. Derfor har man ordninger der man bruker private, der det finnes veldig mange gode alternativer.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:02:13]: Nylig kunne vi høre fredsprisvinner Barack Obama holde sitt nobelforedrag i Oslo rådhus. I sin usminkede gjennomgang av dilemmaene omkring fred og realpolitikk understreket han følgende:

«Og likevel tror jeg ikke at vi har viljen og utholdenheten til å gjøre ferdig dette arbeidet uten noe mer – og det er den fortsatte utvidelsen av vår moralske fantasi, en klar forståelse av at det fins noe ureduserbart som vi alle er med om.»

Fredsprisvinneren peker på bevisstheten om at vi alle er del av et fellesskap som en forutsetning for fredelige samfunn. En av politikkenes hovedoppgaver må være å motvirke splittelse, ufred og egoisme for i stedet å bygge broer mellom mennesker i stadig nye generasjoner. Historien viser oss at det langt fra er noen selvfølge at enkeltmennesker, naboer og grupperinger lever sammen i fredelig samhandling.

Hvordan kan vi omsette det i praktisk politikk? Det er allmenn sunn fornuft at det viktigste grunnlaget for å forme mennesker slik at de fungerer godt sammen med andre, legges de aller første årene av våre liv. Den første, prøvende læringen om det å forholde seg til andre mennesker skjer i samspillet med dine foreldre og din nærmeste familie. Erfaringen forteller oss også hvor vanskelig det er å reparere når dette grunnlaget av ulike grunner ikke legges i tidlige år.

Begrepene ansvar og fellesskap er uløselig knyttet sammen. Den mest grunnleggende relasjonen mellom mennesker, uavhengig av lover og reguleringer, er voksne som ved sine arveanlegg setter mennesker til verden. Derfor er det forunderlig hvordan i særdeleshet Regjeringen og regjeringspartiene usynliggjør familien i sin politikk.

Dersom vi lager lover som sier at voksne har rett på hjelp til å få barn, har vi også sagt noe om at menn kan sette barn til verden uten å ta ansvar. Vi bryter opp en av hjørnesteinene for forpliktelse og ansvar i fellesskapet. For å styrke det personlige ansvaret og for å styrke felles-

skapet mellom mennesker må vi tydeliggjøre foreldresvaret og gi fedre og mødre gode vilkår for å forvalte ansvaret. Det er den beste rammen vi som politikere kan gi de minste og mest sårbare medlemmene av fellesskapet – ungene.

Derfor vil Kristelig Folkeparti styrke foreldrenes muligheter til tid, fleksibilitet og valgfrihet, gjennom forslag om økt kontantstøtte, økt engangsstønad og selvstendig opptjeningsrett for fedre. Vi vil styrke samlivskurs og familievern for å styrke foreldrenes evne til å være gode foreldre, både i samliv og etter eventuelt samlivsbrudd, som kan skje ved ethvert samliv.

Så må sikkerhetsnettet være uten huller, slik at vi fanger opp dem som ikke kan få den omsorgen de trenger, av sine egne foreldre. Barnevernet som sikkerhetsnett er i dag fullt av huller, og altfor mange unger som har falt en gang ved å oppleve omsorgssvikt, faller videre gjennom disse hullene i sikkerhetsnettet når barnevernet ikke har den kapasiteten som trengs for å gi et tilstrekkelig tilbud.

Kristelig Folkeparti har derfor foreslått en opptrappingsplan for full barnevernsdekning. Vi håper at også andre partier vil støtte opp om det. Etter mange ulike reformer og opptrappingsplaner for ulike grupper, må det endelig være barnevernsungenes tur. Ingen trenger det mer, ingen skylder vi det mer.

Kristelig Folkeparti har fulgt opp dette med forslag i finansinnstillingen, som regjeringspartiene ikke ville støtte. På tross av departementets egen beskrivelse av alvorlige mangler i barnevernet, viser både budsjettforslaget og innstillingen at de rød-grønne ikke har tatt situasjonen i barnevernet på alvor.

Barnehager er et godt og viktig pedagogisk omsorgstilbud, og nesten alle foreldre velger i dag barnehage for sine unger. Kristelig Folkeparti vil styrke kvaliteten i barnehagene gjennom økt støtte til kompetanseutvikling og raskere innfasing av likebehandling av private og kommunale barnehager. De fleste er enige om at likelønn er viktig, men det krever praktisk handling. Kristelig Folkeparti fremmer flere forslag for å følge opp dette, bl.a. forslag om en egen handlingsplan som kan omsette målene til praktiske resultater.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arild Stokkan-Grande (A) [14:07:18]: Jeg vil følge opp en replikk som Gunn Olsen hadde til representanten Linda Hofstad Helleland. Det handler om merknaden som Høyre og Kristelig Folkeparti er sammen om hvor det rettes kritikk mot kvaliteten i barnehagene – en merknad som framstår som noe paradoksalt når brukerundersøkelser viser at foreldre faktisk i stor grad er svært fornøyd med barnehagetilbudet. Men Hofstad Helleland svarte at det har gått for raskt, og dermed må vi anta at det har gått ut over kvaliteten.

Spørsmålet til representanten Håbrekke blir derfor: Hvor står de barnehagene som Håbrekke mener aldri burde ha vært bygd? Og: Har Håbrekke fått telefon fra foreldre som er opprørt over at de har fått barnehageplass, og som heller ville ha ventet i tre-fire år til kva-

liteten var såpass som Høyre og Kristelig Folkeparti krever?

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:08:13]: Jeg foreslår at representanten Stokkan-Grande sender det spørsmålet videre til representanten Hofstad Helleland, som er riktig adresse. Representanten Hofstad Helleland får svare for sine formuleringer, så får jeg svare for mine. Men vi står sammen om merknaden fordi jeg tror det er en omforent erkjennelse – ganske bredt – av at den raske utbyggingen vi har hatt av barnehagene for å nå målet om full barnehagedekning, har gått ut over kvaliteten. Det betyr ikke, etter min oppfatning, at det har gått for raskt, for vi har vært sammen om å drive fram disse målene – vi har i fellesskap ønsket å nå dem enda raskere. Jeg vil heller si det sånn at vi har nok hatt for lite øye på kvaliteten – og da vil jeg også rette en kritikk mot Regjeringen – og stilt krav til hva slags tilbud kommunene faktisk kunne ha bygd opp i denne perioden for å nå målet om full dekning samtidig som vi hadde sikret kvaliteten.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Trine Skei Grande (V) [14:09:42]: Venstre sitter ikke i komiteen, og det beklager vi. Men vi har lyst til å si noe om vårt alternativ på dette området, og vi har også lyst til å komme med en liten bemerkning i starten av debatten knyttet til barn.

Måten vi behandler barna på i et samfunn, er alltid det som beskriver samfunnets styrker og samfunnets svakheter. For oss i Venstre er det en stor ideolog når det gjelder barnerettigheter, det er selvfølgelig Johan Castberg. Det Johan Castberg lærte oss med de castbergske barnelovene, var et veldig viktig prinsipp, om det så gjelder prester som skal døpe, eller det gjelder barnepolitikk. Det handler om det grunnleggende prinsippet at sjøl om man er aldri så uenig i voksnes valg, skal man aldri straffe barn for det valget voksne har tatt. Sjøl om voksne gjør ting som fører voksne ut i problemer, skal aldri barn lide for de valgene voksne gjør. Det mener jeg er et veldig viktig prinsipp, og det er like aktuelt i dag som det var da Castberg fikk innført barnelovene her i salen. Det er også et viktig prinsipp i veldig mange av de store sakene som angår barn og barns rettigheter.

Vi i Venstre er oppriktig bekymret for barnevernet. Det handler om byråkratiet knyttet til det, men også om at vi begynner å flytte mer og mer makt bort fra barna, og at vi lager systemer som barn skal passe inn i, i stedet for å lage systemer rundt hvert enkelt barn. Derfor gjør Venstre et grep i statsbudsjettet, som nok er mest tenkt som et symbolsk grep. Det handler om å føre mer penger bort fra det regionale leddet og ned til det kommunale barnevernet. Med det mener vi å vise hvordan man med større handlingsrom lokalt kunne ha fått til bedre ordninger for hvert enkelt barn enn med det systemet vi i dag har, som både er byråkratisk og har store mangler.

Den andre bekymringen innenfor barnevernet gjelder tilsyn. Det er bekymringsfullt når barn som er under barnevernets omsorg, ikke har bedre tilsyn enn de har. Og når

vi ser hvilke skandaler i barnevernet vi skal rydde opp i fra ti år tilbake, burde vi ha lært av det og sørget for at tilsynsordningene våre var gode nok.

En annen ting som Venstre har vært veldig opptatt av, gjelder adopsjon. Jeg oppfattet at den forrige barneministeren var opptatt av det, så jeg håper at det er blitt overført til den nye barneministeren, slik at vi får gjort noe med hele adopsjonsløpet. Det ene er at adopsjonsstøtten, som Venstre har lagt inn i hvert alternative budsjett, løftes opp til 2 G, men det handler også om å legge til rette for å gjøre det lettere å adoptere, og verdsette som samfunn at faktisk flere gjør det. Jeg blir veldig glad hvis statsråden sier noe om det i sin tale.

Venstre legger også inn sjølstendig opptjeningsrett for fedre. Jeg synes det er pussig at en regjering som ellers har en profil knyttet til likestilling og alt det, ikke har klart å gjøre det løftet – som vi mener er et veldig viktig løft i likestillingens navn, også knyttet til omsorgen for barnet.

Til slutt må jeg nevne asylbarna. Jeg skjønner at for Regjeringa har omfanget her økt, og at utfordringene er blitt store, men det er en stor forskjell på det å si et totalt nei og det å finne andre former for ordninger. Det som forundrer meg, er at man ikke finner omsorgsordninger som kan ligge i brytningen mellom det som er en ren barnevernsinstitusjon, og det som er asylmottak, og at det ikke går an å utvikle omsorgsordninger som klarer å ta seg av den mengden av asylbarn som kommer, på en bedre måte enn det vi gjør i dag. Det som bekymrer meg, er at vi fortsatt får rapporter om at barn forsvinner i Norge, og at barn som egentlig skulle ha vært satt under offentlig omsorg, forsvinner fra mottak. Det synes jeg er ganske skremmende, for det handler om at vi ikke tar vare på de aller svakest leddene her. Jeg håper at Regjeringa, sjøl om man ikke klarer å lage den perfekte barnevernsinstitusjon for alle, i hvert fall klarer å sikre at barn ikke forsvinner, at barn har en basisomsorg, og at barn ikke oppbevares på vent sammen med mange voksne som er i en annen livssituasjon. Så det forundrer jeg meg over at man ikke har klart å finne en god nok ordning på. Det burde man ha brukt kreativiteten sin på.

Statsråd Audun Lysbakken [14:15:06]: Barn er vår aller viktigste ressurs. Derfor bør barns hverdag og framtid være vårt aller viktigste politiske tema.

I dag er det slik at om lag 44 000 barn får hjelp fra barnevernet. De fleste får hjelp i hjemmet, i samarbeid med familien. Prognoser viser at stadig flere kommer til å trenge hjelp fra barnevernet. Det er kommunene som har et hovedansvar for å gi den hjelpen, fordi det kommunale barnevernet kan komme tidlig inn, få til et godt samarbeid med andre tjenester og ta i bruk tiltak som er tilpasset det enkelte barn. Derfor er god kvalitet på barnevernsarbeidet et hovedmål for denne regjeringen og for meg som statsråd, og det forutsetter selvfølgelig at vi har tilstrekkelig kapasitet i det kommunale barnevernet i form av nok ansatte. Jeg kommer derfor til å arbeide videre med en helhetlig opptrappingsplan for en langsiktig styrking av barnevernet i kommunene og samarbeide med KS for å få en slik plan realisert.

I 2010 kommer det statlige barnevernet til å få ansvar for om lag nye 300 enslige mindreårige asylsøkere i omsorgssentre og andre tiltak, som allerede nevnt flere ganger i denne debatten. Det er altså ti ganger flere enn det vi så for oss da vi satte i gang reformen. Det som er en hovedoppgave akkurat nå, er å sørge for at vi får til en rask bosetting av disse barna i kommunene, slik at de kan komme i gang med sine liv i Norge. Det blir en hovedprioritet på det området framover.

Høyre og Fremskrittspartiet tar i innstillingen til orde for likebehandling av offentlige og private tilbydere av barnevernstjenester. Det vi vil, er at behovet for institusjonsplasser primært skal dekkes ved å utnytte den kapasiteten vi allerede har i de statlige institusjonene. Deretter ønsker vi å prioritere ideelle organisasjoner framfor kommersielle ved kjøp av plasser av samme kvalitet, fordi vi vil sikre at hver eneste krone vi bevilger til barnevern, blir brukt til barnevern.

Et annet avgjørende område for denne regjeringen er kampen mot fattigdom, og i særdeleshet kampen mot barnefattigdom. Derfor har vi i det budsjettet som behandles i dag, en særlig satsing på tiltak mot fattigdom blant barn, unge og familier i større byer. Det er en satsing rettet mot deltakelse i ferie- og fritidsaktiviteter og tiltak som kan bidra til en bedre tilknytning til utdanning og arbeidsliv for ungdom. Vi har en særlig innsats rettet mot unge som står utenfor opplæring og arbeidsliv.

Arbeidet for likelønn er viktig i Regjeringens innsats for likestilling mellom kvinner og menn. Det er etter min mening vår aller største likestillingsutfordring. Både i staten og i kommunesektoren har vi nå partssammensatte utvalg som arbeider med forslag til tiltak for likelønn – helt i tråd med Likelønnskommisjonens forslag til hvordan et lønnsløft i offentlig sektor kan gjennomføres.

Jeg er glad for at en samlet komité gir sin tilslutning til forslaget om å styrke fedres rett til foreldrepenger. Forslaget innebærer altså at det blir fedrekvote i alle tilfeller der både mor og far har opptjent rett, også når mor har arbeidet mindre enn 50 pst. Det betyr altså at et hull i regelverket – nok et hull, vil jeg si – er tettet, og at 1 500 flere fedre får mulighet til å være hjemme med ungene sine. Det er veldig viktig.

Den 1. januar 2010 trer den nye loven om kritesenter-tilbud i kraft. Den fokuserer på et annet veldig viktig likestillingspolitisk tema, nemlig kampen mot menns vold mot kvinner, som fortsatt er et samfunnsproblem i Norge. Med denne loven tydeliggjør vi kommunenes ansvar for å tilby personer som er utsatt for vold i nære relasjoner, vern, hjelp og oppfølging. Det er et viktig steg framover for samfunnet vårt.

Så setter jeg pris på at det i komiteen synes å være bred enighet og oppslutning om forbrukerpolitikken. Det har ikke vært diskutert så mye i debatten til nå, men det er et viktig tema å sette fokus på. Jeg ønsker å gjøre mitt for å synliggjøre dette i den kommende perioden. Det er viktig å etablere en motkraft mot kommersielt press. Det er særlig viktig overfor barn og unge, og ny teknologi reiser nye utfordringer på dette området. Da er det viktig å formidle kompetanse i form av en kritisk holdning både til rekla-

me og kunnskap om rettigheter og plikter, personvern og sikkerhet ved bruk av digitale medier, f.eks.

Dette er et rød-grønt budsjett som satser på barn, som satser på likestilling, som satser på en offensiv kamp i samfunnet vårt for å styrke rettighetene til bl.a. barn, kvinner og menn.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [14:20:33]: Det er mange ting man kunne ha spurt statsråden om i replikkene, men jeg skal holde meg til to ting.

Først til Dagsavisen i dag. Der har det gått en debatt om fedrekamp om pappaperm, og en arbeiderpartitopp, Fredrik Møller, leder i Oslo Arbeidersamfunn, sier at den «type reguleringskåthet», som Regjeringen legger opp til, «gjør at mange får aversjon mot venstresida». Han sier også at det nå er på tide å prøve å tenke litt nytt for å sikre flest mulig fedre selvstendig opptjeningsrett – faktisk helt på linje med det Fremskrittspartiet har foreslått flere ganger.

Mitt spørsmål til statsråden blir om statsråden ser at det å gi fedrene selvstendig opptjeningsrett kan være et positivt virkemiddel som kan få flere fedre til å være hjemme.

Statsråd Audun Lysbakken [14:21:30]: Selvstendig opptjeningsrett for fedre er et viktig mål. Det denne regjeringen har gjort i budsjett etter budsjett siden de rød-grønne tok over makten, er å inkludere stadig flere i de foreldrepengereordningene vi har. Flere har fått rett til permisjon, og alle som har rett til det, har fått mer permisjon. Vi har utvidet den samlede tiden, og vi har samtidig utvidet fedrekvoten. Vi har sørget for at nye grupper, bl.a. selvstendig næringsdrivende, en rekke menn som før ikke hadde opptjeningsrett, kommer inn under ordningene.

Den ordningen som nå behandles i dette budsjettet, som innebærer at også fedre som er i den situasjonen at mor har opptjent rettigheter, men jobbet mindre enn halv tid, får rettigheter, betyr at 1 500 fedre ekstra får rettigheter i forhold til den situasjonen som var før. Det gjenstår fortsatt 6 000 fedre uten rettigheter. Det er et viktig mål i årene som kommer, å inkludere også dem.

Solveig Horne (FrP) [14:22:35]: Jeg vil gjerne benytte min andre replikk til et helt annet tema, og det gjelder barnevernet.

Regjeringen har sviktet barnevernet. Vi har flere ganger vist til at det er overgrep i fosterhjem, og at de som er under omsorg, ikke får de tilsynsførerne som de har krav på. Når ett av tre barn ikke får det tilsynet de skal ha, så er det en svikt i situasjonen. Anniken Huitfeldt sa det da hun var barneminister, og nå sier statsråd Lysbakken det: Han skal gripe tak i det og ha en dialog med KS. KS på sin side sier at de ikke kan garantere at kommunene vil ansette flere i barnevernet. Dette er en skikkelig stor krise som jeg kunne ønske at statsråden svarte på hvordan han vil gripe fatt i.

Så er det et spørsmål knyttet til komiteens innstilling

der vi kommer med kritikk av det statlige barnevernet. Hva vil statsråden gjøre for å få bedre kontroll med utgiftene til det statlige barnevernet?

Statsråd Audun Lysbakken [14:23:40]: Det var mange spørsmål på én gang. Det betyr at jeg og representanten Horne kanskje må komme tilbake til noen av disse rundene. Det skal vi sikkert få anledning til.

Kommunene oppgir pr. 31. desember i fjor at 89 pst. av de barna som de har tilsynsansvar for, hadde en tilsynsfører. Med noen få unntak er det en rett som skal gjelde for alle. Og det er et krav som vi selvfølgelig står på for at kommunene skal følge opp. Det vil jeg fortsette med.

Når det gjelder arbeidet for å få styrket bemanningen i det kommunale barnevernet, har vi i dette budsjettet innenfor de frie midlene sagt tydelig at vi forventer at det kommer 400 nye stillinger i det kommunale barnevernet ut av det. Vi jobber i forhold til KS og i forhold til kommunene for å få fulgt det opp. Hvis vi ikke klarer det, vil jeg selvfølgelig utover året vurdere hva slags andre typer tiltak vi må ha for å få styrket bemanningen i førstelinjen.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:24:59]: Statsråden uttalte til Dagsavisen 7. desember at han ønsker «å kjempe for økt fedrekvote så fort som mulig». Betyr det at man ønsker en så stor fedrekvote at man går i retning av en tredeling? Jeg vet jo at statsråden gjennom mange, mange år har ivret veldig sterkt for en tredeling. Det har kommet litt andre signaler i Soria Moria-erklæringen. Er det sånn at statsråden nå tar avstand fra standpunktet om en tredeling, og at han står på det som står i Soria Moria-erklæringen?

Statsråd Audun Lysbakken [14:25:48]: Av og til blir debatten om tredeling litt pussig, for det norske systemet er jo sånn at vi *har* tre forskjellige kvoter: Vi har en kvote til far, som er opprettet med bred politisk støtte fordi vi har sett at fedre uten en sånn kvote av ulike grunner ikke har fått anledning til å bruke rettighetene sine. Før fedrekvoten kom, var det 2–3 pst. av fedrene som tok ut permisjon, eller foreldrepenger. Så har vi en kvote forbeholdt mor av medisinske, biologiske årsaker. Og så har vi størstedelen av permisjonen til fri fordeling.

Det som er målet til Regjeringen, er altså nå å utvide den samlede tiden til 48 uker og fedrekvoten til 14 uker. Det er et mål jeg er svært bekvem med, for det vil bringe oss mye tettere til det som har vært SVs mål hele tiden, nemlig å sørge for at vi skal ha en av verdens aller beste ordninger for å få flere menn til å ta del i omsorgen for barn. Det er det som står i Soria Moria II, som er det målet jeg nå jobber for å realisere.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:26:56]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg er ikke helt enig. Det er regjeringspartiene, etter min mening, som deler opp i tre kvoter. Det at mor har noen få uker på sin kvote av medisinske årsaker, er ikke noe vi politikere først og fremst skal føre opp som kvote.

Mitt spørsmål videre gjelder kontantstøtten. Kontant-

støtten skal fases ut. For dem som har barn, er det jo sånn at i hvert fall de fleste setter stor pris på en fleksibilitet. Anerkjenner statsråden det at familiene har behov for fleksibilitet? Og hvordan vil man ivareta den og familienes valgfrihet når kontantstøtten nå gjennom Soria Moria skal fases ut?

Statsråd Audun Lysbakken [14:27:46]: Det som står i Soria Moria, er at Regjeringen skal målrette kontantstøtten, og at den skal være et tilbud til ettåringene i fremtiden. Det som har vært denne regjeringens viktigste bidrag til økt fleksibilitet for småbarnsforeldrene, er jo barnehagereformen. Jeg skjønner at jeg og representanten Hofstad Helleland ser litt forskjellig på det, men det at vi har sørget for en rett til barnehageplass og full barnehagedekning, gir en frihet og fleksibilitet som familiene ikke hadde før, og som kontantstøtten aldri har vært i nærheten av å sikre familiene. For det betyr altså at hver enkelt familie har en større frihet til å organisere sin hverdag, sin deltakelse i arbeidslivet og omsorgen for barna som de vil.

For meg står barnehagereformen som en frihetsreform, og jeg kan ikke se annet enn at de klare tallene vi har i forhold til en nedgang i bruken av kontantstøtte, illustrerer det veldig godt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:28:58]: Det har flere ganger i dag blitt referert til barnehagereformen, som har gitt oss, i hvert fall langt på vei, full barnehagedekning og makspris.

Jeg skal ikke gjenta overfor statsråden alle utfordringene og hullene vi har i nesten samtlige ledd i barnevernet – det bør statsråden være godt kjent med – men spørsmålet er, i lys av de løftene vi nå har gjennomført de siste årene: Er statsråden enig i at det nå er barnevernets tur til et felles nasjonalt politisk løft? Og hvilke planer har statsråden utover dialogen med kommunene og utover de prosessene vi allerede er kjent med – som ikke er i nærheten av å gjennomføre det løftet – for å oppfylle målet om full barnevernsdekning?

Statsråd Audun Lysbakken [14:29:59]: Jeg er enig i at barnevernet nå må bli en veldig sentral prioritering framover. Vår regjering har brukt betydelige ressurser, og har de siste årene også ledet omstillingsarbeidet som har vært i gang i barnevernssektoren, så det er absolutt ikke sånn at det ikke har skjedd noe her. Men, ja, vi har store utfordringer, og det er en så viktig politisk oppgave at jeg ikke kan se noen viktigere i årene som kommer. Så det skal vi prioritere høyt.

Som jeg varslet i mitt innlegg, vil jeg arbeide videre med en helhetlig opptrappingsplan, som før øvrig er noe av det samme som representanten Håbrekke og Kristelig Folkeparti har etterlyst i det representantforslaget som nå ligger inne, med sikte nettopp på langsiktig styrking av barnevernet i kommunene. Så vil jeg, som jeg har varslet Stortinget om før, også gå i gang med den evalueringen av forvaltningsreformen som må til, for å se på strukturene i det statlige barnevernet og hva slags potensial vi har for bedre å utnytte ressursene gjennom å forbedre

samordning og samhandling mellom kommunalt og statlig barnevern.

Trine Skei Grande (V) [14:31:11]: Jeg vil spørre om enslige mindreårige asylsøkere. Jeg tror at SV egentlig har et oppriktig engasjement når det gjelder denne gruppa, og at de syns det er politisk belastende at vi ikke har kommet mer i mål enn det vi har med dette. Jeg har besøkt noen av de institusjonene som de yngste er på – veldig flotte institusjoner som gir gode tilbud. Jeg føler meg veldig trygg med tanke på at barn bor der.

Men så gjelder det den gruppen som ikke er innenfor. Jeg har egentlig et enkelt spørsmål. Det er et stort sprang fra så gode institusjoner som vi har, til det vi tilbyr den gruppen. Hadde det gått an å strekke seg mot å få gjort tilbudet bedre enn det er i dag – noen skritt nærmere målet – og i hvert fall kunne sikre at unger ikke forsvinner fra asylmottak? Og kan statsråden garantere at vi i hvert fall kan lage systemer som gjør at vi vet hvor disse ungene til enhver tid er?

Statsråd Audun Lysbakken [14:32:13]: Dette er et veldig viktig spørsmål. Jeg synes det er en konstruktiv tilnærming, for mitt engasjement for disse ungene er sterkt og har alltid vært sterkt. Regjeringen satte seg altså fore å gjennomføre en reform som har vist seg å være langt mer omfattende enn det man hadde trodd da arbeidet begynte. Når det gjelder prognosene for antallet barn vi snakker om, ble det ti ganger flere barn enn det som var beregnet i 2005 – og kostnadene har vært tilsvarende ti ganger høyere. Jeg ser at også opposisjonen nå i flere av de alternative budsjettene ikke foreslår å utvide barnevernets ansvar for 15–18-åringene fra 1. januar 2010, men fra 1. januar 2011. Jeg regner med at det er fordi også opposisjonen har problemer med å komme med inndekning av det det koster. Nettopp å sørge for at tilbudet i mellomtiden oppgraderes for de ungdommene som da er i mottak og ikke i omsorgssenter, er noe Regjeringen allerede er i gang med i form av ulike tiltak i dette statsbudsjettet. Og jeg skal følge opp det sporet som Skei Grande her var inne på.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Kåre Simensen (A) [14:33:43]: Statsråden etterlyste fokus på forbrukerpolitikk, og jeg skal bruke mitt innlegg på det området.

Som forbrukere opplever vi store endringer i vår hverdag. Med noen få tastetrykk har vi banken, butikken, kommunen eller staten tilgjengelig på kjøkkenbordet. Fra det samme kjøkkenbordet kan vi kjøpe det meste – og vi utfører banktjenester og tar del i offentlige tjenester over nett.

Tilgang på ny og stadig mer avansert teknologi er med på å endre våre vaner som forbrukere og tjenestemottakere. Det er kjapt, enkelt og billig, og så må vi i tillegg gjøre jobben selv. Teknologien har ingen landegrensler. Det kan skape mange utfordringer og spørsmål. Har vi de samme rettigheter om vi kjøper varer på nett fra Beijing, Roma eller Kautokeino? Får vi pengene igjen hvis vi taster feil i

en nettbutikk i Kina? Hva med dem som tvinges til å bruke nettbanktjenester fordi banken legger ned sine skranketjenester? Tilfredsstillere varene vi kjøper våre etiske krav? Dette er eksempler på noen få, av mange, problemstillinger som blir en del av våre politiske debatter når vi skal forme forbrukerpolitikken i årene som kommer.

Utviklingen stiller oss overfor mange nye utfordringer på flere og flere forbrukerområder, som f.eks. det at vi må lage nye – eller tilpasse – lover fordi eksisterende lover ikke dekker utviklingen som har skjedd over tid på ulike områder. Vi ser det innenfor kjøp av pakkereiser, vi ser det innenfor timeshare-avtaler og langtidserieprodukt for å nevne noen.

Vi vet også at det pågår en viktig debatt om forslag til nytt EU-direktiv om forbrukerrettigheter, en debatt som på langt nær er avsluttet. Jeg tror det er et viktig signal å sende at norske forbrukerinteresser ikke bør svekkes i de kommende EU-direktivene. Dette er et synspunkt som en enstemmig komité stiller seg bak. Ofte initieres slike debatter og forslag til lovendringer med utgangspunkt i ulike EU-direktiv. På bakgrunn av dette kan det oppstå noen politiske utfordringer som vi må ta stilling til. En av dem kan være at det ikke er mulig å innføre eller videreføre nasjonale regler som avviker fra et EU-direktiv hvis det er totalharmonisert innenfor et område. En god forbrukerpolitikk er derfor noe ett enkelt land ikke kan utvikle alene. Utfordringene er globale. Som hos oss, er forbrukerpolitikken høyt på den politiske dagsordenen i EU, og forbrukerens interesser er i fokus på de fleste av EUs politikkområder. Det er derfor betryggende at Norges stemme der disse debattene føres, ivaretas på en god måte gjennom EØS-avtalen.

En annen stor utfordring for oss er de unges bruk av nettet til ulike aktiviteter. Vi vet at unge bruker mange av døgnets timer på nettet eller i mobiltelefonen. Det er det ikke bare vi foreldre som har registrert. Vi ser at flere og flere tilbydere av varer og tjenester på nett har oppdaget det samme, og vi registrerer derfor et stadig økende reklame- og kjøpepress rettet mot barn og unge. Denne utviklingen utfordrer oss både som foreldre og som sentrale politikere. Vår jobb er å beskytte barn og unge mot presset de utsettes for, og vår oppgave må være å bidra til at de unge utvikler en kritisk holdning til reklame, egne rettigheter, plikter, personvern og trygghet. Det har Regjeringen tatt høyde for ved at de vil formidle denne typen kunnskap til barn og unge i skolen gjennom Kunnskapsløftet.

Det er også viktig at vi voksne må være i stand til å møte dagens og morgendagens forbrukerpolitikk med ny kunnskap. Derfor er det et riktig signal at Regjeringen lover en fortsatt økt satsing på forbrukerpolitikken.

Vi må ikke bare ha fokus på våre rettigheter som forbrukere, men det er også viktig å forstå konsekvensene av å bruke et digitalt medium ved handel over nettet.

I kjølvannet av – eller skal man tørre å si i forkant av – teknologisk utvikling registrerer vi dessverre en ny form for kriminalitet som kan oppstå når vi bevisst eller ubevisst legger fra oss elektroniske spor.

Derfor må vi gjøre det vi kan for å redusere denne for-

men for kriminalitet som vi ser griper mer og mer om seg. ID-tyveri er et ekkelt eksempel på akkurat dette. Av den grunn er det nødvendig å arbeide for trygge, velinformerte og aktive forbrukere. Mitt inntrykk er at det skjer en god jobb på dette området.

Et godt utgangspunkt for dette arbeidet er nedfelt i Regjeringens handlingsprogram om forbrukerpolitikk og ikke minst i det budsjettforslaget som vi i dag skal vedta.

Ib Thomsen (FrP) [14:38:59]: To sentrale elementer i barnehageforliket var å innføre maksimalpris på foreldrebetalingen og en plikt til økonomisk likebehandling av private og kommunale barnehager.

Forliket forutsatte en totrinns innføring av maksimalprisen på foreldrebetaling i barnehage. Fra samme dag som maksimalprisen ble innført, fikk kommunene et lovpålagt finansieringsansvar for de private barnehagene.

I barnehageforliket ble det videre vedtatt innføring av en lovfestet plikt for kommunene til å sørge for et tilstrekkelig antall barnehageplasser i kommunen. Det har vært en storstilt utbygging, det har vært et storstilt samarbeid med private barnehager og kommunen – og dette har for meg fungert meget, meget bra. En plikt for kommunene til å legge til rette for en samordnet opptaksprosess har jeg også inntrykk av har fungert godt rundt omkring i kommunene og gitt søkerne og foreldrene en god service.

Forskrift om likebehandling av godkjente barnehager når det gjelder offentlige tilskudd, gir kommunene, som jeg sa, en plikt til å dekke kostnader som ikke dekkes av andre offentlige tilskudd og foreldrebetaling. Men likeverdig behandling av private og kommunale barnehager har det ennå ikke helt blitt – man har ikke helt fått det til. En likebehandling av 80 pst. er ikke bra nok. Det betyr at man bør jobbe for å nærme seg 100 pst. Det kan gjøres på flere måter, og det synes jeg statsråden skal si noe om i dag, og i hvert fall signalisere. Man kan effektivisere de kommunale barnehagene. Man kan gi de private mer penger og love midler på den måten, og ut fra det få til en likebehandling.

Likebehandlingen var det viktige prinsippet da forliket ble inngått i Stortinget. Det de private opplever som store utfordringer – og som de også trenger hjelp til om det skal være likebehandling – er dette med merverdiavgift og kompensasjon, dette med hvordan tilskuddet og etterbetalinger fra kommunen kommer, driftstilskuddet, lover, regler og forskrifter. Det er altså fortsatt mange store utfordringer for de private barnehagene. De mangler fortsatt en likeverdig behandling.

Regjeringens fremste mål må være og bør være å arbeide for rammevilkårene som skal gi trygge barnehager til beste for barnet, foresatte og ansatte. Det var de private barnehagene som reddet Regjeringen med hensyn til å oppnå det store målet som Stortinget hadde. Det er de private barnehagene som har gjort det mulig å gjennomføre barnehageforliket. Opptil 50 pst. av barnehagene i Norge er private, og dette fungerer meget, meget bra. Det er et godt samarbeid mellom de private og kommunene rundt omkring i hele landet. Ja, etter min mening har det private og kommunale offentlige samarbeidet vært en suksess.

Men nå må vi også få til en 100 pst. likebehandling av disse aktørene.

Statsråd Kristin Halvorsen [14:42:53]: Vi har nå en gigantisk barnehageutbygging bak oss, og den største velferdsreformen på 30 år – som det også står i innstillingen – er gjennomført. 40 000 nye barn har fått barnehageplass. Når vi vet hvor viktig dette er for å sikre alle barn et best mulig utgangspunkt for resten av livet, er det en reform som Stortinget kan være meget godt fornøyd med, og som Regjeringen kan være godt fornøyd med.

Når man helt konkret ser for seg dette, er jo dette helt ekte mennesker – 40 000 helt ekte barn, 80 000 helt ekte foreldre og tilliggende herligheter av besteforeldre. Det er helt konkrete barnehager som står rundt omkring i over 400 kommuner. Det er mange helt vanlige, konkrete mennesker, førskolelærere og assistenter, som jobber der. Det betyr at det har vært en dugnad hvor kommunene har stilt opp, hvor enkeltpersoner har stilt opp, hvor private utbygere har vært med, og som nettopp har klart å få på plass denne reformen. Det overraskende er jo hvor lite det har gått ut over kvaliteten. Vi har ikke gjort noen reduksjoner i kravene til kvalitet gjennom lovverket. Vi har fremdeles en tredjedel førskolelærere i barnehagene, til tross for den voldsomme økningen. Vi har noen flere dispensasjoner – det er riktig – og det må vi nå ha fokus på å få ned. Men vi har hatt fokus på å få til full dekning. Vi har klart det med de samme kvalitetskrav som vi har hatt. Nå gjelder det å øke fokuset på å utvikle kvaliteten videre.

Vi ser at det er en økt rekruttering av førskolelærere, men jeg er også opptatt av at de assistentene som er i barnehagen, er en veldig viktig ressurs, og at mange flere av dem kan få fagbrev og ha mulighet til å ha større kunnskap når de er i daglig kontakt med så mange barn.

Jeg synes det er rene ord for pengene når Høyre sier rett ut i debatten at utbyggingen har gått for fort. Jeg har ikke møtt noen foreldre som har beklaget at de har fått en barnehageplass. Jeg har møtt mange som har takket hjerteligst – fordi jeg selv var den som var størst i kjeften når det gjaldt hvordan vi skulle få det til – for at de har fått det. Jeg har møtt mange av mine egne gamle venninner som, når vi er i vårt ess, mimrer om hvordan vi sleit med dagmammaer, om hvordan den ene kom hjem og fant dagmammaen i sin egen slåbrok midt på formiddagen, øldrakkende og med potetgullposen foran seg, mens ungen sprang rundt. Slike skrekkehistorier er det faktisk ganske mange av oss som har, og takknemligheten over å ha fått full barnehagedekning er meget stor. Men selvfølgelig kommer vi alltid til å strebe etter bedre kvalitet. Jeg tror det kan være en utfordring for mange av barnehagene nå som barnehageplass har blitt en lovfestet rettighet, og en del foreldre etter hvert vil ha mulighet til å velge mellom barnehager. Man må være veldig tydelig på hva barnehagen tilbyr og hva slags kvalitet det er på tilbudet.

Det har vært helt avgjørende, som flere har vært inne på, å ha private barnehager som tilbydere og samarbeidspartnere for å få til full barnehagedekning. Vi har nå vedtatt en opptappingsplan for hvordan vi skal sikre likebehandling, og første del av denne opptappingsplanen

ligger her. Vi har god dialog med bl.a. Private Barnehagers Landsforbund om hvordan vi skal klare å få dette videre.

Vi har også lagt fram en stortingsmelding om kvalitet i barnehagen, der man har fokus på hvordan vi skal utvikle kvaliteten videre og hvordan barnehagen også, uten å bli skole, men med utgangspunkt i førskolepedagogikken og i at barndom har en verdi i seg selv, har mulighet til på et tidlig stadium å fange opp de barna som kan ha problemer eller spesielle utfordringer knyttet til f.eks. språkutvikling. Det er viktig at det skjer systematisk. Jo mer vi vet om tidlig innsats, jo mer vet vi at det er viktig at en kan sette i gang tiltak raskt.

Vi har også et stort potensial i å se nærmere på overgangen mellom barnehagen og skolen, slik at vi får sett hele utdanningsløpet, som starter med et frivillig barnehagetilbud, under ett.

Det er noen store uenigheter i innstillingen. Det dreier seg først og fremst om betalingen for opphold i barnehager. Høyre finansierer deler av sine skattelettelser, omtrent en halv milliard kroner, ved en netto økning i barnehagesatsene. Det ligger i et forslag her.

Når det gjelder forslaget om å inntektsgradere barnehagesatsene, er det litt vanskelig å finne ut av hvordan de har tenkt seg at det skal gjennomføres. Vi kan få noen utfordringer fordi en del kommuner har friplasser til barn i barnehage. Hvis man gjennomfører statlig regulerte inntektsgrenser for hvordan man skal betale barnehagesatserne, kan det faktisk hende at noen med friplass plutselig må begynne å betale. Det er i tilfelle en utfordring som de partiene må svare for.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [14:48:34]: Statsråden snakker om at det er full barnehagedekning, men det er vel en sannhet med modifikasjoner, knyttet til hvilken tid på året barnet er født.

En av forutsetningene for dette forliket var å likestille private og offentlige barnehager. Det har ennå ikke skjedd, selv om det er mange år siden det ble vedtatt. I dette statsbudsjettet foreslår Regjeringen at man skal komme opp på 88 pst. offentlig finansiering fra 1. august 2010. Systemet rundt utmåling av tilskudd til private barnehager er veldig komplisert. Til og med KS har tatt opp den problematikken. Private Barnehagers Landsforbund har også tatt opp dette på grunn av at man må endre kravet til finansiering midt i driftsåret.

Fremskrittspartiet og Høyre har foreslått å innføre 88 pst. fra 1. januar 2010. Mitt spørsmål til statsråden er: Ser statsråden at dette blir ekstra utgifter og dobbel ressursbruk for kommunene, i barnehagene og hos fylkesmannen?

Statsråd Kristin Halvorsen [14:49:37]: Dette har vært gjort en gang før uten de voldsomt store utfordringene administrativt for barnehagene. Det er helt opplagt at hvis man skulle velge på øverste hylle, ville man gjort dette i én operasjon. Men det som var viktig for oss, var å kunne komme i gang i løpet av 2010 med opptrappingen

for private barnehager, fordi de trenger forutsigbarhet om hvordan dette skal skje, og også fordi vi kommer til å stå overfor en veldig stor utfordring når de øremerkede midlene til barnehager skal innlemmes i overføringssystemet til kommunene. Så dette er starten på den opptrappingen som vi formidlet i vår til de private barnehagene, og som gjør det forutsigbart for dem.

Solveig Horne (FrP) [14:50:34]: Kostnadsveksten i de kommunale barnehagene har vært veldig stor. Det er noe Private Barnehagers Landsforbund har tatt opp, og også KS.

KS har i sine utregninger sett at kommunene mangler ca. 1,5 milliarder kr for å få dette til å gå i hop. Mitt spørsmål til statsråden er om hun er enig i KS sine betraktninger, at kommunene mangler 1,5 milliarder kr for å få dette til å gå i hop.

Statsråd Kristin Halvorsen [14:51:06]: Nei, det er ikke enighet mellom KS og Kunnskapsdepartementet om de tallene. Kommunene har hatt en mulighet til å påvirke hva de selv har brukt til barnehager, og noen har prioritert barnehagesektoren utover det som ligger i barnehageløftet. Så hvilke tall vi snakker om, er det ikke enighet om mellom Kommunenes Sentralforbund og Regjeringen. Men jeg regner med at gjennom en konstruktiv dialog skal det bli enighet om dette.

Hvis vi ser litt med fugleperspektiv på det som har skjedd på barnehagefronten i løpet av de siste fire årene, ser vi at de statlige bevilgningene nesten er fordoblet, fra 14 til 27 milliarder kr. Det er den største enkeltreformen som det er satsset på i løpet av disse fire årene, og det er antakelig også den mest lønnsomme vi som samfunn har gjort, både for næringslivet, som trengte arbeidskraft, for foreldrene og ikke minst for barna, som barnehagen er til for.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:52:21]: Jeg forstår ikke at statsråden ikke helt skjønner hvordan Høyres inntektsgradering av barnehagene skal foregå. Det foregår allerede i dag i mange kommuner og i deler av Oslo, og det fungerer utmerket. Det handler ikke spørsmålet mitt om.

Spørsmålet mitt går på at Sigbjørn Johnsen nå varsler strammere budsjetter, altså ikke økninger i velferdstilbudet. Vil SV i regjering velge velferdsordninger som går til dem som har mest fra før, som går til å sponse middelklassen, fremfor å målrette tiltakene for barn og familier som har minst fra før? Det finnes familier som ikke har råd til å sende ungene i barnehagen. SV stemmer i dag mot et forslag som gjør at de ungene skal ha mulighet til å gå i barnehage og å delta i kultur- og idrettsaktiviteter.

Statsråd Kristin Halvorsen [14:53:22]: Dette er en av de store avveiningene som skal gjøres i den norske velferdsmodellen.

Jeg mener ikke at et gratis helsevesen er sponset av middelklassen og de rikeste menneskene i Norge. Jeg mener at heller ikke et gratis utdanningsystem er det. Jeg

mener at det er en veldig viktig, universell ordning og rettighet, som gjør at de er villige til å betale skatt etter evne, selv de som har ganske god inntekt.

Så vil det alltid suppleres med noen mer behovsprøvde ordninger. Men mitt syn er at vi er veldig godt tjent med å ha brede ordninger og lav makspris f.eks. i barnehagen. At barnehagene har blitt 40 pst. billigere, er en viktig investering for å få flest mulig barn til å gå der.

Det som er sannheten om Høyres forslag, er at netto innstramminger for barnehageforeldrene er 500 mill. kr, som brukes til skatteletter – det er etter at vi har trukket fra de kronene som skal brukes på at folk med lave inntekter skal få mer støtte til sine barnehageplasser.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:54:33]: Jeg har vanskeligheter med å forstå at statsråden kan si at man er veldig godt fornøyd med de brede ordningene som når de aller fleste, for de gjør ikke det. I Aftenposten i dag står det om en gutt som fikk et helt nytt liv, fordi han får lov til å gå på kino og på fotballkamp. Heldigvis støtter en av dine representanter i SVs stortingsgruppe det forslaget, og sier at dette vil vi innføre. Samtidig stemmer dere i dag imot et forslag som skal hjelpe disse ungene til å delta i fritidsaktiviteter, unger som ikke har muligheten til å være med i Speideren og i korps. Dere fratar dem fortsatt den muligheten. Jeg kan ikke forstå annet enn at SV står ribbet for troverdighet når det gjelder fattigdomssatsingen, spesielt overfor de fattige barna. Dere har stemt mot dette i fire år. Dere stemmer mot det i dag, og sier noe helt annet i avisen. Jeg synes faktisk at de fattige ungene bør få et entydig svar fra SV og ikke tro det de leser i avisen, for det er noe helt annet enn det SV gjør her i salen i dag.

Presidenten: Representanten Hofstad Helleland er så erfaren at hun vet at all tale skal rettes til presidenten.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:55:36]: Beklager, president.

Statsråd Kristin Halvorsen [14:55:39]: Det er voldsomt med desibel fra representanten Hofstad Helleland sett i forhold til det forslaget som faktisk foreligger fra Høyre. Så vidt jeg kan se, er det 10 eller 15 mill. kr Høyre foreslår på landsbasis til spesiell støtte for barns fritidsaktiviteter. Hvis vi deler det på antall barn som kan være trengende etter Høyres definisjon – si at det kanskje er hvert tiende barn – er det altså 100 eller 150 kr vi snakker om pr. barn. Jeg har ikke avvist at det kan være behov for spesielle behovsrettede ordninger for spesielt utsatte barn, la oss si barn av foreldre som går på sosialhjelp. At det skal være en del av hvordan man utmåler sosialhjelpen, at disse barna skal ha rett til f.eks. et gratis fritidstilbud, mener jeg er en veldig relevant problemstilling. Det er fordi fattigdom i Norge stort sett dreier seg om å kunne delta eller ikke på de arenaene hvor alle barn er.

Forslaget fra Høyre er ingen voldsom revolusjon, men et godt forslag skal vi selvfølgelig høre på.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:56:56]: Debatten viser kjente ideologiske skillelinjer i familiepolitikken. Debatten viser også at det er bred enighet om en del viktige linjer i familiepolitikken. I den forbindelse vil jeg få uttrykke et lite ønske i disse tider: Kanskje kunne statsråden få tid til å skrive julekort også til opposisjonen i løpet av budsjettdebatten.

Ellers er det interessant å merke seg hvor vanskelig det er blitt å bekjempe fattigdom, også knyttet til inntektsgraderte satser i barnehager, etter at man kom i regjering.

Spørsmålet gjelder Soria Moria-punktet om å fjerne kontantstøtten for toåringene. Hvis vi regner på det statlige driftstilskuddet, pluss investeringstilskudd, vil det koste mellom 2 og 3 – opp mot 3 milliarder kr å bygge barnehageplasser til de 18 696 toåringene det gjelder. Er det slik med dette punktet i Soria Moria-erklæringen når det gjelder å fjerne kontantstøtten for toåringene, at det også må ses i lys av den økonomiske utviklingen, og at det kanskje kan bli ett av de mange løftene som Regjeringen heller ikke får råd til i denne stortingsperioden?

Statsråd Kristin Halvorsen [14:58:07]: Jeg kan forsikre representanten Håbrekke om at jeg sender julekort både til posisjon og til opposisjon. Heldigvis har vi en slik kvalitet i det norske storting at vi har en god tone, ikke minst til jul, mellom partiene.

Så til det som gjelder framtidige budsjetter. Representanten Håbrekke vet at jeg ikke kan gå inn i vurderingene av det. Men det er riktig observert at å trappe ned kontantstøtten og å ta den bort for toåringene, vil føre til behov for å bygge flere barnehageplasser, og vil føre til at flere foreldre ønsker seg en barnehageplass. Så det er ikke noen netto gevinst for et statsbudsjett å fjerne kontantstøtten, selv om mange kanskje kan tro det ved første øyekast.

Det oppsiktsvekkende har jo vært at foreldrenes valgfrihet i stor grad har dreid seg om muligheten for å velge barnehageplass for de større barna. Vi ser jo hvor mange det er som har ønsket seg det når de har hatt muligheten til det. Det er bare blant foreldre med minoritetsbakgrunn at andelen som velger kontantstøtte, går opp.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:59:14]: Min neste replikk gjelder konsekvensen av målet om full barnehagedekning, som vi har snakket om mange ganger i dag, knyttet til punktet i Soria Moria-erklæringen om å fjerne kontantstøtten. Statsrådens forgjenger Øystein Djupe-dal brukte som unnskyldning da han ikke klarte å oppfylle løftet i tide, at man skjøt på et bevegelig mål, og dermed var det svært vanskelig å nå målet om full barnehagedekning innen den tidsfristen som SVs partileder hadde satt – og hun skulle trekke seg hvis man ikke nådde det. Men da er jo spørsmålet ved gjennomføringen av Soria Moria II: Vil man avvente å gjennomføre det løftet til alle disse plassene står klare, eller vil man kunne gjennomføre dette løftet før plassene står klare, slik at vi faktisk igjen annullerer det løftet og går tilbake til en situasjon med kø for barnehageplasser?

Statsråd Kristin Halvorsen [15:00:21]: Vi skal få komme tilbake til Stortinget med hvordan vi har tenkt å realisere dette punktet i Soria Moria-erklæringen. Dette er et punkt som vil gjøre at flere barn kommer i barnehage, og flere småbarnsforeldre ønske seg en barnehageplass. Men jeg kan ikke her og nå gå i detalj om hvordan vi skal realisere det.

For øvrig synes jeg kanskje at representanten Håbrekke burde unt seg å være litt mer romslig i omtalen av tidligere representant og kunnskapsminister Djupedal og av hele barnehagereformen. For det første var det Øystein Djupedal som i sin tid tok initiativ til hele barnehagereformen. Det er faktisk hans initiativ som har ført til denne voldsomme opptrappingen. Og for det andre har han helt rett i at det er et bevegelig mål, for det er mange flere barn foreldrene ønsker seg en barnehageplass til, enn det Stortinget trodde da vi satte i gang oppbyggingen. Det er gledelig, for det gjør at mange barn får en mulighet, men det var krevende i forhold til å nå målet.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Gunn Olsen (A) [15:01:53]: Vi er midt i adventstida. Mange familier og barn venter på jula. De venter på gave, de venter på venner og gamle tanter, og de venter på hyggelige juleselskap. Sånn bør barn ha det før jul. Men mange barn gruer seg til jul. De venter på juling. De venter på at mamma skal bli sparket og slått. De venter på at lillesøster skal bli seksuelt misbrukt – slik de selv blir. De venter på at mamma eller pappa, eller begge, er sanseløst rusa gjennom hele jula. Pengene til julegaver gikk til fyll i år også. De venter på at omsorgssvikten blir enda verre enn ellers i året.

Dette er den hjerteskjærende virkelighet for mange barn. «Vennligst forstyrr!», heter Redd Barnas kampanje. Det betyr rett og slett at vi som voksne må stikke nesa vår borti saker der vi kjenner at det stinker av omsorgssvikt. Jeg vil anbefale alle voksne å se filmen «Sinna mann» – dette for virkelig å få et bankende hjerte for barn som lider. For barnas skyld må vi bry oss mer. Det er altfor mange barn som bærer på grufulle hemmeligheter. Det er for mye taushet omkring vold og overgrep mot barn i Norge. Redde og tause barn må ikke møte redde og tause voksne. Vi trenger et sterkt og godt barnevern, som har kompetanse nok, som har penger nok, som har mot og styrke nok, og som har status og anerkjennelse nok til å ta omsorg for barn som lider.

I dette budsjettet er det lagt sterke signaler og føringer både for det statlige og det kommunale barnevernet. Det bør være et første steg på veien til fullstendig opprusting av det lokale barnevernet og til å få bedre utnyttelse av ressursene i det statlige barnevernet, slik statsråden sa. Vi kommer til å følge nøye med på at de 400 stillingene som det legges opp til, kommer på plass i kommunene. Der- som det ikke skjer, mener vi nok at Stortinget må vurdere skarpere lut.

Vi er i adventstida. Mange par venter på å få adoptert et barn. Mange har ventet veldig lenge. Der ute venter mange barn på å få et godt og trygt hjem. Det er på tide

å ta en total gjennomgang av hele adopsjonspolitikken. I oktober i år fikk vi en NOU, Adopsjon – til barnets beste. Blant annet denne bør danne grunnlaget for diskusjonen om framtidens adopsjonspolitik, både i forhold til utenlandsadopsjon og også for adopsjon av norskfødte barn. Prosessene er krevende, og det må være mulig å forenkle systemene. Arbeidet med å se på flere land å adoptere fra bør også prioriteres.

Komiteen skal på nyåret behandle endringer i adopsjonsloven og barnevernsloven. I den forbindelse skal vi til Storbritannia for bl.a. å studere deres adopsjonspraksis. Som kjent adopterer britene i liten grad utenlandske barn, men har ca. 3 000 innenlandsadopsjoner i året. Kanskje har vi noe å lære?

Det er uansett viktig at disse sakene hele tida ses i et barnevernsperspektiv.

Arild Stokkan-Grande (A) [15:05:40]: Trønder-Avisa og andre medier har den siste måneden hatt en artikkelserie som viser en urovekkende utvikling. Vi har sett oppslag om en sterk økning av antall beboere på kresesenter, en økning i drop-out i videregående skole, store problemer med mobbing blant unge, psykiske plager blant unge mennesker, en økning i barnevernet, en økning på selvmordsstatistikken, og et press overfor barn og unge når det gjelder både moter og Internett. Dette er utfordringer som hver for seg er svært alvorlig, men som i sum gjør at jeg må stille spørsmålet: Er vi i ferd med å se konturene av en alvorlig samfunnsendring? Jeg tror i alle fall at det er en alvorlig underdrivelse dersom partier på Stortinget vil bruke denne utviklingen til å peke på at det er et parti eller en regjering som ikke gjør nok i forhold til disse sektorene. Jeg tror utfordringene er mye mer dyptgripende enn vi så langt har vært villige til å diskutere i Stortinget.

Som nærmest et svar på dette er familie- og kulturkomiteen siste komité ut når det gjelder å diskutere fagkomiteenes budsjett. Andre komiteer, slik som næringskomiteen, har diskutert hva man gjør i forhold til utviklingen med langtidsumførelse og økningen i sykefravær. Helsekomiteen har også diskutert sykefravær: Hva gjør vi i forhold til utfordringer innen psykisk helse, hva gjør vi i forhold til utfordringer med hensyn til selvmordsstatistikken? Kunnskapskomiteen har sikkert diskutert drop-out i videregående skole. Justiskomiteen har hatt utfordringer med hensyn til kriminalitet. Kommunalkomiteen har diskutert kommunenes utgifter i forbindelse med f.eks. økningen innenfor barnevernet. Hver for seg har komiteene prøvd å finne virkemidler mot de sykdomstegnene som man ser. Men det jeg tror vi ennå ikke har tatt nok inn over oss, er at vi i *denne* komiteen er nødt til å lykkes med grepene samlet sett, hvis man skal håndtere utfordringene også i forhold til andre komiteer. Hvis vi ikke lykkes på dette feltet, vil problemene ikke bare fortsette, men de vil forsterkes i årene framover.

Det offentlige kan gjøre mye. Vi kan legge til rette for familiene, vi kan gi mulighet for tid sammen med barn gjennom omsorgsordninger for barn – permisjonsordninger, som kanskje er hovednøkkelen til mange av de utfordringene jeg peker på. Kontakt med barn – særlig at fedre

kan ha kontakt med barn – er i seg selv voldsforebyggende. Barnet føler en større grad av anerkjennelse, og en mer likestilt omsorg for barn fører til likestilling. Vi kan gjøre noen grep gjennom barnehager som har pedagogisk påfyll, vi kan gjøre noe gjennom en god skole, gjennom et stadig bedre helsetilbud. Vi kan gjøre noe gjennom å hjelpe de barna som sliter og opplever f.eks. samlivsbrudd i familien. På område etter område gjør også Regjeringen viktige grep gjennom en større og mer fleksibel foreldrepengeordning, gjennom barnehageplass til alle, gjennom at vi også i året som kommer, skal diskutere kvaliteten og innholdet i barnehagene, og gjennom at vi hele tiden jobber med innholdet i skolen, og gjennom å styrke barnevernet.

Men vi kommer til kort all den tid vi ikke ser disse utfordringene samlet og i sammenheng. Ingenting hjelper av tiltakene vi gjør i denne sal eller fra Regjeringens side, hvis man ikke gjør noe med de dyptliggende årsakene til de symptomene som vi hele tiden prøver å legge plaster på. Vi kan pøse inn så mye penger vi vil innenfor alle sektorer, men ingenting vil hjelpe om ikke også den enkelte tar et større ansvar for å motvirke utfordringene vi står overfor.

Den kjente barnepsykologen Magne Raundalen sa i en debatt jeg var vitne til, at meningen med å være voksen er å beskytte barn. Det er godt sagt. Og et godt julegave-tips til dem som nå går og traver gatelangs for å finne det beste tilbudet og den beste gaven å gi sine barn, kan kanskje være å investere tid sammen med barnet og å være interessert i barnets utvikling. Får vi det samspillet mellom foreldre som tar et ansvar og samfunnet som ser helhetlig på feltet, kan vi kanskje være klare til å gjøre noe med de dyptliggende årsakene.

Eirik Sivertsen (A) [15:11:09]: I 2009 nådde vi den milepælen at vi lovfestet rett til barnehageplass for alle barn som fyller ett år innen utgangen av august det året de søker om plass. Gjennom en målrettet satsing har vi gått fra at barnehageplass var et smalt tilbud som noen få fikk, til at alle får muligheten. Dette er en gigantisk velferdsreform som gjør det mulig for foreldre og andre med omsorgsansvar å delta i yrkeslivet. Rett til barnehageplass er også en milepæl på veien til å gi alle barn som trenger det, et godt barnehagetilbud. Regjeringen sier også at det på sikt vil være et mål å innføre et krav om minimum to opptak i året til barnehager. Fortsatt å holde en lav pris og ha full barnehagedekning vil også være viktige satsingsområder for å innfri de målene vi har satt oss.

For å klare dette løftet – som barnehagereformen har vært – på så kort tid, har det vært nødvendig å målrette innsatsen. Øremerking av tilskudd for å sikre utbygging av så mange barnehageplasser har vært et nødvendig grep. Fortsatt er det slik at utbygging av flere barnehageplasser vil være viktig, men etter hvert vil fokus på kvalitet bli mer sentralt. Det kan handle om alt fra lokalisering til innhold, kompetansekrav, organisering, åpningstider – og det er mange, mange andre forhold. Og som for så mange av våre andre velferdstjenester er det kommunene som på mange måter er best plassert til å kunne løse disse utford-

ringene og ta dette ansvaret. Når det gjelder brukernes behov og ønsker, som skal ligge til grunn for hvordan vi utvikler kvaliteten, så må det også være kommunene som er nærmest til å løse de utfordringene.

Hvis kommunene skal ta dette ansvaret, er det også rimelig at beslutningsmyndigheten ligger i kommunen. Barnehagene er en viktig del av velferdstilbudet, på lik linje med skoler, sykehjem og helsetjenester. Da er det også naturlig at barnehagene finansieres på samme måte som andre velferdstjenester. I Soria Moria-erklæringen understreker Regjeringen at kommunesektoren i all hovedsak skal være rammefinansiert. Øremerkede tilskudd er noe som først og fremst skal være forbeholdt viktige nasjonale prioriteringsområder i en oppstartsfasen. Derfor er det også varslet at finansiering av barnehager fra 2011 vil inngå i rammetilskuddet for kommunene. Kommunene vil på dette tidspunktet få et helhetlig ansvar for barnehage-sektoren. Det vil gi et langt enklere administrativt system, men først og fremst vil det være en styrke at kommunene kan se barnehagene i sammenheng med andre kommunale tjenester.

Slik den lovfestede retten til barnehageplass er utformet, utgjør den først og fremst en minimumsforpliktelse for kommunene. Når kommunene får både myndigheten og ansvaret for den helhetlige tjenesten, vil også denne sektoren kunne prioriteres opp og ned i forhold til lokale behov og ønsker – og basert på de folkevalgtes styring i den enkelte kommune. Og jeg er trygg på at våre lokale folkevalgte vil gi tilstrekkelige rammer for barnehagene og gjøre de riktige prioriteringene, med utgangspunkt i sin kommune og de behov og utfordringer man ser der. Forutsetningen er selvsagt at kommunene får tilstrekkelig rammetilskudd til å kunne ivareta ansvaret sitt. Det å sikre en robust kommuneøkonomi og finansiere statlige pålegg og reformer er derfor sentralt.

Det er ingen hemmelighet – og statsråden var jo inne på det her i sted – at det har vært uenighet mellom Regjeringen og KS om hva som er tilstrekkelig finansiering. Avstanden har vært relativt stor, men så vidt jeg skjønner, er det en god dialog på gang, og jeg er trygg på at man finner en omforent løsning som sikrer at vi også får finansiert barnehagene i framtiden.

Den raske oppbyggingen i antallet plasser i barnehagene har vært mulig fordi det har foregått en utbygging både i privat og i offentlig regi. Private barnehager vil også i overskuelig framtid inngå som en viktig del av det totale tilbudet innenfor sektoren. Derfor har vi også sagt at det er et mål å sikre økonomisk likebehandling mellom offentlige og private barnehager. Det vil være et bidrag til å sikre mer likeverdige lønns- og arbeidsvilkår for ansatte.

Så har jeg behov for å understreke at styrkingen av finansieringen av private barnehager også må stimulere til kvalitetsutvikling av tilbudet. Det skal ikke være sånn at pengene først og fremst går til å gi større utbytte til de eierne som er der. Det er ikke sånn at formålet er å gjøre barnehagesektoren til en kommersielt interessant sektor. De pengene vi sender til barnehagene, er først og fremst barnas penger.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Anna Ljunggren (A) [15:16:27]: Barnehageplass var for få år siden et tilbud for de få. Den første barnehageloven, av 1975, ga barn med funksjonshemming fortrinnsrett til barnehageplass i den grad de hadde nytte av oppholdet. Utviklingen de siste ti årene viser en formidabel utbyggingstakt, og det er nå tilnærmet full barnehagedekning. Det har aldri før vært satset så kraftig på barnehager som i den forrige stortingsperioden. Med full behovsdekning og lav foreldrebetaling vil deltakelsen i barnehagene øke. Det rød-grønne flertallet har siden 2005 redusert prisen reelt med nesten 1 000 kr pr. måned.

Vi skal satse videre på barnehager. Arbeiderpartiets mål er at alle barn skal være sikret et barnehagetilbud med høy kvalitet og lav pris. Barnehagene skal være et sted for læring, lek og omsorg. Barnehagene er pedagogiske tilbud, men skal ikke utvikle seg til å bli lik skoler. Fokuset de siste årene har beveget seg fra oppmerksomhet omkring plasser og kapasitet til gradvis økt vektlegging av kvalitet og innhold i barnehager. Vi mener at når full barnehagedekning er nådd, er det tid for et kvalitetsløft i barnehagene. Vi ønsker barnehager som legger til grunn et helhetlig syn på barn og læring, fordi barnehagene gjennom mange år har utviklet en identitet knyttet nettopp til lek, omsorg, danning og læring.

Selv om det fra de rød-grønne er satset sterkt på barnehager, velger noen foreldre å bli hjemme med ungene før de skal begynne på skolen. Barnehagen er en god forberedelse til skolen. Den utjevner sosiale forskjeller og er god på inkludering av minoritetspråklige. Vi har sett at når tilgjengeligheten øker og prisen synker, velger flere og flere å sende ungene sine i barnehage.

Barnehagene ble fra 2006 lagt inn under Kunnskapsdepartementet, og ble med det innlemmet som en del av opplæringsløpet. Barnehagene har som oppgave å være det første trinnet i et livslangt læringsløp. Utdanningspolitikken vår handler om økt kvalitet i hele utdanningsløpet – fra barnehage til forskning. Vi vet at kunnskap blir bygd gjennom hele livet. Faller du utenfor tidlig i utdanningsløpet, kan problemene forskyve seg videre i livet og gi forskjeller i læringsutbytte i grunnskole, frafall i videregående opplæring, og i forhold til skjev rekruttering til høyere utdanning.

Barnehageløftet og satsing på kvalitet i barnehagen handler ikke bare om barnehage, men om grunnlaget for god kunnskapsutvikling og sosial utjevning. Mange nok barnehageplasser og kvalitet på barne- og ungdomstrinnet legger grunnlaget for at flere fullfører videregående opplæring. En god videregående opplæring er et avgjørende fundament for å kunne utdanne de som skal undervise våre barn, ta seg av våre eldre og løse klimakrisen.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [15:19:30]: Vi forventer av voksne mennesker i samfunnet vårt at de skal ta ansvar for valgene sine. Det synes jeg er et rimelig krav til voksne mennesker i et land som Norge. Men så er det noen borgere, innbyggere, i landet vårt som ikke har noe valg.

Det er noen som rett og slett er født inn i en situasjon, som ikke kan velge seg bort, ikke kan velge seg noen andre omsorgspersoner, ikke kan velge seg et annet liv. Jeg tror det er vanskelig for de fleste her inne, stortingsrepresentanter eller andre som måtte høre på, å forestille seg hvordan det er å være utenfor i et av verdens rikeste land. Jeg tror det er vanskelig å forestille seg hvor smertefullt det kan være, hvor maktesløs man kan være. Og jeg tror det er spesielt vanskelig å forestille seg hvordan det er hvis man er født inn i situasjonen. Barn velger ikke sine foreldre. Derfor er barnefattigdom, barn som skyves ut av velferdssamfunnet, barn som ikke blir fanget opp, ikke blir plukket opp, kanskje en av de største moralske og etiske utfordringene vi har i vårt velferdssamfunn.

Den regjeringen som sitter nå, gikk til valg på at man skulle avskaffe fattigdom. Under valgkampen fikk vi så høre at det ikke var mulig å avskaffe fattigdom, selv ikke fattigdom i ubestemt form entall. Det var vanskelig fordi definisjonen på fattigdom var komplisert. Jeg tror ikke regjeringspartiene mener det er umulig å gjøre noe med fattigdomsproblemene. Likevel får jeg av og til inntrykk av at de snakker mer enn de faktisk handler. Det er også noen utfordringer med hele innfallsvinkelen Regjeringen har til fattigdomspolitikken. For når de snakker om at alle skal med, når de snakker om at vi må gjøre store løft for de store gruppene, tror jeg at de har mistet noe av hovedpoenget med fattigdomsutfordringen i Norge, nemlig at det ikke lenger dreier seg om å løfte de store massene og de store gruppene. De som faller utenfor i Norge i dag, faller utenfor gjennom sprekkene i velferdssamfunnet vårt, de faller utenfor gjennom hullene i velferdssamfunnet vårt. Det betyr ikke at vi ikke skal ha brede velferdsordninger, men det betyr at det som gjelder, er skreddersøm, ikke å forsøke å smøre tynt utover til alle.

I dagens Aftenposten kunne vi lese et oppslag fra Ålesund kommune hvor de har gjort noe av det som Høyre alltid har stått for i politikken, nemlig at man skal forsøke å rette inn innsatsen mot dem som trenger det mest. Der har man innført et kulturkort, sånn at folk som har barn som vokser opp uten god råd, skal få en sjanse til å nyte kulturaktiviteter, delta på lik linje med alle andre. Høyre har i sitt alternative budsjett lagt inn 35 mill. kr ekstra til den type tiltak. I Aftenposten i dag sier SVs Karin Andersen at hun er positiv til den typen tiltak.

Spørsmålet mitt, som jeg mener noen fra regjeringspartiene må svare på, er: Hvor er det blitt av penger til dette? Det holder ikke bare å prate.

Dagrun Eriksen (KrF) [15:22:52]: Det er en fornøyelse å høre på historiebeskrivelsen angående barnehageforliket, særlig fra statsråd Halvorsen. For det høres jo virkelig ut som om det var plass som var det viktigste for SV da man startet barnehageutbyggingen. Da må jeg minne om, jeg som var en av dem som satt i komiteen, og var med på forhandlingene rundt det, at det nettopp ikke var plass som var det viktigste, men pris. Hver gang vi snakket om at plass er viktigere, ble det framstilt som om det var en motstand mot barnehager. Derfor gleder det meg ekstra nå å høre Kristin Halvorsen si at det nettopp er plass SV

framhever som det viktige resultatet fra barnehageforliket, som hele Stortinget faktisk sto sammen om.

Men det har vært andre temaer som har blitt diskutert i dag, og det har vært en lang diskusjon om fedres rettigheter og pappaperm. Etter at de fire første ukene var innført, sto saken ganske stille historisk i mange år. Det var først i Bondevik-tiden at det begynte å skje ting både med utvidelse av antall uker og selvstendige rettigheter for fedre på eget opptjeningsgrunnlag. For Kristelig Folkeparti er tiden far og barn har sammen, verdifull i seg selv. Det er ikke bare et spørsmål om at noen skal være til stede for å passe på barna, men de båndene som dannes i barns første år, gir resultater videre i livet.

Likestillingen har ført til at det har blitt mer fordeling i hjemmet når det handler om oppgaver relatert til barn, selv om det vel også kan sies at arbeidstidsundersøkelser viser at fedrene har litt igjen i forhold til å delta i det andre husarbeidet hjemme. Men diskusjonen nå handler om at vi må fortsette å regulere dette for å øke relasjonen mellom far og barn. Der har vel statsråden vært tydelig før, han ønsker både tvangsdeling og lik tredeling. I utgangspunktet kan nok det klø oss litt i likestillingsøret, men vi må ikke glemme at kampen for likestilling handler om at vi vil ha rettigheter som gjør at det er mulig for kvinner å kombinere familieliv og arbeid. Gjør vi den døren for trang, kan vi risikere at pendelen svinger, og at det som så mange før oss har kjempet for, blir borte.

Det er ikke alle som føler seg som supermødre som klarer å gå tidlig tilbake i jobb, takle amme forventninger, karriereforventninger og å være til stede. Som regel skal vi se flotte ut i tillegg. I distriktene vil en slik tvangsdeling være enda mer utfordrende. Lang reisevei gjør at amme-pauser bare blir et Soria Moria i det fjerne. Nei, jeg tror at det å ha en fleksibel pappaperm er viktig, og at vi heller burde fått inn de 6 500 fedrene som ikke får mulighet til å være sammen med sine barn. De har en egen rettighet som de burde få tatt i bruk.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:26:13]: Jeg vil benytte anledningen til å orientere om at Kristelig Folkeparti vil stemme for de forslag fra Venstre som er omdelt i salen, med unntak av forslag nr. 34, som for øvrig gjelder forrige ramme som vi behandlet.

Siden relativt få av talerne i debatten har vært innom forbrukerpolitikken, vil jeg understreke poenget som Kristelig Folkeparti har løftet fram i innstillingen, som har fått støtte fra opposisjonen, om at det er behov for en gjennomgang av miljømergingsordningene som har offentlig støtte. Forbrukernes miljøvalg er et av de mest effektive virkemidlene vi har i miljøpolitikken, for når forbrukerne velger riktig, slipper vi å gå veien om ulike reguleringer av lover, forskrifter, avgifter osv. Det er effektiv miljøpolitikk. I dag er situasjonen at ulike offentlige støttede merkeordninger, som stiftelsen Miljømerking og Enova, konkurrerer på de samme områdene. Det er ineffektivt, og det utfordrer jeg statsråden til å se på, selv om det ser ut som om Kristelig Folkepartis forslag ikke får flertall.

Debatten har vist at det er litt ulike posisjoner blant regjeringspartiene knyttet til menns rolle i forhold til barn,

og egne barn og fedrenes betydning. Mens representanten Ramsøy og statsråd Lysbakken i sine innlegg er veldig opptatt av å understreke kampen for å få fedre enda mer på banen i forhold til ansvaret for egne barn, ser vi at familiekomiteens leder er opptatt av å understreke at menn i motsetning til kvinner ikke kan få barn, og dermed ønsker lover og regler som skiller menns ansvar for egne barn i forhold til kvinners ansvar for egne barn.

Statsråd Lysbakken vet nok at jeg lytter meget nøye når han snakker om en opptrappingsplan for barnevernet. Det er imidlertid en opptrappingsplan i samarbeid med kommunene for det kommunale barnevernet statsråden refererer til. Vi vet litt om hvor store svakheter den typen opptrapping og den typen satsing kan ha, så lenge det ikke settes strammere virkemidler bak. Derfor trenger vi en nasjonal opptrappingsplan for barnevernet, et felles løft med klare tidsfrister og et klart mål om full barnevernsdekning.

Jeg registrerer likevel på slutten av debatten at Regjeringen ikke kan vise til planer og strategier som er i nærheten av å oppfylle målet om full barnevernsdekning. Jeg er også veldig glad for at finansministeren har tatt sete i salen når vi snakker om nettopp det. Jeg fatter håp knyttet til at vi har en finansminister som har vært fylkesmann og bør kjenne godt til den alvorlige situasjonen i barnevernet, og at det skal hjelpe statsråd Lysbakken til å få på plass den satsingen som er nødvendig, slik at vi får gjennomført målet om full barnevernsdekning.

Statsråd Audun Lysbakken [15:29:33]: På den ene siden er det veldig bra at Høyre bruker denne debatten til å snakke om barnefattigdom. Det er på en måte en ny dimensjon i det norske politiske ordsnittet. Men jeg må jo si at når det i innlegg etter innlegg arter seg som et sammenhengende angrep på universelle velferdsordninger, så stusser jeg litt, og ikke bare litt, for i Fordelingsutvalgets innstilling er det en veldig tydelig anbefaling, og det er at nøkkelen til å gjøre noe med fattigdomsproblemet ligger i å styrke og bevare nettopp universelle velferdsordninger.

Denne motsetningen som det spilles på – her er mye retorisk snakk om at de store pengene går til det velbergede flertallet, osv. – er med på å dekke over det som er en viktig realitet når det gjelder arbeidet mot fattigdom, nemlig at arbeidet mot fattigdom og arbeidet mot forskjeller henger veldig nøye sammen. Sånn sett blir det veldig fort en oppskrift på å si seg fornøyd med å bruke småpenger på begrensede tiltak, mens denne regjeringen hele tiden har valgt å bruke store penger på store tiltak, f.eks. barnehager og SFO, som vi vet virker når det gjelder å bekjempe barnefattigdom, men i tillegg drive skreddersøm og lage målrettede enkelttiltak, f.eks. de som ligger i det budsjettet som behandles i dag, knyttet til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, der det nettopp ligger inne penger til tilskudd til bl.a. ferie- og fritidsaktiviteter.

Utfordringen vi har knyttet til de – i hvert fall i perioden 2005–2007 – 60 000 fattige barna i Norge, barn som lever i vedvarende fattigdom, er mye større enn det man kan oppnå med en kulturkortordning alene. Men jeg sier, akkurat som Karin Andersen sa i Aftenposten, at Høyres forslag er ett eksempel på én type tenkning som kan

være viktig for å lette hverdagen til en del fattige barn. Sånn tenker vi også. Det er selvfølgelig ikke slik, som representanten Gina Barstad sa, at Regjeringen har monopol på gode ideer. Gode ideer fra Høyre tar vi gjerne imot.

Men vi må også fokusere på hva det er som løser fattigdomsutfordringen, og da er det ikke til å komme utenom at de store, brede, universelle ordningene, kampen mot forskjeller, er viktig. Jeg vil legge til en annen ting også, som får altfor lite oppmerksomhet når vi diskuterer barnefattigdom: Barnefattigdommen i Norge har en veldig klar etnisk dimensjon. Det betyr at arbeidet for å få bl.a. flere kvinner med innvandrerbakgrunn inn i arbeidslivet er noe av det viktigste vi kan gjøre for å bekjempe barnefattigdom.

Så har jeg bare lyst til å si kort til representanten Øyvind Håbrekke at jeg ser at Kristelig Folkeparti bl.a. har fremmet et forslag om en gjennomgang av disse merkeordningene. Jeg er litt forundret over det, egentlig, for det foreligger en komitemerknad som ber om veldig mye av det samme. Det er noe jeg har betydelig sans for. Når Stortinget ber om det, vil vi selvfølgelig følge det opp.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:32:42]: Enslige mindreårige asylsøkere er en spesielt sårbar gruppe med spesielle behov for oppfølging. Men det er først og fremst barn og ungdommer som har krav på beskyttelse og omsorg på lik linje med norske barn og ungdommer.

Det er bred enighet om at en overføring av omsorgsansvaret til barnevernet er den beste måten å sikre bedre ivaretagelse av enslige mindreårige asylsøkere på. Alle er enige om at disse barna uten nære omsorgspersoner trenger god oppfølging, omsorg og ivaretagelse. Derfor vedtok Stortinget våren 2008 en lovendring som medførte at ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere ble overført fra utlendingsmyndighetene til barnevernet. Barnevernet skulle i første omgang overta ansvaret for dem som var under 15 år.

Regjeringen lovet i statsbudsjettet for 2008 at ansvaret for dem mellom 15 og 18 år skulle overføres i løpet av 2009. I budsjettet for 2009 ble overføringen av ansvaret utsatt på ubestemt tid, og i Soria Moria II slapp jo Regjeringen katta ut av sekken og slo fast at de enslige mindreårige asylsøkerne over 15 år ikke ville bli overført til barnevernet i denne stortingsperioden.

Kristelig Folkeparti mener at barn som kommer til Norge alene, er en av de mest sårbare gruppene som finnes i vårt samfunn, og er bekymret for oppfølgingen denne gruppen får. Vi mener det er hensynet til barnets beste som skal være styrende for hvilket omsorgstilbud de enslige mindreårige asylsøkerne får, på linje med andre barn som det offentlige også har omsorgen for.

Behandlingen av enslige mindreårige asylsøkere viser at Regjeringen ikke tar barns rettigheter og barns særlige rett til beskyttelse og ivaretagelse på alvor. Jeg er særlig skuffet over at Regjeringen ikke finner plass til å gi disse barna et skikkelig tilbud når det drysses millioner av kro-

ner over andre grupper som har en mye sterkere posisjon i samfunnet.

Kristelig Folkeparti foreslår at ansvaret for de enslige mindreårige asylsøkerne over 15 år overføres fra utlendingsmyndighetene til barnevernet fra 1. januar 2011. Håpet er at regjeringspartiene vil stemme for vårt forslag. Det er aldri for sent å snu når saken er viktig nok.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [15:35:51]: Det er all grunn til å ønske velkommen en bredere diskusjon om fattigdom, og særlig barnefattigdom, i Norge.

La meg bare forsikre om at jeg skal ikke legge opp til hele den diskusjonen nå, men det er et poeng, som statsråd Lysbakken sier, at det er viktig også med brede velferdsordninger. Det er f.eks. et poeng for å bekjempe barnefattigdom at man har en skole hvor alle får like muligheter, ikke en skole som vi har i dag, som reproducerer forskjeller. Vi har jo satt oss i den situasjonen i Norge at på tross av alle festtalene våre så har vi en skole hvor det som avgjør mest hva du får ut av skolen, er, for å sette det på spissen, hvor mange bøker foreldrene dine har i bokhylla. Det er et brudd med hele ambisjonen og intensjonen vår i skolen.

Jeg frykter at statsråd Lysbakken har misforstått litt hva denne debatten handler om. Det er faktisk ikke sånn lenger at fattigdommen dreier seg om enorme grupper i det norske samfunnet. Tvert imot er den konsentrert, og det er nettopp derfor vi også er nødt til å bruke konsentrerte virkemidler. Vi er nødt til å sette inn tiltakene der de hjelper mest.

For å ta et eksempel: Da man innførte makspris i barnehagene i Norges hovedstad, som vi befinner oss i nå, hjalp ikke det de fattigste i hovedstaden. De måtte betale mer for barnehagene etter at maksprisen kom, for her hadde man et system hvor de som hadde mye, betalte mye for en barnehageplass, mens de som hadde lite, betalte mindre. Da man valgte å bruke de store pengene på å smøre alt tynt utover, resulterte det i at de som hadde dårligst råd i hovedstaden vår – som også er en av byene i hele Norge som sliter mest med fattigdomsproblemer – fikk en større regning hver eneste måned. Det er dårlig fattigdomspolitik. Hvorvidt det er god eller dårlig barnehagepolitikk, har man diskutert tidligere i dag. Nettopp derfor er det en viktig forskjell mellom Regjeringens fattigdomsinnfallsvinkel og Høyres fattigdomsinnfallsvinkel.

Vi skal satse på de brede velferdsordningene, vi skal satse på et helsevesen for alle, vi skal satse på en skole som fungerer – vi skal satse på alt dette – for ikke å snakke om å få folk over fra velferdsordninger og tilbake til jobb. Men der det virkelig gjelder, der vi virkelig kan gjøre en forskjell, er når vi går inn og hjelper dem som har blitt støtt ut – som f.eks. 15-åringen fra Ålesund som i Aftenposten i dag forteller at sjansen til å få oppleve et kulturtilbud, til å bli inkludert, til å få gjøre det nesten alle andre 15-åringer i Norge har mulighet til å gjøre, var det som gjorde en forskjell. For noen år siden ble det karakterisert som fattigkasspolitikk, og man var redd for at det skulle være stigmatiserende å motta hjelp. Jeg tror avgjort at det som i realiteten er stigmatiserende, er det å havne uten-

for og bli værende der ute – uten at noen rekker deg en hjelpende hånd.

Presidenten: Øyvind Håbrekke har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:38:52]: Takk – jeg trenger heller ikke mer.

Jeg understreket i mitt innlegg betydningen av gode og effektive miljømerkingssordninger, jf. forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Statsråden har bekreftet at han ønsker å følge opp intensjonene i dette forslaget. Jeg ser fram til det, og på vegne av forslagsstillerne ønsker jeg å omgjøre forslaget til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke har gjort det forslaget han refererte til, om til et oversendelsesforslag.

Statsråd Kristin Halvorsen [15:39:33]: Det var representanten Dagrun Eriksen som – da hun i en litt mimretone om hvordan det var å framforhandle barnehageforliket her i Stortinget – var så elskverdig å minne oss om hvor stor uenighet det egentlig var når det gjaldt viktigheten av å redusere prisen på en barnehageplass.

Det er riktig at det var kontroversielt. Og hvis jeg skal mimre skikkelig, kan jeg fortelle om årene 1993 og 1994, da jeg hadde to barn i to forskjellige private barnehager og betalte 4 000 kr hvert sted. Slik var det for veldig mange. Barnehageforliket har medført en markant reduksjon i prisen på en barnehageplass. Det er et viktig velferdsgode, som har kommet veldig mange foreldre til gode. Det er den største skatteletten på mange årtier som småbarnsforeldre har fått.

Nå er det Høyre som ønsker å reversere denne skatteletten til foreldre med barnehagebarn. De øker prisen for barnehage med 0,5 milliarder kr netto, som de skal bruke til skattelettelser generelt. Det er en skatteskjerpelse på 2 200 kr i året for småbarnsforeldre med ett barn i barnehage.

Når vi diskuterer forskjeller og fordeling, er det viktig å se det store bildet. Det store bildet er at vi får mange viktige og vesentlige velferdsgoder fordi vi betaler skatt, og vi skal betale skatt etter evne.

Så vil det alltid være noen som man ikke når gjennom de universelle ordningene eller gjennom skattelettelser, og det er behov for ordninger som treffer disse. Men det å gjøre det til en stor ideologi at man heretter skal plukke verdige trengende og rette all innsats mot dem, kan være med på ikke bare å stigmatisere folk, men å låse dem inne i fattigdomsfeller. Hvis man har inntektsgradert barnehagesats, inntektsgradert SFO-sats, inntektsgradert kultur- og fritidssats osv., kan en enslig mor med en deltidsjobb risikere å måtte betale fullt i SFO, fullt i barnehagen, miste kulturtilskudd – og måtte takke nei til fulltidsjobben. Så det er balanseanger her.

Jeg må si at det har gitt mange effekter i norsk politikk at SV har blitt et regjeringsparti. En av de gledelige effektene er at Høyre plutselig har begynt å oppdage barnefattigdom. Jeg synes det er veldig viktig, for det er slik at barn i Norge i 2009 som rammes av fattigdom, opplever utestenging. Hvis man kan komme lenger fordi det i debatten er stor fokusering på løsninger for disse, er det veldig bra. Men å gjøre det til ideologi at man skal behovsprøve mest mulig, og at det er den beste velferdsstaten, vil jeg advare veldig sterkt imot.

Statsråd Audun Lysbakken [15:42:42]: Jeg ville nødig at representanten Røe Isaksens innlegg skulle få stå som et punktum i fattigdomsdebatten.

Det har vært en viktig runde, og det er helt riktig – som representanten påpeker – at det er viktige forskjeller mellom Regjeringens og Høyres tilnærming til fattigdomsproblemstillingen. Den viktigste forskjellen er ikke spørsmålet om brede velferdsordninger eller skreddersøm, for Regjeringen er for begge deler. Den viktigste forskjellen er om vi ser en klar sammenheng mellom kampen mot forskjeller – mot sosiale klasseskiller – og fattigdom. Og ser vi på verden rundt oss, ser vi at det er en veldig tydelig sammenheng. Land med små forskjeller har også mindre fattigdom. Derfor er spørsmålet om en rettferdig fordelingspolitikk og om å sikre at vi har en velferdspolitik som gjør at de hullene som representanten snakker om, ikke oppstår, så avgjørende.

Når jeg lot meg fyre litt opp i debatten, er det fordi jeg synes Høyre tok i bruk veldig sterke ord i dag. Jeg må si at det å bli beskyldt for svik mot fattige barn fordi vi ikke støtter det konkrete forslaget om kulturkort – når vi har en rekke andre forslag til bevilgninger som går i samme retning, nemlig konkrete tiltak for å satse på bl.a. fritidsaktiviteter for og ferietilbud til barn – provoserer meg. Jeg lar meg provosere fordi denne anklagen kommer fra et parti som i sitt alternative statsbudsjett ikke lar de store pengene gå til fattige barn, men lar de store pengene gå til skattelette til nettopp det velbergede flertallet.

Dagrun Eriksen (KrF) [15:44:35]: En skal være forsiktig – når en har vært her så lenge – med bare å bli en historieforteller. Men jeg tror det av og til er viktig å minne Stortinget på hva som faktisk har vært.

Jeg opplever det nok slik at statsråd Halvorsen gjør forskjellene større enn det de faktisk var den gangen, for alle var enige om at prisen på en barnehageplass var for høy. Spørsmålet var: Hva skulle vi gjøre først? Skulle vi skaffe barnehageplasser, eller skulle vi redusere prisen? Og jeg satt rundt bordet i så mange av de forhandlingene at jeg vet meget godt hvordan disse diskusjonene gikk. Det som jeg tror var litt av utfordringen, var at det ikke var redusert pris som ga flere plasser. Det var viktig med redusert pris, men det var da investeringstilskuddet kom på bordet, som faktisk var Bondevik-regjeringens forslag, at utbyggingen økte, for da lønte det seg for dem som skulle bygge barnehagene, å få på plass plassene som de trengte. Når

vi nå skal se det i historiens lys, handler det om å anerkjenne at diskusjonen om pris var viktig, men ikke minst var diskusjonen om antall plasser noe av det som gjorde at vi fikk fart i utbyggingen, og småbarnsfamiliene fikk en reell valgfrihet, de fikk muligheten til å velge barnehage som et alternativ.

Men for ikke bare å havne i historien, vil jeg si at vi nå står overfor noen utfordringer. Der går vi i grenselandet over fra ikke det budsjettet vi diskuterer i dag, men til det vi diskuterte i forrige uke, nemlig skolebudsjettet og SFO, for nå begynner den diskusjonen igjen: Skal vi nå satse på reduserte priser og makspris på SFO? Eller skal vi satse på kvalitetsheving, flere plasser, inntektsgradering og søskenmoderasjon, kanskje på tvers av SFO og barnehage, for å kunne gi flere mulighet til å være der? Jeg vil bare minne Stortinget på at vi kan bruke noen av de erfaringene vi fikk ved barnehageforliket, til ikke å se oss blinde på at pris faktisk gir verken økt kvalitet eller flere plasser og gode plasser, men det kan være mulig å bruke andre virkemidler for å oppnå kvalitet.

Olemic Thommessen (H) [15:46:59]: Jeg husker ikke om det var statsråd Halvorsen eller statsråd Lysbakken som mente at Høyre gjorde spørsmålet om skreddersøm eller brede løsninger til et ideologisk spørsmål, og så var man liksom kritisk til det.

Selvfølgelig er det et ideologisk spørsmål, og det er også viktig å løfte det frem som sådan, ikke minst i lys av at vi nå har hatt en regjering som har håndtert fattigdomsproblematikken og mange sosiale ordninger nettopp ut fra – jeg vil si – et nokså bastant ideologisk synspunkt. En debatt som vi f.eks. har skånet barne-, likestillings- og inkluderingsministeren for i dag, gjelder spørsmålet om private eller offentlige løsninger innenfor barnevernet. Det har vært viktigere for Regjeringen å være opptatt av hvem som ikke skulle få lov til å tilby gode løsninger for de aller svakeste i dette samfunnet, nemlig de av barnevernsbarna som har vært i private institusjoner. Dette har vært viktigere for dem enn faktisk å finne løsninger til et fåtall barn som er av de aller mest utsatte i vårt samfunn. Det er ideologi på sitt mest renskårne.

Det er også slik at Høyre har ikke på noe punkt tatt utgangspunkt i beskrivelsen til statsråd Halvorsen, altså at den enslige moren ikke skulle få noen av de gode som man i dag får. Jeg mener det er å bortforklare et problem. Problemet er at de store, brede løsningene stikker av gårde med så enorme beløp at selv med den utrolig gode økonomien som vårt land har, sliter vi når vi skal finne noen fåtalls millioner til skreddersømmen. Det er et meget stort tankekors. Jeg må si at hvis man gjør de brede løsningene til ideologi – som jeg opplever at posisjonen gjør – ja, da er vi virkelig klare for firefemtedels-samfunnet. Da er vi virkelig klare for å ofre dem som trenger gode løsninger mest, til fordel for den store bredde av middelklassevelgere som Regjeringen later til å ønske å tekkes, og som man bruker store deler av statsbudsjettet for å imøtekomme, enten de har behov for det eller ikke.

Dette kan ikke være et enten–eller, dette må være et både–og, men balansepunktet ligger ikke der det skal. Balansepunktet i dag handler om at vi bruker mye penger på mange som ikke trenger det, mens vi har en relativt liten gruppe som faller igjennom, og som faktisk kunne trenge ikke bare litt mer hjelp, men vesentlig mer hjelp.

Statsråd Audun Lysbakken [15:50:15]: Hvis representanten Thommessen mener at Høyre har gjort en god handling ved å skåne meg for debatten om fordelingen mellom private og offentlige løsninger i barnevernet, vil jeg bare si at den debatten er jeg mer enn gjerne rede for, så ta det gjerne opp neste gang.

Det er altså sånn at årsaken til at Regjeringen har prioritert som vi har gjort, og som vi vil fortsette å gjøre, er ikke ideologi, men et veldig klart syn på hva det er som fører til at vi får brukt hver eneste krone på det kronene er ment for, nemlig vanskeligstilte barn. Vi har gjort de prioriteringene vi har gjort, fordi vi ønsker å utnytte ubrukt kapasitet i statlige institusjoner, og fordi vi ønsker å sørge for at hver eneste krone vi bruker til barnevern, går til det, og ikke f.eks. til utbytte i kommersielle institusjoner. Og så har vi gjort det fordi vi ønsker en utvikling, som det har vært bred politisk enighet om, i retning av at vi skal ha færre institusjonsplasseringer og flere hjemmebaserte tiltak, og andre typer tiltak, fordi vi tror det er best for barn. Og da oppfatter jeg det slik at det istedet er Høyre som har gjort det til et stort prinsippsspørsmål å sørge for at vi fortsatt, i fremtiden, skal ha den ganske store ubalansen vi har i forholdet mellom offentlige og private institusjoner, og som gjør det til et stort spørsmål å opprettholde de kommersielle institusjonenes andel av denne sektoren.

Statsråd Kristin Halvorsen [15:51:58]: Et av de privilegier man har når man er statsråd, er at taletiden er ubegrenset. Etter hvert som stortingsrepresentantene går tom for tid, så kan vi bare komme igjen og igjen.

Bare noen korte kommentarer til slutt. Jeg er vel kanskje blant dem i Norge som har hatt flest søvnløse netter på grunn av barnehager, og fordi det har vært utrolig viktig å klare å skaffe barnehageplass til alle barn. Det er den viktigste investeringen vi har gjort.

Det som ble veldig klart for oss, var hvordan prisen på og etterspørselen etter en barnehageplass hang nøye sammen. Vi vet at mange flere enn vi trodde da vi startet med å gjennomføre barnehageløftet, ønsket seg en barnehageplass. Det kan ha vært av overbevisningsgrunner eller av velferdsgrunner. Det er helt opplagt at prisen og prisreduksjonen i seg selv også var med på å utløse en større kø enn vi hadde trodd. Så å gå den balansen mellom redusert pris og full dekning betydde at hver gang man fikk full dekning med ny pris, og så reduserte prisen på nytt, økte bare køen. Slik er det. Det betyr at vi har full dekning i dag med en pris på 2 330 kr. Får vi gratis barnehageplass, kan det hende at det plutselig kommer flere hvis det skulle bli politikken. – Nå har vi ikke lovt noe mer enn å fryse prisen på 2 330 kr.

Og så for at misforståelsen om Høyres økonomiske politikk og fordelingspolitikken ikke skal få stå for evigheten, må jeg bare si: Det er ikke slik at Høyre i dette statsbudsjettet øker belastningen på middelklassen for å styrke innsatsen overfor dem som lider under fattigdom. Det som er sannheten om barnehagebudsjettet til Høyre, er at de øker foreldrebetalingen for dem som har barn i barnehage, og så bruker de en halv milliard kroner av de inntektene til å smøre sitt eget skatteopplegg med. Fordelingsprofilen i Høyres skatteopplegg er at de som har inntekt på over 3 mill. kr, får mer enn 70 000 kr i skattelette av Høyre. Så man tar fra barnehagebarn og deres foreldre og deler ut til millionærer. På den veien er det riktignok slik at man deler ut noen millioner kroner også til mer gradert betaling i barnehagene, men det kan man ikke akkurat si er en nettogevinst for småbarnsforeldre.

For øvrig – til den debatten som har gått tidligere: Oslo kommune hadde full frihet til å holde lave satser for dem som hadde lave inntekter i forbindelse med Barnehagereformen. Mange kommuner gjorde det.

Olemic Thommessen (H) [15:55:11]: Vel er det slik at statsråder kan ta ordet så mange ganger de vil, men vi er mange som interesserer oss for dette! (Munterhet i salen) Dette er viktig. Så vi kan holde det gående en stund i alle fall.

Saken er følgende – til statsråd Halvorsen: Høyre har faktisk en fattigdomssatsing på 500 mill. kr mer enn Regjeringen. Ellers er det vel ikke slik at vi akkurat vet hva vi bruker den ene kronen til i forhold til hva vi bruker den andre kronen til.

Nå var det egentlig til statsråd Lysbakken jeg gjerne ville komme med noen kommentarer. Han ønsket seg en debatt om de private anbyderne i barnevernet.

Regjeringspartiene og Høyre kan krangle så vi blir grønne i fjeset om hvorvidt vi skal ha private kommersielle aktører eller ikke. Det kan vi drive på med lenge. Jeg synes det er litt urimelig at de som skal lide for dette, er de barna som faktisk ikke får plass og står i kø. Slik er det. Hvis det er slik at regjeringspartiene absolutt vil fase ut de private aktørene, så gjør da det, men sørg for at det står et offentlig tilbud der i stedet, så det ikke går ut over noen. Det har ikke Regjeringen sørget for i de årene dette har vært et tema.

Tvert imot har man hatt store problemer med å organisere en hel etat og bruke midlene på en brukbar måte. Man har bygd ut et system som man kaller Multifunk, og det ligger ganske langt frem å si at det er et system som med hensyn til kapasitet eller metode imøtekommer det behovet som kuttene i forhold til de private aktørene representerer.

Så til dette med utbytte. Ærlig talt! Staten er den eneste innkjøperen av denne tjenesten. Staten sitter på en enorm kompetanse. Den sitter med en svær etat. Og så skulle ikke staten greie å inngå avtaler som gjør at man holder orden på hvor mye man bruker i de private institusjonene?

Dette er ikke akkurat et område som noen har blitt rike

på. Dette er et område der man har mange private aktører – ofte med bakgrunn i de offentlige institusjonene. De har en metode, og de har et ønske om å gjøre noe for disse barna. De stoppes fordi man ikke ønsker denne typen institusjoner. Det er et minstekrav til profesjonalitet hos det statlige barnevernet som innkjøper at man må kunne greie å håndtere dette. Man har fullt innsyn i alle investeringer og fullt innsyn i alle regnskaper. Da er det tøv å snakke om at man ikke greier å styre, at dette er penger som går rett i bukselomma på spekulanter.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at ordet «tøv» ikke er så veldig parlamentarisk.

Presidenten gjør oppmerksom på at tiden for formiddagsmøtet øyeblikkelig er omme.

Statsråd Audun Lysbakken [15:58:30]: Jeg skal ikke bruke lang tid. Jeg skal bare gi en kort kommentar til representanten Thommessen.

Det er ingen som har snakket om å «fase ut de private aktørene» i barnevernet, men vi har snakket om å gjøre noe med balansen mellom offentlige og private tilbydere, som er en helt annen i denne sektoren enn i de andre sektorene der vi vanligvis diskuterer dette spørsmålet.

Så har vi snakket om å utnytte den statlige kapasiteten bedre. Det er veldig vanskelig for meg å forstå at ikke Høyre er opptatt av at vi utnytter de offentlige institusjonene vi har, til fulle, og prioriterer det først. Det er også vanskelig for meg å forstå at Høyre, som veldig ofte er opptatt av ideelle organisasjoners bidrag til velferdsstaten, skal ha problemer med den politikken Regjeringen har stått for ved å gi de ideelle aktørene forrang foran de rene kommersielle aktørene.

Presidenten: Olemic Thommessen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Olemic Thommessen (H) [15:59:44]: Regjeringspartiene brukte begrepet «fase ut» om de private aktørene, i hvert fall i to–tre år, inntil man fant sammen med Kristelig Folkeparti og ble enige om at de såkalt ideelle aktørene skulle man kanskje finne en plass til.

Man har lagt opp til et system der man altså systematisk prioriterer de private aktørene lavest. Når de i det hele tatt er med, er det fordi det offentlige systemet og systemet med de ideelle aktørene ikke har kapasitet nok. Det er det dette dreier seg om. Det dreier seg ikke om at det står et ubrukt offentlig tilbud der og venter, det dreier seg om at det offentlige ikke er tilstrekkelig for å greie å løse de problemene man står overfor.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til rammeområde 2 i sak nr. 1 samt til sakene nr. 2 og 3.

Sakene nr. 1–4 er dermed ferdigdebattert.

(Votering, se sidene 1347, 1367 og 1368)

Vi har et langt møte foran oss i kveld, så presidenten går videre til neste sak.

Sak nr. 5 [16:00:50]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 86/2009 av 3. juli 2009 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2008/122/EF om forbrukervern (avtaler om deltidsbruksrett, langtidsferieprodukter, videresalg og bytte) (Innst. 113 S (2009–2010), jf. Prop. 38 S (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1369)

Den reglementsmessige tiden for formiddagsmøte er omme. Stortinget avbryter nå sine forhandlinger, og nytt møte settes kl. 18. – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 16.02.

Møte tirsdag den 15. desember 2009 kl. 18

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden:

Sakene på dagens kart (nr. 31)

Sak nr. 6 [18:01:41]

Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2010 vedrørende rammeområde 20 Garanti-instituttet for eksportkreditt, rammeområde 21 Finansadministrasjon mv., enkelte tema under Finansdepartementet, enkelte garantier under Finansdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet, statsbudsjettets 90-poster, kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond – Utland mv., og fullmakt til å ta opp statslån i 2010 (Innst. 5 S (2009–2010), jf. Prop. 1 S (2009–2010), Prop. 1 S Tillegg 3 (2009–2010) og Prop. 33 S (2009–2010))

Gerd Janne Kristoffersen (A) [18:02:35]: Under finanskrisen har det, som vi har vært inne på en rekke ganger, vært satt inn kraftige tiltak i dette landet for å sikre oss mot høy arbeidsledighet og tap av kompetanse og konkurransekraft. Tiltakene har virket, og selv om usikkerheten fremdeles er der, er Norge på vei ut av finanskrisen.

Saken vi behandler i dag, omfatter bl.a. ordninger som har hatt og har stor betydning for industri og annet eksportrettet næringsliv, med tanke på hvordan de har greid seg under finanskrisen. Vi behandler også virkemidler som skal være med på å trygge verdiskaping og utvikling i framtidens Norge. Jeg vil omtale noen av virkemidlene. Dette gjelder spesielt områder der opposisjonen har lagt inn merknader.

Garanti-instituttet for eksportkreditt, GIEK, har hatt en stor aktivitetsøkning i 2008 og 2009. Dette er et av de mest sentrale tiltakene i Regjeringens politikk for å motvirke finanskrisens innvirkninger på eksportrettet næringsliv. Det er derfor positivt at det foreslås å videreføre den utvidede garantirammen under ordningen. Det er fremdeles stor usikkerhet knyttet til verftsindustrien og offshore- og leverandørindustrien, og dette gjør det helt nødvendig fremdeles å opprettholde høy beredskap.

Innenfor GIEKs virkeområde er det foreslått en garantiordning for langsiktige kraftavtaler til kraftkrevende industri. Denne ordningen innebærer at GIEK innenfor EØS-avtalens rammer skal kunne gi garantier på kommersielle vilkår for kraftintensiv industris kjøp av kraft. Dette er til erstatning for de myndighetsbestemte avtalene vi ikke lenger har anledning til å anvende. Arbeidet med denne ordningen har pågått over lang tid og har vært komplisert å få til.

Nå har det kommet på plass en ordning som både industri og fagbevegelse er tilfreds med. Ordningen omfatter virksomheter innenfor trelast, trevare og treforedling, kjemiske produkter og metaller og vil være med på å sikre

at kraftkrevende industri fortsetter sin utvikling i Norge. I deler av landet utgjør denne industrien tilnærmet hele det eksportrettede næringslivet. Derfor er jeg tilfreds med den garantiordningen som nå kommer på plass, og jeg må si at jeg med en viss undring leser merknadene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i sakens anledning.

Et annet område jeg vil omtale, er Fondet for forskning og nyskaping. Når vi snakker om utvikling innenfor næringsliv og samfunnsliv, er forskning og utvikling noe av det mest sentrale elementet. Vi har de siste årene satset kraftig på nettopp dette området. I vår behandling vi forskningsmeldingen, Klima for forskning, som la føringer for prioriteringene innenfor forskningsfeltet. Til neste år øker fondskapitalen i Forskningsfondet med 5 milliarder kr, og fondet er nå på 77 milliarder kr. Det betyr at fondet kan bidra til økt innsats innenfor forskning og utvikling.

Innenfor forskningsmiljøene har mangelen på nytt og oppdatert vitenskapelig utstyr vært etterlyst. For å sikre dette øremerkes to tredjedeler av den økte avkastningen til formålet. Det er bra. Forskning og utvikling vil være helt sentralt i utviklingen av Norge som kunnskapsnasjon, og det er ingen tvil om at dette fortsatt vil være et satsingsområde for oss.

Jeg er tilfreds med at vi har opprettet regionale forskningsfond. I motsetning til Fremskrittspartiet tror ikke jeg at opprettingen av disse fondene vil føre til en ytterligere fragmentering av forskningsinnsatsen i Norge. Tvert imot tror jeg det er helt nødvendig at også forsknings- og utviklingsarbeid blir mer sentralt i hele landet. Vi er avhengig av utvikling i både næringslivet og samfunnslivet uansett hvor vi bor, ikke minst er det et savn at vi ikke har mer praksisnær forskning innenfor sentrale områder som helse, omsorg, barnehage og skole. Ved å få mer forskning også regionalt vil det kunne bidra til utvikling innenfor velferdstjenestene våre. Regionalt initierte forskningsprosjekter kan også gjøre det mulig i neste omgang å delta i nasjonale og internasjonale forskningsprosjekter. Det regionale nivået – om det så er fylkeskommunen, regionale høyskoler eller andre forsknings- og utviklingsmiljøer – har større oversikt over det som foregår i det lokale og regionale næringslivet, enn et sentralt forskningsmiljø vil ha. På den måten tror jeg at de regionale forskningsfondene kan bidra til at også næringslivet i distriktene driver mer med forsknings- og utviklingsarbeid. Det er nødvendig om vi skal nå den langsiktige målsettingen om at 3 pst. av BNP skal gå til forskning og utvikling. Det er jo noe som opposisjonen også fremholder som viktig.

Regjeringspartiene slutter seg til forslagene i proposisjonen og mener at de satsingene som gjøres til neste år er med på å støtte opp under utvikling i næringsliv og i samfunnsliv. Vi er tilfreds med at det fremdeles er stort fokus på finanskrisen og oppfølgingen av den, slik at vi unngår stigende arbeidsledighet og tap av kompetanse og konkurransevne.

Jørund Rytman (FrP) [18:08:24]: Finansdepartementets eget budsjettkapittel er ganske interessant. Det er kanskje like interessant å være her og oppleve denne debatten og høre hvilke temaer som blir nevnt her i salen i

dag, for erfaringsmessig kan det ofte bli litt sprikende. Jeg har ikke tenkt å gå igjennom alle temaene i budsjettinnstillingen, men jeg vil nevne noen.

Først av alt vil jeg presisere at Fremskrittspartiet tidligere i sitt alternative budsjettforslag for 2010 har foreslått en rekke bevilgningskutt til drift og administrasjon innenfor Finansdepartementets område. Ettersom disse ramme-forslagene ikke fikk flertall, fremmer vi derfor ikke nå bevilgningsforslag under rammeområde 21.

Som tidligere i år minner Fremskrittspartiet om at utgiftene knyttet til administrasjonen i det offentlige de siste tiår bare fortsetter å øke. Det gjelder også innenfor Finansdepartementets område. Spesielt tankevekkende er det at til tross for at Regjeringen – og tidligere regjeringer, for den saks skyld – iverksetter en rekke omorganiseringer, effektiviseringstiltak, og ikke minst flere og enda smartere IKT-løsninger, ser vi ikke at utgiftene går ned eller at det fører til færre ansatte. Nå som vi det siste året har vært, og fortsatt er inne i, en global finanskriser, går de aller fleste private selskaper igjennom bedriften sin, hele organisasjonen, og tenker kreativt for å se om det er ting man kan gjøre smartere for å rasjonalisere og effektivisere. Men i hvilken grad gjøres dette innenfor Finansdepartementets område med suksess? Det innføres nye datasystemer, og det planlegges enda nyere datasystemer for 2010. Men budsjetteres det med effektivisering? Tror man på at det vil føre til mindre arbeid og eventuelt mindre behov for flere ansatte?

I går hadde kontroll- og konstitusjonskomiteen debatt her i stortings salen hvor de bl.a. debatterte Riksrevisjonens kritikk. Jeg vil også rette oppmerksomheten mot Riksrevisjonens påpekninger og kritikk innenfor Finansdepartementets område, spesielt det at Riksrevisjonen gjentatte ganger har tatt opp manglende elektronisk innrapportering av særavgifter. Riksrevisjonen tok dette opp i brev til Toll- og avgiftsdirektoratet allerede 11. mai 2004. Direktoratet opplyste den gangen at de tok sikte på at elektronisk innrapportering ville bli gjennomført i strategiperioden 2004–2008, og at dette skulle være en prioritert oppgave. Allikevel har elektroniske innrapporteringer i flere år vært nevnt i virksomhetens tildelingsbrev som et virkemiddel for å redusere næringslivets rapporteringsbyrder. Riksrevisjonen påpeker derfor igjen at toll- og avgiftsetaten fortsatt foretar manuell registrering av innsendte avgiftsoppgaver i avgiftsfastsettelsessystemet, AFS. Nå har jeg riktignok registrert at Finansdepartementet opplyser at AFS i løpet av dette året endres, slik at systemet kan motta elektroniske særavgiftsoppgaver. Og kanskje det allerede er innført? I så fall vil jeg anta at dette medfører mindre arbeid neste budsjettår.

Per 1. mars i år disponerte toll- og avgiftsetaten hele 1 763 årsverk. Ved en endret toll- og avgiftspolitik samt effektivisering innen etaten, bl.a. med mer bruk av moderne datasystemer og programvare, burde dette antallet ikke øke mer. Bare ved økt bruk av flere kameraer ved grenseovergangene burde det føre til en enklere jobb for tollerne og mer effektiv kontroll over grensene. Mer samarbeid med politiet og de militære grensevaktene og mer politimyndighet til tollerne ville også gitt mer effektivisering.

En endret skatte-, avgifts- og tollpolitikk ville også ha ført til mindre behov for økte ressurser. Eksempelvis er kostnadene ved administrering av arveavgiften neste år anslått til å være rundt 70–80 mill. kr. Ved fjerning av arveavgiften, som Fremskrittspartiet og andre partier ønsker, ville dette også medført kutt i byråkratiet.

Det samme gjelder en rekke andre skatteregler. For eksempel ville fjerning av dokumentavgift, eiendomsskatt og formuesskatt – og ikke minst et flatere skattesystem – utvilsomt ført til mindre behov for et stort byråkrati – bare tenk på Lignings-ABC, en tykk bok med liten skrift som er på over 1 400 sider om skattesystemet i Norge.

Og så har vi tolltariffen. Der finner vi også mye rart. Eksempelvis er det en tollsats på 6,4 pst. på vevde hansker, mens strikkede hansker har en tollsats på 7 pst. Hansker av kunstige tekstilfibre har en tollsats på 10,7 pst., men hansker av bomull og skinnhansker er fritatt for toll. Spørsmålet er hvorfor vi i det hele tatt skal ha toll på hansker.

I forbindelse med de siste dagers debatt om nullskatteyttere, de som jobber i internasjonale organisasjoner osv., varsler både finanskomiteens leder og finansministeren en grundig gjennomgang av hele dette feltet, fordi det er gammeldage lover og regler. Jeg håper at Regjeringen i 2010 også kan ta en gjennomgang av tolltariffen – her er det veldig mange gamle og utdaterte tollregler – og andre skatte- og avgiftsregler som skaper unødvendig merarbeid.

Jeg vil avslutningsvis ta opp Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Jørund Rytman har tatt opp de forslag han refererte til.

Arve Kambe (H) [18:14:40]: Høyre har dessverre fått nedstemt sitt alternative statsbudsjett. Vi har ikke tenkt å ha noen omkamper om de andre tingene, men vi ønsker å ta opp igjen de forslagene som er nevnt i innstillingen på side 45, som stor sett går på fond. Det ene er at Høyre mener at Regjeringen over lang tid har brukt altfor lite penger på høyere utdanning, også når det gjelder fondsavsetninger. Vi har tidligere vært med på å øke bevilgningene.

Presidenten har glemt å ta tiden – det står fortsatt 5 minutter igjen på meg.

Presidenten: Det er ikke fastsatt noe taletidsopplegg, så representanten kan tale så lenge han vil. Men han bør ikke gjøre det.

Arve Kambe (H) [18:15:25]: Så hyggelig, president! Det vi alltid har gjort, er å øke bevilgningene til det generelle forskningsfondet. Det vi gjør i år, er at vi tar signalene som har kommet fra universitetene og høyskolene, på alvor, om at det er en skrikende mangel når det gjelder oppdatering av vitenskapelig utstyr. Derfor ønsker Høyre å opprette et nytt fond for vitenskapelig utstyr. Vi tilfører 10 milliarder kr til det fondet, som da skal bidra til en god årlig avkastning for å avhjelpe den skrikende mangelen.

I tillegg er det altså sånn at vi ønsker å styrke Norsk kulturminnefond med 100 mill. kr. Veldig mange lokalpo-

litikere fra alle partier og ikke minst utbyggere, altså mennesker som ønsker å ta vare på kulturarven i Norge, både når det gjelder å kjøpe, eie og ivareta gamle bygninger og eiendommer, som de er pålagt å gjøre av ulike statlige etater – gjerne også fylkeskommuner og kommuner – opplever at det er staten som vedtar, mens det er eierne selv som er ansvarlige for å betale alt. Derfor har Høyre sagt at vi ønsker et bidrag på 100 mill. kr til et fond som kan bistå grunneiere som skal gjøre noe positivt for hele nasjonen når staten pålegger dem å gjøre det.

Jeg registrerer at representanten Kristoffersen ikke helt hadde sansen for Høyres merknad når det gjelder langsiktige kraftavtaler. Jeg kan fortelle representanten Kristoffersen at Høyre er veldig fornøyd med den merknaden, for noe av det som Arbeiderpartiet gikk til valg på forrige gang, var å få et industrikraftregime. Hele poenget med et industrikraftregime, slik som representanter fra de rødgrønne partiene sa under valgkampen, var at man skulle skaffe stabil, billig kraft og energi. Garantien som Regjeringen har kommet med, støtter Høyre. Men Høyre viser i sine merknader til en hel haug med tiltak før man støtter det. Blant annet ville Høyre ikke ha tilbake hjemfallet. Da det ble nedstemt, ville vi utsette hjemfallet, slik at kraftindustrien skulle komme seg gjennom de kriseårene som kommer med tanke på framtidige investeringer. Og da også det falt, sa vi at vi også ville ha en leieavtale med staten og dens aktører – med ubegrenset varighet. Og da det falt, sa vi at den i alle fall burde være på 40 år. Så kom statens alternativ med 20 år. Når vi vet at enkelte av disse investeringene som kraftselskapene eller andre store kraftprodusenter – aluminiumsprodusenter eller hva det måtte være – skal gjøre, er investeringer på over 1 milliard kr, er det altså investeringer som må tas over mer enn de 20 årene som Regjeringen legger opp til. Derfor har vi en skarp merknad som sier at Regjeringen ikke bare har løpt fra sine løfter, de har nå faktisk gjennomført valgløftet sitt i en helt annen form enn det som mange ble ledet til å tro.

Så er det sånn at vi også har en merknad som vi følger opp fra budsjettet vårt, der vi styrker Kredittilsynet i disse dårlige tider. Vi har sagt at det frie markedet må tøyles. Det frie markedet er avhengig av at staten faktisk har et kredittilsyn som fungerer. På den måten får man en rettfærdig konkurranse og gode vilkår for brukerne av finansielle tjenester.

Så er det også sånn at klimavoter blir diskutert ikke bare i København, men også i merknader og alternative statsbudsjett. Høyre har altså sagt at én miljøeffekt av miljøkvoter er å kjøpe miljøkvoter og så la være å bruke dem. Det er bl.a. det Høyre legger til rette for i sitt forslag til statsbudsjett, hvor vi sier at 1,5 mill. tonn CO₂ ikke skal selges videre i markedet. Med andre ord: Det blir ikke utslipp av det. Det er et stort bidrag fra Høyre for et mer miljøvennlig Norge og et bidrag til alt.

Så er det sånn at Regjeringen river i første hinder når det gjelder oppfølgingen av Nasjonal transportplan. Derfor har Høyre prøvd å ta 1 milliard kr ekstra i vårt vanlige statsbudsjett, og så har vi opprettet et vedlikeholdsfond på 50 milliarder kr, som er estimert til å gi en årlig avkast-

ning på 2 milliarder kr til vedlikehold av veiene våre, som vi sliter med. Det er sånne ting som vi har tatt. I tillegg har vi CLIMIT-fondet på 1 milliard kr, som går på CO₂-fangst. Vi har også en redusert oljepenget. Men jeg ønsker å repetere det og tar opp igjen Høyres forslag om forskningsfond, infrastrukturfond, fond for miljøvennlig teknologi, kulturminnefond og CLIMIT-fond.

Presidenten: Representanten Arve Kambe har tatt opp de forslag han refererte til.

Presidenten skylder å gjøre oppmerksom på og vil understreke at det er komiteen som foreslår debattopplegg. For denne debatten er det foreslått såkalt fri debatt. Det betyr vanligvis at det ikke blir veldig mange lange innlegg. Men for ordens skyld gjelder selvfølgelig Stortingets forretningsorden, med en begrensning på 30 minutter ved første innlegg og 10 minutter ved andre innlegg. Men det er altså fri debatt.

Neste innlegg kommer fra representanten Hans Olav Syversen.

Hans Olav Syversen (KrF) [18:21:12]: Jeg håper jeg kan holde et innlegg som vekker gehør hos presidenten.

Vi tar ikke noen ny debatt om vårt alternative budsjett. Jeg har lyst til bare å peke på noen elementer fra Kristelig Folkepartis budsjettalternativ som berører Finansdepartementet.

For det første har vi en svart økonomipakke for å styrke arbeidet mot svart økonomi. Der tror jeg det er mye å hente fortsatt, gjennom et samarbeid mellom både Skatteetaten, Økokrim og Tollvesenet. Vi har også et forslag om å styrke etikkarbeidet i Statens pensjonsfond og det arbeidet Finansdepartementet gjør i den sammenheng, med 2 mill. kr. Ikke minst på bakgrunn av at aksjeandelen nå økes fra 40 pst. og snart er på 60 pst., mener vi det er et betimelig forslag. Kristelig Folkeparti styrker også Energifondet og Forskningsfondet og tilfører Statnett 4 milliarder kr i egenkapital. Det tror vi også er et godt forslag i disse miljøtider.

Det er de viktigste forslagene fra Kristelig Folkeparti på dette rammeområdet, og jeg tar med det opp våre forslag.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har tatt opp de forslag han refererte til.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [18:22:46]: Saken i dag gjelder de spørsmål som er direkte underlagt Finansdepartementets ansvarsområde.

Først noen kommentarer til de prioriterte arbeidsområdene i Finansdepartementet.

Det første er Statens pensjonsfond – Utland. Risikoen for tap er nå betydelig større enn det den har vært tidligere. Finanskrisa går inn i stadig nye epoker, hvor bl.a. stor statsgjeld er et tema som må vies større oppmerksomhet. Både USA og en rekke EU-land har nå så betydelig statsgjeld at det fører til en veldig krevende økonomisk situasjon, både gjennom redusert etterspørsel fra det offentlige og ved behov for økt skattlegging av innbyggerne – begge deler vil innebære redusert etterspørsel, med tilsvarende

konsekvenser for næringslivet. Vi ser også i en del andre land at finanskrisa slår slik ut at verdiene som er knyttet til landet, blir så lave at det kommer opp politiske løsninger i retning av nasjonalisering av selskaper – et spørsmål som også ledelsen av Statens pensjonsfond – Utland har tatt opp som en stor utfordring.

Videre sier Finansdepartementet at en vil arbeide med finanskrisa og spørsmål i den sammenheng, og jeg regner med at Finanskrisekommisjonen kommer med en del av de utredninger som Finansdepartementet vil se nøye på. Det er store forventninger til det arbeidet – om en greier å etablere en felles virkelighetsforståelse av hvorfor en kom inn i krisa, og hvordan en kan komme ut av den, og dermed danne grunnlag for et nytt finansreguleringsregelverk, både internasjonalt og nasjonalt.

Hovedårsaken til finanskrisa var at finanssektoren i seg sjøl utviklet seg til å bli sjølve byggverket, noe som det sjølsagt aldri kan være. Finanssektoren må hele tida være stillaset rundt realøkonomien. Så det er å håpe at finanskrisa fører til et større fokus på realøkonomiske løsninger.

Det tredje temaet som Finansdepartementet påpeker, er arbeidet med en bærekraftig utvikling og klimaspørsmål. Her har vi både nasjonale klimatiltak og kjøp og salg av klimavoter internasjonalt. Som kjent er kjøp av kvoter billigere enn å redusere egne utslipp, og det fører jo til at det er sterke krefter som ønsker å legge enda større vekt på kjøp og salg av kvoter. Vi veit imidlertid at markedet for klimakvoter fungerer dårlig, og i lavkonjunktur, slik vi har nå, er det lave priser på klimakvotene. Det fører da til at de virkemidler som blir satt inn, har liten effekt i forbedring av miljøet.

Jeg vil også henlede oppmerksomheten til en kronikk i dagens utgave av Klassekampen, hvor en professor i industriell økologi ved Norges teknisk-vitenskapelige universitet i Trondheim og medlem av FNs ressurspanel kommenterer den offentlige utredningen, 2009:16: «Globale miljøutfordringer – norsk politikk», utført for Finansdepartementet. Høringsfrisen er 18. desember. Det er sterkt å lese avslutningen i den kronikken, som er slik:

«Finansdepartementet bygger opp kompliserte teorier basert på urealistiske forutsetninger og logiske feilslutninger. For å få den politikken som nær sagt alle partier har lovet, bør befolkningen protestere mot en NOU som går imot det velgerne ønsker.»

Det er en sterk uttalelse fra akademia i Trondheim – altså fra en professor som også er medlem av FNs ressurspanel. Jeg tror det borger for at vi bør gå grundigere inn i disse spørsmålene, slik at vi i mye større grad får en felles virkelighetsforståelse i forholdet mellom bruk av kvoter og nasjonale klimatiltak.

I den sammenheng har jeg også lyst til å si at i forbindelse med klimaspørsmål må Finansdepartementet være noe langt mer enn et departement styrt av kasserere og revisorer – for å si det litt utfordrende. Det må være et departement styrt av en samfunnsledelse, hvor en bruker penger på de langsiktige omstillingene i næringslivet, og ikke minst når det gjelder arbeidslivskulturen, med den gamle kulturen: Gjør din plikt – krev din rett. Jeg tror det blir et

svært avgjørende forhold i den situasjonen vi nå går inn i, hvor en er nødt til å husholdere med statens penger på en helt annen måte. Det krever en felles virkelighetsforståelse, hvor den politiske ledelsen i Finansdepartementet har et prosjekt som kan sikre at en får en oppslutning om den endring i politikken som må til.

Det er også klart at de reduksjonene i avstandskostnader og mindre transport som dette må føre med seg, fører til ganske store investeringer, og det blir svært krevende. Overgangen i det private næringsliv fra en økonomi som i stor grad er basert på olje og gass, til en økonomi basert på fornybar karbon, f.eks. fra treforedling, vil være et veldig krevende og viktig spørsmål.

Norge er et lite land i verden, men vi har råd til å være et lite forbilde. I den forbindelse har jeg lyst til å referere til den siste statistikken som er kommet over bruttonasjonalprodukt pr. innbygger – da for året 2007. Der er vi nå i den situasjonen at Norge er på tredjeplass i verden. Det er bare Luxembourg og Bermuda som er foran oss, og Norge har et bruttonasjonalprodukt i 2007 på 82 480 dollar pr. innbygger. USA – som mange av oss regner for å være langt framskreden når det gjelder bruttonasjonalprodukt – har et bruttonasjonalprodukt på bare om lag halvparten, nemlig 45 590 dollar pr. innbygger. Det er altså en himmelstormende forskjell til USA i bruttonasjonalprodukt. Hvis ikke vårt demokrati kan redusere karbondioksidutslipp, hvilke nasjoner kan da ta en beskjeden byrde for å redusere det fra olje, gass og kull til fornybar energi? Men det er svært krevende å få det til.

I den forbindelse har jeg også lyst til å påpeke at vi i denne omstillingen av næringslivet er nødt til å sikre at vi har noen fortrinn – fortrinn knyttet til fornybar energi. Veldig mye av det er knyttet til teknologiske løsninger, som på kort sikt krever betydelige investeringer. Det engasjement som nå er knyttet til næringsparken i Kongsberg f.eks. i forhold til jordvarmeteknologi, som bruker en del av oljeboringsteknologien som grunnlag, er en viktig utfordring, men som krever investeringer i første hånd for å gi avkastning senere. Det er viktig at staten er med på å delfinansiere det private næringsliv, slik at det er foretaksøkonomisk lønnsomt å gjøre det i første omgang.

Som flere har vært inne på, står det i den saken vi nå skal diskutere, omtalt ordningen med garanti for langsiktige kraftavtaler for kraftintensiv industri. Det er en ordning som skal gjelde for bedrifter eller konsortier som har et minimum forbruk på 10 GWh. Trelast, trevarer, treforedling, kjemiske produkter og metaller kommer inn i det. Det er bra at en har fått det til. Det har en ramme på 20 milliarder kr, og formålet er økt likviditet i markedet for kraftavtaler med en varighet på minst sju år. Dette er den ordningen som Regjeringa mener er best når vi må innordne oss EØS-avtalen. Uten EØS-avtalen ville vi hatt mulighet for å bruke mer målrettede tiltak overfor kraftkrevende industri, en industri Norge absolutt må videreutvikle – og det har jeg lyst til å understreke – med stadig bedre miljøteknologiske løsninger.

Det har også kommet opp i debatten at hjemfall fikk det utfallet det fikk. Jeg må si jeg er stolt av at vi har fått en regjering som er villig til å sikre hjemfall for privateide kraft-

verk. Oppslutningen om det var jo også fundamental, og det var veldig lite kritikk fra Høyre, som er imot hjemfall, den tida det pågikk. Årsaken er naturlig: Oppslutningen om hjemfall var nærmere 90 pst. i befolkningen.

Til slutt: Under Finansdepartementets ansvarsområde ligger en rekke svært viktige samfunnsinstitusjoner, bl.a. Statens innkrevingsentral, som krever inn nærmere 1,7 milliarder kr i året. Det er en velfungerende etat. Det er en god bemanning, og den er lokalisert i Mo i Rana med 340 ansatte. Og det er viktig – det er en lett tilgang på godt kvalifiserte medarbeidere. Det er ikke slik som Oslo-eliten velger å terpe på, at teoretisk flink ungdom velger urbane strøk. Jeg vil si det til slutt at nærmest som et forbilde for finansministeren kan han bruke det gode eksempelet med Statens innkrevingsentral som noe å bygge videre på for å spre offentlige arbeidsplasser utover i landet. Ledelsen er svært godt fornøyd med sin lokalisering og de medarbeiderne de får når de søker etter nye folk.

Borghild Tenden (V) [18:32:46]: Jeg vil kort redegjøre for Venstres forslag i innstillingen – som i all hovedsak er knyttet til statsbudsjettets 90-poster.

I tråd med Venstres løfter i valgkampen foreslår vi å styrke fondsbeholdningen i Forskningsfondet med 73 milliarder kr utover Regjeringens forslag. Fondet vil da utgjøre 150 milliarder kr, og en økning på 73 milliarder kr vil – gitt en rentesats på 3,5 pst. – medføre en ekstra avkastning til forskningsformål på om lag 2,55 milliarder kr i 2011 utover Regjeringens forslag. For Venstre er et solid forskningsfond den beste garantien for stabilitet og forutsigbarhet i de offentlige forskningsbevilgningene. I stedet for hvileskjær må vi skape rom for strategisk satsing på vei inn i kunnskaps- og lavutslippssamfunnet.

Det å ivareta vår kulturarv er en viktig oppgave. Kulturminner – både i immateriell og materiell form – er sporene av våre forfedres liv og virke som fortsatt kan ses og oppleves i dagens samfunn. Vi har en forpliktelse til å bringe kunnskapen om vår fortid videre. Staten er en stor eier av kulturminner og har et spesielt ansvar for å ta vare på disse. Venstre foreslår derfor å tilføre Norsk kulturminnefond 200 mill. kr.

Venstres hovedprioritering i energipolitikken er å omstille Norge til et klimavennlig samfunn, samtidig som vi opprettholder en velfungerende og sikker energiforsyning. Skal vi løse de internasjonale klimautfordringene, kreves det at rike land som Norge tar en lederrolle i arbeidet med å vise fattige land at det er mulig å kombinere lave utslipp med et høyt velstands- og velferdsnivå. Norge har store muligheter til å legge om energibruken, ta i bruk ny miljøteknologi i energiforsyningen og industrien, samtidig som dette kan bidra til å skape nye bedrifter og arbeidsplasser. Regjeringens arbeid med ny fornybar energiproduksjon har dessverre gått altfor sakte, med bl.a. det resultat at målet om 3 TWh vindkraft i 2010 ikke vil bli nådd.

Venstre foreslår derfor å øke kapitalen i Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering med 5 milliarder kr utover Regjeringens forslag i en bred satsing på fornybar energi, energiømlagging og energisparing.

Venstre foreslår også oppretting av et nytt statlig inves-

teringselskap, Klimatek, som har som formål å investere i klimateknologi, klimagründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv. Selskapet baseres på samme retningslinjer som nasjonale såkornfond under Innovasjon Norge, dvs. at det legges opp til en investeringskapital på 1 milliard kr, hvorav staten bidrar med 500 mill. kr og private investorer med 500 mill. kr.

Jeg tar til slutt opp Venstres forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden har tatt opp de forslag hun refererte til.

Torfinn Opheim (A) [18:35:53]: Jeg vil bare komme med noen kommentarer til representanten Kambe innlegg, knyttet til Garanti-instituttet og industrikraftregimet. Han tok utgangspunkt i Kristoffersens innlegg tidligere, hvor hun var litt forundret over den merknaden som står i innstillingen vi behandler nå. Grunnen til at Kristoffersen var litt forundret over den merknaden, var at vi rett og slett ikke forsto alt som sto i den. Det står her at Høyre synes ikke at Regjeringen «treffer godt med virkemidlene når man gir for kort tidsbegrensning på garantiavtalene iht. industriens ønsker». Det skjønner vi ingenting av, for det vi behandler nå har ingenting å gjøre med noen tidsbegrensning på garantiavtaler i det hele tatt. Det er jo slik at industrien kan inngå langsiktige avtaler. Den kan inngå kraftavtaler på 100 år om den vil. Garanti-instituttet som vi nå tilfører 20 milliarder kr, er kun ett element av et industrikraftregime. Industrikraftregimet inneholder mange, i hvert fall fem–seks, elementer, hvor da dette er et viktig element.

At Høyre og også de andre opposisjonspartiene ikke synes at dette er så bra, bekymrer meg for så vidt ikke. Men det jeg er veldig glad for, er at norsk industri og arbeidstakerorganisasjonene i industri og energi går ut og sier at da denne garantiordningen kom på plass, kalte de det en gledens dag, og så sa de at nå var rammeverket på plass for et godt industrikraftregime. Det kan jeg støtte meg mye mer til enn bekymringen til Høyre og de andre opposisjonspartiene i forhold til et industrikraftregime.

Arve Kambe (H) [18:37:58]: Det var ikke meningen å starte en debatt, men det var et poeng for Høyre å svare på den kritikken som kom fra Kristoffersen. Når det gjelder det som representanten Opheim tar opp i forhold til industrikraftregimet: Jeg synes det for så vidt er en grei dag for Stortinget. I kveld vil sannsynligvis industrikraftregimet til de rød-grønne endelig begraves og lages om til en garantiordning. Så er det riktig som representanten Opheim sier, at Elkem Sauda, som han kjenner godt, og Eramet Sauda har noen helt andre behov enn f.eks. Hydro Karmøy og K6. Da de var fornøyd på Husnes og fornøyd i Sauda, så var de tvert imot misfornøyd på Karmøy. Det er der den store investeringen skal gjøres, nemlig i forhold til K6, hvor Norges moderne aluminiumsindustri faktisk kommer til å få store utfordringer fremover. Da sa Norsk Hydro at de trenger ikke statlige garantier eller en statlig garanti for å få leiekraft. De har ganske solid økonomi, og de er så solide selv at de ikke trenger det. Det de ba om,

var å få beholde den kraften de selv eier i dag, litt lenger – i alle fall i 30–40 år, hvis det lar seg gjøre. Det er noe av essensen i det en samlet opposisjon kommer med i en merknad – nemlig at for Hydro Karmøy hjelper dette fint lite.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 1369)

Sak nr. 7 [18:39:33]

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en overenskomst om opplysninger i skattesaker mellom Norge og Caymanøyene, undertegnet i Stockholm 1. april 2009, med tilleggsoverenskomster, undertegnet i Paris 17. juni 2009 (Innst. 103 S (2009–2010), jf. Prop. 24 S (2009–2010))

Presidenten: Det er heller ikke for denne saken foreslått noe debattopplegg. Jeg minner om at innlegget må begrenses til 30 minutter. (Munterhet i salen)

Olemic Thommessen (H) [18:40:21]: Jeg skal legge meg denne reglementsmessige taletid på hjertet og se om jeg greier å holde meg innenfor.

Årsaken til at jeg tar ordet i denne saken, er at jeg har lyst til å knytte noen kommentarer generelt til de avtalene som nå inngås med skatteparadisene. Dette er en av mange, og det er en del av et internasjonalt grep som OECD har vært maskinen i.

Jeg synes det er flott at man har fått til dette i et internasjonalt samarbeid. Jeg synes også det er interessant å merke seg det fellesnordiske grepet som også er en del av dette bildet. Imidlertid er det viktig at man ikke lar disse problemstillingene ligge, selv om man nå har fått dette på plass. Der ute i den praktiske verden er det ganske langt frem før vi får bukt med den økonomien som vi her kikker inn i.

Dersom utvekslingen av opplysninger i skattesaker skal ha noe verdi, må man også ha et utgangspunkt for å vite hva man skal spørre om, og man må også ha et utgangspunkt for å få opp de sakene som kan tenkes å være aktuelle.

De statene vi snakker om, er ministater. De byene som forvalter milliarder og milliarder av kroner, er byer på størrelse med en norsk småby, der alle institusjoner ligger ved siden av hverandre bortover en gate, omtrent som Storgata på Lillehammer. Det sier seg selv at her er det nære nettverk og nære relasjoner mellom så å si alle involverte ledd. Jeg mener også at hvis man ser inn i de sakene vi har hatt, f.eks. saken om Anders Jahre, så ser man at dette har vært systemer som har hatt behov for å beskytte hverandre, og for å beskytte et system som sådan, ganske enkelt fordi disse landene ikke har så mye annet å leve av, og de personene som konkret er involvert i denne næringen, for å kalle det det, har en ganske sterk fellesinteresse av at disse systemene skal fortsette.

Det jeg mener, er at vi bør fortsette dette arbeidet vi-

dere og kanskje også ta initiativ gjennom OECD og Det internasjonale pengefondet for også å stille krav til disse landenes forskjellige finanstilknyttede systemer. Det kan dreie seg om tilsynsmyndigheter. Det kan dreie seg om registreringsmyndigheter og registreringssystemer, og det kan dreie seg om påtalemyndighetens rolle. Jeg tror vi har eksempler på at påtalemyndighetene i noen av disse landene tiltar seg oppgaver som det for oss er uvant at påtalemyndigheter påtar seg, f.eks. å representere ikke kjente eierinteresser.

Det kan også være spørsmål om hvordan rettsvesenet faktisk fungerer. Et eksempel på manglende transparens i disse sammenhengene kan være at en del av skatteparadisene opererer med ideelle formål for sine stiftelser eller trusts. Det gjør at disse trustene ser veldig tilforlætelige ut i det ytre. I virkeligheten er dette bare et skall. De har en meget lemfeldig omgang med i det hele tatt å informere de ideelle formålene som tilsynelatende skal være begunstiget. I virkeligheten er dette dekkoperasjoner for en godt plassert og ganske snedig utformet svart økonomi.

Det er også et faktum at det ikke er slik at folk som investerer pengene sine i disse landene, gjør det med, hadde jeg nær sagt, navn og nummer.

Her er det systemer av selskaper, gjerne innenfor det vi ville kalle stiftelser, men som under andre rettsystemer slett ikke er det etter våre begreper, som altså er snedige og lange. Med «lange» mener jeg kjeder av selskaper og institusjoner, som er innrettet nettopp for å gjøre innsyn vanskelig. Dette gjelder både for de offentlige interesser som måtte ønske å se inn i det, f.eks. skattemyndighetene – som i saken i dag – og det gjelder for private aktører som ønsker å se inn i disse systemene. Og nettopp de tilfellene kan være utgangspunktet for at også det offentlige får kunnskap om skjulte formuer. Arvesituasjonen er da det typiske eksemplet.

Jeg har nå snakket om en rekke ting som i og for seg er disse landenes indre anliggender, og hvor norsk jurisdiksjon har sin klare avgrensning. Det er jo ikke slik at vi bare kan rykke inn og bestemme på noen måte, og det er heller ikke internasjonale fora som bestemmer over disse forholdene. Men jeg synes det er viktig at vi bringer til kunnskap en del om hvordan disse systemene fungerer. Jeg mener det er viktig at Finansdepartementet skaffer seg god kompetanse på det, hvilket jeg i og for seg har grunn til å tro at Finansdepartementet har. Og jeg mener også at det er viktig at vi i internasjonale fora, f.eks. de som nå har startet opp det arbeidet som er grunnen til at vi har disse sakene i dag, følger opp for i alle fall å legge press på landene for å luke ut de verste utvekslene, fordi det er lett påviselig at det er både administrative og juridisk baserte prosedyrer innenfor rettsvesenet som ikke har annet til hensikt enn å tildekke økonomiske forhold som ikke bør tildekkes i et internasjonalt samfunn.

Så dette er en oppfordring til finansministeren om å følge opp dette arbeidet videre og sørge for at vi i størst mulig grad greier å mobilisere rundt i et internasjonalt samfunn for å få bevegelse i dette. Og kanskje er nettopp det nordiske samarbeidet et godt sted å begynne.

Lars Egeland (SV) [18:47:48]: Jeg er ikke uenig med representanten Olemic Thommessen. Dette er sannsynligvis ikke slutten – kanskje toppen begynnelsen på slutten – når det gjelder å greie å avdekke skattesnusk gjennom skatteparadis. Han har rett i at det var et OECD-initiativ, som raskt ble fulgt opp da Kristin Halvorsen ble finansminister, og som vi nå får en rekke avtaler på, og jeg er enig i oppfordringen til nåværende finansminister om å følge disse sakene videre opp.

Grunnen til at jeg ba om ordet, var at for en vestfolding kan det sies å være kanskje litt spesielt å være med på å vedta denne skatteavtalen nettopp med Cayman Islands. Det gjelder for meg, og det gjelder kanskje også for presidenten, fordi Cayman Islands inngår i tidenes største skattejakt, nemlig jakten på Sandefjord-rederen Anders Jahres hemmelige utenlandsformue.

Jahre var en av landets rikeste. Han disponerte en stor, hemmelig utenlandsformue. Det visste myndighetene godt ganske tidlig, og de begynte å jakte på den allerede på 1950-tallet. Men Jahre benektet alltid at det fantes noen slik formue. Eierskapet var selvfølgelig skjult gjennom stråmenn og stråselskaper, og da han truet med utflagging, ga Handelsdepartementet seg.

Men så skjedde det at Jahre ble felt av sin egen forfølgelighet. I 1975, da Sandefjord åpnet sitt nye rådhus, ble det gitt en donasjon fra Panama-selskapet Continental Trust Company. Historien går ut på at politikerne gjerne ville sette opp en byste av Jahre utenfor rådhuset, men den anonyme giveren i Panama ga beskjed om at man hadde nå tenkt seg en helfigur! Så at Jahre ikke eide selskapet, kunne ikke norske myndigheter engang late som om de trodde på. Dermed begynte skattemyndighetenes jakt på utenlandsformuen. Det ble foretatt bokettersyn, som avslørte en rekke dokumenter, sjøl om trofaste medarbeidere hadde brent mye i peisen.

Den hemmelige formuen, plassert i aksjeselskapet CTC i Panama, ble flyttet til stiftelsen Continental Foundation på Cayman Islands av en av Jahres trofaste medarbeidere, Thorleif Monsen fra Tønsberg.

Så gikk 30 år, og søndag 2. november i fjor kunne Aftenposten melde i en kort notis at nå var jakten på Anders Jahres formue over. Gjennom 30 års jakt var det hentet hjem rundt 700 mill. kr. Til slutt ble det inngått et forlik med Monsen-sfæren på Cayman Islands om å betale 70 mill. kr til Jahres dødsbo.

Jahre var en hardbarket kapitalist som ikke bare utryddet hvalen, men som også brukte de metodene han kunne finne for å unndra penger fra beskatning, sjøl om det skal sies at han likte å donere penger til gode formål sjøl. Men skattemyndighetene var altså nesten hjelpeløse og brukte 30 år på jakten etter en formue som sannsynligvis dreide seg om flere milliarder kroner. Å unngå dette er det politiske innholdet i skatteavtalen med Cayman Islands.

Det er en lang vei fra at Handelsdepartementet så gjennom fingrene på at Jahre stakk bort verdier i utlandet og til dagens skatteavtale, som er et vesentlig bidrag til å kunne avdekke skjulte midler og skatteunndragelser. Det skal ikke lenger være mulig å stikke bort penger – penger skapt av mange henders arbeid – og gjemme

disse bort i skatteparadis for å slippe å gi sitt bidrag til fellesskapet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 1378)

Sak nr. 8 [18:51:47]

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en overenskomst om utveksling av opplysninger i skattesaker mellom Norge og De britiske jomfruøyene, undertegnet i København 18. mai 2009, med tilleggsoverenskomster (Innst. 102 S (2009–2010), jf. Prop. 29 S (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1378)

Sak nr. 9 [18:52:15]

Innstilling fra næringskomiteen om klimautfordringene – landbruket en del av løsningen (Innst. 100 S (2009–2010), jf. St.meld. nr. 39 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Arne L. Haugen (A) [18:53:16] (ordfører for saken): Jeg legger med dette fram næringskomiteens innstilling vedrørende St.meld. 39 for 2008–2009, Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen.

Jeg vil takke komiteen for godt samarbeid i arbeidet med meldingen. Komiteen arrangerte åpen høring den 12. november der det i all hovedsak ble gitt positive tilbakemeldinger og kommentarer til stortingsmeldingen. Men det er også levert uttalelser som er kritiske til meldingens fokus på trevirke som et klimavennlig konstruksjons- og bygningsmateriale, innvendinger som ikke må neglisjeres. Men det er ingen tvil om at tilbakemeldingene er en honnør til den regjeringen som har utarbeidet meldingen.

På mange områder er det imidlertid behov for mer kunnskap. Vi har tatt mål av oss til at Norge skal være et ledende land i arbeidet med forskning og innovasjon for et klimatilpasset landbruk.

Så til innholdet. Landbruket er så klart en del av problemet. Landbruksproduksjonen skaper miljøutslipp, produserer CO₂, men det er også heldigvis slik at landbruket er

en del av løsningen. Skogen binder over halvparten av de menneskeskapte klimagassutslippene i Norge. Fotosyntesen bruker energien fra sollyset til å omdanne karbondioksid og vann til glukose og oksygen. Norske skoger har en formidabel kapasitet i denne prosessen – mer prosess i frisk, voksende skog enn i gammel, utvokst skog. Komiteen viser til at økt avvirking, mer skogkultur og plante-foredling vil øke skogens CO₂-opptak betydelig. Men det må balanseres med tiltak som ivaretar artsmangfold og andre miljøhensyn. Komiteens flertall understreker at de skogpolitiske virkemidlene må styrkes hvis skogens rolle i klimasammenheng skal utnyttes enda bedre enn i dag.

I en merknad viser flertallet til sammenhengen mellom klimautfordringene og behovet for økt matproduksjon og ber Regjeringen arbeide for at matsikkerhet blir en integrert del av klimaforhandlingene framover. Det er gledelig også at skog er satt på dagsordenen under disse forhandlingene.

Regjeringsfraksjonen viser videre til behovet for å styrke overvåking og beredskap mot plante- og dyresykdommer og peker på at godt regelverk, effektivt tilsyn og oppdatert kunnskap er avgjørende for å møte de utfordringene klimaendringene kan gi for plante- og dyrehelsen. Dette står i skarp kontrast til Fremskrittspartiets slappe holdning om at enhver bonde står fritt til å forvalte jorda etter sitt eget hode. Regjeringspartiene er innstilt på å føre en offensiv miljøpolitikk der det stilles krav til næringen.

Det er en erkjennelse i meldingen av at landbruket er en av sektorene som blir sterkest berørt av klimaendringene, og som selv skaper klimagassutslipp. Så er landbruket den eneste sektoren hvor det er utarbeidet en egen klimamelding, en melding som gir mange svar på hvordan disse store utfordringene kan løses på en forsvarlig måte.

Det er en glede for meg å legge fram denne innstillingen til en stortingsmelding som fokuserer på hvordan landbruket kan bidra i klimapolitikken for å oppfylle sin del av klimaforliket og redusere egne klimautslipp.

Fremskrittspartiet og Høyre har egne forslag, men innstillingen fremmes av en samlet komité.

Torgeir Trældal (FrP) [18:57:50]: I denne saken har vi gått inn på mange problemstillinger rundt landbrukets utslippsutfordringer. En del av tiltakene som er drøftet, vil det være fornuftig å gå videre med, uavhengig av CO₂-kutt, for det handler om bedre ressursbruk og bedre lønnsomhet i landbruksnæringen.

En satsing på bioenergi er fornuftig i et energipolitisk lys. Slike ting må det satses på nærmest uavhengig av klimapolitikken. Men andre tiltak har legitimitet primært som tiltak for å kutte i klimagassutslippene. Disse tiltakene bør man vurdere fornuften av i en sammenheng større enn denne debatten.

I disse dager gjennomføres et arbeid kalt Klimakur, hvor fagfolk i SSB, SFT og andre offentlige organer vurderer potensielle klimatiltak i alle deler av samfunnet. Hensikten er å kartlegge kuttspotensial, kostnader og realisme, slik at myndighetene kan prioritere tiltak og forskningsprosjekter på en mest mulig rasjonell måte. Etter Fremskrittspartiets oppfatning er arbeidet i Klimakur svært etterlengt

og burde egentlig vært gjennomført før man la fram klimameldingen i 2007. Uansett må tiltak i landbruket ses i sammenheng med arbeidet til Klimakur, slik at vi unngår å iverksette kostbare og symbolske tiltak i landbruket framfor å bruke ressursene til mer samfunnsnyttige tiltak andre steder. Jeg formoder at Regjeringen er enig i dette synspunktet, all den tid Regjeringen selv ofte henviser til arbeidet med Klimakur.

Skogene binder over halvparten av de menneskeskapte klimagassutslippene i Norge, og en aktiv skogpolitikk over mange tiår med planting og skjøtsel av skogene gjør at de i dag tar opp dobbelt så mye CO₂ som for 100 år siden. Økt avvirking, mer skogkultur og planteforedling vil øke skogenes CO₂-opptak betydelig.

Regjeringens forslag i statsbudsjettet for 2010 om å avgiftsbelegge miljøvennlig biodiesel vil sette investeringer i 2. generasjons biodiesel fra norsk skogbruk i fare, fordi avgiftsøkningen kan medføre at bruk av biodiesel i Norge stanser opp så snart innblandingskravet er nådd. Fremskrittspartiet vil understreke at en slik utvikling kan redusere mulighetene for å ta i bruk skogens ressurser til å redusere klimagassutslippene, slik denne meldingen har et sterkt fokus på.

Meldingen vektlegger sterkt at skogen i Norge har en sentral plass når det gjelder å redusere klimagassutslippene, og at skogbruksnæringen og skogeierne har gjort et godt arbeid gjennom mange år. Fremskrittspartiet er enig i at det derfor er viktig å legge til rette for bærekraftig, aktivt skogbruk, slik at den gode utviklingen kan fortsette. Et ledd i dette er økt bruk av tre som byggemateriale. Fremskrittspartiet vil i den sammenheng understreke at norsk industri og norske bedrifter gjør en stor innsats for mer klimavennlige byggeløsninger innen flere materialslag enn tre både i Norge og på verdensmarkedet. Vi vil understreke at det derfor er viktig at det positive fokus på skogen og bruk av tre i miljøsammenheng ikke bidrar til konkurransevridning i forhold til bruk av byggematerialer og utvikling av teknologi innen forskjellige materialslag. Det er viktig med en nyansert fremstilling for de forskjellige byggematerialer, hvor elementer som lengden på byggematerialers livsløp og deres bidrag til redusert total energibruk også tillegges vekt. Det er også viktig å peke på at et sterkt fokus på bruk av trematerialer i bygg ikke må føre til eksempelvis en forskjellsbehandling innen satsingen på forskning og innovasjon på de forskjellige byggematerialer.

Fremskrittspartiet vil understreke at kommunene har, og må fortsette å ha, ansvar for sin egen arealforvaltning. Det finnes allerede i dag en rekke miljøkrav som kommuner må hensynta i sin arealforvaltning, og regionale og sentrale myndigheter har allerede betydelig innflytelse på lokal forvaltning. Dette gjør at vi er skeptiske til at det varsles ytterligere innstramminger i dette lovverket, og vi kan heller ikke se at det å svekke den lokale beslutningsretten ytterligere vil være noe avgjørende bidrag til å løse klimautfordringene innen landbruket. Fremskrittspartiet mener at man må legge til rette for større lokal selvråderett i plan- og arealspørsmål.

Det er viktig at det legges bedre til rette for etablering og videreutvikling av samdrifter i landbruket. Det er etab-

lert flere begrensninger som rammer samdrifter og deres muligheter for effektiv produksjon. Begrensningene når det gjelder antall deltakere, avstandsgrense og maksimal kvote for samdrifter i melkeproduksjon, må oppheves.

Det er veldig viktig at det legges til rette for effektiv produksjon, men vi er noe undrende til at Regjeringen først nå ser betydningen av at matprodusenter får legge til rette for en effektiv produksjon. En viktig forutsetning for dette er at matprodusentene får større frihet til å styre egen produksjon. Det må gjøres gjennom å fjerne og forenkle dagens byråkratiske næringsregelverk, som vil gi matprodusentene større muligheter.

Når det gjelder skogplanting, mener Fremskrittspartiet at det er viktig å legge til rette for skogproduksjon i Norge, og at det best kan gjøres gjennom større næringsfrihet for skogbruket og lavere skatter og avgifter.

Så vil jeg varsle at Fremskrittspartiet ønsker å gå inn for forslag nr. 4, fra Venstre.

Til slutt tar jeg opp de forslagene vi fremmer sammen med Høyre.

Presidenten: Representanten Torgeir Trældal har tatt opp de forslagene han refererte til.

Frank Bakke Jensen (H) [19:03:20]: Meldingen beskriver landbrukets og ikke minst skogbrukets rolle i forhold til utfordringer og muligheter for å gi bidrag til klimatiltak. Meldingen omtaler også strategier for internasjonalt arbeid og nasjonale klimamål samt klimaarbeidet i landbruk og skogbruk i Norge.

Det er ingen vesentlig nye strategier i meldingen som ikke tidligere er kjent gjennom Stortingets behandling av St.meld. nr. 34 for 2006–2007, Norsk klimapolitikk, og klimaforliket av januar 2008. Meldingen detaljerer dog en rekke målsettinger innenfor internasjonalt arbeid, landbrukets klimaregnskap, arealpolitikken, skogbruket, jordbruket, mat- og forbrukerpolitikk. Få av synspunktene er omtvistet.

Høyre vil allikevel fremsette et mer nyansert syn på arealpolitikk og jordvern, hvor Regjeringen varsler innstramminger. Høyre er også mer balansert enn Regjeringen og den sterkt ensidige bruken av tre som byggemateriale. I tillegg vil vi fremme kritikk mot avgiftsbeleggingen av miljøvennlig biodiesel i årets budsjett – et forslag som står i skarp kontrast til meldingens sentrale vektlegging av skogbruket som bidragsyter til utslippsreduksjon.

Høyre er sterkt skeptisk til meldingens varsel om en mer restriktiv jordvernpolitikk og den økte vektleggingen av regionale planavklaringer og planstrategier i pressområdene. Kommunene er i dag underlagt et stramt miljøregime som hensyntas ved kommunal arealforvaltning. Høyre er skeptisk til teorien om at en ytterligere svekkelse av den lokale beslutningsretten skal gi konstruktive bidrag til å løse klimautfordringene i landbruket. Det er grunnen til at vi fremmer forslag om å legge til rette for større lokal selvråderett i plan- og arealspørsmål.

Vi ser at tre og tremateriale har gunstige egenskaper for lagring av CO₂, og at klimapolitikk kan føre til endrede materialvalg. Høyre vil allikevel påpeke at klimaregnskap

må ses i en lang tidshorison, og at det er viktig å ta hensyn til at slike ordninger kan føre til konkurransevridning mellom materialer. Det å se bort fra slike hensyn kan føre til at man demper tempoet på utviklingen av klimagunstige byggematerialer og byggemetoder.

Med høstens budsjettdebatt friskt i minne får deler av meldingen et skjær av selvmotsigelse over seg. Det raske og uventede taktskiftet i avgiftspolitikken på miljøvennlig biodiesel gir et merkelig signal satt opp mot regjeringspartienes prosa i denne meldingen. Høyre mener at dette kan redusere muligheten for å ta i bruk skogens ressurser til å redusere klimagassutslippene – i sterk kontrast til hva denne meldingen har fokus på.

Til sist vil jeg fokusere på det siste av våre forslag. For å stimulere til økt innsats mot målet om effektive utslippsreduksjoner basert på skog- og landbruk ber vi om en utredning av et kvotehandelssystem for CO₂-kvoter rettet mot skog. Hvorfor kan ikke Norge være i forkant i en internasjonal utviklingsprosess som etter vår mening vil fremme et slikt regime en gang i fremtiden? Vår spådom må ses i lys av Regjeringens internasjonale engasjement for å redde regnskogen. Utredningen bør se på hvordan et slikt system kan legge til rette for og stimulere til økt utvikling, forskning og produksjon av fornybar energi fra norsk skog og trevirke.

Til slutt vil jeg varsle at Høyre støtter forslag nr. 3, 4 og 5 fra Venstre.

Alf Egil Holmelid (SV) [19:06:56]: Som eg sa i budsjettdebatten, er det nær kopling mellom næringspolitikk og klimapolitikk. Det gjeld ikkje minst i landbrukspolitikken. Det er derfor både naturleg og positivt at landbruket er den første bransjen som utarbeider si eiga klimamelding.

Skogbruk er eit sentralt punkt i meldinga. Her blir det lagt vekt på at skogen bind CO₂, og at det er viktig å drive eit berekraftig skogbruk for å utnytte dette potensialet. Ein samla komité presiserer at skogsdrifta må skje på ein måte som er i samsvar med måla om å ta vare på naturmangfaldet.

Det er ulike syn på CO₂-opptak i skog og korleis det skal handterast i klimaregnskapen. Men heilt uavhengig av dette er det viktig å forvalte skogen slik at han gir best mogleg CO₂-opptak utan å komme i konflikt med andre omsyn, som naturmangfald, friluftsliv og reiseliv.

Bioenergi er eit viktig element i klimapolitikken. Bioensel og biogass til erstatning for olje og elektrisitet til oppvarming er eit viktig område. Her snakkar vi om kjend teknologi. Det er spørsmål om å finne dei riktige verkemidla for å auke bruken av biobensel. Lokale varmesentralar kan vere eit slikt tiltak. 2. generasjons bioenergi, som biodiesel og etanol, som ikkje går ut over matvaresituasjonen, er også eit viktig satsingsområde. Her er det behov for forskning, utvikling og pilotanlegg.

Jordbruket har ein del klimautfordringar, som bl.a. metan, lystgass og avfall. Meldinga peikar på at det er viktig å samle opp metan og ta i bruk avfall til bioenergi. Det er også viktig å unngå overgjødsling. Overgjødsling med nitrogengjødsling blei også diskutert i høyringa som blei arrangert i samband med meldinga. Det er viktig å utvikle

metodar som reduserer problemet med overgjødning av nitrogen.

Meldinga peikar på at økologisk jordbruk er eit positivt tiltak i klimaarbeidet, og det må leggjast til rette for vidareutvikling av slike driftsformer.

Karbonbinding i jord er drøfta i meldinga. På dette og fleire andre område som gjeld klimaeffekten av jordbruk, er det behov for meir forskning, og vi treng kontakt med sterke internasjonale forskingsmiljø for å vere sikre på at vi legg oss på dei same premissane som andre som jobbar med det same.

Meldinga legg stor vekt på samanhengen mellom klimakrisa og den globale matvarekrisa. I den samanhengen er det grunn til å setje fokus på god utnytting av beite og på dyrking av fôr til husdyr for å redusere behovet for import av fôr. Import av korn til kjøttproduksjon er lite gunstig både for klimaet og for den globale matvaresituasjonen.

Meldinga diskuterer klimamerking av mat utan å foreslå slike tiltak på det noverande tidspunkt. Her vil det vere aktuelt å følgje utviklinga vidare framover.

Jordbruk er ei næring som er, og vil bli, sterkt påverka av klimaendringane. Det er viktig å skaffe seg kunnskap om klimaendringane og den effekten dei vil få på jordbruket. Det er også viktig å setje i verk nødvendige avbøtande tiltak i god tid.

Den klimameldinga vi har fått utarbeidd her, som er den første bransjeorienterte klimameldinga, er eit godt verkøy for det vidare arbeidet, men vi må ikkje somle med gjennomføringa.

Irene Lange Nordahl (Sp) [19:10:50]: Landbruket har flere roller enn bare å være en matprodusent. Landbruket er, blant mange gode formål, en viktig energikilde, produsent av bygningsmaterialer, råvarer til tekstilproduksjon, reiselivsopplevelser og ikke minst en viktig klimafaktor.

Det er lagret store mengder karbon i jordbruksjord. Jordbrukets rolle i klimasammenheng relaterer seg i betydelig grad til om jordbruksaktiviteten bidrar til en netto lagring eller et netto tap av karbon fra jordbruksjord. Jordbruket slipper også ut klimagasser når husdyr omdanner karbon til metan og fra nitrogenbruk som gir drivhusgassen lystgass. I tillegg kommer jordbrukets bruk av fossil energi.

Det er sentralt at en ny klimaavtale i København gir rom for et bredt anlagt klimaarbeid der matsikkerhet drøftes sammen med andre viktige problemstillinger. Regjeringen vil arbeide for at matsikkerhet blir en integrert del av oppfølgingen av klimatoppmøtet i København.

Meldingen viser også at det er et betydelig potensial for utslippsreduksjoner i jordbruket. Dette er et ansvar som næringen ønsker å ta. Da må vi legge til rette for dette ved å sikre næringen solide rammevilkår.

Innen 2050 vil det trolig være 9 milliarder mennesker på jorda. Matproduksjonen må trolig fordobles innen 2050 for å kunne dekke verdens behov for mat. Dette er en stor utfordring, som forsterkes av klimaendringene.

Klimaendringene har bidratt til en økende ustabilitet i det globale matvaremarkedet de siste årene. I tillegg bidrar internasjonal finansuro til å øke usikkerheten i matvaremarkedet.

I dag blir bare 3 pst. av Norges areal brukt til matproduksjon. Dette er en så liten del av arealet i Norge at vi må kunne ta vare på det for våre etterkommere. Dyrket og dyrkbar jord er en grunnleggende, men begrenset ressurs for å sikre matproduksjon og er en viktig del av kulturlandskapet. Bevaring av jordsmonnet er også meget viktig i klimasammenheng på grunn av jordas store karboninnhold.

Dette er viktige fundament for en mer restriktiv jordvernpolitikk, slik dette er understreket av Regjeringen og Stortinget. Jordvern hensynet må stå sentralt i både kommunal planlegging og i større samferdselsprosjekt. Når 1 milliard mennesker sulter hver dag, er vi forpliktet til å være mest mulig selvforsynt med mat.

Klimagevinsten skyldes både binding av CO₂ i skog og reduserte utslipp av klimagasser når tre brukes i stedet for alternative produkter. Et aktivt skogbruk der det satses på økt produksjon, uttak og bruk av trevirke gir størst klimagevinst. Skogen i Norge bidrar til en betydelig reduksjon i nettoutslippet av CO₂. Dette skyldes at

- skog i vekst tar opp CO₂ gjennom fotosyntesen
- skog og treprodukter binder CO₂ i lang tid
- bruk av trevirke reduserer behovet for bruk av fossilt brensel

Årlig binder skogen i Norge nærmere 30 mill. tonn CO₂. Dagens uttak og bruk av trevirke fra norske skoger gir dessuten en reduksjon av CO₂-utslippene på omtrent 10 mill. tonn. Dagens forvaltning av skogen i Norge reduserer dermed det årlige nettoutslippet av CO₂ med omtrent 40 mill. tonn. Dette tilsvarer mer enn 70 pst. av det totale utslippet av klimagasser i Norge.

For å styrke skogens rolle vedrørende opptak av karbon og økt bruk av bioenergi kreves det en ytterligere styrking av virkemiddelbruken i forhold til i dag. Ut fra potensialet innen skogbruket kan et mål om å doble hogsten være et viktig steg på veien.

Norsk landbruk må være en framtidsrettet næring, som må gjøres robust i møte med den globale mat- og klimakrisen. Da er ikke svaret å redusere norsk landbruksproduksjon for så å måtte importere enda mer av forbruket vårt.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [19:15:07]: Landbruket er en av de sektorene som i størst grad vil bli påvirket av klimaendringene, samtidig som landbruket gjennom sin produksjon skaper klimagassutslipp som må begrenses. Meldingen vi i dag diskuterer, gir flere svar på hvordan disse utfordringene kan løses på en forsvarlig måte, uten at dette går på bekostning av mulighetene for å øke norsk matvareproduksjon. Det er viktig at landbruket tilpasser seg nye klimabetingelser, slik at en størst mulig global produksjon av mat- og landbruksvarer kan sikres.

Skogene binder, som vi har hørt tidligere i dag, over halvparten av de menneskeskapte klimagassutslippene i Norge, og aktiv skogpolitikk over mange tiår, med planting og skjøtsel av skogen, gjør at det i dag tas opp dobbelt så mye CO₂ som for 100 år siden. Økt avvirkning, mer skogkultur og planteforedling vil øke skogens CO₂-opptak betydelig. Dette må imidlertid skje på en måte som

er forenlig med målene om å ta vare på naturmangfoldet.

Det må også tas hensyn til at mørke, skogkledde områder på nordlige breddegrader tiltrekker seg mer sollys og skaper høyere temperaturer enn lyse områder dekket av snø, noe som altså kan bidra til å forsterke temperaturstigningen ved klimaendringene. Det er også viktig å understreke at fokus på skogen og bruk av tre i miljøsammenheng ikke bidrar til konkurransevidninger i forhold til bruk av byggematerialer og utvikling av teknologi innen forskjellige materialslag. Det er viktig med en nyansert framstilling av de forskjellige byggematerialer, hvor elementer som lengden på byggematerialers livsløp og deres bidrag til redusert total energibruk, også tillegges vekt.

Regjeringen foreslo i statsbudsjettet for 2010 å avgiftsbelegge biodiesel. Dette forslaget kan sette investeringer i 2. generasjons biodiesel fra norsk skogbruk i fare fordi avgiftsøkningen kan medføre at bruk av biodiesel i Norge stanser opp så snart innblandingskravet er nådd. En slik utvikling kan redusere mulighetene for å ta i bruk skogens ressurser til å redusere klimagassutslippene, slik denne meldingen har et sterkt fokus på.

For Kristelig Folkeparti er det også viktig å legge bedre til rette for etablering og videreutvikling av samdrifter i landbruket. Det er etablert flere begrensninger som rammer samdrifter og deres muligheter for en effektiv produksjon. Kristelig Folkeparti mener derfor at begrensningene når det gjelder antallet deltakere, avstandsgrense og maksimalkvote for samdrifter i melkeproduksjon må oppheves.

Venstre vil i tråd med klimaforliket fremme tre forslag om avfall og landbruk. Kristelig Folkeparti vil stemme for disse forslagene.

Borghild Tenden (V) [19:18:38]: Først og fremst synes jeg det er positivt at Regjeringen kommer til Stortinget med saker om klimapolitikk på flere områder enn det vi har vært vant til. I meldingen redegjør Regjeringen greit for effekter av klimaendringen og muligheter for å redusere Norges utslipp av klimagasser i landbruks- og avfallssektoren. Det pekes på behovet for reduksjoner, og det vises til FNs anbefalinger om klimaforliket, men det konkluderes ikke.

Det pekes f.eks. på mulighetene for å redusere utslipp fra husdyrproduksjonen, husdyrgjødsel og gjødsling, men tiltakene uteblir. Jeg hadde håpet på at når man kom til Stortinget rett for oppkjøringen til klimatoppmøtet i København, hadde man et bredt spekter av virkningsfulle tiltak i ermet.

Det er også interessant å lese hvordan Regjeringen i meldingen argumenterer for satsing på biodiesel, et tiltak den samme regjeringen har argumentert sterkt imot, og endt opp med å avgiftsbelegge. Det pekes på mulighetene for produksjon av etanol og biogass. Dette er områder hvor Regjeringen har skapt stor usikkerhet gjennom sin nye avgiftspolitik.

Venstre har tatt til orde for en styrking av oppfølgingen av målsettingene i klimaforliket. Norge skal bidra med en reduksjon på 30 pst. innen 2020, og to tredjedeler av denne reduksjonen skal tas nasjonalt. Skal vi komme i mål med dette, har vi ingen tid å miste. Venstre ønsker å ta i

bruk avgiftspolitikken for å redusere utslippene fra landbruks- og avfallssektoren og ønsker å sette et mål om reduksjoner på 1,5 millioner tonn innen 2020. Som vi foreslo i vårt alternative statsbudsjett for 2010, ønsker Venstre også å fjerne sluttbehandlingsavgiften på forbrenning av avfall, som vil være viktig for satsing på fjernvarme. Videre ønsker vi et energifond for landbruket i forbindelse med jordbruksoppkjøret, som vil kunne være et viktig bidrag for å realisere mange prosjekter innen innsamling av metangass og forsterket innsats innen fornybar energi.

Jeg tar med dette opp de forslag som Venstre fremmer ved behandlingen av denne saken.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden har tatt opp de forslag hun refererte til.

Statsråd Lars Peder Brekk [19:21:22]: Ledere fra hele verden sitter nå samlet i København for å forsøke å bli enige om nye forpliktende utslippsreduksjoner. Vi vet ennå ikke om det blir en politisk enighet i København, og heller ikke hva en slik enighet konkret vil omfatte.

Samtidig som vi må redusere utslippene av klimagasser, øker verdens befolkning. Vi må produsere mer mat – mye mer mat – både globalt og i Norge. Mer effektfulle klimatiltak og styrket matsikkerhet – samtidig – det er uhyre krevende.

I København arbeider nå den norske forhandlingsdelegasjonen for at det skal være referanser til matsikkerhet i den enigheten som eventuelt oppnås. Jeg mener det er helt nødvendig at matsikkerhet blir en integrert del av de videre klimaforhandlingene som vi vil se foran oss i framtiden.

Slik jeg ser det, var framleggelsen av St.meld. nr. 39 for 2008–2009 i mai i år en milepæl for det videre arbeidet med landbruk og klima. Gjennom denne meldingen har vi fått til en solid oppsummering av kunnskap. Den inneholder grundig drøfting av mulige tiltak for å redusere klimagassutslippene fra jordbruket, øke de positive klimabidragene fra både jordbruk og skogbruk og tilpasse landbruket et endret klima.

Som komiteen har merket seg, er landbruket den eneste sektoren som har foretatt en slik gjennomgang av klimaansvar og mulige klimatiltak. Jeg registrerer også at det synes å være en bred oppslutning om kunnskapsgrunlaget meldingen gir, og forslagene til tiltak.

Jeg er godt tilfreds med at komiteen i sin innstilling slutter seg til hovedtrekkene i meldingen, og at vi med Stortingets støtte nå kan arbeide videre med klimatiltak i landbruket.

Jeg er glad for at flertallet har den forståelsen at vi har lite dyrket jord, og at vi må få til reduksjoner i om-disponering av dyrket mark til andre formål. Dette er en forutsetning for at vi skal kunne opprettholde eller øke matproduksjonen og samtidig ha et bærekraftig landbruk.

Jeg kan forsikre om at jeg skal gjøre det som er mulig for å få til nødvendige utslippskutt i landbruket. Målet er å redusere utslippene med minst 1,1 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. Jeg noterer meg at et flertall i komiteen mener dagens virkemiddelbruk ikke ser ut til å utløse nødvendig realisering av økt produksjon av biogass.

Vi må nå få på plass en helhetlig virkemiddelpakke for utvikling på det området.

Jeg noterer meg i denne sammenheng at et flertall av komiteens medlemmer framhever utfordringene knyttet til matavfall og kasting av mat. Kvalitetsmessig god og trygg mat bør ikke ende opp som avfall. Der matavfall likevel oppstår, må vi få det til å inngå i en helhetlig prosess for produksjon av biogass.

Komiteinnstillingen viser på flere punkter til skogens betydning i klimasammenheng. Jeg legger til grunn at jeg har Stortingets støtte når det gjelder videre utvikling av de positive klimabidragene fra skogen. God skjøtsel, hugging, planting og aktiv skogsdrift gir god og skikkelig klimaeffekt. Anslagene i meldingen når det gjelder klimaeffekter av skogtiltak, er etter mitt syn forsiktede. Det er god grunn til å tro at et bedre datagrunnlag vil medføre at vi kan oppjustere de mulige klimavirkningene av skogen. Mange av skogtiltakene kan også ha en bedre kostnadseffektivitet enn det meldingen legger til grunn. Jeg antar at SFTs nye tiltaksanalyse Klimakur 2020 vil belyse dette nærmere.

Jeg merker meg også at et flertall i komiteen ber Regjeringen vurdere å styrke virkemiddelbruken for økt optak av karbon i skog og økte leveranser av virke til bioenergi, og at Stortinget i denne sammenheng ser positivt på en videreutvikling av ordningen for støtte til produksjon av skogflis. Et av de viktigste klimatiltakene vi kan gjøre for å redusere klimagassutslippene nasjonalt, er å utnytte den betydelige muligheten som ligger i å erstatte bruk av fossilt brensel med bioenergi. Rammebetingelsene på dette området må være gode og forutsigbare. Jeg skal følge opp dette i det videre arbeidet.

Flertallet i komiteen ser det som viktig at landbruket tilpasser seg nye klimabetingelser. Jeg mener en viktig del av dette tilpasningsarbeidet er å effektivisere og styrke planteforedlingsarbeidet, og jeg vil legge vekt på dette framover. Jeg er ellers tilfreds med at et flertall i komiteen har merket seg at Regjeringen vil styrke overvåkingen av og beredskapen mot planteskadegjørere, dyresykdommer og zoonoser. Jeg skal følge opp dette for å sikre at vi har et godt apparat for å møte utfordringene knyttet til klimaendringer.

Det er ellers gledelig at flertallet deler Regjeringens ambisjon om at Norge skal være blant de ledende land i kunnskapsproduksjonen for et klimatilpasset landbruk. Som Stortinget er kjent med gjennom budsjettbehandlingen, har jeg lagt til rette for en betydelig opptrapping av forskningen relatert til landbruk og klima. I løpet av to år har Landbruks- og matdepartementets støtte til forskning på fornybar energi og håndtering av karbon økt med 50 mill. kr.

Avslutningsvis takker jeg komiteen for grundig behandling av meldingen. Jeg ser fram til å arbeide videre med spørsmål knyttet til landbruk og klima.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torgeir Trældal (FrP) [19:26:35]: I stortingsmeldingen sier statsråden at de vil øke effektiviteten i melkeproduksjonen, storfekjøttproduksjonen og saueholdet.

Det er veldig viktig at det legges til rette for effektiv produksjon. En viktig forutsetning for dette er at matprodusentene får større frihet til å styre egen produksjon. Det må gjøres gjennom å fjerne eller forenkle dagens byråkratiske næringsregelverk, noe som vil gi matprodusentene større muligheter.

Fremskrittspartiet er glad for at statsråden nå vil legge til rette for en effektiv produksjon. Mitt spørsmål til statsråden blir: Hvorfor har statsråden nå fokus på effektivitet i landbruket? Kan det være på grunn av det store frafallet blant norske bønder?

Statsråd Lars Peder Brekk [19:27:16]: Det er en nøye sammenheng mellom de tiltakene som foreslås i meldingen, og virkningen på klimautslipp. Poenget er – hvis ikke representanten Trældal har fått med seg det – å øke effektiviteten i produksjonen og på det viset redusere den relative andelen av klimautslipp i ulike produksjoner. Det er et arbeid som selvsagt skal foregå uavhengig av strukturtiltak, uavhengig av diskusjon om stor og liten, uavhengig av ideologiske forskjeller mellom de ulike partiene.

Jeg er veldig opptatt av at vi skal forbedre effektiviteten generelt i norsk landbruk. På det viset bidrar vi til å redusere klimautslippene relativt sett i forhold til produksjonen, og det er en viktig målsetting i utredningen.

Frank Bakke Jensen (H) [19:28:14]: Født og oppvokst på Finnmarkskysten skal jeg ikke påberope meg å være noen ekspert på skogbruk. Jeg føler meg nok mer som en fisk på land. Men nysgjerrig er jeg nå blitt. I dag leste jeg Dagens Næringsliv, der det er en artikkel om en Stig Myrseth. Han har et hotell på Norefjell. Han har satset på biobrensel og fjernvarme for å få dette hotellet miljømerket. Så viser det seg at når han nå er ferdig og egentlig vil ha det fine gullmerket på døren, kommer det noen inn med en form for miljømerking som viser at han bare kan få miljømerke D på hotellet sitt. Hvis han hadde satt inn varmepumpe – luft til luft – hadde han fått B, og hvis han hadde montert panelovner, hadde han fått C.

I lys av den debatten vi har hatt i salen i dag, virker dette lite granne merkelig. Mitt spørsmål til statsråden blir: Hva kan disse sprikende signalene når det gjelder miljømerking og debatt om biobrensel, skyldes, og tar dette litt av lufta ut av den omtalte satsingen på biobrensel?

Statsråd Lars Peder Brekk [19:29:17]: Jeg kjenner lite til den saken som det er referert til i Dagens Næringsliv i dag. Men det er blitt meg fortalt at det er en høringssak angående merking av hus. I forbindelse med salg av hus skal det følge med et slikt merke.

Jeg må bare innrømme at jeg stiller meg en del av de samme spørsmålene som representanten Bakke Jensen gjør i denne forbindelse. Det er en utredning som er gjort av fagfolk, og det er ganske uforståelig for meg å se at f.eks. bruk av ved ikke skal gi positive klimaeffekter. Det skal godtgjøres i en bygning.

Jeg ser fram til det videre arbeidet med denne saken

og regner med at Olje- og energidepartementet, som har ansvaret for å følge den opp, følger opp på adekvat vis.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ingrid Heggø (A) [19:30:31]: FN sitt klimapanel seier at tiltak i landbruket vil spela ei viktig rolle i klimasammenheng gjennom auka karbonbinding, reduksjon av klimagassutslipp og leveranse av biomasse til energibruk. Aktivt skogbruk og god forvaltning av jordressursane er blant dei mest effektive moglegheitene til å ta opp CO₂ og lagra karbon.

I tillegg til klimakrisa står verda overfor ei matkrise. For at vi skal ha nok mat om 40 år, må den globale matproduksjonen doblast. Då må vi styrkja norsk matproduksjon og landbruket sin plass i den internasjonale utviklingspolitikken. Mattryggleik kan heller ikkje lenger vera eit gløymt kapittel i klimapolitikken.

Det tiltaket som har størst kuttspotensial i landbruket, er å utnytta husdyrgjødsel til energiproduksjon ved å etablere biogassanlegg. Dette gjev dobbelt positiv klimaeffekt – vi reduserer utslippa frå husdyrgjødsla, samtidig som vi produserer klimavenleg energi. Ved betre utnytting av nitrogenet i husdyrgjødsla reduserer vi behovet for kunstgjødsel.

Dette er eit område der landbruket kan samarbeida med avfallssektoren, som kan ta imot hushaldsavfall i biogassproduksjonen. Kwart år kastar vi nordmenn ein million tonn brukbar mat. Samtidig er det nesten ein milliard menneske som legg seg svoltne kvar dag.

Jorda er ein stor karbonbank. Det er lagra om lag 200 millionar tonn karbon i jorda i Noreg. Dette er 13 gonger dei totale norske klimautslippa. Det aller viktigaste vert å forvalta jorda slik at dette karbonet ikkje slepp ut. Jordvernpolitikken er eit nøkkelord her, og også det å redusere nydyrking av myr.

Denne regjeringa har lyfta skogen inn i klimapolitikken på ein heilt annan måte enn vi har sett tidlegare. I stortingsmeldinga vert skogens evne som CO₂-støvsugar i vekstfasen og CO₂-bank skildra. Dei norske skogane bind over halvparten av klimagassutslippa i Noreg.

Andre viktige tiltak er meir bruk av treverk i bygg og konstruksjonar i staden for meir energikrevjande materialar – og å utnytta toppar og greiner og anna hogstavfall til energiformål og dermed erstatta meir fossilt brensel.

Sjølv om det er i primærproduksjonen landbruket har sine største utslipp, er det ikkje sikkert at det er her det er enklast og best å kutta utslippa. Utslipp frå dyr og jorda er i mange samanhengar uunngåeleg. Slik er det ikkje med utslippa frå bilen som fraktar råvarene frå foredlingsbedriftene og oljekjelen. Også utslippa frå næringsmiddelindustrien må ein dra inn, for vi må sjå heile kjeda frå jord til bord. Landbruket lever med og av klimaet og er blant dei sektorane som er mest sårbare for klimaendringar og temperaturaukingar.

Landbruket kan levera fleire av klimaløysingane verda treng, og då treng vi eit levande landbruk i heile landet.

Lillian Hansen (A) [19:33:49]: I dag har jeg tenkt å snakke om det som kalles det store matkasteriet.

All matproduksjon gir utslipp av klimagasser. I den meldingen som vi behandler i dag, står det å lese at det er en målsetting at disse utslippene skal være så lave som mulig innenfor rammen av fornuftig og bærekraftig utnyttelse av jordas ressurser for å sikre jordas befolkning mat.

Blir det ikke da et paradoks at det på global basis er anslått at halvparten av maten som blir produsert, blir matavfall og at en tredjedel av maten folk kjøper, blir kastet? Og ikke minst: Hvis forbrukerne halverer mengden mat de kaster, vil det kunne mette den sjettedelen av jordas befolkning som nå sulter.

Matavfall er den avfallstypen som har vokst raskest i Norge de siste fem årene. Kasting av nyttbar mat er i tillegg et etisk problem i en global situasjon, hvor matmangelen er på dagsordenen og underernæring er økende.

I tillegg kommer klimaproblemene med matavfall som er knyttet til de unødige klimagassutslippene som finner sted gjennom produksjon, foredling, transport og omsetning, dersom nyttbar mat ikke blir utnyttet som menneskeføde. Britiske forskere har beregnet at hvis kasting av nyttbar mat tar slutt, vil det redusere utslipp av klimagasser tilsvarende 20 pst. av biltrafikken. Det er noe å tenke over.

Hvorfor kaster vi mat? Misforstår vi datomerkingen? Har vi glemt å lukte oss fram til hva som er muggent og uggent? Det å lukte er også viktig kunnskap som kanskje går i glemmeboken i vårt moderne overflodssamfunn. Kanskje er maten for billig? Men i mange år har vi hørt at maten er for dyr. Når vi så hører hvor mye mat som havner i søpla, forstår vi kanskje at maten er for billig. Min oppfordring til slutt er at alle må gjøre alt de kan for å redusere matavfallet fra hele matverdikjeden, det vil si fra primærprodusentene til matindustri, handel og forbruker. Målet må være at all mat som produseres, i utgangspunktet bør konsumeres og ikke ende opp som matavfall – ikke minst med tanke på de klimautfordringene vi står overfor.

Else-May Botten (A) [19:36:54]: Denne stortingsmeldingen er viktig. Den tar opp lokale utfordringer med et lokalt ansvar for en global utfordring. Utfordringene er mange, og de vil påvirke alle framover. Jo mer vi får gjort for å hindre utslipp av klimagasser, jo bedre vil vi klare oss framover. Men situasjonen er også slik at med den klimautviklingen vi står overfor, med utfordringer knyttet til tørke, flom og naturkatastrofer, vil våre utfordringer i landbruket og matproduksjonen øke. Matkrise og klimakrise går dessverre hånd i hånd. Når vi ser det i dette perspektivet, der verdens befolkning trolig vil øke til om lag 8 milliarder mennesker innen 2030 og til om lag 9 milliarder mennesker innen 2050, viser det at vi trenger en enorm økning i jordbruksproduksjonen. Så dette handler om klimatiltak for å bekjempe fattigdom og matmangel.

Klimaendringene er, slik vi ser det, en direkte trussel mot matsikkerheten i enkelte deler av verden, fordi produktiviteten i jordbruket i enkelte områder av verden vil falle. Norge må bidra til å finne løsninger for å redusere utslipp av klimagasser, samtidig som vi må jobbe for

å finne nye bærekraftige løsninger for økt jordbruksproduksjon. Men Norge kan ikke alene gjøre denne jobben. Her må man ha en systematisk utveksling, overføring av kunnskap og forpliktende avtaler mellom land og mellom verdensdeler.

Vår ambisjon er å opprettholde og i tillegg øke matproduksjonen i Norge. Regjeringen mener det er mulig å øke produksjonen av jordbruksbaserte matvarer i Norge for å følge med utviklingen i folketallet. Sett i denne sammenhengen har også staten en viktig rolle for å bidra til opprettholdelsen av landbruket, slik vi ser det. Derfor forundrer det meg at Fremskrittspartiets landbrukskuttpolitikk ble frontet av stortingsrepresentant Trældal i går, under behandlingen av næringsbudsjettet, der staten blir bedt om å holde seg langt unna bøndene slik at de skal få drive sitt eget AS. I dag går den samme representanten på talerstolen og sier at man må ha en mer effektiv løsning på matproduksjonen, og at vi finner løsningen ved å fjerne dagens byråkrati. Jeg har alltid trodd at det var bonden som produserte mat, ikke byråkraten. Partiet, som hevder at det er til for folk flest, ser ikke ut til å ha fått med seg at bønder flest ikke ønsker kutt i de statlige tilskuddsordningene. Bøndene vil ha en jordbruksavtale, og de vil ha forhandlinger som er med på å løfte inntektene, ikke kutte dem. Realismen i Fremskrittspartiets politikk er en raseriing av landbruket og Distrikts-Norge, og det motsatte av den politikken som trengs for å imøtekomme de store og alvorlige utfordringene vi nå står overfor, og som Regjeringen strekker seg mot å løse.

Gunnar Gundersen (H) [19:40:04]: Til representanten Botten vil jeg si: Når det snart er flere byråkrater enn det er bønder, er det jo snart byråkratene som skal produsere maten.

Det er ikke hver dag jeg kan si meg enig med landbruksministeren – og da måtte jeg ta ordet og si det. Så vil jeg også ha litt malurt i begeret.

Jeg tror meldingen plasserer – som representanten Heggø også har sagt – skogen i et klimaperspektiv som er uhyre viktig. Det er den veldrevne og den aktivt drevne skogen som gjør en god jobb i klimasammenheng. Her er jeg veldig enig med landbruksministeren. Det er et betydelig steg framover i forhold til debatten vi har hatt opptil – jeg vil si – ganske nylig. Det er den aktivt drevne skogen som gjør en god jobb. Altså har vi fått inn et nytt moment i dette med vern, for det er klart at en vernet skog er et klimaks, og det er et nullsumspill i forhold til klimautslipp. Det er noe man kanskje kan ta med seg.

Så litt malurt. Flis og avfall av skogprodukter er stort sett nevnt i forbindelse med bioenergi og fjernvarmeanlegg, og det er viktig nok. Vi ser jo hvilke utfordringer man sliter med også i Norge når det gjelder det – og i en replikkrunde er det referert til DN's artikkel i dag – men det er ikke nevnt som en potensiell eksportartikkel. Flis fra norsk skogbruk – og det er et betydelig potensial i norsk skogbruk for økt produksjon – kan erstatte mye kull nedover i Europa. Norge sliter jo med én stor utfordring når det gjelder å utvikle fornybar energi i Norge, og det er at vi har altfor lave energipriser. Det liker vi å skryte av i mange

sammenhenger, og vi liker å se på det som en kjempefordel, men med tanke på å utvikle bioenergi og fjernvarme, og dermed også et marked for flis, er det noe vi kommer til å slite med. Her kunne faktisk det å eksportere flis til Europa gi en god impuls til mye av Distrikts-Norge og skogbruk som næring. Da trenger man fokus på hele kjeden for å få det til – man trenger kaianlegg, og man trenger transportkapasitet og den type ting. Det savner jeg at man har litt fokus på i meldingen, og jeg vil i og for seg bare gi det som innspill til landbruksministeren, at man også kan rette søkelyset ut på den type markeder.

Statsråd Lars Peder Brekk [19:43:01]: Det er jo en stor glede å oppleve at representanten Gundersen for en gangs skyld gir ros til landbruksministeren og Landbruksdepartementet. Det er ikke det vi er vant med, så jeg var litt spent da han gikk på talerstolen i dag. Men jeg opplever at det er stor grad av politisk enighet om de momentene som Gundersen nevner, om skogens betydning, og ikke minst det at vi skal ha en aktiv skjøtsel og et aktivt skogbruk som innebærer at man både hugger, planter og steller skogen. Jeg vet at det er flere her i salen som har betydelig mer erfaring fra aktiv skogdrift – inklusiv presidenten – enn meg selv, så jeg tror det har stor oppslutning.

For øvrig har jeg lyst til å understreke at debatten her i dag – eller kanskje mangel på debatt – forteller meg at det er bred og stor oppslutning om de forslag som er lagt fram i meldingen, og at det er stor tilslutning til de analysene som ligger til grunn. Det er jeg også veldig glad for, for det innebærer at det er stor støtte til at landbruket, som har utfordringer på klimasiden, også er en del av løsningen – gjennom tradisjonell landbruksproduksjon, men også gjennom de ressursene landbruket har på skogsiden. Jeg har også lyst til å understreke at meldingen er internasjonalt etterspurt. Det er ingen andre nasjonalforsamlinger – meg bekjent – som har sett denne typen melding – eller papir – tidligere. Vi bruker den aktivt når vi har kontakt med andre land.

Så kom det et par innlegg i debatten om treets konkurransevne i forhold til andre byggematerialer. Jeg har bare lyst til å understreke at de konklusjonene som er nedfelt i meldingen om treets fordeler i forhold til andre byggematerialer, går klinkende klart fram av forskningsresultater, både i Norge og internasjonalt. Jeg viser til IPCC, FN's klimapanel, og jeg viser til EUs egne posisjoner i forhold til klimaforhandlingene. Det er ingen tvil om at treet har fordeler i forhold til klimaeffektiviteten, og det er da en klar ambisjon at vi må øke trebruken i byggematerialer. Og her er det ikke snakk om at trebruken skal erstatte andre byggematerialer – her er det snakk om at vi i større grad skal bruke treet aktivt, for på det viset å øke klimaeffekten i bygg som består både av stål og betong.

Alf Egil Holmelid (SV) [19:45:55]: Berre ein liten kommentar til diskusjonen om aktiv skogdrift. Det er jo brei einigheit om at aktiv, berekraftig skogdrift er viktig, men det kom nokre kommentarar her som nesten kunne tolkast i retning av at all vern av skog er eit vonde. Eg vil berre markere at fleirtalet har heilt tydeleg sagt at den ak-

tive skogdrifta må ta tilbørleg omsyn til biomangfald og til artsmangfald, og at i det biletet er det å fortsetje å verne skog i det området der det er naturleg, veldig viktig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet i sak nr. 9. (Votering, se side 1378)

Sak nr. 10 [19:46:38]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om verksemda i Avinor AS (Innst. 95 S (2009–2010), jf. St.meld. nr. 48 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på tallerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Arne Sortevik (FrP) [19:47:37] (ordfører for saken): Endelig kan Stortinget behandle stortingsmeldingen om Avinors virksomhet i 2008–2010. Dette er en sak som ble liggende over fra vårsesjonen – den kom for sent fra Regjeringen.

Det er på sin plass å minne om hva Avinor driver med. Avinor har ansvar for å planlegge, videreutvikle og drive et samlet lufthavnet i Norge. Avinor driver 46 lufthavner. Virksomheten omfatter kontrolltårn, kontrollsentraler og teknisk infrastruktur for flynavigasjon. Avinor er ansvarlig for å opprettholde et riktig sikkerhetsnivå på alle flyplassene. Selskapet er selvfinansierende, det er viktig å understreke.

Avinor ble opprettet som aksjeselskap, heleid av staten, 1. januar 2003, og eierskapet forvaltes av Samferdselsdepartementet. Transportkomiteen har hatt to høringer om saken – en av disse med samferdselsministeren.

Etter det styringsopplegget som ble etablert da Avinor ble opprettet, skal Samferdselsdepartementet legge frem en stortingsmelding om virksomheten i Avinor hvert annet år. Dette endres nå: Samferdselsdepartementet sier i meldingen at Regjeringen nå planlegger å legge frem eiermelding hvert fjerde år, dvs. én gang pr. stortingsperiode, dog oftere dersom det skulle være behov for det.

Komiteen er enig om en del viktige påpekninger. Det foreligger også forslag fra mindretallet. Jeg tar opp de forslagene Fremskrittspartiet har selv, og de vi har sammen med andre.

Luftfarten er viktig for Norge. Folk i Norge flyr mye innenlands. Det er gode grunner til det. Norge er et langstrakt land med spredt bosetning. Norge har et dårlig vei- og jernbanenett og kan vanskelig sammenlignes med andre

tett befolkede land og med millionbyer i Europa. Også utenlandstrafikken med fly – ut fra og inn til Norge – er stor. Både innenlands flytransport og flytransport til utlandet har hatt jevn vekst i mange år, som dog stoppet da finanskrisen kom. I likhet med mye annet tar flytrafikken seg nå opp igjen, og det er gode grunner til å tro at behovet for lufttransport – bruk av kollektivtransport med fly – fortsatt vil øke.

Det er også grunn til å understreke at Avinor, som styrer størstedelen av lufthavnet i Norge, er selvfinansiert. Gjennom avgifter fra flyselskap, betalt av passasjerene, og gjennom kommersielle inntekter – utleie av areal og overskudd på restaurant, taxfree og butikkvirksomhet – henter Avinor sine nødvendige inntekter for å finansiere drift av flyplasser, investering i fornyelse og utvidelse og de nye og forsterkede myndighetspålagte tiltak innenfor sikkerhet og security. Sådanne security-kostnader utgjør i 2009 langt over 900 mill. kr.

I 2008 var det positivt driftsoverskudd ved fire flyplasser: Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim. Med unntak av mindre pluss ved Kristiansand og Ålesund gikk alle øvrige lufthavner i minus, som ble dekket inn med pluss fra de fire største.

Alle kollektivreisende med fly over Gardermoen, Flesland, Sola og Værnes betaler for å drive de øvrige flyplasser i Norge. Når partiene som forsvarer kryssubsidiering av norske flyplasser samtidig er klimakamerater og helst vil redusere kollektivtransporten med fly – særlig i Sør-Norge – mest mulig, klinger det hult.

Jeg peker spesielt på at komiteen er bekymret for situasjonen med mangel på flygeledere, som ser ut til å kunne vedvare frem til 2014. Komiteen har merket seg at

«Samferdselsdepartementet registrerer at det framleis vil vere mangel på flygeleiarar i fleire år framover. Departementet er uroa over konsekvensane for brukarane, særleg når det gjeld kostnadene ved å nytte tenestene».

Komiteen deler denne uroen og forutsetter at selskapet utvider sin tiltakspakke for å dekke behovet for flygeledere, for å ivareta sikkerheten og for å unngå forsinkelser for de reisende. Komiteen har merket seg at det er gjennom brev fra Samferdselsdepartementet, som svar på spørsmål fra komiteen, at man får opplysninger om at når det gjelder forsinkelsen, tar det å skaffe nok flygeledere lengre tid enn det man tidligere har varslet.

Komiteen understreker derfor at arbeidet for å fremskynde full dekning av nødvendige flygeledere er viktig og må følges nøye opp av departementet. Og jeg legger til – det er også viktig at Stortinget holdes orientert om dette arbeidet.

Komiteen peker også på at både Regjeringen og Avinor bør arbeide med tiltak som kan bedre sikkerheten og redusere kostnader samt tidsforsinkelser. – Nå inntreer min tidsforsinkelse, så jeg ber om et innlegg senere for å redegjøre mer for Fremskrittspartiets syn i saken.

Magne Rommetveit (A) [19:53:06]: Den framlagde stortingsmeldinga Om verksemda i Avinor AS gjev eit godt bilete av utviklinga i selskapet sidan førre melding.

Dei overordna strategiane for Avinor har i hovudsak lege fast sidan selskapet vart skipa i 2003, og meldinga legg heller ikkje opp til å endra desse. Avinor sitt samfunnsoppdrag er å eiga, driva og utvikla eit landsomfattande nett av lufthamner og flysikringstenester. Avinor har ansvaret for 46 statlege lufthamner. Det er eit stort og omfattande oppdrag Avinor har, og utøvinga av dette viktige samfunnsoppdraget må sjåast i lys av det overordna målet for transportpolitikken, slik det er formulert i Nasjonal transportplan, nemleg å tilby eit effektivt, sikkert og miljøvennleg transportsystem med god tilkomst for alle. I tillegg skal transportsystemet dekkja samfunnet sitt behov for transport og fremja regional utvikling.

Hovudregelen må vera at drift og utvikling av flyplassar skal handterast innanfor Avinor-systemet. Den solidariske ordninga, der overskotet frå dei bedriftsøkonomisk lønsame flyplassane er med på å halda oppe dei flyplassane som ikkje er lønsame, er svært viktig for å oppnå regional utvikling, og mange stader i landet vårt er flyplassane og rutenettet avgjerande for busetjing og sysselsetjing.

Avinor har store investerings- og finansieringsutfordringar. Tryggleikskrav til utforming av flyplassar er skjerpå med påfølgjande store investeringar. I tillegg har den internasjonale finanskrisa forsterka utfordringane. Redusert flytrafikk har ført til reduserte inntekter i same periode. Ut frå dette har det vore heilt rett og naudsynt med ein eigen tiltakspakke for Avinor med ekstraordinære tilskott til tryggleiksinvesteringar, ikkje utbetaling av utbyte og avdragsfritak for lån. Det vert òg lagt opp til ein ny utbytemodell som vil gje lågare utbyte, og som vil vera meir føreseieleg for selskapet.

Samferdselsdepartementet har, som eigar og styresmakt, ei kontinuerleg oppfølging av avgifter, driftsnivå og investeringsplanar i Avinor. Departementet må som takststyresmakt sikra selskapet naudsynte framtidige inntekter. Dette vert heilt avgjerande for Avinor si evne til å gjennomføra alle typar investeringar, ikkje berre dei tryggleiksrelaterte som det her vert synt til. Ved endringar i takstregulativet må distrikta spesielt varetakast. Det er all grunn til å ha eit sterkt søkjelys på kapasiteten ved flysikringstenester. Det ser ut til at det framleis vil vera mangel på flygeleiarar i fleire år. Tiltak må her forserast, for at ikkje konsekvensane for brukarane skal verta for store og for at heller ikkje kostnadene skal verta store.

Avinor har tydelege målsetjingar når det gjeld miljø og klima. Ikkje minst syner dette seg i dei ambisjonane selskapet har når det gjeld å auka kollektivdelen ved tilbringartenester, der ein på Gardermoen har mål om å auka frå dagens 60 pst. til 70 pst. For Flesland og Sola er målet 30 pst. Dette er viktige mål i ein samla miljø- og klimasamanheng, men det vil òg auka framkommelegheita og minska investeringspress på parkeringsareal og tilbringarveggar. Difor er det også viktig at Avinor etablerer konkrete tiltaksplanar og framdrift for å nå desse måla, og for helst i neste omgang å kunna setja seg endå meir djerve mål innan feltet.

Det er også viktig at infrastrukturen i luftfarten er utforma og tilrettelagd slik at alle er sikra best mogleg mobilitet i tråd med visjonen om eit universelt utforma samfunn.

Gangbruer må vera den føretrekte ombordstigingsløysinga for alle passasjerar, der dette er mogleg.

Transport- og kommunikasjonskomiteen har gjennom meldinga og høyringar fått eit breitt og godt innsyn i eit felt som er svært viktig for å knyta landet og folket vårt saman. Avinor har utfordringar som det vert spennande å følgja framover. Eg har god tru på at Avinor skal klara samfunnsoppdraget sitt, med god støtte frå Regjeringa og frå oss her i Stortinget.

Lars Myraune (H) [19:57:52]: Avinor er et ektefødt barn av den siste borgerlige regjeringen, og vi i Høyre har derfor stor interesse av å følge utviklingen i selskapet. Den overordnede strategien for selskapet har ligget fast siden opprettelsen i 2003, og meldingen om virksomheten som legges fram annethvert år, har til hensikt å orientere Stortinget om utviklingen av selskapet.

Det er en kjent sak at Avinor har vært gjennom turbulente tider når det gjelder bemanningen i deler av selskapet. Vi er derfor glad for at ledelsen nå har grepet fatt i dette, og at også flygeledermangelen synes å løse seg innenfor rimelig tid.

Luftfart er en svært viktig del av kommunikasjonen i Norge. Den har hatt en rivende utvikling i de senere årene, og behovet for utbygging av installasjonene til Avinor har vært stort. I tillegg til trafikkøkningen har det vært en formidabel økning når det gjelder kravet til sikkerhetskontroll av passasjerene. Dette er ikke bare nasjonale krav, men internasjonale regler som vi er nødt til å forholde oss til. Likevel er vi bekymret over kostnadene her.

Selskapet har fram til nå greid seg rimelig bra og håndtert de fleste utbyggingskostnadene gjennom de økte inntektene selskapet fikk ved trafikkøkningen vi har hatt de siste ti år. Så kom finanskrisen, og vi fikk et sterkt fall i trafikkgrunlaget og derved også i inntektene. Det har derfor i den senere tid vært nødvendig å avstå fra utbyte fra selskapet og heller bidra med delfinansiering ved utbyggingen av sikkerhetstiltak på noen av de mindre flyplassene.

Prognosene tilsier nå igjen at vi vil få en god økning i flytrafikken. For å håndtere dette er det nødvendig med store investeringer i de nærmeste årene. Dette vil være krevende for selskapet, og det vil være viktig at Samferdselsdepartementet følger denne utviklingen nøye.

Avgiftsnivået for flyselskapene, både underveisavgiften og landingsavgiften, er allerede høyt i Norge. Det er viktig at det ikke økes vesentlig. Høyre er sammen med flertallet i komiteen derfor enig med departementet når de uttrykker bekymring over kostnadsutviklingen i selskapet, og støtter at det blir gjennomført et eget prosjekt som skal sammenlikne kostnadseffektiviteten i Avinor med andre leverandører.

Det er to områder jeg vil understreke betydningen av. Det ene er at infrastrukturen må være utformet på en slik måte at passasjerene må være sikret tilgjengelighet i tråd med visjonen om et universelt utformet samfunn. Her kan det være aktuelt å foreta utbedringer på nåværende installasjoner, og i særdeleshet må dette tas vare på når større utbygginger skal gjennomføres.

Den andre bekymringen er knyttet til rullebanens bremseeffekt under vinterforhold. Vi forutsetter derfor at Avinor vier denne problematikken stor oppmerksomhet i de nærmeste årene.

Meldingen vi nå behandler, gjelder kun Avinors virksomhet og ikke hele spekteret av luftfartsspørsmål i Norge. Slike spørsmål får også liten oppmerksomhet i Nasjonal transportplan. Derfor mener Høyre, sammen med Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, at det ville være nyttig å få fram en egen stortingsmelding, ikke bare om Avinors virksomhet, men om luftfarten generelt, og fremmer derfor forslag om det.

Høyre er også opptatt av at Avinors egne flyplasser ikke bør bli styrende for konkurransen innen flyplassdrift i Norge og dermed for utviklingen av et flyplassnett som på best mulig måte dekker behovet for flytransport.

Vi vil her understreke at spesielt Sandefjord Lufthavn Torp og Moss Lufthavn Rygge utfører viktige samfunnsoppdrag gjennom sin virksomhet, og det er viktig at disse får gode og forutsigbare rammebetingelser.

Hallgeir H. Langeland (SV) [20:02:16]: Som medlem av den tidlegare transportkomiteen takkar eg Arne Sortevik for saksordførarskapet. Eg veit at dette er eit område han kjempa for å få fram ei melding på i den gamle komiteen. No har han endeleg nådd det målet og fekk presentera saka. Så kan me vera ueinige politisk, men takk for saksordførarskapet.

Eg synest den nye transportkomiteen må ønskja den gamle samferdselsministeren, som no er tilbake på sitt gamle fagfelt, velkomen. Ho er sikkert lei seg for at ho har skifta til eit anna fagfelt!

Det dreier seg mykje om København for tida. Det dreier seg om klima, det dreier seg om å gje folk moglegheita å velja klimavenleg. I går var eg med og opna dobbeltsporet Stavanger–Sandnes, som gjer at fleire kan parkera bilen sin og ta toget. Det betyr at me kan redusera klimagassutsleppa. Den same moglegheita har me ikkje på lengre avstandar. Der er det ikkje mogleg for folk å velja eit miljøvenleg alternativ.

Hanne Bjurstrøm, vår sjefsforhandlar i København, sa at ho gjerne ville velja bort fly og kunna ta toget til København og Europa og kopla seg på det europeiske høg-fartsnettet. Det synest eg er eit godt utgangspunkt når me skal snakka om flytrafikk, at me òg må tenkja på dei alternativa som faktisk reduserer klimagassutsleppa – berre for å ha sagt det. Det er ein del som fyk til København, har eg registrert, med meir private løysingar. Men dersom ein tek eit rutefly til København frå Oslo, har ein like mykje klimagassutslepp på den eine turen som to innbyggjarar i Bangladesh har på eit heilt år. Då er det forståeleg at ansvaret ligg meir her heime hos oss når det gjeld å gjera noko med det. Det har me moglegheita til gjennom dei utgreiingane som skal gjerast knytte opp mot høg-fartsnettet i Noreg. Me kan starta på det og kopla oss til Europa når me byggjer Oslo–Ski. For å ha sagt det til Sverre Quale og andre som er til stades her frå Avinor: Eg vil gjerne ha flytoget til Stavanger – ikkje via Gardermoen – på sikt.

Når det er sagt, er det ikkje slik at eg får viljen min så

raskt som eg ønskjer meg. Det betyr at eg må vera med og forsvara ein del ordningar som i dag eksisterer. Det gjeld kryssubsidieringsproblematikken. For me ser alle at me treng ein del flyplassar der det ikkje er valgmoglegheiter, og der flyet er det kollektivtilbodet ein har. Det gjeld sjølvsagt i nord, men òg ein del plassar på Vestlandet. Då må me ha eit finansieringssystem som er solidarisk. Det er vel i dag fire flyplassar som går med overskot, og Gardermoen er drivkrafta i dette. Ved å riva grunnlaget vekk for den vil me ramma distriktsflyplassane.

Nokon har som vanleg billegge løysingar, og dei betalar seg ut av det med statens pengar når ein kjem med nye forslag til korleis ting skal løysast. Eg trur det er kjempeviktig at me gjer det som står i Soria Moria II – sørgjer for at me ikkje svekkjer dei flyplassane me har som tener pengar, og sørgja for at me har gode distriktsflyplassar. Det er nemleg det som er eit faremoment med dei to private flyplassane som no er private og offentlege flyplassar, som me har på Torp og Rygge. Dette står fast i Soria Moria II at me ikkje skal gjera.

Til slutt eit par kritiske merknader til Avinor og styret i Avinor. Me har gjennom politikken dei siste åra endra mykje på rammevilkåra. Me har ikkje teke utbytte, me har gjeve moglegheiter for låneopptak, og me har til og med løyvd pengar til Avinor for kort tid sidan. Då synest eg det er rart at det på min eigen flyplass – Sola – ikkje er bygd universelt, og at ein òg set opp eit nytt hotell, som etter mi meining er gambling med det som skjer i verda i dag knytt til finanskrisa.

Eg trur at Avinor godt kan gå kritisk gjennom dei planane dei har, med tanke på at dei har ein viktig samfunnsfunksjon å vareta.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [20:07:34]: Nå har vi fått lagt fram en stortingsmelding om Avinors virksomhet. Det synes jeg er veldig bra, og jeg synes at meldingen skaper et godt bilde av utviklingen i selskapet siden forrige melding. Det er mye som har skjedd i de ti årene, og det er ingen tvil om at det er mye som er på et veldig positivt spor. Det er jeg veldig glad for. Jeg synes også det er viktig at vi nå har fått slått fast at vi skal ha nye meldinger hvert fjerde år – det tror jeg er klokt – for å diskutere hvordan utviklingen er i selskapet, og sett i lys av annen utvikling i samfunnet på transportsiden.

For mange av oss som bor i Distrikts-Norge, er fly og flyplassene en viktig del av kollektivtrafikken. Det ville nesten være umulig å tenke seg at man kunne pendle mellom Nord-Norge og Oslo uten fly. Det er viktig at det kan være sånn i fortsettelsen også. Selv om jeg er tilhenger av at vi skal ha høyhastighetstog, ser jeg at det vil være nesten umulig, i hvert fall i det første løpet av høyhastighetsjernbanens framtid, å tenke seg at vi får det så langt nord som til oss. Da er det viktig at man har en struktur på flyplassene som gjør at det framover er mulig å reise, og at man kan sikre en finansiell løsning, en finansiering, som er robust også i framtiden.

Krysssubsidieringen som vi har i dag, er et solidarisk system som skal finansiere de flyplassene som ikke er lønnsomme, og det er viktig at det kan være et sånt system også i framtiden. Flyplasser og de lokale lufthavnene er med på å utvikle en region og kan gjøre at man kan skape nye arbeidsplasser, nye muligheter. Det er viktig at man har muligheten til å gjøre de investeringene som skal til for at man kan ta i bruk nye løsninger og koblinger mellom fly og kollektivtrafikk og mellom fly og annen transport. Det er viktig fordi Avinor som hovedregel skal finansiere det selv, men samtidig synes jeg det var betimelig at vi sammen med Avinor fikk lagt fram en tiltakspakke for 2009, når flytrafikken gikk ned som en del av finanskrisen.

Sikkerhet er viktig, og muligheten for utvikling av et funksjonelt tilbud betyr behov for flere investeringer framover om vi skal ha en effektiv trafikkavvikling. Da må man gjøre en del grep framover.

Jeg er helt enig med tidligere talere som har pekt på at det er behov for å ha et trykk også på personellsiden for å sikre en klok og god trafikkavvikling.

Jeg er tilfreds med det vi har fått så langt, og jeg håper at vi også i framtiden har et sterkt og robust Avinor, som sikrer at vi har et flytilbud i hele landet.

Knut Arild Hareide (KrF) [20:10:52] (leiar i komiteen): Lat meg innleie med å understreke det heilt grunnleggjande utgangspunktet i denne samanhengen, at Avinors overordna formål er å leggje til rette for trygg, miljøvennleg og effektiv luftfart i heile landet, og at tryggleiken alltid skal ha første prioritet.

Luftfarten spelar ei veldig viktig rolle i Noreg. På grunn av dei store avstandane og den utfordrande topografien er me avhengige av luftfarten for å kunne behalde den spreidde busetjinga, som me ønskjer å ha i heile landet.

Kristeleg Folkeparti ønskjer at me ser luftfartspolitikken som ein heilskap. Me har derfor forslag om at me må få ei eiga luftfartsmelding. Det er ikkje nok å fokusere på den statlege eigarpolitikken og Avinors verksemd åleine.

Som fleirtalet òg understrekar, får luftfartspolitikken relativt lite merksemd under behandlinga av Nasjonal transportplan. Eit eksempel på det er no når ein f.eks. diskuterer ny konsesjon ved Torp flyplass, der eg òg registrerer at statsministeren har gitt signal om at Torp skal vere uavhengig og få lov til å styre seg sjølv, mens Luftfartstilsynet gir signal om at dei ønskjer å styre både rutetider og prisar. Eg skal ikkje gå inn i den saka, men det viser at me treng å sjå luftfartspolitikken som ein heilskap.

Dei overordna strategiane for Avinor ligg fast. Det har blitt og vil bli gjennomført store investeringar på grunn av tryggleik og nye krav til utforming av flyplassar. Redusert flytrafikk har òg verka negativt inn på inntektene til Avinor.

Kristeleg Folkeparti har registrert at departementet er uroa over kostnadsutviklinga i Avinor. Denne uroa deler Kristeleg Folkeparti med fleirtalet i komiteen. Det bør etablerast klare effektivitetsmål. Utviklinga med stor auke i kostnadene og reduserte inntekter er ikkje berekraftig. Det er ikkje ei løysing at skattebetalarane skal ta heile denne rekninga åleine.

Eg har òg lyst til å understreke at det blir jobba godt i Avinor. Talet på kanselleringar og forseinkingar ser ut til å få ein nedgang frå 2008 til 2009. Det er òg gledeleg at det interne samarbeidsklimaet i Avinor har blitt betre.

Avinor har også eit ansvar for å leggje tilhøva til rette for personar med redusert funksjonsevne. Det er eit ansvar som det er viktig at Avinor held fram med å fokusere på. Alle må sikrast god tilgjengelegheit og gode tilhøve både på flyplassane og på sjølve flyreisa. Eg er derfor glad for at fleirtalet, som består av Høgre, regjeringspartia og Kristeleg Folkeparti peiker på dette. Eit eksempel er, som representanten Langeland nemnde, Sola flyplass. Her har det vore utbyggingsplanar som er blitt endra utan at brukarorganisasjonane har vore involverte. Fleirtalet ber derfor Regjeringa sikre rutinar for slik medverknad i alle saker som omfattar passasjerhandteringa.

Kristeleg Folkeparti har også tidlegare teke opp at Noreg må endre rutinane for tryggleikskontroll for reisande som kjem frå utlandet og skal vidare med innanriksfly. Ved Arlanda flyplass må ein ikkje gjennom ein slik tryggleikskontroll ved slike reiser. Det må ein ved Gardermoen. Statsråden har tidlegare gitt signal om at dette er noko ho ser på.

Det er no klimaforhandlingar i København. Kristeleg Folkeparti meiner det er viktig at me stoppar opp og reflekterer over kva slags utvikling me ønskjer. Kristeleg Folkeparti ønskjer ei utvikling som er berekraftig. Me har derfor slått fast at me vil at det skal leggjast ei klimaavgift på alle flyreiser, og at pengane frå denne går til klimatiltak i fattige land. Me vil at jernbanenettet skal bli bygt ut og bli rusta opp, slik at det blir eit reelt alternativ til fly- og biltransport av både personar og gods, med tanke på pris, reisetid og avgangshyppigheit. Og me meiner utbygging av høghastighetsbane kan bli nødvendig for å få på plass eit reelt alternativ til flytrafikken.

Eg tek opp Kristeleg Folkepartis forslag i innstillinga.

Presidenten: Representanten Knut Arild Hareide har tatt opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:16:02]: På vegner av statsråd Meltveit Kleppa er eg glad for å vere her i Stortinget og diskutere luftfart. Eg takkar òg representanten Langeland for hyggelege ord i den samanhengen. Eg har jo ei viss fartstid i denne sektoren.

I eit grisgrendt land som Noreg er luftfarten viktig for at me skal kunne halde oppe busetjinga og sysselsetjinga i heile landet. For meg er den statlege eigarskapen av Avinor eit sentralt politisk verkemiddel for at heile landet skal få eit tenleg luftfartstilbod.

Samfunnsoppdraget til Avinor er å sikre eit landsomfattande nett av lufthamner til den sivile luftfarten. Likeins skal selskapet sikre ei landsomfattande flysikringsteneste, både til den sivile og til den militære luftfarten. Dette er grunngevinga for at staten eig selskapet.

Avinor er bygt på eit solidarisk prinsipp om samfinansiering. Dette inneber at overskotet frå dei lufthamnene som går med bedriftsøkonomisk overskot, skal dekkje underskotet hos dei lufthamnene som går med bedrifts-

økonomisk underskot. Dette er den beste måten me kan tryggje eit landsomfattande nett av lufthamner på.

Gjennomgåande er det høg standard på flyplassane i Noreg, og Avinor ligg i europatoppen når det gjeld tryggleik og punktleg avgang. Selskapet står likevel overfor store investeringar dei neste åra. Årsaka til dette er auka trafikk og nye tryggleikskrav frå Luftfartstilsynet. Samstundes har luftfarten vore råka av den internasjonale finanskrisa. For å hjelpe Avinor i ein vanskeleg situasjon har Stortinget vedteke tiltakspakkar for selskapet både for 2009 og for 2010. Til saman har pakkane ein verdi på over 1,6 milliardar kr. I meldinga har Samferdsledepartementet vidare føreslege ein meir fleksibel utbyttepolitikk for Avinor dei neste åra.

Av omsyn til flyselskapa har eg ikkje auka takstnivået utover prisstiginga i 2010. Me ser no ei betring i situasjonen for luftfarten. Det er difor eit mål at Avinor skal kunne gjennomføre investeringane sine utan tilskot frå staten dei neste åra. For at dette skal verte mogleg, må Avinor bidrage med ei meir effektiv drift av selskapet. Kostnadene i Avinor har vakse monaleg dei seinaste åra, og eg vil stille strenge krav til kostnadseffektivitet i tida framover.

Utviklinga i luftfarten og økonomien i Avinor er likevel usikker. Eg vil difor følgje situasjonen tett. Dersom det skulle verte nødvendig med ytterlegare tiltak, vil eg kome tilbake til Stortinget i seinare budsjettproposisjonar.

Avinor manglar framleis flygeleiarar. Årsaka til dette er feilvurderingar som vart gjorde før me raud-grøne overtok regjeringsmakta i 2005. Avinor har no varsla at det vil ta noko lengre tid å få på plass full bemanning enn det som vart varsla i meldinga. Eg vil forsikre meg om at Avinor gjer det som er mogleg for å bøte på mangelen så snøgt som råd.

Avinor klarer likevel å halde oppe produksjonen av flysikringstenester ved at flygeleiarane arbeider mykje overtid. Dette er dyrt for Avinor og har medverka til at kostnadene i flysikringstenesta har vakse. Flygeleiar mangelen er såleis eit kostnadsproblem. I tillegg er det uheldig at produksjonen er basert på overtid. Når det gjeld flytryggleiken, vil eg vise til at den europeiske flysikringsorganisasjonen Eurocontrol nyleg har uttala at tryggleiskulturen i flysikringstenesta i Avinor er leiande i Europa.

Avinor skal vere ein pådrivar og ein tilretteleggjar for å redusere dei negative klima- og miljøeffektane frå luftfarten. Eg er nøgd med at selskapet arbeider for å redusere veksten i klimagassutsleppa frå heile næringa og har konkrete mål for kollektivdelen i tilbringartenesta.

Universell utforming skal sikre færrast mogleg spesialordningar, slik at flest mogleg kan nytte det ordinære tilbodet. Av den nye diskriminerings- og tilkomstlova følgjer det at Avinor skal leggje til rette for universell utforming. Eg er inne i ein prosess som skal sikre at det er samsvar mellom sektorlovgivinga for luftfarten og diskriminerings- og tilkomstlova.

Gjennom stortingsmeldinga har Regjeringa utvikla ein politikk som vil leggje grunnlaget for ei god utvikling i Avinor dei neste åra. Eg er trygg på at denne politikken vil medverke til at Avinor kan ta hand om det viktige samsfunnsopdraget sitt òg i tida som kjem, og slik medverke

til at me framleis kan ha næringsaktivitet elles i samfunnet og busetjing over heile landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arne Sortevik (FrP) [20:21:01]: Også jeg må få lov til å gi uttrykk for at det er hyggelig å møte statsråden igjen på dette feltet, selv om det bare er en gjesteopptreden.

Behandlingen av saken har avdekket at det vil ta ytterligere fem år før vi har tilfredsstillende dekning med hensyn til flygeledere. Det blir – i mitt hode – noe enkelt å legge all skylden på dem som hadde regjeringsansvaret i perioden før 2005–2009. Det er også klart at de som satt med eieransvaret i forrige periode, må ta sin del av ansvaret for at vi nå får en forsinkelse. Og det er selvfølgelig ingen god løsning å basere dette på overtid og høye kostnader i fem år.

Mitt spørsmål er konkret: Utover ytterligere overtidsbruk, med høye kostnader, hva vil bli gjort for å skaffe nok flygeledere fortere enn innen utløpet av 2014, og hvordan vil Stortinget få tilbakemelding om dette arbeidet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:22:02]: Avinor er eit selskap med ei sjølvstendig leinga – eit styre og ei dagleg leinga. Det er styret og den daglege leinga av Avinor som heile tida – innanfor dei rammane som vert sette – har ansvaret for å sikre tryggleik, sikre at me har eit tilfredsstillande flytilbod, og sikre at me har dei flygeleiarane som trengst.

At eg peikte på arven frå Bondevik-regjeringa, var ikkje ei orsaking, men ei forklaring på kvifor ein har drege med seg eit problem som var stort då denne regjeringa overtok for fire år sidan, men som ein har fått til å roe seg ned, kan ein seie, og ein har fått til effektiv drift. Det er mangel på utdaningskapasitet som er ein flaskehals. I tillegg skal dei som er utdana, òg ha ei opplæring som legg beslag på dei andre flygeleiarane. Me har ikkje tilstrekkeleg kapasitet til å framskande dette meir enn det som styret i Avinor og leinga finn forsvarleg.

Presidenten: Ønsker representanten oppfølgingsreplik, kan han få det.

Arne Sortevik (FrP) [20:23:12]: Ja takk, men om et litt annet tema.

Jeg var innoom security-kostnadene i mitt hovedinnlegg. I løpet av fem år er de steget fra vel 500 mill. kr til nesten 1 milliard kr i år. Andre land finansierer deler av disse kostnadene med statlige bidrag. Vil statsråden se nærmere på en delvis statlig finansiering, eller mener statsråden at sikkerhetstiltak på norske flyplasser, for å beskytte passasjerer mot mulige terroranslag, fortsatt i sin helhet skal betales av passasjerene selv eller gjennom inntekter fra aviser og sprit?

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:23:57]: Eg ber om orsaking for at eg drog på smilebandet av presiseringa til representanten Sortevik, men eg meiner at uavhengig av korleis inntekten vert skaffa, er det inntekter som er skaffa

på lovleg vis til Avinor, ei brei finansiering, både gjennom den kommersielle drifta og gjennom dei avgiftene ein tek inn.

Tryggleiksavgifta vil verte uendra frå 2009 til 2010, det er ei positiv nyheit. Det er klart at dei nye krava frå EU har ført til ein sterk auke. Eg er glad for at det i EU no vert drøfta korleis ein kanskje kan forenkle tryggleiksrutinane og slik òg redusere kostnadsnivået, men frå Regjeringas og departementets side er det gjort greie for korleis ein ynskjer å finansiere dette i tida framover, og det er ingen nye planar på dette området.

Knut Arild Hareide (KrF) [20:25:08]: Den fungerande statsråden har ein kompetanse på dette feltet, så eg vel òg å stille eit spørsmål som går litt inn på fagfeltet her. Me har no klimaforhandlingane i København, og me har store miljøutfordringar. Når me ser på avgiftsregimet i Noreg og Skandinavia, ber ikkje det preg av kva for fly som landar. Viss me ser til andre delar av Europa, så må f.eks. dei flya der som har større utslepp, betale meir i avgift når dei landar på flyplassar i Europa. Så er ikkje tilfellet i Noreg, her har me den same avgifta uavhengig av kva for fly det er.

Ser statsråden at ein kan gå mot ei utvikling der ein må betale for dei utsleppa ein har, slik at ein får eit prinsipp der den som står for miljøbelastninga, må betale, og at òg Avinor må leggje opp eit miljøregime for sine avgifter?

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:26:13]: I lys av klimadrøftingane i København som no er i gang, og ikkje minst i lys av den situasjonen som me har i det globale samfunnet, er det heilt klart viktig at òg luftfarten tek sin del av ansvaret, og at ein òg i luftfarten byggjer på prinsippet om at forureinar skal betale, slik me elles gjer i den sektoren. Om det vil verte aktuelt med eit slikt system eller ikkje – me arbeider no for å få luftfarten inn i kvotesystemet – som på ein måte vil ta opp i seg ein del av den problematikken, er det for tidleg å gi eit konkret svar på no. Men det er heilt klart at det frå departementets side er viktig å drøfte desse sidene i tida framover, slik at me òg i denne sektoren sikrar det grunnleggjande prinsippet om at forureinar skal betale. Avgiftsnivået kan kanskje òg verte differensiert ut frå det, men eg kan ikkje seie noko nærare om det i dag.

Bård Hoksrud (FrP) [20:27:26]: Det er hyggelig at statsråden er på gjesteopptreden i Stortinget i dag.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden på det hun tidlige har sagt om at hun er for kryssubsidieringssystemet, og at det er et solidarisk system. Og jeg har også lyst til å utfordre statsråden på det hun sier om at hun er veldig opptatt av å få på plass et høyhastighetstog i Norge. Hvordan skal dette solidariske systemet kunne klare å finansiere alle de regionale flyplassene, hvis man skal ha på plass et høyhastighetstog? Er det da sånn at det er andre solidariske systemer man ønsker å se på, for å kunne finansiere flyplassene ute i distriktene som man ønsker skal være der fortsatt, eller skal man legge ned flyplassene når man får på plass et høyhastighetstog?

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:28:13]: Det er heilt rett, som representanten Hoksrud seier, at både eg og dagens samferdsleminister har det same synet når det gjeld det solidariske samfinansieringssystemet som me har i Noreg, og vil vere opptekne av å kunne vidareføre det inn i framtida. Korleis det vil slå ut, gitt bygging av høgfastog, kan det vere litt tidleg å gi fasiten på i dag, men det vil jo vere slik at det vil vere opp til stortingsfleirtalet til kvar tid og den sitjande regjeringas vilje til å finansiere det regionale luftfartsnett, som vil avgjere om det skal eksistere inn i framtida, anten ved hjelp av samfinansiering eller ved hjelp av andre finansieringsmåtar, les: mest sannsynleg statsbudsjettet. Så det er jo eit spørsmål som må vere med i dei totale drøftingane når det gjeld korleis framtidens transportsystem i Noreg skal utformast.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Arne Sortevik (FrP) [20:29:37]: Det siste svaret var litt mer opplytende.

I luftfarten har det vært en rivende utvikling de siste ti årene, men luftfartsspørsmål får liten oppmerksomhet ved rulleringen av Nasjonal transportplan. Det har jeg sagt fra denne talerstolen mange ganger. Derfor har Fremskrittspartiet lenge ment at det ville vært nyttig og viktig å få fremlagt en egen stortingsmelding – ikke bare om Avinors virksomhet, men om luftfarten generelt. Vi har foreslått dette mange ganger, og det har blitt nedstemt av alle de andre partiene. Vi er glad for at i alle fall Høyre og Kristelig Folkeparti nå deler vårt syn på dette.

Det er også slik at det faktisk er laget et strateginotat i regi av Regjeringen om luftfarten. Da blir det enda mer både underlig og uforståelig at man ikke kan bringe det videre i form av en melding til Stortinget.

Fremskrittspartiet mener at i en slik melding om luftfarten må vi få belyst Avinors fremtidige finansielle stilling, slik at vi får en avklart, langsiktig og forutsigbar finansiering, der lavere utbytte – ikke bare hvert enkelt år eller etter et mer tilfeldig prinsipp, men i et forutsigbart system – inngår, og at større statlige bidrag til infrastruktur og alle typer sikkerhetstiltak også inngår. Fremskrittspartiet mener også at alternative finansieringsmodeller til dagens kryssubsidiering må vurderes, ikke minst statlige kjøp av transporttjenester, slik vi alt kjenner fra luftfarten selv og også fra andre samferdselssektorer.

La meg også si at perioden 2005–2007 – denne meldingen ser også bakover – kjennetegnes etter vår oppfatning ved et dårlig samarbeidsklima i selskapet, som har gitt store forsinkelser for de reisende, mangel på flygeledere og betydelig kostnadsvekst. Det har vært en vanskelig periode, ikke minst for de reisende.

Fremskrittspartiet registrerer at departementet også er «uroa over kostnadsutviklinga i Avinor». Den uroen deler også Fremskrittspartiet. Vi er opptatt av at Regjeringen etablerer klare effektivitetsmål for selskapet.

Jeg nevnte i mitt første innlegg at security-kostnadene har vokst. Jeg nevnte i replikken her at de er vokst fra

½ mill. kr til 1 mill. kr fra 2005 til 2009. Etter Fremskrittspartiets syn bør det være grenser for hvor mye av disse kostnadene som skal betales av brukerne dersom luftfarten skal ha gode rammebetingelser. Vi vet at i Storbritannia, i USA og i Canada finansierer myndighetene en del av disse kostnadene. Vi vet at i Tyskland finansierer myndighetene hoveddelen av security-kostnadene. Vi ønsker mer statlig medvirkning. Vi ber om at slike kostnader dekkes inn allerede i revidert nasjonalbudsjett 2010.

Bård Hoksrud (FrP) [20:32:55]: Også i denne debatten har det vært holdt flere innlegg hvor klima har vært et viktig fokusområde. Da er det interessant å registrere det som står i dagens VG om at statsministeren ikke har tid til å bruke luftens kollektivtransport, som er fly, til København, men må leie et privatfly for å reise til klimaforhandlingene i København. Jeg hadde håpet at man hadde brukt den kollektivtransporten som er i luften, som ville gått uansett om statsministeren eller andre er med eller ikke. Man ville da i alle fall ha redusert kraftig CO₂-utslippene ved å bruke luftens kollektivtransport i stedet for å bruke eget privatfly.

Det er veldig bra at vi nå endelig får denne Avinor-meldingen til behandling i Stortinget. Den har ligget her lenge. Den kom forholdsvis sent, og en hektisk periode etter Nasjonal transportplan er vel noe av grunnen til at den også har blitt liggende en stund.

Så synes jeg det er spennende å høre at representantene er så fascinert av kryssubsidieringssystemet, at det er så flott og så solidarisk. Jeg trodde det var slik at når man bruker av statens og fellesskapets penger, handler det også om solidaritet at man skal bruke pengene til beste for folk som har betalt dem inn. Så vil man være sikret at man faktisk får tjenestene, uavhengig av om alkoholsalget i tax-free-butikken går opp eller ned, eller om andre uforutsette ting skjer som påvirker hvorvidt Gardermoen, Bergen, Trondheim, Stavanger kan bidra eller ikke, eller om andre flyplasser kan bidra eller ikke.

Jeg hadde håpet at man faktisk fikk et mer forutsigbart system, som Fremskrittspartiet har tatt til orde for, og at man også bevilger dette over statsbudsjettet for å sikre at man får et skikkelig flytilbud i distriktene og der man ønsker å opprettholde et godt flytilbud.

Jeg vil også si at når vi behandler denne meldingen, er det litt trist at vi ikke også kan ha en helhetlig behandling av hele luftfarten i Norge. Det er fem flyplasser som ikke er en del av Avinor-systemet, og som vi også burde hatt med i denne diskusjonen: Det er Stord, Skien, Notodden, Torp og Rygge, som også er en viktig del av norsk luftfart. De burde også vært med her.

Jeg vet at det er mye uro spesielt på Torp og Rygge ut fra det Regjeringen la fram – og som jeg har puttet inn i en rød perm, den burde kanskje vært rød og grønn. Mange er veldig usikre på hva Regjeringen egentlig mener når den sier at når det gjelder de to flyplassene spesielt, skal man legge begrensninger på dem fordi de er i konkurranse med Avinors system. Når staten sitter som regulator, eier og på mange måter kan styre alle forhold, blir det konkurransevridende for disse to flyplassene, så jeg håper virke-

lig man finner en god løsning som gjør at flyplassene kan få lov til å konkurrere på like vilkår.

Åse Michaelsen (FrP) [20:36:10]: Det er viktig å se Avinors rolle i en litt mer internasjonal sammenheng. En kan tidvis føle at Norge er en øy, men det er nå faktisk slik at vi er fullstendig avhengig av at ting henger sammen. Det betyr at innenlandstrafikken henger i hop med utenlandstrafikken. Når en prater om at små steder skal ha alternative løsninger med buss, tog osv., må en også se dette i sammenheng med flygninger til utlandet som også er avhengig av innenlandstrafikken.

Grunnen til at jeg tok ordet var statsråd Navarsetes avvisning av at den rød-grønne regjeringen har noe å gjøre med antall flygeledere som er utdannet. I 2005 og 2007 ble det faktisk fremmet forslag om å etablere en luftfartsutdanning med fokus på flygeledere ved universitetet i Kristiansand. Der ble det også underskrevet en intensjonsavtale som hadde sikret ca. 25 plasser for å utdanne flygeledere. Hadde den rød-grønne regjeringen vært villig til å se på det som da ble foreslått, hadde vi i dag ikke hatt problemet med for få flygeledere. Dette gjaldt, som sagt, ikke bare flygeledere, men også trafikkflygere. Det gikk nok prestisje i den saken i forhold til Universitetet i Tromsø. Vi ser nå i ettertid at ingenting har skjedd. Verken trafikkflygerutdanning, flygelederutdanning eller logistikkutdanning innenfor det flytekniske området har det blitt noe som helst av. Jeg må si igjen: Hadde en sagt ja den gangen til dette, hadde en hatt et miljø som hadde sikret Norge spisskompetanse på dette området. Det hadde vært i samarbeid med Lunds universitet i Sverige og også Danmarks Tekniske Universitet i København. Vi hadde altså i dag hatt et fantastisk miljø med fokus på luftfartsutdanning i Norge. Istedenfor ser en altså til andre land, og kjøper seg av og til litt plass om det nå er i USA eller hvor det er. Norge blir satt tilbake. Den rød-grønne regjeringen hadde alle muligheter til å få dette opp og stå, men de stemte dette ned.

Tone Merete Sønsterud (A) [20:38:45]: Jeg synes det er ganske interessant å høre på Fremskrittspartiets retorikk når det gjelder dette med kryssubsidieringen og hva staten skal betale.

Avinor er ikke lenger en del av forvaltningen. Men likevel mener altså Fremskrittspartiet at de helst skal betale fullt ut i forhold til security, og de skal betale fullt ut for de flyplassene som ikke går med overskudd. Det forundrer meg at Fremskrittspartiet ikke rett og slett foreslår å ta hele Avinor tilbake til forvaltningen, for da hadde man iallfall hatt full kontroll med hele pakka. Da kunne man også hatt rene statlige overføringer overalt.

Arne Sortevik (FrP) [20:39:36]: Til foregående taler: Å antyde at vi like godt kan ta Avinor tilbake til forvaltningen må i beste fall være en kortslutning.

Det er altså staten som er eieer i selskapet, og eierskapet kan utøves aktivt. Det har man åpenbart ikke gjort i foregående periode når vi har fått forlenget problemene med å skaffe nok flygeledere. Men det er også slik at vi fra

samferdselssektoren godt kjenner til statlige kjøp av tjenester. Det er det fullt mulig å gjennomføre, men i større grad enn det som gjøres i dag. Det var det ene.

Dette gir meg også anledning til noen merknader om flygeledersituasjonen. Det er bekymringsfullt at vi går inn i en ny femårsperiode med for få flygeledere. Vi kan risikere at vi igjen får vanskelige situasjoner med forsinkelser og problemer i trafikken. Jeg er spørrende til det svaret som ble gitt, når vi vet at et av tiltakene fra selskapets side for å skaffe nok flygeledere, er å kjøpe utdanningskapasitet i USA. Man har tatt opp igjen den gode forbindelsen som Avinor tidligere kuttet. Spørsmålet er jo om det er mangel på kapasitet, eller om det er kostnadsbegrensninger som gjør at Avinor kanskje ikke kjøper nok kapasitet. Eller er det slik at det ikke er nok aktuelle søkere fra Norge som ønsker den type utdanning. Men så lenge man kan kjøpe internasjonal flygelederutdanning av topp kvalitet i USA, bør man sette alle kluter til for i hvert fall å bruke det kortet maksimalt for å kutte ned på de fem årene mest mulig.

Presidenten: Arne Sortevik er sakens ordfører og fikk derfor mer enn en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10.

(Votering, se side 1379)

Sak nr. 11 [20:41:40]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om låneopptak for Oslopakke 3 i 2010 (Innst. 96 S (2009–2010), jf. Prop. 53 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hver gruppe og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker etter innlegg fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Bård Hoksrud (FrP) [20:42:52] (ordfører for saken): La meg aller først gjøre oppmerksom på det er blitt en liten feil i innstillingen.

Mange har vært oppe her og sagt at de er fornøyd med komiteens arbeid. Det gikk nok litt i forreste laget da transportkomiteen behandlet denne saken. På side 2, der det står «komiteens flertall, medlemmene fra» osv., står det at Fremskrittspartiet er en del av flertallet. Det stemmer altså ikke. Vi var ikke med i den komitémerknaden. Jeg håper dette etter hvert kan bli rettet opp i. Avsnittet begynner altså med «komiteens flertall» og slutter ved «opprettene en bredere politisk alliansegruppe», nederst på siden.

Så til selve saken. Bakgrunnen for proposisjonen er at det er nødvendig å tilføre Oslopakke 3 om lag 1 mil-

liard kr grunnet redusert trafikk gjennom bomringen, samt overskridelser på rv. 150 Ulven–Sinsen, E18 Bjørvika og Kolsåsbanen. I proposisjonen foreslår Regjeringen at denne milliarder tilføres gjennom et lån til bompengeselskapet Fjellinjen, som bilistene må nedbetale gjennom bompenger. Komiteens flertall støtter forslaget, mens Fremskrittspartiet ønsker statlig fullfinansiering.

Som saksordfører for denne saken er jeg veldig godt fornøyd med at komiteen på tvers av partigrensene er samstemte når det gjelder Oslo-områdets betydning for Norge. En samlet komité er enig om at konkurransedyktige norske storbyer også er svært viktig for Norges konkurransevne internasjonalt, og at Oslo-regionen spiller en sentral rolle i den nye kunnskapsøkonomien. En samlet komité er enig i at Oslo er i direkte konkurranse med storbyregionene København, Malmö, Stockholm og Helsinki. Dersom Oslo taper i denne konkurransen om å trekke til seg internasjonalt næringsliv og kunnskapsmiljøer, er dette også et tap for Norge.

En samlet komité har innsett at befolkningen i Oslo-området øker, og befolkningsfremskrivningene viser at befolkningen i Oslo vil øke med 39 pst. innen 2030, mens befolkningen i Akershus vil øke med 34 pst. i samme periode. En samlet komité understreker at dette også må få konsekvenser for samferdselspolitikken i Oslo-området i årene som kommer, og at Oslo-området i denne sammenheng inkluderer samtlige kommuner som er med i samarbeidsalliansen for Oslo-regionen.

Til tross for at komiteen er enig om Oslo-områdets strategiske betydning for Norge og norsk næringsliv, er komiteen ikke samstemt når det gjelder hvilke konsekvenser dette må få for samferdselspolitikken. Mens Fremskrittspartiet mener at staten skal finansiere utbygging av veier i Oslo-området og hele Norge for øvrig, ønsker komiteens flertall å gi hele regningen til bilistene i Oslo-regionen. Staten tar hvert eneste år inn rundt 60 milliarder kr i bil- og drivstoffavgifter, men bruker bare ca. 20 milliarder kr til drift, vedlikehold og investeringer i veinettet. Fremskrittspartiet mener det er urimelig at bilistene skal betale bompenger i tillegg til dette. Med det forslaget som flertallet legger opp til i denne innstillingen, vil bilistene bli belastet med ytterligere ca. 750 mill. kr utover det som lå til grunn da Oslopakke 3 ble vedtatt i fjor – hvis man altså må holde på i 25 år før dette blir nedbetalt. I tillegg kan det også komme betydelige ekstra innkrevingskostnader dersom tiden for innkreving må utvides utover de 25 årene som allerede ligger til grunn. Fremskrittspartiet ønsker derimot at Oslo-bilistene slipper bompenger i fremtiden, og jeg vil minne om at Fremskrittspartiets bystyregruppe faktisk fremmet forslag om folkeavstemning om saken i 2006.

I Dagens Næringsliv står det i dag at staten har «fått inn vel 3,8 milliarder kr mindre i motorvognavgifter enn på samme tid i fjor». Lederen for finanskomiteen på Stortinget, Torgeir Micaelsen, sier til Dagens Næringsliv at provenyet på bilavgiftene skal opprettholdes, og at det skal gjøres gjennom høyere nybilavgifter på vanlige familiebil. Dette er skremmende, men dessverre ikke overraskende, med tanke på hva Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet

skriver i statsbudsjettet, at «engangsavgiften har først og fremst til hensikt å skaffe staten inntekter». La meg avslutningsvis klart og tydelig understreke at Fremskrittspartiet ikke er enig i dette.

Jeg vil herved ta opp det forslaget Fremskrittspartiet har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Bård Hoksrud har tatt opp det forslaget han refererte til.

Gorm Kjernli (A) [20:47:13]: Det sies at hastverk er lastverk, og innstillingen bærer kanskje preg av det. Jeg lover representanten Hoksrud at jeg ikke skal bruke det mot ham at de ved en inkurie står inne i en merknad.

Med det vedtaket vi her er blitt invitert til å fatte, sikrer vi framdrift for planlagte prosjekter i Oslopakke 3 for 2010. Oslopakke 3 er en gigantisk pakke for investeringer i vei, bane og kollektivtrafikk i Oslo og Akershus. Pakken er ikke ukjent for Stortinget, og dette blir neppe heller siste gang vi behandler saker som omhandler den. Det er samferdselsløsninger for den mest folkerike regionen i landet som vil stå overfor flere utfordringer på transportområdet i årene som kommer, utfordringer som skal og må møtes.

Det vedtaket et bredt flertall på Stortinget, minus Fremskrittspartiet, trolig vil fatte senere i kveld, gir Fjellinjen som bompengeselskap anledning til å ta opp et lån på om lag 1 milliard kr for å dekke utgifter for 2010. Vedtaket vil være i tråd med det styringsgruppen for Oslopakke 3 har foreslått, og som har fått bred tilslutning i både Oslo bystyre og Akershus fylkesting. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet gir sin tilslutning i Oslo, samtidig som samferdselsbyråd Kallmyr kommuniserer negativt i media rundt dette. Kallmyr er også en av to politikere som sitter i styringsgruppen. Jeg skal ikke legge meg borti hva Fremskrittspartiets lokalpolitikere mener, men jeg har litt vanskelig for å forholde meg til dobbeltkommunikasjonen til Fremskrittspartiet, som først ber om noe, og så egentlig ikke vil ha det allikevel.

De kommer til å stemme imot her i salen, de er for lokalt, men sier samtidig at de er imot. Det blir et rimelig uoversiktlig bilde. Jeg er glad for at de andre partiene står samlet om dette og tar vare på den enigheten vi også finner lokalt, en enighet som har vært avgjørende for å få pakken på plass. Det tror jeg også en av arkitektene bak pakken, tidligere samferdselsbyråd i Oslo, nåværende stortingsrepresentant for Fremskrittspartiet, Peter N. Myhre, innerst inne er glad for – jeg ser at han også har tegnet seg på talerlisten – selv om partigruppen hans vil stemme imot. Representanten Myhre er hjertelig velkommen til å stemme for det han har vært med på utarbeide lokalt, som var et godt forslag. Pakken har hele tiden innebåret bompenger, med Fremskrittspartiets velsignelse lokalt i Oslo.

Noe av styrken til Oslopakke 3, slik jeg ser det, er den lokale enigheten som har vært, og som fortsatt består. Dette er med på å sikre framdriften av pakken og opprettholde trykket. Styringsgruppen, som har bestått av kun to politikere, har ikke vært bredt sammensatt. Det er lokalt vedtatt å opprette en politisk referansegruppe med brede representasjon. Flertallet i komiteen mener dette er po-

sitivt og tror at dette kan være med på å sikre den lokale enigheten man har hatt og fortsatt har.

Oslopakke 3 er et av de største samferdselsprosjektene – om ikke det største – vi har hatt i landet, over 50 milliarder kr. Med statens bidrag til jernbaneutbygging i området får vi et godt samspill mellom lokale og sentrale myndigheter. Jeg er glad for at vi i dag er med på å sikre framdriften for prosjektene, men vil samtidig peke på viktigheten av at man lokalt finner ut av hvordan man skal sikre videre framdrift. Her vil den brede referansegruppen spille en viktig rolle, og det er bare å ønske lykke til med det arbeidet.

Hallgeir H. Langeland (SV) [20:50:54]: Representanten Kjernli har på ein god måte gjort greie for det som er fleirtalets syn i denne saka. Lat meg likevel gå litt vidare på eit par punkt.

Når det gjeld Framstegspartiet, er det konsekvent slik at når gode arkitektur får resultat og handlingar lokalt, og så kjem til Stortinget, er det slutt på handlekrafta. Då er det over i ei rolle der det er om å gjera berre å bevisa at ein har pengar til alt gjennom statlege løyvingar, men der ein sjølv – ikkje minst representanten Myhre – veit at det ikkje skjer utan lokal handling.

Me har òg sett det illustrert då Framstegspartiet var i posisjon her på Stortinget: Kor viktig er det å ta vekk bompengane når ein forhandlar om budsjett? Det er slett ikkje viktig. Ikkje éin gong har dei teke vekk 5 øre frå bompengane, for dei har prioritert andre ting – og ikkje klart å få gjennomslag for det.

Men så kjem det altså ordførar etter ordførar til Stortinget som ønskjer betre vegar, infrastruktur og kollektivtrafikk osv. for innbyggjarane, slik Myhre har gått inn for i Oslo, nemleg at ein kan bruka bompengar òg til kollektivtransport – veldig bra! Då viser ein som politikar handlekraft. Men så kjem dei altså her til huset og blir basta og bundne av Framstegspartiet til å vera med på ting som ikkje fører verda ein centimeter framover. Hadde dei sett makt bak krava då dei var i posisjon under Bondevik II, skulle eg sagt noko anna, men noko meir pinglete enn Framstegspartiet då dei kom i posisjon, har eg aldri sett.

Så er det sånn at det er utfordringar i Oslo likevel. Der har mellompartia Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre eit stort ansvar. Dei må nemleg no bevisa at klimaforliket som dei skryter av å ha forhandla fram her på Stortinget, nærmast trass i Regjeringa sin vilje, no blir følgt opp lokalt. Eg har høyrte at Oslopakke 3 kjem til å auka forureininga, auka CO₂-utsleppa med 18 pst. Det vil vera stikk i strid med det som Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre pressa gjennom i Stortinget, som dei seier sjølve, i forhold til det ansvaret ein no skal ta i København. No håpar eg verkeleg at representantane frå Kristeleg Folkeparti, Venstre – viss dei dukkar opp, for dei har jo nok å gjera som to representantar – og Høgre, gjera greie for korleis dei no skal følgja opp saman med sine kameratar i Oslo med omsyn til å få ned klimagassutsleppa og sørgja for at klimaforliket blir respektert.

Eg ser at det er kompliserte element i Oslo så lenge Framstegspartiet ikkje er med i klimaforliket. Men uansett

vil det som no skjer i Oslo når det gjeld det vedtaket me fattar i dag – der me gjev Fjellinjen moglegheit til å låna pengar – vera eit bevis på, ein lakmustest på, om dei som frå denne talarstolen stadig vekk skryter av klimaforliket, skryter av kor flinke dei har vore til å driva det igjennom, følgjer dette opp. Det blir spennande for mitt parti og for Regjeringa å sjå.

Knut Arild Hareide (KrF) [20:54:47]: Dette er ei viktig sak for å sikre at hovudstadsregionen blir godt framkommeleg. Oslopakke 3 gir gode investeringar både til gode kollektivløysingar og til veg for å møte dagens og framtidens utfordringar når det gjeld den befolkningsveksten me står overfor i denne regionen. Dette er i dag ein region, altså Oslo og Akershus, som har i overkant av 1 million innbyggjarar. I 2030 kjem det til å vere 1,5 millionar innbyggjarar i denne regionen, og i 2055–2060 vil det altså vere over 2 millionar i denne regionen. Derfor treng me gode tiltak, og det er det me legg til rette for i dag. Det er viktig at Stortinget seier ja til låneopptaket. Det betyr at ein får ei rasjonell framdrift av tiltak som er sette i gang. Hadde ikkje desse midlane kome, ville ein risikert ein stopp i f.eks. bygginga av Kolsåsbanen, ein bane som vil bidra til ein større del kollektivreisande. Eg har òg lyst til å minne om at det er jo ikkje kostnadssprekk som gjer at ein må gjere dette vedtaket, men det er inntektsreduksjonar som gjer at me må kome på banen. Eg er faktisk glad for den nedgangen ein ser i biltrafikken, men registrerer òg at det er med på å gi mindre inntekter til gode tiltak.

Eg er òg veldig glad for å sjå den politiske einigheita som pregar Oslopakke 3 regionalt og lokalt. Her er det altså eit breitt samla Akershus-Oslo som støttar opp om Oslopakke 3. Eg opplever eigentleg at denne regionen no har lært av andre regionar i landet, at det er viktig å stå samla for å få fram store lyft nasjonalt. Dette er ei viktig sak som eg heilhjarta støttar opp om. Eg håper òg – dette er jo på ein måte berre ein del av Oslopakke 3 for dei komande åra – at vi vil sjå reviderte Oslopakker 3 som inneheld nye element. Det er utfordringar langs E18, kan eg nemne. I ein debatt tidlegare førre veke blei òg Fetvegen omtala.

Til representanten Langeland vil eg seie at denne avtalen som Oslopakke 3 byggjer opp, nettopp er i samsvar med klimaforliket. Når det gjeld den teksten som fleire talarar under budsjettforhandlingane dei førre vekene viste til, er jo nettopp at det skal vere ei lokal avgjerd knytt til nokre av verkemidla. Ja, det skal vere bilreduserande tiltak, men kva for tiltak som skal vere der, det skal det altså vere dei lokale styresmaktene som avgjer.

Men eg er først og fremst glad for at vi no får fram ei sak som vil bety veldig mykje for hovudstadsregionen, og som vil bety at vi i framtida får endå betre kollektivløysingar, som gjer at delen av kollektivreisande blir endå større i denne regionen.

Statsråd Liv Signe Navarsete [20:58:33]: Regjeringa har lagt fram eit forslag der Stortinget vert beden om å gi samtykke til at det kan takast opp eit lån på inntil

1,1 milliardar kr for Oslopakke 3 i 2010. Eg er glad for at komiteen har slutta seg til dette forslaget.

Styringsgruppa for Oslopakke 3 har som kjent lagt fram eit forslag til handlingsprogram for veg- og jernbanetiltak for perioden 2010–2013. Både Oslo kommune og Akershus fylkeskommune har slutta seg til dette handlingsprogrammet. Det er frå lokalt hald lagt opp til at handlingsprogrammet skal rullerast kvart år.

Det er lagt til grunn porteføljestyling for Oslopakke 3, og gjennomføring skal skje ved ei målretta styring. Revisjon av pakken og porteføljen skal skje ved rullering av Nasjonal transportplan, handlingsprogramma og i dei årlege budsjetta. Eg vil kome nærare tilbake til Stortinget på nyåret når det gjeld hovudinnretninga i handlingsprogrammet for Oslopakke 3 for den fyrste fireårsperioden.

Aktiviteten i Oslopakke 3 i 2010 vil i all hovudsak vere knytt til tiltak og prosjekt som alt er sette i gang. Framlegget i Prop. 53 S gjeld låneopptak for Oslopakke 3 i 2010 for finansiering av prosjekt som er under bygging.

Det er rekna eit netto finansieringsbidrag frå bomringen for 2010 på om lag 1,8 milliardar kr, medan innmelde behov for anna finansiering for å gjennomføre Oslopakke 3-prosjekt innanfor ansvarsområda til Akershus fylke, Oslo kommune og Statens vegvesen for 2010 er på om lag 2,8 milliardar kr.

Inntektsgrunnlaget i bomringen i 2010 vert altså noko lågare enn venta. Dette, saman med bindingar knytte til veg- og kollektivprosjekt som alt er sette i gang, som rv. 150 Ulven–Sinsen, E18 Bjørvika og Kolsåsbanen og Stortinget sine føringar om at minst 25 pst. av dei årlege bompengainntektene skal øyremerkjast finansiering av drift og mindre vedlikehaldsinvesteringar innan kollektivtrafikken, har styringsgruppa for Oslopakke 3 føreslått eit låneopptak for på om lag 1 milliard kr i 2010. Det er naudsynt med Stortinget sitt samtykke til at Fjellinjen AS kan ta opp eit slikt lån i 2010. Eg er glad for at både Oslo kommune og Akershus fylkeskommune på eit breitt politisk grunnlag har slutta seg til forslaget.

Framtidige renteutgifter ved eit større låneopptak i 2010 må dekkjast inn med reelle omprioriteringar frå andre tiltak i Oslopakke 3. Dette ligg òg til grunn for arbeidet med handlingsprogrammet for perioden 2010–2013.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [21:01:28]: Jeg har lyst til å utfordre statsråden:

Når det viser seg at inntektene går ned, og en del av kostnadene har gått opp, og Stortingets flertall, med regjeringspartiene i spissen, i forbindelse med behandlingen av Oslopakke 3 valgte å pålegge krav med tanke på kollektivbiten i Oslopakken, burde det ikke da også være et helt rimelig krav at staten bidrar på samme måte, for å dekke opp den andelen som staten burde ta ansvar for? Eller synes statsråden at det er helt greit at det er bilistene som gang på gang skal få ekstraregningen som flertallet her i Stortinget bare pålegger dem, og at pengene går til andre ting enn faktisk å bygge vei, som var det bilistene egentlig skulle betale for?

Statsråd Liv Signe Navarsete [21:02:21]: Fleirtalet i Stortinget har vore samd om ei utvikling der me går i retning av ei sterkare satsing på kollektivtrafikk i dette folketette området. Det er heilt nødvendig for at me skal løyse dei utfordringane som er knytte til at det òg i åra framover vil verte folketalsvekst i Oslo-området. Det er viktig at folk kan kome seg til og frå jobb og til og frå andre aktivitetar på ein god måte. Me løyser ikkje dei utfordringane gjennom å byggje stadig breiare vegar. Det løyser me gjennom ei satsing på kollektiv. At Oslopakke 3 har fått ei slik innretning med ei sterk kollektivsatsing, er svært gledeleg. Det vil bidra til at me kan få ei framtidsretta, miljøvenleg og fornuftig utbygging av trafikkmønsteret i Oslo-regionen.

Peter N. Myhre (FrP) [21:03:31]: Oslopakke 3 er som kjent en samlet prosjektportefølje med en sluttpris på 53 milliarder kr. Den inneholder en prosjektliste, og det er ganske nøye kostnadsanslag for hvert enkelt prosjekt i pakken.

Nå er det altså slik at det er en del prosjekter som var satt i gang allerede før Oslopakke 3 ble vedtatt, som sluker stadig flere friske Oslopakke 3-midler. Spørsmålet mitt blir da: Er statsråden bekymret, slik man også er i det politiske miljøet i Oslo, for at disse stadige overskridelsene på igangværende veiprojekter er i ferd med å fortrenge prosjekter som kanskje til slutt ikke engang kommer med i Oslopakke 3?

Statsråd Liv Signe Navarsete [21:04:27]: Det er ingen tvil om at Oslopakke 3, med det store omfanget den pakka har, er ei porteføljepakke som er samansett av prosjekt som etter kvart skal kome til realisering.

Det er òg slik at det er styringsgruppa for Oslopakke 3 som til kvar tid gjer framlegg til disposisjonar som det lokalpolitiske miljøet i Oslo og Akershus vedtek, og som vert grunnlaget for dei prioriteringane som vert tekne i Oslopakke 3. Slik har det òg vore i dette tilfellet. Eg meiner det er den rette måten å ordne organiseringa av Oslopakke 3 på.

Men når det gjeld overskridingar ved at det kjem fleire prosjekt inn, er det alltid grunn til bekymring for kva konsekvensar det kan få. Men med den veksten me ser i trafikkmønsteret her, som eg òg håper det skal verte meir av på kollektivområdet, er det nok slik at inntektene vil auke i tida framover.

Bård Hoksrud (FrP) [21:05:50]: Alle er enig med statsråden i at det er viktig å satse på kollektivtrafikk i de store byene. Derfor har Fremskrittspartiet lagt fram et forslag om å bruke 100 milliarder kr i de fire største byene over en periode på flere år.

Men statsråden ville altså ikke svare på spørsmålet mitt. Derfor skal jeg gjenta spørsmålet, som er helt enkelt og greit: Er det ikke rimelig at staten bidrar til å dekke sin del av de økte kostnadene og reduserte inntektene i forbindelse med bompengerevingen? Vi vet også at staten har pålagt ganske mange tunge prosjekter – med store overskridelser. Burde ikke staten da være med og

bidra med sin andel når det kommer overskridelser i den størrelsesorden?

Statsråd Liv Signe Navarsete [21:06:33]: Statsråden har ikkje noko anna svar til det enn det som er gitt gjennom dei føringane til Oslopakke 3 som er lagde fram for Stortinget. Det vil også kome ei melding på nyåret om ytterlegare innretning av Oslopakke 3. Der vil dei føringane som ligg i Nasjonal transportplan knytte til pakka, og det som er lagt fram tidlegare for Stortinget, òg leggjast til grunn.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Peter N. Myhre (FrP) [21:07:29]: Siden jeg allerede er blitt avlagt en visitt i denne debatten, har jeg lyst til å si at det at Fremskrittspartiet har et annet syn på finansiering av Oslopakke 3, som avviker noe fra det som var forslagene fra Oslo bystyre og Akershus fylkesting, er en sak for seg. Men det sterkeste angrepet mot Oslopakke 3-forliket er kommet for lenge siden – rett etter at det ble vedtatt. Det kom fra den politiske ledelsen i Samferdselsdepartementet som ønsket å erstatte bompengordningen med en rushtidsavgift, eller en veiprisingsordning, noe som altså ligger langt utenfor det som var kompromisset mellom partiene i Oslo og Akershus.

Så har jeg lyst til å si at jeg synes denne proposisjonen er litt underlig. Innledningsvis er det nevnt prosjekter som rv. 150 Ulven–Sinsen, det er nevnt E18 Bjørvika, og det er nevnt Kolsåsbanen. Det er også anslått at bompenginntektene neste år skal være 1,8 milliarder kr – det er kanskje litt tidlig å begynne med anslagene på det allerede nå, men det står nå der. Så anbefales det at Fjellinjen AS skal ta opp et lån på 1,1 milliarder kr, og det er spesifisert på en merkelig måte – på en obskur måte. Det står: «Store prosjekt Oslo» 900 mill. kr, det står «Strekningsvise tiltak» 113 mill. kr, «Større kollektivtrafikktiltak» 412 mill. kr og «Strekningsvise tiltak» i Akershus 196 mill. kr, men det står ikke noe om hva disse strekningsvise tiltakene eller store prosjektene er.

Sammen med en del annet avrundes det hele med et budsjett på 2 844 mill. kr, og da er det noen av oss får litt bange anelser. Er det slik at statsråden vet noe Stortinget ikke vet? Er det slik at det nå ligger an til enda en kostnadsekspløsjon for Bjørvika-prosjektet, og enda en kostnadsekspløsjon for Ulven–Sinsen-prosjektet? Jeg minner om at den gangen Stortinget ble invitert til å ta stilling til de to prosjektene – i St.prp. nr. 37 for 1996–1997 – var altså Bjørvika-prosjektet anslått til 1,3 milliarder kr, mens Ulven–Sinsen-prosjektet var anslått til 310 mill. kr.

Jeg synes denne proposisjonen burde inneholdt en oppdatert informasjon, idet Stortinget inviteres til å gi en tilførelse i det omfang som det legges opp til i denne saken. Rett og slett: Kan vi få nye kostnadstall? Jeg utfordrer her ved statsråden: Kan vi få en endelig prislapp for Bjørvika-prosjektet og Ulven–Sinsen-prosjektet av statsråden her og nå?

Sverre Myrli (A) [21:10:40]: La meg aller først si at det er sjelden Stortingets innstillinger er lengre enn proposisjonene som Regjeringa legger fram. Det er klart at når proposisjonen og innstillingen til sammen er på under fem sider, kan iallfall ikke Stortinget skyldes på at det er vanskelig å sette seg inn i saken. Saken er ganske godt tilgjengelig.

Oslopakke 3 er viktig for å møte de trafikale utfordringene i hovedstadsregionen. Egentlig bør Stortinget gi honnør til lokalpolitikere i Oslo og i Akershus, både for det arbeidet som ble gjort på 1980-tallet med Oslopakke 1 – som etter hvert ble Oslopakke 1 – det som ble gjort på 1990-tallet med Oslopakke 2, og det som de siste årene har blitt gjort med Oslopakke 3. I særdeleshet bør det rettes honnør til tidligere samferdselsbyråd Peter N. Myhre i Oslo, som var drivkraft og primus motor i denne måten å tenke på, og i denne måten å legge fram pakker som medførte bred politisk enighet i Oslo og Akershus.

Nå har vi utfordringer ved inngangen til Oslopakke 3. I 2010 er det utfordringer, fordi vi må finansiere igangsatte prosjekter. Derfor har en da kommet på den løsningen som nå er foreslått, nemlig at Fjellinjen får lov til å ta opp lån. Men vi må understreke at dette ikke er en løsning for alle de kommende årene i Oslopakke 3s eksistens.

La meg også gi honnør til Regjeringa for så klart å ha forstått Stortingets vedtak om at 25 pst. av bompenginntektene skal gå til drift av kollektivtrafikken, og at den andelen ikke skal røres. For at vi skal kunne møte de trafikale utfordringene, er vi helt avhengige av at andelen til kollektivtrafikk opprettholdes.

Jeg vil til slutt nevne et par poeng til. For det første er det viktig, som også fungerende samferdselsminister – tidligere samferdselsminister, til og med – understreket, at Stortinget på nyåret vil få seg forelagt en sak om handlingsprogrammet for Oslopakke 3 for 2010–2013, og Stortinget kan da ha en helhetlig gjennomgang av hele prosjektet.

Det siste poenget jeg vil nevne, er at Oslopakke 3 er en stor og omfattende samferdselspakke. I løpet av 20-årsperioden vil det skje endringer som gjør at det er viktig at en har brede politiske prosesser i Oslo og i Akershus. Derfor er det behov for enda bedre og grundigere politiske prosesser. I den sammenheng er det viktig å få opprettet den politiske referansegruppa som er skissert.

Bård Hoksrud (FrP) [21:14:15]: Det er vel sånn at når man gir skryt til politiske motstandere, skal man lytte, for da er det godt ment.

Men jeg tok egentlig ordet fordi statsråden ikke ville svare på spørsmålet mitt. Jeg har også registrert at statsråden har tegnet seg på talerlisten, så nå håper jeg at hun vil svare. Poenget er altså at Ulvensplitten–Sinsen, rv. 150 – et prosjekt som den gangen det ble forelagt Stortinget første gang, var kostnadsberegnet til 310 mill. kr – nå har en kostnad på 3,6 milliarder kr. Det er ganske mange ganger mer enn det egentlig var den gangen. Selv med prisvekst er man himmelvidt unna der man skulle ha vært. Nå sitter det altså et politisk flertall som har gått inn for denne pakken. Til neste år skal man bruke 1 milliard kr på prosjektet rv.

150 Ulvensplitten–Sinsen, som aldri var en del av verken Oslopakke 1, 2 eller 3. Her skal man bruke 1 milliard kr, og det er bilistene som skal måtte betale denne milliarder. Her burde faktisk stortingsflertallet ha mannet seg opp og sørget for at man fikk statlige midler til å finansiere noe som staten egentlig har ønsket, og som ikke har vært en del av Oslopakken. Slik er det tydeligvis ikke. Men jeg håper at statsråden vil svare på hvorfor det er så enkelt og greit bare å sende regningen til noen andre, i stedet for faktisk å ta det ansvaret man har. Når man selv pålegger ting, bør man sørge for å finansiere det også.

Så må jeg tilbake til lederen av komiteen. Han sier at dette ikke har noe å gjøre med økte kostnader, men man må i hvert fall kunne dokumentere at dette er langt fra de kostnadene man regnet med den gangen man startet på Ulven–Sinsen, til der man er i dag. Så her har det vært en stor kostnadsvekst.

Så synes jeg også dette begynner å bli ganske moro, for det som skjer, er jo faktisk det som flertallet er så opptatt av, at vi skal redusere bilbruken. Men da går bompenginntektene ned. Og hva er løsningen da? Jo, vi bare låner opp pengene, slik at bilistene skal kunne få lov til å betale over enda lengre tid, istedenfor å ta det statlige ansvaret man har i henhold til vegtrafikkloven § 20 om det statlige ansvaret for veinettet. Dette vil i stor grad fortsatt være statlige veier – i hvert fall vil Ulven–Sinsen fortsatt være en statlig vei. I anstendighetens navn: Når kostnadsprekken er som den er, og dette ikke er en del av de lokale Oslopakkene fra starten av, burde i hvert fall staten stille opp og ta den kostnaden. Da hadde man ikke behov å ta opp et lån og belaste bilistene med flere hundre millioner kroner i ekstraregning utover det som var forutsatt i Oslopakke 1, 2 eller 3.

Statsråd Liv Signe Navarsete [21:17:32]: Det er spennende å vere tilbake, sjølv om eg i dag er setjestatsråd i ein samferdsledebatt. Det er ikkje alt som er nytt i denne sal, sjølv om det har vore eit val. Enkelte debattar er attkjennelege og har vore tekne før, og vil heilt sikkert verte tekne mange gonger òg i framtida. Det som er attkjenneleg, er sjølvsagt Framstegspartiet si utømmelege kasse med midlar, deira manglande erfaring i å prioritere midlar og den evinnelege trua på at staten skal stille opp i absolutt alle samanhengar. Det har me òg høyrte i ei tidlegare sak i dag.

Eg tok ordet for å presisere at behovet for låneopptak delvis kjem på grunn av bindinga på igangsette prosjekt, ikkje overskridingar. Det har rett nok vore overskridingar på rv. 150 Ulven–Sinsen, men ikkje når det gjeld E18 Bjørvika. Vegen ligg framleis innanfor kostnadsramma. Det er viktig at me på ein måte held oss til realiteten. Når det gjeld Kolsåsbanan, er bana ikkje endeleg kostnadsett, så det som ligg der av behov for midlar, er knytt til eit estimat. Det har òg vore stilt spørsmål frå komiteen om dette, som det er svart på frå departementet.

Så er det viktig å poengtere at bompengar og lån til tiltak og prosjekt i Oslopakke 3 i 2010 berre er ei delfinansiering av pakka. Staten, fylket og kommunen løyver òg midlar til Oslopakke 3 i 2010, og totalt er det i handlings-

programmet foresett at det skal brukast om lag 4,3 milliardar kr til prosjekt på riksveg og lokale tiltak i Oslo og Akershus i komande år. I tillegg kjem investeringane til jernbaneprosjekt og fleire kommunale prosjekt i Oslo. Så det er ikkje slik at staten og det offentlege systemet her ikkje stiller opp, men ein er òg med og tek sin del av kostnadene totalt sett.

Arne Sortevik (FrP) [21:20:03]: Det er sikkert riktig som statsråden sier, at det i statsbudsjettet er bevilgninger til Oslo knyttet til Oslopakken. Vi får vel antakelig bedre oversikt over det når vi får dette omtalte handlingsprogrammet.

Men det som ligger i denne saken, er et låneopptak som har en kostnad knyttet til seg. Der er det jo ganske åpenbart at Regjeringen overhodet ikke reflekterer over å dekke inn noen av de kostnadene. Avhengig av hvor langvarig lånet blir, så er jo også regningen varierende. Men gitt at dette lånet blir stående i ti år, snakker vi om en ekstra regning på 300 mill. kr som Regjeringen da glatt serverer videre til bilistene.

Så var statsråden innom at det var lite nytt på enkelte områder. I Fremskrittspartiets øyne er det lite nytt at statens kasse faktisk er ganske velfylt. Den oppfatningen er vi faktisk ikke alene om å ha. Jeg skal nøye meg med å minne om at Sigbjørn Johnsen, den gangen han var fylkesmann, delte denne oppfatningen. Det var så sent som i 2008, da det var etterlyst nye spor i samferdselspolitikken. Det var etterlyst en statlig låneordning for nettopp å kunne koble statlig pengerikdom til investering i norsk infrastruktur i Norge. Istedenfor å bruke penger spekulativt ute er det mange som etter hvert deler Fremskrittspartiets oppfatning om at det er riktigere og viktigere å investere i norsk infrastruktur hjemme. Jeg registrerer at fylkesmannen Sigbjørn Johnsen nå er blitt finansminister og ikke lenger er så opptatt av de nye sporene, slik at det kjøres i gamle spor. Men man har i alle fall vist frem en tenkt tanke, og det er en tanke Fremskrittspartiet har hatt lenge, nemlig at det er mulig å koble statlig rikdom – et oljefond på 2 600 milliarder kr – til et sterkt og økende behov for en investering i norsk infrastruktur, spesielt i de største byene, som Oslo er én av. Det er faktisk slik at gode transportløsninger i de fire største norske byene er et nasjonalt prosjekt, burde være det i alle fall. Det er slik at staten i Fremskrittspartiets øyne har et ekstra ansvar for å sikre finansiering til utbygging av de gode transportløsningene i de fire største byene. Folketallsveksten alene burde være et godt, ekstra argument for det. I stedet blir det bompenger som en straff for å bo i byer.

Sverre Myrli (A) [21:23:06]: Det var representanten Hoksruuds siste innlegg som fikk meg til igjen å tegne meg. Når han påstår at vegprosjektet Ulven–Sinsen ikke er en del av Oslopakke 3, trur jeg rett og slett at det ikke medfører riktighet. Riktignok ble nok forslaget i sin tid lansert før Oslopakke 3 så dagens lys, men jeg er ganske sikkert på at når vi går tilbake til den lokalpolitiske behandlingen av Oslopakke 3 i Oslo og Akershus, var Ulven–Sinsen en del av kompromisset Oslopakke 3 i sin tid.

Jeg skjønner det når Hoksrud sier at man skal lytte når man roser politiske motstandere. Martin Tranmæl skal visstnok en gang ha sagt: Aftenposten skriver pent om meg. Hva galt har jeg gjort? Så jeg skjønner på en måte Hoksruuds bekymring. Men det jeg sa om tidligere samferdselsbyråd, nåværende stortingsrepresentant Peter N. Myhre, var seriøst og godt ment. Myhre gjorde en solid og god jobb for å få på plass det viktige og skjøre kompromisset som Oslopakke 3 er. Jeg er derfor noe spent på Myhres stemmegiving her i salen etterpå, for vi må være klar over at det forslaget vi har til behandling i dag, ikke er et forslag som i utgangspunktet kommer fra Samferdselsdepartementet eller fra Regjeringa. Det er et forslag som kommer fra styringsgruppa for Oslopakke 3, og i den styringsgruppa sitter Fremskrittspartiets samferdselsbyråd i Oslo, Peter N. Myhres etterfølger. Så jeg er spent på om Peter N. Myhre her etterpå følger opp etterfølgeren sin som samferdselsbyråd i Oslo og det han har bedt staten og Stortinget om å gjøre, eller om han stemmer slik partifellene hans i transportkomiteen går inn for.

Presidenten: Da har presidenten gleden av å gi ordet til tidligere samferdselsbyråd i Oslo, Peter N. Myhre.

Peter N. Myhre (FrP) [21:25:18]: Jeg skal innrømme at det er en slags déjà vu-følelse når jeg som tidligere samferdselsbyråd i Oslo er med i en Oslopakke 3-debatt i Stortinget og har å gjøre med tidligere samferdselsminister Liv Signe Navarsete. Det er riktig hyggelig, vil jeg si.

Så til Ulven–Sinsen: Det er riktig at Ulven–Sinsen er med i Oslopakke 3 med en budsjettpost, men den er for lenge overskredet. Så alt som nå pakker på seg av ekstra-kostnader til Ulven–Sinsen, er langt utenfor det som lå i kompromisset mellom partiene og mellom de to fylkene.

Jeg ender opp med å stille to spørsmål. Det blir nå tatt et initiativ til å benytte 1,1 milliarder kr av bompenger til tiltak som det ikke var meningen at bompengene i perioden 2008–2028 skulle brukes til, og da er det fremdeles et ubesvart spørsmål. Hva er det da som skal ut av Oslopakke 3 i henhold til Regjeringen? Jeg vil igjen få spørre i forhold til de 310 mill. kr som Ulven–Sinsen-prosjektet opprinnelig var beregnet til: Hvor stor er prislappen nå? Eller for å si det med noe andre ord: Hvor enorme er overskridelsene på det statlige veiprojektet Ulven–Sinsen?

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet i sak nr. 11. (Votering, se side 1380)

De påfølgende sakene er andregangs behandling av tidligere lovbehandlinger. Så de som sitter i salen, kan jo tenke seg at de sitter i det gamle Lagtinget.

Sak nr. 12 [21:27:11]

Stortingets vedtak til lov om endringer i domstoloven mv. (sidegjere mål for dommarar m.m.) (Lovvedtak 21 (2009–2010), jf. Innst. 48 L (2009–2010) og Prop. 5 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1379)

Sak nr. 13 [21:27:42]

Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingslovgivningen (beslag, meldeplikt og bestemt oppholdssted) (Lovvedtak 22 (2009–2010), jf. Innst. 46 L (2009–2010), Prop. 11 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 105 (2008–2009))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 14 [21:27:57]

Stortingets vedtak til lov om endringer i legemiddelloven (Lovvedtak 23 (2009–2010), jf. Innst. 49 L (2009–2010) og Prop. 26 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 15 [21:28:08]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og helseregisterloven m.m. (innføring av automatisk frikortordning og etablering av nødvendige registre m.m.) (Lovvedtak 24 (2009–2010), jf. Innst. 90 L (2009–2010) og Prop. 20 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 16 [21:28:30]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 15. desember 1967 nr. 9 om patenter (unntak frå patentvernet for utprøvingar av legemiddel) (Lovvedtak 25 (2009–2010), jf. Innst. 50 L (2009–2010) og Prop. 27 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 17 [21:28:53]

Stortingets vedtak til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (Lovvedtak 26 (2009–2010), jf. Innst. 87 L (2009–2010), Prop. 13 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 103 (2008–2009))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 18 [21:29:07]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven mv. (oppheving av reglene om inntektsprøving for 69-åringer mv.) (Lovvedtak 27 (2009–2010), jf. Innst. 88 L (2009–2010) og Prop. 54 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 19 [21:29:25]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Statens pensjonsfond (Lovvedtak 28 (2009–2010), jf. Innst. 70 L (2009–2010) og Prop. 25 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 20 [21:29:39]

Stortingets vedtak til lov om endring i akvakulturloven (Lovvedtak 29 (2009–2010), jf. Innst. 91 L (2009–2010) og Prop. 18 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 21 [21:29:53]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Statens Pensjonskasse, lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og lov om pensjonsordning for sykepleiere (tidsbegrenset unntak fra avkortingsregler) (Lovvedtak 30 (2009–2010), jf. Innst. 79 L (2009–2010) og Prop. 34 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 22 [21:30:18]

Stortingets vedtak til lov om pensjonsordning for oppdragstaker i statlig beredskaps- eller familiehjem (Lovvedtak 31 (2009–2010), jf. Innst. 54 L (2009–2010), Prop. 9 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 109 (2008–2009))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 23 [21:30:40]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov om Statens Pensjonskasse og i enkelte andre lover (Lovvedtak 32 (2009–2010), jf. Innst. 55 L (2009–2010), Prop. 10 L (2009–2010) og Ot.prp. nr. 101 (2008–2009))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Sak nr. 24 [21:30:59]

Stortingets vedtak til lov om endringer i utlendingsloven (Lovvedtak 33 (2009–2010), jf. Innst. 76 L (2009–2010) og Prop. 30 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1380)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget skal da votere i sakene nr. 1–24.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram 37 forslag. Det er:

- forslagene nr. 1, 6–14, 21–29 og 37, fra Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 2–4, fra Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 5, fra Ib Thomsen på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 30, fra Olemic Thommessen på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 15–20, fra Øyvind Håbrekke på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 31–36, fra Trine Skei Grande på vegne av Venstre

Forslagene nr. 1–30, er inntatt på sidene 94–106 i innstillingen, mens forslagene nr. 31–37 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Forslag nr. 20, fra Kristelig Folkeparti, er under debatten omgjort til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å lage en oversikt over alle offisielle forbrukerrettede merkeordninger og den økonomiske støtten i alle ledd til disse merkeordningene, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Presidenten foreslår at dette forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det voteres over forslag nr. 31, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en melding til Stortinget om ensliges situasjon og levekår.»

Kristelig Folkeparti har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 97 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.40.27)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 34, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med sak til Stortinget vedrørende andre og mer tidsriktige måter å finansiere en allmennkringkaster på enn dagens lisens.»

Høyre har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 85 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.40.51)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 32, 33, 35 og 36, fra Venstre.

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med sak om tilskudd til frivillige organisasjoner som tilrettelegger for fritidsaktiviteter for barn fra lavinntektsfamilier.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en helhetlig gjennomgang av norsk spillpolitikk og fremtidige utfordringer knyttet til denne.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en konkret opptrappingsplan knyttet til infrastruktur og samlingsforvaltning ved norske museer.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med konkrete opptrappingsplaner knyttet til et investeringsprogram for biblioteklokaler og kompetanseutvikling for ansatte ved bibliotekene.»

Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti har varslet at de ønsker å støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 55 mot 49 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.41.22)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 15–17, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en forpliktende plan for likelønn.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen bidra med tiltak for kvinnedominerte utdanningsgrupper i offentlig sektor, i tråd med Likelønnskommisjonens anbefalinger.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en likelønnsrett.»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 97 mot 6 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.41.46)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 18 og 19, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen trappe opp adopsjonsstøtten til 2 G i løpet av stortingsperioden.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen nedsette et utvalg som skal utrede ungdomsfeltet som helhet og foreslå tiltak for å styrke ungdoms levekår og innflytelse.»

Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 97 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.42.11)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 30, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om etablering av en Danserallianse etter svensk modell, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2010, med sikte på etablering av ordningen i løpet av 2011.»

Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 79 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.42.36)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1, 6, 7, 11–14 og 21–29, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

**«Rammeområde 2
(Familie og forbruker)**

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
231		Barnehager		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 51	120 556 000	
	51	Forskning, kan nyttes under post 21	7 291 000	
	60	Driftstilskudd til barnehager, overslagsbevilgning	19 791 908 000	
	61	Investeringsstilskudd, overslagsbevilgning	189 600 000	
	62	Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage	855 724 000	
	63	Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	115 098 000	
	64	Tilskudd til midlertidige lokaler, overslagsbevilgning ...	42 000 000	
	65	Skjønnsmidler til barnehager	5 805 706 000	
800		Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	126 598 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter	6 151 000	
840		Krisetiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	13 919 000	
	60	Tilskudd til krisesentre	250 292 000	
	61	Tilskudd til incestsentre, <i>overslagsbevilgning</i>	61 805 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i>	23 402 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 416 000	
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	6 314 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	6 243 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i>	3 572 000	
	71	Tiltak etter samlivsbrudd for barn i konfliktfylte familier	3 000 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	183 176 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 280 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	134 107 000	
843		Likestillings- og diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	1 272 000	
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 578 798 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	14 950 000 000	
846		Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	5 495 000	
	50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	8 550 000	
	70	Tilskudd	3 690 000	
	71	Særlige familiepolitiske tiltak	1 053 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt familie- og likestillingsarbeid, <i>kan overføres</i>	10 247 000	
849		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	29 128 000	
850		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	12 423 000	
852		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	16 677 000	
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	78 276 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter	36 846 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	13 719 000	
	64	Tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	105 752 000	
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barnevernstiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	292 762 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 50</i>	48 048 000	
	72	Atferdssenteret	11 266 000	
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	2 614 157 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	65 112 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 017 294 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	64 997 000	
	60	Tilskudd til kommunene, <i>kan nyttes under post 1</i>	169 948 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	480 500 000	
857		Barne- og ungdomstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 288 000	
	50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	6 902 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	97 596 000	
	71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 50</i>	11 038 000	
	73	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	47 078 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	33 698 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855 post 1</i>	156 540 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	19 198 000	
	22	Reguleringspremie til KLP og fylkeskommunale pensjonskasser	29 197 000	
859		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 962 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	97 149 000	
	51	Markedsportaler	8 300 000	
862		Positiv miljømerking		
	70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	4 677 000	
865		Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 644 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	4 384 000	
866		Statens institutt for forbruksforskning		
	50	Basisbevilgning	26 481 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
867		Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet		
	1	Driftsutgifter	7 536 000	
868		Forbrukerombudet		
	1	Driftsutgifter	20 888 000	
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	13 351 500 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	409 500 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	380 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	75 000 000	
		Totale utgifter		65 187 724 000
Inntekter				
3842		Familievern		
	1	Diverse inntekter	560 000	
3854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	51 917 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	25 868 000	
	2	Barnetrygd	3 372 000	
	3	Refusjon for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger	73 060 000	
	60	Kommunale egenandeler	896 746 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	424 928 000	
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Diverse inntekter	433 000	
3859		EUs ungdomsprogram		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 300 000	
		Totale inntekter		1 479 184 000

II

Fullmakt

Stortinget samtykker i at maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heldags ordinært barnehagetilbud blir fastsatt til 2 330 kroner per måned og 25 630 kroner per år fra 1. januar 2010, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 842 post 1
kap. 855 post 1
kap. 856 post 1
kap. 858 post 1
kap. 859 post 1
kap. 868 post 1

kap. 3842 post 1
kap. 3855 postene 1, 2, 3 og 60
kap. 3856 post 1
kap. 3858 post 1
kap. 3859 post 1
kap. 3868 post 1

IV

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov av 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd, § 10, kan utbetale barnetrygd med 11 844 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 8 059 kroner per år. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) ytes et tillegg i barnetrygden på

3 907 kroner per barn per år, det såkalte finnmarkstillegget.

Finnmarkstillegget skal også utbetales for barn i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon i de aktuelle kommunene.

For stønadsmottakere bosatt på Svalbard ytes et tillegg i barnetrygden på 3 907 kroner per barn per år, det såkalte svalbardtillegget.

V

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre, kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp for 1- og 2-åringer (til og med den måned barnet fyller 3 år):

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte i kroner per barn per år
Ikke bruk av barnehageplass	100	39 636
Til og med 8 timer	80	31 704
9–16 timer	60	23 784
17–24 timer	40	15 852
25–32 timer	20	7 932
33 timer eller mer	0	0

VI

Satser for engangsstønad ved fødsel og adopsjon og stønad ved fødsel utenfor institusjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd kan utbetale:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, lovens § 14-17	35 263 kroner per barn
Stønad ved fødsel utenfor institusjon, lovens § 15-13	1 765 kroner per fødsel»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å innføre obligatorisk helsekontroll av alle barn i risikogrupperne med formål å avdekke kjønnslemlestelse.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om ansvarliggjøring av foreldre for gjennomført og avdekket kjønnslemlestelse.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til et internasjonalt samarbeid, slik at det kan bli mulig å straffeforfølge brudd på lov mot kjønnslemlestelse, og endre dagens lovverk slik at det blir mulig å straffeforfølge straffbare forhold begått i utlandet også i de tilfeller

hvor kjønnslemlestelse ikke er forbudt i det landet den straffbare handlingen blir utført.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om utvikling av Likestillings- og diskrimineringsombudet, og endring av likestillingsloven slik at andre instanser, herunder domstolene og Arbeidstilsynet, får i oppgave å håndheve de sentrale bestemmelser i loven.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om etablering av et statlig barnevernstilsyn.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen følge opp Stortingets vedtak om en statlig overtagelse av ansvaret for enslige, mindreårige asylsøkere opp til 18 år.»

Forslag nr. 21 lyder:

**«Rammeområde 3
(Kultur)
I**

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	89 423 000	
305		Lotteri- og stiftelsestilsynet		
	1	Driftsutgifter	60 128 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	842 000	
314		Kultur og samfunn		
	71	Kultur og næringsprosjekter	5 676 000	
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	5 000 000	
	75	Kultur i inkluderende arbeidsliv	5 160 000	
	76	Den kulturelle spaserstokken	10 440 000	
315		Frivillighetsformål		
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner .	396 345 000	
	71	Tilskudd til frivilligsentraler	101 338 000	
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	44 376 000	
	73	Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet	4 134 000	
	74	Frivillighetsregister, <i>kan overføres</i>	3 132 000	
	75	Tilskudd til inkluderings- og fattigdomstiltak	3 128 000	
	77	Forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor	6 654 000	
	79	Ymse frivillighetsformål	8 856 000	
	80	Holmenkollen nasjonalanlegg	10 000 000	
320		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	44 351 000	
	51	Fond for lyd og bilde	29 722 000	
	55	Norsk kulturfond	20 187 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	150 600 000	
	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	84 581 000	
	75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	9 346 000	
	78	Ymse faste tiltak	21 525 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	5 000 000	
	80	Tilskuddsordning for frivillig virksomhet	578 039 000	
	82	Nobels fredssenter	25 353 000	
	83	Fond for frivillig og deltagende kulturaktiviteter	528 040 000	
321		Kunstnerformål		
	1	Driftsutgifter	14 720 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	47 244 000	
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	96 165 000	
	75	Vederlagsordninger	131 139 000	
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	1	Driftsutgifter	9 003 000	
	50	Kunst i offentlige rom	9 743 000	
	55	Norsk kulturfond	15 579 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	5 198 000	
	73	Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	244 824 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Offentlig rom, arkitektur og design	24 268 000	
	78	Ymse faste tiltak	46 184 000	
323		Musikkformål		
	1	Driftsutgifter	134 297 000	
	55	Norsk kulturfond	96 277 000	
	70	Nasjonale institusjoner	199 394 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	174 992 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	64 409 000	
	74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	13 163 000	
	78	Ymse faste tiltak	70 127 000	
324		Scenekunstformål		
	1	Driftsutgifter	52 213 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	58 101 000	
	55	Norsk kulturfond	67 419 000	
	70	Nasjonale institusjoner	749 154 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	278 175 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	2 662 000	
	73	Region- og distriktsopera	42 924 000	
	75	Dans	43 491 000	
	78	Ymse faste tiltak	43 414 000	
325		Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 73, kan nyttes under kap. 326 post 1</i>	66 131 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	36 120 000	
	73	Prosjekt- og utviklingstiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	34 763 000	
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter	386 591 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	915 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	23 103 000	
	55	Norsk kulturfond	124 826 000	
	75	Språkteknologi, Norsk Ordbok mv.	18 645 000	
	76	Ibsenpris m.m.	4 920 000	
	78	Ymse faste tiltak	92 713 000	
328		Museums- og andre kulturvernformål		
	55	Norsk kulturfond	9 522 000	
	70	Det nasjonale museumsnettverket	808 313 000	
	78	Ymse faste tiltak	58 645 000	
329		Arkivformål		
	1	Driftsutgifter	262 495 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 370 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ...	8 011 000	
	78	Ymse faste tiltak	2 937 000	
334		Film- og medieformål		
	1	Driftsutgifter	123 021 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 542 000	
	50	Filmfondet, <i>kan nyttes under post 71</i>	287 857 000	
	71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i> ..	24 101 000	
	73	Regional filmsatsing	38 296 000	
	75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	23 351 000	
	78	Ymse faste tiltak	22 216 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
335		Pressestøtte		
	71	Produksjonstilskudd	122 914 000	
	73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	13 505 000	
	76	Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	769 000	
337		Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70	Kompensasjon	39 910 000	
		Totale utgifter		7 635 157 000
Inntekter				
3300		Kulturdepartementet		
	1	Ymse inntekter	66 000	
3305		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	1	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	833 333 000	
	2	Gebyr - lotterier	4 540 000	
	3	Refusjon	38 949 000	
	4	Gebyr - stiftelser	235 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	842 000	
3320		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	101 000	
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	1	Ymse inntekter	103 000	
3323		Musikkformål		
	1	Ymse inntekter	33 441 000	
3324		Scenekunstformål		
	1	Ymse inntekter	103 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	25 900 000	
3325		Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		
	1	Ymse inntekter	1 723 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	36 120 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	7 326 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	915 000	
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter	5 050 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 370 000	
3334		Film- og medieformål		
	1	Ymse inntekter	10 153 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 542 000	
	70	Gebyr	15 500 000	
		Totale inntekter		1 029 312 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 305 post 1	kap. 3305 post 3
kap. 305 post 21	kap. 3305 post 7
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 324 post 1	kap. 3324 post 1
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 325 post 21	kap. 3325 post 2
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2

2. overskride bevilgningen under kap. 324 Scenekunstformål, post 21 Spesielle driftsutgifter med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 3324, post 2 Billett- og salgsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelsen	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	698,0 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Kunst i offentlige rom	15,6 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 000 mill. kroner.

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2010:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 prosent på staten og 30 prosent på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og kap. 324 Scenekunstformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 prosent på staten og 30 prosent

på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.

3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 prosent på staten og 40 prosent på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket.
4. Det offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 prosent på staten og 30 prosent på regionen, jf. kap. 324 Scenekunstformål, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2010 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for

- utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være 3,50 kroner.
 3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 162 kroner ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 prosent av kringkastingsavgiften.

VII

Fastsetting av vederlagsfri overdragelse av aksjer

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2010 kan overdra statens aksjeandel i Beavivás Teáhter på 40 000 kroner vederlagsfritt til Sametinget.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å tillate utenlandske og andre spilleselskaper å etablere seg i Norge.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å opprette tilskuddsordning for frivillig virksomhet, hvor formålet er å stimulere til aktiviteter for barn og ungdom.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelse av et fond for tilskudd til frivillige og deltagende kulturvirksomheter, med spesiell oppmerksomhet om de virksomheter som inkluderer eller retter seg mot barn og ungdom.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen avvikle ordningen med statsstipendiater innen kunst.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å avvikle ordningen med stipend til kunstnere.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å avvikle ordningen med garantiinntekter.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i større grad enn tidligere bruke kunst som allerede er i statens eie til å utsmykke offentlige bygg.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om revidering av fremtidige driftsplaner for Den Norske Opera & Ballett – med sikte på reduksjon av det offentliges bidrag.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 79 mot 24 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.43.02)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 8–10, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om tiltak som sørger for straffeforfølgelse av personer som medvirker til kjønnslemlestelse.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at de yrkesgrupper som omfattes av avvergelsesplikten, ikke bare skal ha plikt til å avverge kjønnslemlestelse, men også ha plikt til å rapportere/anmelde dersom kjønnslemlestelse har funnet sted.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for utarbeidelse av lettfattelig informasjonsmaterieell til barnehagepersonell og skolepersonell i grunnskolen og videregående skole for hvordan de skal gå frem hvis de mistenker en forestående kjønnslemlestelse, hvis de har mistanke om utført kjønnslemlestelse, eller avdekket lemlestelse.»

Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 77 mot 25 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.43.26)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 37, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak, senest til behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2010, om situasjonen for Norsk Folkemuseum.»

Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.43.59)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med en sak i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 som innebærer at ansvaret for enslige, mindreårige asylsøkere over 15 år overføres fra utlendingsmyndighetene til barnevernet fra 1. januar 2011.»

Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 72 mot 31 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.44.23)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2–4, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti.
Forslag nr 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med sak om lovfestet rett til offentlig tilskudd for alle godkjente barnehager også etter overføring til kommunerammen i 2011.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med en orientering om hvilke konkrete tiltak man har satt i gang i forhold til barn og unge, når evalueringsrapporten om tilskuddsordningen er klar våren 2010.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag til endringer i de forbrukerrettede miljømerkingssystemer for å sikre et oversiktlig og hensiktsmessig miljømerkingssystem.»

Venstre har varslet at de ønsker å støtte forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.44.50)

Presidenten: Vi skal så votere over innstillingens forslag til vedtak. Presidenten viser til at det skal være to korreksjoner i det vi skal votere over:

På side 109 under kap. 865 post 79 skal beløpet være 4 384 000 og ikke 384 000, som det står i innstillingen.

På side 116 under V punkt 3 er det foretatt en endring, og punktet skal lyde slik:

«Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 prosent på staten og 40 prosent på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket.»

Komiteen hadde innstilt:

**Rammeområde 2
(Familie og forbruker)**

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
231		Barnehager		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 51</i>	120 556 000	
	50	Tilskudd til samiske barnehagetilbud	13 339 000	
	51	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	7 291 000	
	60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i>	19 677 908 000	
	61	Investeringsstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	189 600 000	
	62	Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage	855 724 000	
	63	Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder	115 098 000	
	64	Tilskudd til midlertidige lokaler, <i>overslagsbevilgning</i>	42 000 000	
	65	Skjønnsmidler til barnehager	5 805 706 000	
800		Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	136 598 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 151 000	
840		Krisetiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	13 919 000	
	60	Tilskudd til krisesentre	250 292 000	
	61	Tilskudd til incestsentre, <i>overslagsbevilgning</i>	61 805 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i>	23 402 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	13 416 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	6 314 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	6 243 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under</i> <i>kap. 858 post 1</i>	4 572 000	
	71	Tiltak etter samlivsbrudd for barn i konfliktfylte familier	3 000 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	193 176 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 280 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	124 107 000	
843		Likestillings- og diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	2 272 000	
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 418 000 000	
845		Barnetrygd		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	14 820 000 000	
846		Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50</i>	16 093 000	
	50	Forskning, <i>kan nyttes under post 21</i>	11 348 000	
	70	Tilskudd	15 108 000	
	71	Særlige familiepolitiske tiltak	1 053 000	
	72	Tiltak for lesbiske og homofile	7 341 000	
	73	Tilskudd til likestillingssentre	5 304 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt familie- og likestillingsarbeid, <i>kan overføres</i>	10 247 000	
849		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	51 128 000	
850		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	12 423 000	
852		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	16 677 000	
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	118 276 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter	36 846 000	
	50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	13 719 000	
	64	Tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	185 752 000	
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	372 762 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes</i> <i>under post 50</i>	48 048 000	
	72	Atferdssenteret	11 266 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 114 157 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	65 112 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	1 517 294 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	64 997 000	
	60	Tilskudd til kommunene, <i>kan nyttes under post 1</i>	169 948 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	580 500 000	
857		Barne- og ungdomstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 288 000	
	50	Forskning, <i>kan nyttes under post 71</i>	6 902 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	97 596 000	
	71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttes under post 50</i>	11 038 000	
	73	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	47 078 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	33 698 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855 post 1</i>	176 540 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	19 198 000	
	22	Reguleringspremie til KLP og fylkeskommunale pensjonskasser	29 197 000	
859		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 962 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	97 149 000	
	51	Markedsportaler	8 300 000	
862		Positiv miljømerking		
	70	Driftstilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	4 677 000	
865		Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 644 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	384 000	
866		Statens institutt for forbruksforskning		
	50	Basisbevilgning	26 481 000	
867		Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet		
	1	Driftsutgifter	7 536 000	
868		Forbrukerombudet		
	1	Driftsutgifter	20 888 000	
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	13 351 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	409 500 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	380 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	75 000 000	
		Totale utgifter		65 187 724 000
Inntekter				
3842	1	Familievern Diverse inntekter	560 000	
3854	4	Tiltak i barne- og ungdomsvernet Refusjon av ODA-godkjente utgifter	51 917 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	25 868 000	
	2	Barnetrygd	3 372 000	
	3	Refusjon for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger	73 060 000	
	60	Kommunale egenandeler	896 746 000	
3856	4	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere Refusjon av ODA-godkjente utgifter	424 928 000	
3858	1	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet Diverse inntekter	433 000	
3859	1	EUs ungdomsprogram Tilskudd fra Europakommisjonen	2 300 000	
		Totale inntekter		1 479 184 000

II

Fullmakt

Stortinget samtykker i at maksimalgrensen for foreldrebetaling for et heldags ordinært barnehagetilbud blir fastsatt til 2 330 kroner per måned og 25 630 kroner per år fra 1. januar 2010, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2010 kan:

overskride bevilgningen under

kap. 842 post 1
kap. 855 post 1
kap. 856 post 1
kap. 858 post 1
kap. 859 post 1
kap. 868 post 1

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 3842 post 1
kap. 3855 postene 1, 2, 3 og 60
kap. 3856 post 1
kap. 3858 post 1
kap. 3859 post 1
kap. 3868 post 1

IV

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov av 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd, § 10, kan utbetale barnetrygd med 11 640 kroner per barn per år.

Enslige forsørgere som fyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstønad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gis per enslig forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

For stønadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) ytes et tillegg i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte finnmarkstillegget.

Finnmarkstillegget skal også utbetales for barn i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon i de aktuelle kommunene.

For stønadsmottakere bosatt på Svalbard ytes et tillegg

i barnetrygden på 3 840 kroner per barn per år, det såkalte svalbardtillegget.

V

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre, kan utbetale kontantstøtte med følgende beløp for 1- og 2-åringer:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte i kroner per barn per år
Ikke bruk av barnehageplass	100	39 636
Til og med 8 timer	80	31 704
9–16 timer	60	23 784
17–24 timer	40	15 852
25–32 timer	20	7 932
33 timer eller mer	0	0

VI

Satser for engangsstønad ved fødsel og adopsjon og stønad ved fødsel utenfor institusjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2010 i medhold av lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd kan utbetale:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, lovens § 14-17	35 263 kroner per barn
Stønad ved fødsel utenfor institusjon, lovens § 5-13	1 765 kroner per fødsel

Rammeområde 3 (Kultur)

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	104 423 000	
305		Lotteri- og stiftelsestilsynet		
	1	Driftsutgifter	62 128 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	842 000	
314		Kultur og samfunn		
	71	Kultur og næringsprosjekter	5 676 000	
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	9 000 000	
	75	Kultur i inkluderende arbeidsliv	5 160 000	
	76	Den kulturelle spaserstokken	14 440 000	
315		Frivillighetsformål		
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	396 345 000	
	71	Tilskudd til frivilligsentraler	101 338 000	
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	44 376 000	
	73	Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet	4 134 000	
	74	Frivillighetsregister, kan overføres	3 132 000	
	75	Tilskudd til inkluderings- og fattigdomstiltak	3 128 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	77	Forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor	6 654 000	
	79	Ymse frivillighetsformål	8 856 000	
	80	Holmenkollen nasjonalanlegg	10 000 000	
320		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	59 351 000	
	51	Fond for lyd og bilde	28 722 000	
	52	Norges forskningsråd	4 619 000	
	53	Samiske kulturformål	65 353 000	
	55	Norsk kulturfond	43 187 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	157 900 000	
	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	164 581 000	
	75	Kulturprogram, <i>kan overføres</i>	9 346 000	
	78	Ymse faste tiltak	31 275 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	15 000 000	
	82	Nobels fredssenter	25 353 000	
	84	Pilegrimssatsing	5 000 000	
321		Kunstnerformål		
	1	Driftsutgifter	16 320 000	
	72	Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	15 368 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	112 244 000	
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	103 165 000	
	75	Vederlagsordninger	131 139 000	
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	1	Driftsutgifter	14 003 000	
	50	Kunst i offentlige rom	17 743 000	
	55	Norsk kulturfond	24 579 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	5 198 000	
	73	Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	244 824 000	
	75	Offentlig rom, arkitektur og design	30 268 000	
	78	Ymse faste tiltak	71 184 000	
323		Musikkformål		
	1	Driftsutgifter	159 297 000	
	55	Norsk kulturfond	126 277 000	
	70	Nasjonale institusjoner	221 259 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	219 154 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	64 409 000	
	74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	17 163 000	
	78	Ymse faste tiltak	94 127 000	
324		Scenekunstformål		
	1	Driftsutgifter	59 213 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	66 101 000	
	55	Norsk kulturfond	77 419 000	
	70	Nasjonale institusjoner	829 208 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	307 029 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	3 512 000	
	73	Region- og distriktsopera	42 924 000	
	75	Dans	45 803 000	
	78	Ymse faste tiltak	93 414 000	
325		Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 73, kan nyttes under kap. 326 post 1</i>	66 131 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter	36 120 000	
	73	Prosjekt- og utviklingstiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	34 763 000	
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter	428 591 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	915 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	23 103 000	
	55	Norsk kulturfond	149 826 000	
	72	Knutepunktinstitusjoner	2 064 000	
	73	Noregs Mållag	3 517 000	
	74	Det Norske Samlaget	13 509 000	
	75	Språkteknologi, Norsk Ordbok mv.	18 645 000	
	76	Ibsenpris m.m.	4 920 000	
	78	Ymse faste tiltak	112 713 000	
328		Museums- og andre kulturvernformål		
	55	Norsk kulturfond	9 522 000	
	70	Det nasjonale museumsnettverket	805 749 000	
	78	Ymse faste tiltak	56 645 000	
329		Arkivformål		
	1	Driftsutgifter	262 495 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 370 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 011 000	
	78	Ymse faste tiltak	10 171 000	
334		Film- og medieformål		
	1	Driftsutgifter	137 021 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 542 000	
	50	Filmfondet, <i>kan nyttes under post 71</i>	367 857 000	
	71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	24 101 000	
	73	Regional filmsatsing	42 296 000	
	75	Medieprogram, <i>kan overføres</i>	23 351 000	
	78	Ymse faste tiltak	24 216 000	
	79	Til disposisjon	1 114 000	
335		Pressestøtte		
	71	Produksjonstilskudd	272 914 000	
	73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	13 505 000	
	75	Tilskudd til samiske aviser	22 319 000	
	76	Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	769 000	
	77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 799 000	
337		Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70	Kompensasjon	39 910 000	
		Totale utgifter		7 635 157 000
Inntekter				
3300		Kulturdepartementet		
	1	Ymse inntekter	66 000	
3305		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	1	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	833 333 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Gebyr - lotterier	4 540 000	
	3	Refusjon	38 949 000	
	4	Gebyr - stiftelser	235 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	842 000	
3320		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	101 000	
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	1	Ymse inntekter	103 000	
3323		Musikkformål		
	1	Ymse inntekter	33 441 000	
3324		Scenekunstformål		
	1	Ymse inntekter	103 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	25 900 000	
3325		Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museer		
	1	Ymse inntekter	1 723 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	36 120 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	7 326 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	915 000	
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter	5 050 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 370 000	
3334		Film- og medieformål		
	1	Ymse inntekter	10 153 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	7 542 000	
	70	Gebyr	15 500 000	
		Totale inntekter		1 029 312 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 305 post 1	kap. 3305 post 3
kap. 305 post 21	kap. 3305 post 7
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 324 post 1	kap. 3324 post 1
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 325 post 21	kap. 3325 post 2
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2

2. overskride bevilgningen under kap. 324 Scenekunstformål, post 21 Spesielle driftsutgifter med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 3324, post 2 Billett- og salgsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2010 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	698,0 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Kunst i offentlige rom	15,6 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2010 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 000 mill. kroner.

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2010:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 prosent på staten og 30 prosent på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og kap. 324 Scenekunstformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 prosent på staten og 30 prosent på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.
3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 prosent på staten og 40 prosent på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål, post 70 Det nasjonale museumsnettverket.
4. Det offentlige driftstilskuddet til region- og distrikts-

operatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 prosent på staten og 30 prosent på regionen, jf. kap. 324 Scenekunstformål, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2010 skal:

1. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften pr. videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være 3,50 kroner.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 254 kroner ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsøkt betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 prosent av kringkastingsavgiften.

VII

Fastsetting av vederlagsfri overdragelse av aksjer

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2010 kan overdra statens aksjeandel i Beaivvás Teáhter på 40 000 kroner vederlagsfritt til Sametinget.

Votering:

Komiteens innstilling – med de foretatte rettelser – ble bifalt med 76 mot 24 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.46.20)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
231		Barnehager	
	60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 18 066 880 000 til kr 17 833 380 000	233 500 000
	61	Investeringstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 243 500 000 til kr 213 500 000	30 000 000
	64	Tilskudd til midlertidige lokaler, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 62 500 000 til kr 45 500 000	17 000 000
	65	Skjønnsmidler til barnehager, nedsettes med fra kr 4 942 972 000 til kr 4 908 972 000	34 000 000

Votering:

Votering i sak nr. 3

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2009 vert det gjort følgende endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
840		Krisetiltak	
	60	Tilskot til krisesenter, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 165 000 000 til kr 176 000 000	11 000 000
842		Familievern	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 70</i> , vert redusert med frå kr 193 190 000 til kr 192 990 000	200 000
844		Kontantstøtte	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 1 492 000 000 til kr 1 515 000 000	23 000 000
845		Barnetrygd	
	70	Tilskot, vert auka med frå kr 14 720 000 000 til kr 14 800 000 000	80 000 000
846		Forsknings- og utgreiingsverksemd, tilskot mv.	
	50	Forskning, <i>kan nyttast under post 21</i> , vert redusert med frå kr 10 996 000 til kr 10 691 000	305 000
	72	Tiltak for lesbiske og homofile, vert auka med frå kr 7 593 000 til kr 7 898 000	305 000
850		Barneombodet	
	1	Driftsutgifter, vert auka med frå kr 10 383 000 til kr 10 844 000	461 000
852		Adopsjonsstønad	
	70	Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 20 045 000 til kr 13 000 000	7 045 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert redusert med frå kr 54 393 000 til kr 50 893 000	3 500 000
	64	Særskilt tilskot ved busetting av einslege mindreårige asylsøklarar og flyktningar, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med frå kr 192 863 000 til kr 148 000 000	44 863 000
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knytte til einslege mindreårige asylsøklarar og flyktningar, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med frå kr 268 910 000 til kr 300 000 000	31 090 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
855		Statleg forvaltning av barnevernet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 22 og post 60</i> , vert auka med frå kr 2 985 257 000 til kr 3 128 257 000	143 000 000
	45	Større nyanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , vert redusert med .. frå kr 63 288 000 til kr 32 000 000	31 288 000
856		Barnevernets omsorgssenter for einslege mindreårige asylsøkjjarar	
	1	Driftsutgifter, vert auka med	53 000 000
857		Barne- og ungdomstiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert auka med	400 000
	71	Utviklingsarbeid, <i>kan nyttast under post 50</i> , vert redusert med	400 000
2530		Foreldrepengar	
	70	Foreldrepengar ved fødsel, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med	714 500 000
	71	Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med .. frå kr 400 000 000 til kr 435 000 000	35 000 000
	72	Feriepengar av foreldrepengar, <i>overslagsløyving</i> , vert auka med	15 000 000
	73	Foreldrepengar ved adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , vert redusert med	30 000 000
Inntekter			
3842		Familievern	
	1	Diverse inntekter, vert redusert med	200 000
3850		Barneombodet	
	1	Diverse inntekter, vert løyvd med	461 000
3854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	4	Refusjon av ODA-godkjende utgifter, vert redusert med	21 523 000
3855		Statleg forvaltning av barnevernet	
	1	Diverse inntekter, vert redusert med	16 070 000
	3	Refusjon for einslege mindreårige asylsøkjjarar og flyktingar, vert auka med	37 900 000
3856		Barnevernets omsorgssenter for einslege mindreårige asylsøkjjarar	
	4	Refusjon av ODA-godkjende utgifter, vert auka med	39 000 000

II

Stortinget samtykkjer i at stikkordet *kan overførast* vert lagt til løyvinga under kap. 847 Tiltak for personar med nedsett funksjonsevne, post 71 Tiltak for auka tilgjenge og universell utforming, i statsbudsjettet for 2009.

Votering i sak nr. 4

Votering:

Komiteen hadde innstilt:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
305		Lotteri- og stiftelsestilsynet	
	1	Driftsutgifter for høyes med	3 500 000
		frå kr 61 669 000 til kr 65 169 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter for høyes med fra kr 816 000 til kr 5 286 000	4 470 000
315		Frivillighetsformål	
	74	Tilskudd til etablering av frivillighetsregister, <i>kan overføres</i> , for høyes med fra kr 1 132 000 til kr 3 002 000	1 870 000
	75	Tilskudd til integrerings- og fattigdomstiltak nedsettes med fra kr 4 000 000 til kr 2 130 000	1 870 000
320		Allmenne kulturformål	
	1	Driftsutgifter for høyes med fra kr 53 649 000 til kr 55 089 000	1 440 000
	79	Til disposisjon nedsettes med fra kr 24 667 000 til kr 23 167 000	1 500 000
321		Kunstnerformål	
	1	Driftsutgifter nedsettes med fra kr 16 381 000 til kr 15 681 000	700 000
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i> , for høyes med fra kr 107 244 000 til kr 107 944 000	700 000
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	75	Offentlig rom, arkitektur og design nedsettes med fra kr 28 969 000 til kr 28 469 000	500 000
328		Museums- og andre kulturvernformål	
	70	Det nasjonale museumsnettverket nedsettes med fra kr 743 691 000 til kr 742 751 000	940 000
Inntekter			
3305		Lotteri- og stiftelsestilsynet	
	3	Refusjon for høyes med fra kr 43 181 000 til kr 45 681 000	2 500 000
	7	Inntekter ved oppdrag for høyes med fra kr 816 000 til kr 5 286 000	4 470 000
5568		Sektoravgifter under Kultur- og kirke departementet	
	71	Årsavgift - stiftelser for høyes med fra kr 13 840 000 til kr 14 840 000	1 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 86/2009 av 3. juli 2009 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2008/122/EF om forbrukervern (avtaler om deltidsbruksrett, langtidserieprodukter, videresalg og bytte).

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram fem forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Jørund Rytman på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 2, fra Arve Kambe på vegne av Høyre
 - forslag nr. 3, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre
 - forslag nr. 4, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti
 - forslag nr. 5, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre
- Det votes først over forslag nr. 5, fra Venstre. Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
286		Forskningsfond		
	95	Fondskapital – Fondet for forskning og nyskaping ..	78 000 000 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	95	Kapitalinnskudd	10 000 000 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	16 535 576 000	
2425		Klimatek		
	91	Investeringskapital	500 000 000	
Inntekter				
5999		Statslånemidler		
	90	Lån	123 020 078 000»	

Votering:

Forslaget ble mot 1 stemme ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
286		Forskningsfond		
	95	Fondskapital - Fondet for forskning og nyskaping	30 000 000 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	95	Kapitalinnskudd	20 000 000 000	
2491		Statnett SF		
	96	Kapitalinnskudd	4 000 000 000	
Inntekter				
5999		Statslånemidler		
	90	Lån	88 388 378 000»	

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 97 mot 6 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.49.01)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1432		Norsk kulturminnefond		
	90	Fondskapital	200 000 000»	

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 97 mot 6 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.49.24)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Høyre. Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
286		Forskningsfond		
	97	Fond for vitenskapelig utstyr	10 000 000 000	
1333		Infrastrukturfond		
	95	Fondskapital	50 000 000 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning		
	90	Fond for miljøvennlig teknologi - fondskapital	5 000 000 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	90	Fondskapital	100 000 000	
1833		CO ₂ -håndtering		
	95	Fond CLIMIT	1 000 000 000	
Inntekter				
5999		Statslånemidler		
	90	Lån	110 288 378 000»	

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 85 mot 18 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.49.41)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:
«På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
286		Forskningsfond		
	95	Fondskapital - Fondet for forskning og nyskaping	10 000 000 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	95	Kapitalinnskudd	10 000 000 000	
1830		Forskning		
	95	Forskningsfond	10 000 000 000	
Inntekter				
3286		Forskningsfond		
	96	Avvikling av regionale forskningsfond og tilbakebetaling av fondskapital	6 000 000 000	
4533		Sametinget		
	90	Avvikling av Samefolkets fond	80 000 000	
4540		Nasjonale minoriteter		
	90	Avvikling av Romanifolkets fond	88 000 000	
5999		Statslånemidler		
	90	Lån	58 020 378 000»	

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 79 mot 24 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.50.01)

Komiteen hadde innstilt:

**A. Rammeområde 20
(Garanti-instituttet for eksportkreditt)**

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2460	24	Garanti-instituttet for eksportkreditt Driftsresultat: 1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond	-69 300 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	69 300 000	0
	72	Tilskudd til administrasjon av garantiordning for langsiktige kraftavtaler	10 000 000	
		Totale utgifter		10 000 000
Inntekter				
5460	71	Garanti-instituttet for eksportkreditt Tilbakeføring fra Gammel		
		alminnelig ordning	385 500 000	
	72	Tilbakeføring fra Gammel		
		særordning for utviklingsland	5 300 000	
5614	80	Renter fra Garanti-instituttet for eksportkreditt Renter	2 800 000	
		Totale inntekter		393 600 000

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan gi:

- Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 110 000 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utlandet innenfor Alminnelige garantiordning og inkludert Gammel alminnelig ordning. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Alminnelig garantiordning skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.
- Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 3 150 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland, men likevel slik at rammen ikke overskrider sju ganger det til enhver tid inntående beløp på ordningens grunn-

fond. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som «Arrangement on Officially Supported Export Credits» setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.

- Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar på 6 500 mill. kroner ved byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien. Ordningen skal drives i balanse på lang sikt. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.
- Garanti-instituttet for eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme på 20 000 mill. kroner ved etablering av langsiktige kraftkontrakter i kraftintensiv industri. Nærings- og handelsdepartementet kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtaket.

**B. Rammeområde 21
(Finansadministrasjon mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
		Utgifter		
1600		Finansdepartementet		
	1	Driftsutgifter	287 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 200 000	
	70	Tilskuddsmidler fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	
1602		Kredittilsynet		
	1	Driftsutgifter	286 900 000	
1605		Senter for statlig økonomistyring		
	1	Driftsutgifter	309 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 400 000	
1608		Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 600 000	
1610		Toll- og avgiftsetaten		
	1	Driftsutgifter	1 279 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	83 600 000	
1618		Skatteetaten		
	1	Driftsutgifter	4 260 300 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	124 300 000	
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	218 700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	51 300 000	
1620		Statistisk sentralbyrå		
	1	Driftsutgifter	485 400 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	183 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 400 000	
1632		Kompensasjon for merverdiavgift		
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	13 900 000 000	
	72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 445 000 000	
1634		Statens innkrevingsentral		
	1	Driftsutgifter	238 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
1637		EU-opplysning		
	70	Tilskudd til frivillige organisasjoner	4 600 000	
1638		Kjøp av klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 100 000	
	21	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	1 220 000 000	
	22	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	10 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1645		Statens finansfond		
	70	Tilskudd til drift	30 000 000	
1650		Statsgjeld, renter mv.		
	1	Driftsutgifter	30 900 000	
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	20 414 600 000	
		Totale utgifter		44 978 300 000
Inntekter				
4600		Finansdepartementet		
	2	Diverse refusjoner	500 000	
	85	Avkastning fra Finansmarkedsfondet	11 800 000	
4605		Senter for statlig økonomistyring		
	1	Økonomitjenester	35 700 000	
4610		Toll- og avgiftsetaten		
	1	Ekspedisjonsgebyr	6 200 000	
	2	Andre inntekter	2 400 000	
	3	Refunderte pante- og tinglysingsgebyr	2 000 000	
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	240 000 000	
	85	Overtredelsesgebyr - valutadeklarerer	5 000 000	
4618		Skatteetaten		
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	50 000 000	
	2	Andre inntekter	30 000 000	
	5	Gebyr for utleggsforretninger	23 000 000	
	7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	2 000 000	
4620		Statistisk sentralbyrå		
	1	Salgsinntekter	300 000	
	2	Oppdragsinntekter	183 200 000	
	85	Tvangsmulkt	10 000 000	
4634		Statens innkrevingsentral		
	2	Refusjoner	32 500 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	200 000 000	
	86	Bøter, inndragninger	1 200 000 000	
	87	Trafikantsanksjoner	65 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	200 000 000	
4638		Salg av klimavoter		
	1	Salgsinntekter	825 000 000	
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift		
	30	Avskrivninger	704 105 000	
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift		
	80	Renter av statens faste kapital	71 729 000	
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	1 517 600 000	
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	1 000 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer	1 277 400 000	
	83	Av alminnelige fordringer	80 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter	227 200 000	
	85	Renteinntekter fra byteavtaler mv.	7 165 000 000	
	89	Garantiprovisjon	70 000 000	
		Totale inntekter		14 238 634 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1600 post 1	kap. 4600 post 2
kap. 1605 post 1	kap. 4605 post 1
kap. 1610 post 1	kap. 4610 post 1
kap. 1618 post 1	kap. 4618 post 2
kap. 1634 post 1	kap. 4634 post 2

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 2 Oppdragsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

III

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at:

1. Finansdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen på kap. 1638 Kjøp av klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
2. Finansdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen på kap. 1638 Kjøp av klimakvoter, post 21 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som tilsvarer inntekter fra salg av klimakvoter som er regnskapsført på kap. 4638 Salg av Klimakvoter, post 2 Salg av innkjøpte kvoter.

IV

Inntektsføring av renter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i statsregnskapet for 2010 uten bevilgning kan inntektsføre renteinntekter mv. fra Statens finansfond under kap. 5605 Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer, post 87 Renteinntekter mv. fra Statens finansfond.

V

Kjøp av klimagasskvoter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 kan inngå avtaler om kjøp av klimagasskvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene for inntil 3 700 mill. kroner utover gitt bevilgning under kap. 1638 Kjøp av klimakvoter, post 21 Kvotekjøp, generell ordning.

VI

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 kan gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2009–2010) under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, og kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 715 959 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 340 991 000 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 63 500 000 euro.

VIII

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2010 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 18,2 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningene under kap. 1610 Toll- og avgiftsetaten, post 1 Driftsutgifter, og kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

IX

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposterings i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2010 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposterings i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

X

Statstilskudd til finansiering av folketrygden

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens § 23-10, gis med 84 919 300 000 kroner, hvorav 16 989 400 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

C. Vedtak utenfor rammeområde**a.****Statens pensjonsfond – Utland**

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2800		Statens pensjonsfond – Utland		
	50	Overføring til fondet	220 389 000 000	
		Totale utgifter		220 389 000 000
Inntekter				
5800		Statens pensjonsfond – Utland		
	50	Overføring fra fondet	153 780 000 000	
		Totale inntekter		153 780 000 000

b.**Lånetransaksjoner mv.****I**

På statsbudsjettet for 2010 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	90	Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	360 000	
161		Næringsutvikling		
	95	NORFUND - grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	441 250 000	
286		Forskningsfond		
	95	Fondskapital - Fondet for forskning og nyskaping	5 000 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse		
	90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	6 000 000 000	
732		Regionale helseforetak		
	91	Opptreksrenter for lån tom. 2007, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon		
	95	Kapitalinnskudd	5 000 000 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	16 403 876 000	
2412		Husbanken		
	90	Lån fra Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	14 008 100 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2421	90	Innovasjon Norge Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	45 900 000 000	
2426	90	SIVA SF Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	
	95	Egenkapital	200 000 000	
2428	90	Eksportfinans ASA Lån	20 000 000 000	
		Totale utgifter		113 063 586 000
I n n t e k t e r				
3100	90	Utenriksdepartementet Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	318 000	
3614	90	Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse Tilbakebetaling av lån	3 500 000 000	
3732	90	Regionale helseforetak Avdrag på investeringslån tom. 2007	670 000 000	
3950	96	Forvaltning av statlig eierskap Salg av aksjer	10 000 000	
4023	90	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU Tilbakebetaling lån fra Nofima	42 842 000	
4322	90	Svinesundsforbindelsen AS Avdrag på lån	27 000 000	
4725	90	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben Lån til boligformål	648 000	
5310	90	Statens lånekasse for utdanning Redusert lån og rentegjeld	7 685 500 000	
	93	Omgjøring av studielån til stipend	4 134 200 000	
5312	90	Husbanken Avdrag	8 964 400 000	
5325	90	Innovasjon Norge Avdrag på utestående fordringer	43 800 000 000	
5326	90	SIVA SF Avdrag på utestående fordringer	40 000 000	
5341	95	Avdrag på utestående fordringer Avdrag på lån til Jugoslavia	200 000	
5460	91	Garanti-instituttet for eksportkreditt Avdrag på lån til byggelånsgarantiordningen	100 000	
5999	90	Statslånemidler Lån	44 188 378 000	
		Totale inntekter		113 063 586 000

II

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2010 kan overskride bevilgningen under kap. 100 Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

III

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i statsbudsjettet for 2010 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 300 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2011 til kommuner.
2. inntil 50 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2011 til fylkeskommuner.

IV

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2010 kan gi tilsgagn om lån for 15 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2010 og senere år.

V

Utbetaling under garantiordninger (trekkfullmakt)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2010 kan foreta utbetalinger til Garanti-instituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garanti-instituttet for eksportkreditt, post 91 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.

VI

Nye langsiktige innanlandske statslån

Finansdepartementet gis fullmakt til å ta opp nye langsiktige innanlandske statslån i 2010 til eit beløp av 50 000 mill. kroner.

VII

Utestående kortsiktige marknadslån

Finansdepartementet gis fullmakt til å ha utestående kortsiktige marknadslån til eit beløp av 350 000 mill. kroner i 2010.

VIII

Innskot i form av kontolån frå statsinstitusjonar og statlege fond

Finansdepartementet gis fullmakt i 2010 til å ta imot innskot i form av kontolån frå statsinstitusjonar og statle-

ge fond, og frå institusjonar som ved særlege høve kan bli pålagde å plassere likviditet som kontolån til staten.

IX

Rentebyteavtaler og tilsvarende derivatavtaler

Finansdepartementet gis fullmakt til å inngå rentebyteavtaler og tilsvarende derivatavtaler i 2010.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker til å sette i kraft en overenskomst om opplysninger i skattesaker mellom Norge og Caymanøyene, undertegnet i Stockholm 1. april 2009, med tilleggsoverenskomster, undertegnet i Paris 17. juni 2009.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker til å sette i kraft en overenskomst om utveksling av opplysninger i skattesaker mellom Norge og De britiske jomfruøyene, undertegnet i København 18. mai 2009, med tilleggsoverenskomster.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten er det satt fram fem forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Torgeir Trældal på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 3–5, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre

Forslagene nr. 1 og 2 er inntatt på side 24 i innstillingen, mens nr. 3–5 er omdelt i salen.

Det voteres først over forslagene nr. 3 og 5, fra Venstre:

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennom aktiv bruk av avgiftspolitikken og tiltak for innsamling av metan bidra med reduksjoner på minimum 1,5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020 fra avfall og landbrukssektoren.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen intensivere innsatsen for innsamling av metan fra deponier og landbruk. Det opprettes et energifond for landbruket i forbindelse med landbruksoppkjøret for 2010.»

Presidenten forstår det slik at forslagene støttes av Kristelig Folkeparti og Høyre. Er det riktig oppfattet? – Det nikkes.

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 78 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.53.30)

Presidenten: Når det gjelder forslag nr. 4, fra Venstre, vil presidenten under en viss tvil, la forslaget komme til votering, selv om det kan komme til å ha innvirkning på budsjettet for neste år. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fjerne sluttbehandlingsavgiften på forbrenning av avfall, senest i forbindelse med revidert budsjett for 2010.»

Presidenten antar at både Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ønsker å støtte forslaget. – Det nikkes.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.54.39)*

Komiteen hadde innstilt:

St.meld. nr. 39 (2008–2009) – om klimautfordringene – landbruket en del av løsningen – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten er det satt fram fem forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Arne Sortevik på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Arne Sortevik på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 3 og 4, fra Arne Sortevik på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 5, fra Knut Arild Hareide på vegne av Kristelig Folkeparti

Det voteses først over forslag nr. 5, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2010 legge frem en stortingsmelding om norsk luftfartspolitik for å sikre luftfarten i Norge gode, stabile og langsiktige rammevilkår.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 96 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.55.56)

Presidenten: Det blir så votert over forslagene nr. 3 og 4, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fra og med Revidert nasjonalbudsjett 2010 legge inn årlige statlige bevilgninger til delvis dekning av «securitykostnader» som påløper ved norske flyplasser.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at det ikke legges statlige føringer på avgiftsnivået ved norske flyplasser som ikke eies av Avinor AS.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 79 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.56.23)

Presidenten: Det blir så votert over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2010 legge frem en stortingsmelding om norsk luftfart for å sikre luftfarten i Norge gode, stabile og langsiktige rammebetingelser. Stortinget ber spesielt om at også alternative finansieringsmodeller for drift av Avinor og for statlig kjøp av flytransport omhandles i meldingen.»

* Votering over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre, se side 1380

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 61 mot 42 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.56.46)

Presidenten: Det blir så votert over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 gi melding om arbeidet med kostnadsreducerende tiltak i Avinor og arbeidet for å skaffe tilstrekkelig antall flygeledere.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 55 mot 48 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.57.08)

Komiteen hadde innstilt:

St.meld. nr. 48 (2008–2009) – om verksemda i Avinor AS – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at vi nå går tilbake til voteringen i sak nr. 9, og det gjelder forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre, som det ikke ble votert over.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for større lokal selvråderett i plan- og arealspørsmål.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og vurdere mulighetene for å få i gang et kvotehandelssystem i Norge for CO₂-kvoter rettet mot skog.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 61 mot 42 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.58.18)

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Under debatten har Bård Hoksrud satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen sak om statlig fullfinansiering av hele Oslopakke 3, slik at prosjektene kan gjennomføres innenfor perioden 2009–2027 uten bruk av bompenger.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykkjer i at Fjellinjen AS i 2010 får løyve til å ta opp lån på inntil 1,1 mrd. kroner i tråd med vilkåra i Prop. 53 S (2009–2010) og Innst. 96 S (2009–2010).

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 78 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.59.16)

Votering i sakene nr. 12–24

Presidenten: Stortinget går så til votering i sakene nr. 12–24.

Alle disse sakene er annen gangs behandling av lovsaker, så det er altså «Lagtinget» vi nå befinner oss i – eller man kan i hvert fall innbille seg at dette er Lagtinget.

For å spare tid, hvis Stortinget ikke har sterke innvendinger imot det, vil presidenten nå foreta en samlet behandling av disse sakene. Det vil altså si at vi voterer over disse sakene samlet.

Det foreligger ikke forslag til merknad til noen av lovvedtakene, fra og med lovvedtak 21 til og med lovvedtak 33. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved annen gangs behandling, og samtlige blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 25 [22:00:25]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 22.01.